

Dizionario
Italiano - arbëresh

della parlata arbëreshe di Piana degli Albanesi

2010

Gaetano Gerbino

JEMM

A

a prep. 1. (*stato e moto a luogo*) 1) te, tek, në – sta a casa **rri te shpia** – vanno al lavoro **venë te shërbëtira** – messo in croce **vunë në kriq (ngriq)** – në mes të shpisë **in mezzo alla casa**; 2) (*non si traduce*) vado, sto a Palermo **vete, rri Palermë** – si trovava a dieci metri da lei **ndodhej dhjetë metre ka ajo** – si sposò a diciott'anni **u martua tetëmbëdhjetë vjeç** – giochiamo a carte **lozjëm kartë**; 3) (*di tempo*) në, te, tek, për – a quel tempo **tek ai qëro** – una volta al giorno **një herë në ditë (ndite)** – a mezzogiorno **për mjesditë**; 4) (*mezzo*) me, më – questa macchina va a benzina **kjo makinë jec me bencinë** – a piedi **më këmbë**.

abbacchiare vt. 1) grymós (CT Nov. pop. X 419/27), shtë te dhéu; 2) shkunj – abbacchiare le olive **shkunj ullinjë**.

abbacchiato agg. i grymósur (Sch. TDH c.III v.614), i këpútur.

abbacinare vt. marr sýtë – il sole mi abbacinò **dielli më mori sýtë**.

abbigliamento m. 1) të marrë (marrur) sýshit, të verbúar; 2) lajthím (PS NShK 436/36).

abbagliare vt. 1) marr sýtë, verbónj; 2) (*ammaliare*) magjéps.

abbaglio m. 1) të marrë (marrur) sýshit, të verbúar; 2) lajthím (PS NShK 436/36).

abbaiare vi. leh.

abbandonare vt. lë, lëshónj (Sch. TDH c.III v.89), lërénj (Sch. CS LVIII v. 19).

abbandonato agg. 1) i lënë, i lëshúar; 2) i shkretë – terreno abbandonato **dhe i shkretë**.

abbandono m. 1) të lënë; 2) shkretí (Sch. Vol. I 20/157).

abbassare vt. ul (unj), përúnj (Sch. CS VII v. 12).

abbasso avv. póshtë.

abbastanza avv. mjáft (CT Nov. pop. X 416/38), sa dúhet.

abbattere vt. 1) gorromís, qëllónj, shem (Sch. Vol. III 148/11), shkatërrónj; 2) vras.

abbattuto agg. 1) i gorromísur, i gorromisté; 2) i vrarë.

abbellimento m. stolí (Sch. Vol. II 64/11), zbukurím (Sch. TDH c.III v.267), të zbukurúar.

abbellire vt. stolís, zbukurónj (Sch. CS XLI v. 1), tes (Sch. Vol. I 120/127).

abbeverare vt. potís.

abbeveratoio m. korítë.

abbiente agg. i qósmë, i bégát (CT II/I 1 v. 5; C.D. V/17).

abbigliamento m. të vëshura, péthka.

abbigliare vt. vesh, stolís.

abbigliarsi vr. víshem, stolisem.

abbindolare vt. 1) gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97); 2) torlónj (CT Nov. pop. XII 454/16), (*fam.*) loz.

abbisognare vi. kam mbëhí (Sch. CS XXXVII v. 1), (më) dúhet (*gjagjë*), dua.

abbonare vt. fal (PS Par. 383/482).

abbondante agg. i burúam (Sch. Vol. II 44/71).

abbondanza f. burí.

abbottonare vt. mbërthénj.

abbottonato agg. i mbërthýer, i mbërthýem.

abbracciare vt. përqafónj (CT Nov. pop. I 355/20; PS RrK 312/307).

abbraccio m. të përqafúar.

abbrancare vt. rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33), zë.

abbreviare vt. 1) shkurtónj, rrëgjónj (CT IV 33 v. 14); 2) pres.

abbreviato *agg.* i shkurtuar (shkurtuam).
abbreviazione *f.* të shkurtuar.
abbronzare *vt.* nxinj.
abbronzato *agg.* i nxijtur, i zëshkë.
abbrustolare *vt.* përsëllónj, pjék.
abbrustolito *agg.* i përsëlluar (përsëlluam), i pjékur.
abbuiare *vt.* 1) err (Sch. Vol. III 116/25), mëterr (Sch. Vol. II 82/11); 2) skurís.
abbuiarsi *vr.* érrem (CT Nov. pop. IV 369/24).
abete *m.* (*bot.*) bredh.
abietto *agg.* i póshtër (Sch. CS XXXIX v. 20).
abile *agg.* 1) i zhdërvjéllët (CT Nov. pop. IV 369/16), i shkáthët (Sch. TDH c.IX v.646), i mirë – è abile con entrambe le mani ë i mirë me të dya duart; 2) i áftë (Sch. TDH c.XIX v.54); 3) mjéshtër.
abilità *f.* mjestri (CT Nov. pop. X 420/21), zotësi (CT Nov. pop. XI 440/10).
abisso *m.* hon, humnére (CT Nov. pop. X 414/21).
abitante *m.* banór (*f.* -e) (Sch. TDH c.I v.151).
abitare 1. *vt.* banónj (Sch. TDH c.VI r.2). 2. *vi.* jes, rri, banónj (Sch. TDH c.VI r.2).
abitazione *f.* shpi, stréhë (Sch. Vol. III 6/38), ndénjë (CT Nov. pop. VII 387/4).
abito *m.* 1) e vëshur – abito da uomo e veshur burri; 2) *solo pl.* péthka – abiti invernali **pethka dimbri**.
abituare *vt.* mësónj – lo abituò a mangiare di tutto e mësoi të haj gjithqish.
abituarsi *vr.* mësónem, likásem.
abituato *agg.* i mësuar, i likásur.
abitudine *f.* 1) zakónë (PS MShM 326/293); 2) ves (CT Prov. 119).
abiura *f.* mohím (Sch. Vol. V 174/27).
abiurare *vt.* mohónj (Sch. CS LXXI v. 35).
abluzione *f.* të lárë, pastrím.
abolire *vt.* 1) arsénj (L.M. 388); 2) nxíer.
abominare *vt.* urrénj (Sch. Vol. III 112/98).
aborrere *vt.* urrénj (Sch. Vol. III 112/98).
abortire *vi.* dështónj (dëstónj).
aborto *m.* dështím (dëstím).
abradere *vt.* hallás.
abrasione *f.* 1) plágë (Sch. CS LXIV v. 321); 2) zdrámë, të rjépur.
acanto *m.* (*bot.*) mutrérë.
accadere *vi. solo III pers.* ndódhët, streks, vërtetónet (PS MShM 322/118), qëllón (CT Nov. pop. III 362/25).
accalappare *vt.* zë me lak (Sch. CS XXIV v. 15).
accalcare *vt.* 1) stavís (Sch. Vol. I 62/1), 2) shtyp; 3) mbjedh.
accaldarsi *vr.* 1) ngróhem, nxéhem^o; 2) (*fig.*) dhízem.
accampamento *m.* ngástër (CT Prov. 77).
accanimento *m.* 1) tërbím, dhúnë (PS MShM 335/590); 2).
accanirsi *vr.* mundónj (Sch. CS XXIV v. 15), dhunónj (C.D. I/102).
accanito *agg.* 1) i rréptë (PS MShM 358/1460); 2) i çélur; 3).
accanto *adv.* përkrahu (pëkráhu); (*prep.*) **accanto a...** përkrahu (*con l'abl.*).
accantonare *vt.* 1) vë mënjánë; 2) lë mënjánë.
accapigliarsi *vr.* zéhem për krípi, zéhem, qépem (qípem) (CT Nov. pop. XI 444/15).
accaponarsi *vr.* (më) bénet mishtë púla-púla.
accarezzare *vt.* përgëzónj (CT Nov. pop. I 355/19), lëmónj (limónj) (CT Nov. pop. II 359/10).
accasare *vt.* martónj.
accasciarsi *vr.* 1) këpútem; 2) nglátem, mbrázem (te dhéu).

accatastare *vt.* stavís (Sch. Vol. I 62/1).

accattare *vt. e vi.* lyp.

accattonaggio *m.* të lýpur.

accattone *m.* rrahadéré.

accavallare *vt.* nglakónj – accavallare le gambe **nglakonj këmbët.**

accecamiento *m.* të verbúar.

accecare *vt.* verbónj.

accecarsi *vr.* verbónem.

accecato *agg.* i vérbër, i verbúam.

accedere *vi.* hynj, shkonj – dalla sala si accede in cucina **ka salla hyhet (shkonet) te kuçina.**

accelerare *vt. e vi.* njizónj (Sch. Vol. III 40/455), vrapónj (PS MShM 321/73), nxitónj (CT Prov. 24).

accelerato *agg.* i shpéjtë (CT CS XXXVI 164/2).

accendere *vt.* 1) dhez, çel – accendere il fuoco **dhez zjarrin** – accendere la luce **çel dritën**; 2) zbyll – accendere un conto **zbyll një kund.**

accendersi *vr.* 1) (*anche fig.*) dhízem, çilem; 2) (*fig.*) ngróhem.

accennare *vi.* jap sinjáll.

accenno *m.* sinjáll, sheng (Sch. CS XXV v.20).

accensione *f.* të dhézur, të çélur.

accerchiamento *m.* të rrethúar.

accerchiare *vt.* 1) rreth (Sch. Vol. II 84/19), qerthëllónj (Sch. Vol. III 54/684; Sch. Vol. III 150/36); 2) rreth (Sch. Vol. II 84/19), rrethónj (Sch. CS XXXI v. 26).

accertare *vt.* vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8).

acceso *agg.* i çélur, i dhézur.

accesso *m.* të hýjtur.

accetta *f.* sopátë (CT Prov. 204).

accettazione *f.* pëlqím (CT Nov. pop. X 426/5).

accetto *agg.* i pëlqyeshëm (Sch. CS LIX v. 37).

acchiappare *vt.* zë, rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).

acciaccare *vt.* 1) shtyp, mret (CT Nov. pop. X 415/37); 2) këpúnj.

acciaccio *m.* sëmúndë (CT Nov. pop. IX 400/14; CS LXXIII v. 37), lëngjýrë (Sch. CS LXVIII v. 47), lëngátë (Sch. CS LXXIV v.9).

acciaio *m.* arénx (CT Nov. pop. X 415/18).

acciarino *m.* urór (Sch. Vol. I 56/21).

accidentato *agg.* grópa-grópa.

accidente *m.* e papritme (CT Nov. pop. XV 477/1), e papritur.

accidia *f.* përtésë (L.M. 365).

accigliarsi *vr.* vrenósem (Sch. Vol. I 46/18), vrêhem (CT Nov. pop. III 362/4).

accigliato *agg.* i vrérët (CT Nov. pop. VII 389/6), i vréjtur° (CT Nov. pop. III 362/4).

accingere *vt.* mbrez (Sch. Vol. I 58/24); ngjesh (CT Nov. pop. 412 /36-37).

accingersi *vr.* zë fill.

acciuffare *vt.* zë pë' krípi, zë, rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).

acciuffarsi *vr.* zêhem pë' krípi, zêhem, qépem (qípem) (CT Nov. pop. XI 444/15).

acclamare *vt.* klúanj.

acclamazione *f.* 1) të klúar; 2) brohorí (CT Nov. pop. X 426/1).

accoccolarsi *vr.* kuturísem, kërkëllósem (kurkullósem).

accodare *vt.* vë (vu) në rádhë (PS Par. 382/456).

accodarsi *vr.* vúhem në radhë (PS Par. 382/456).

accogliere *vt.* 1) pres – lo accolsero bene **e pritën mirë**; 2) pranónj - accogliemmo la loro proposta **pranuam propostën e tyre.**

accolito *m.* 1) dhjákon; 2) ndjektár (PS NShK 437/55).

accollare *vt.* 1) vë (vu) në qáfë; 2) nglakónj.
accollarsi *vr.* nglakónj.
accollatura *f.* qáfë°.
accoltellare *vt.* ther.
accomiatare *vt.* përsiell (Sch. CS XLI v. 21).
accomiatarsi *vr.* ndáhem.
accomodare 1. *vt.* 1) ndreq, dërtónj; 2) stolís. 2. **-rsi** *vr.* újem (tújem).
accomodarsi *vr.* 1) újem, t'újem; 2) ndrëqem, dërtónem.
accomodato *agg.* i dërtúam.
accompagnare *vt.* 1) përsiell (Sch. CS XLI v. 21); 2) ndjek – lo accompagno con gli occhi e **ndjek me sytë** (CT Nov. pop. II 358/18).
acomunare *vt.* vë (vu) bášhkë, bashkónj (PS MShM 321/91), përbashkónj (Sch. CS VII v. 37).
aconciare *vt.* 1) ndreq, dërtónj; 2) vesh, stolís.
aconciarsi *vr.* víshem, stolísem.
aconciatura *f.* e krëhur, të krëhur.
aconsentire *vi.* lë, jap léjen, pranónj, lejónj°.
aconcontentare *vt.* këndáq (CT Nov. pop. V 374/32).
aconappare *vt.* 1) vras; 2) (*pop.*) shúanj, qëllónj.
aconoppiare *vt.* bashkónj (PS MShM 321/91), lidh.
aconoppiarsi *vr.* bashkónem (PS MShM 321/91), lídhem.
aconramento *m.* hjidhërim (Sch. Vol. II 72/16), helm (Sch. CS XXIV v. 14), hjidhí (CT CS XXXIII 160/6).
aconrare *vt.* helmónj (CT IV 4 v. 16), hjidhëronj (CT Nov. pop. III 362/28).
aconrarsi *vr.* helmónem (CT IV 4 v. 16), hjidhëronem (CT Nov. pop. III 362/28).
aconrato *agg.* i helmúar, i hjidhëruar (CT Nov. pop. III 362/28), i hjidhëruam (Sch. Vol. II 128/13).
aconrciare *vt.* shkurtónj (shkërtonj), rrëgjónj (CT IV 33 v. 14).
aconrciato *agg.* i shkurtúar (shkurtúam).
aconrdare *vt.* 1) pajtónj (Sch. CS XXXVIII v. 21), paqëtónj (PS MShM 338/706); 2) (*mus.*) akordónj°.
aconrdo *m.* 1) pajtím (Sch. CS LXXI v. 52); 2) (*mus.*) akórd.
aconrgersi *vr.* (më) bie te sytë.
aconrgimento *m.* dredhí (CT Prov. 129), dinakëri° (CT Nov. pop. VIII 393/37).
aconrrere *vi.* rrjedh – accorsero per aiutarlo **rrodhën të e ndihjën**.
aconrto *agg.* 1) i zgjúar; i kujtúashëm (CT Nov. pop. X 418/6); 2) i úrtë; 3) dinák (CT Nov. pop. VIII 393/37).
aconstamento *m.* afrím° (PS RrK 307/227), të afrúar°, të qásur.
aconstare *vt.* 1) afrónj (PS RrK 307/227), qas; 2) kumbís (CT I 20 v. 31).
aconstarsi *vr.* vúhem pëkráhu, afrónem°, qásem.
aconvacciarsi *vr.* kurkullósem, strúkem (PS Par. 375/233).
aconcrescere *vt.* rrinj, shtonj, madhëronj (PS MShM 322/120).
aconcrescersi *vr.* rrítem, shtónem.
aconcrescimento *m.* të rrítur, të shtúar.
aconcucciarsi *vr.* kurkullósem, strúkem (PS Par. 375/233).
aconcudire *vt.* kam kujdës për, përkujdësem (CT Prov. 125).
aconcumulare *vt.* 1) stavís (Sch. Vol. I 62/1); 2) mbjedh, përmbjédh (Sch. Vol. III 114/10).
aconcuratezza *f.* kujdës.
aconcurato *agg.* i kujdësëm (Sch. CS XXIII v. 17).
aconcusa *f.* të ngalésur.
aconcusare *vt.* kallëzónj (PS RrK 298/29), ngalés, padís (PS RrK 299/48).
aconcusato *agg.* i ngalésur.
aconcerbo *agg.* i pabërë.

aceto *m.* úthull.

acetosa *f.* (*bot.*) sullupjésë.

acidificare *vt.* thartónj (fartónj).

acidità *f.* (*anche fig.*) të thártë (L.M. 362), të áshpër (PS NShGj 411/73).

acido 1. *agg.* i thártë, i thartúam (fartúam), i áshpër (PS NShGj 411/73). 2. *m.* ácid.

acino *m.* kóqe.

acme *f.* kulm (CT Nov. pop. XII 451/6).

acqua *f.* 1) újë – un bicchiere d'acqua **një qelq ujë**; 2) *pl.* **acque** – újëra.

acquasanta *f.* újë të bekúam.

acquattarsi *vr.* 1) fshíhem; 2) kurkullósem, strúkem (PS Par. 375/233).

acquazzone *m.* furtúre, dragunárë, rrëpírë (Sch. Vol. III 140/37).

acquietare *vt.* qet, shkrif (PS RrK 299/51).

acquire *vt.* 1) fitónj (PS RrK 308/238); 2) ble, marr.

acquisizione *f.* 1) të fitúar° (PS RrK 308/238), fitím (CT Prov. 248); 2) të bléré.

acquistare *vt.* ble, marr.

acquisto *m.* 1) të bléré; 2) fitím (CT Prov. 248).

acquirino *m.* kënëté (CT Nov. pop. X 423/7).

acre *agg.* i áshpër (PS NShGj 411/73).

acredine *f.* 1) (*anche fig.*) të thártë (L.M. 362), të áshpër (PS NShGj 411/73); 2) duf (Sch. Vol. I 86/73), mbri, helm (CT Nov. pop. V 373/23), vrer (Sch. Vol. III 134/88; CT II/I 7 v. 7).

acrimonia *f.* 1) (*anche fig.*) të thártë (L.M. 362), të áshpër (PS NShGj 411/73); 2) duf (Sch. Vol. I 86/73), mbri, helm (CT Nov. pop. V 373/23), vrer (Sch. Vol. III 134/88; CT II/I 7 v. 7).

acuire *vt.* mpreh° (CT Nov. pop. VII 388/5), ehj.

aculeo *m.* thep (CT Nov. pop. X 415/11).

acume *m.* hollësi (CT Nov. pop. X 420/20), ndëlgím i hóllë, tru.

acuminato *agg.* i mpréhtë (CT Nov. pop. VII 388/5).

acutizzare *vt.* 1) hëllónj, ehj; 2) thartónj (Sch. Vol. II 56/27).

acuto *agg.* 1) i hóllë, i mpréhtë (CT Nov. pop. VII 388/5); 2) (*fig.*) i mpréhtë, i méntshëm (CT Nov. pop. V 373/15), mendták (CT Nov. pop. V 373/15), veshták (CT Nov. pop. X 415/7); 3) (*geom.*) i ngúshtë.

ad vedi a.

adagiare 1. *vt.* 1) kumbís (CT I 20 v. 31); 2) shtrónj. 2 **-rsi** *vr.* újem (tújem).

1. **adagio** *avv.* dálë, daledálë.

2. **adagio** *m.* fjálë e úrtë.

addensare *vt.* 1) dëndësónj (PS MShM 355/1324); 2) piks.

addensarsi *vr.* 1) dëndësónem (PS MShM 355/1324); 2) píksem.

addentare *vt.* kapshónj (CT Prov. 6), përdhëmbullonj (CT Nov. pop. X 415/32), (i) zë një aj, zë me aje.

addentrare *vt.* ngul, vë (vu) brénda.

addentrarsi *vr.* hynj, ngúlem.

addentro *avv.* brénda, abrénda.

addestramento *m.* mësím, ushtrím (UeM 196).

addestrare *vt.* mësónj, ushtrónj.

addiaccio *m.* váthë (PS NShK 436/37) – all'addiaccio **përjashta**.

addietro *avv.* 1) (*luogo*) prápa, aprápa; 2) (*tempo*) më párë (më para), prápa - tempo addietro **qëro prápa**.

addio *inter.* qevarrísu.

addirittura *avv.* edhé – mi disse addirittura queste parole **më tha edhe këto fjalë**.

additare *vt.* 1) kallëzónj, dëftónj (ftónj); 2) shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11; Sch. CS LXX v. 37).

addizionare *vt.* shtonj, mbjedh.

addobbare *vt.* stolís, zbukurónj (Sch. CS XLI v. 1).
addobbato *agg.* i stolísur, i stolísëm (C.D. 10).
addobbo *m.* stolí (Sch. Vol. II 64/11), zbukurím (Sch. TDH c.III v.267).
addolcire *vt.* 1) bënj (më) të t'ëmbël; 2) (*fig.*) zbut (Sch. CS LXXIII v. 59), shkrif (PS RrK 299/51).
addolorare *vt.* brëngós° (PS MShM 331/460), helmónj (CT IV 4 v. 16), ngashërónj (CT Nov. pop. V 373/31), përlíp (Sch. Vol. III 38/412).
addolorarsi *vr.* dhëmbem.
addolorato *agg.* i brëngósur (PS MShM 331/460), i helmúar (Sch. CS II v. 35), i helmúam (Sch. CS VII v. 23), i ngashërúam (CT Nov. pop. V 373/31), i hjidhërúam (Sch. Vol. II 128/13).
addome *m.* bark.
addomesticare *vt.* 1) zbut (Sch. CS LXXIII v. 59); 2) mësónj.
addomesticato *agg.* i bütë, i zbútur (Sch. CS LXXIII v. 59).
addormentare *vt.* 1) qëllónj; 2) mpinj (mbinj).
addormentarsi *vr.* 1) qëllónem; 2) mpíhem (mbihem).
addormentato *agg.* 1) i qëllúar, i qëllúam; 2) i mbíjtur (mpíjtur).
addossare *vt.* 1) vë (vu) ngrah; nglakónj; shklakónj; 2) kumbís (CT I 20 v. 31).
addossarsi *vr.* 1) vë (vu) ngrah, marr ngrah (mbi krahët); 2) kumbísem (Sch. Vol. II 98/32).
addosso 1. *avv.* ngrah, asípra. 2. *prep.* **addosso a** mbi, sipër.
addurre *vt.* bie, sjéll (Sch. Vol. I 96/120).
adeguato *agg.* i mirë, i dréjtë.
adempiere 1. *vt.* krenj (CT II/I 41 v 8). 2. *vi.* krenj (CT II/I 41 v 8).
adempersi *vi. pron.* vërtetónet (PS MShM 322/118), realizónet.
adepito *m.* ndjektár (PS NShK 437/55).
aderente 1. *agg.* 1) i ngítur; 2) i stísur (*një e veshur te kurmi*). 2. *m. e f.* ndjektár (PS NShK 437/55).
aderenza *f.* 1) të ngítur; 2) (*med.*) aderéncë.
aderire *vi.* 1) (*solo III pers.*) ngítet, rri ngítur; 2) marr pjësë, hynj, bashkónem (PS MShM 321/91).
adescare *vt.* argónj (Sch. CS LXXI v. 35), gënjénj (PS MShM 326/285).
adesione *f.* 1) të ngítur; 2) pëlqím (CT Nov. pop. X 426/5).
adesivo *agg.* çë ngín.
adesso *avv.* 1) naní; 2) tesh (Sch. CS L v. 12).
adiacente *agg.* çë rri te ána (pëkráhu), i ngítur.
adipe *m.* dhjámë.
adirare *vt.* zëmbërónj (CT Nov. pop. VIII 392/23), tërbónj.
adirarsi *vr.* mbríhem, zëmbërónem (CT Nov. pop. VIII 392/23), tërbónem, idhënónem (Sch. Vol. III 32/313).
adirato *agg.* i tërbúam, i mbríjtur, i zëmbërúar° (CT Nov. pop. VIII 392/23), i idhënúam (Sch. Vol. III 32/313).
adocchiare *vt.* 1) vë (vu) sýun (ngrah); 2) përséks.
adombrare *vt.* 1) bënj hje, err (Sch. Vol. III 116/25), vrënj (CT Nov. pop. III 362/4), skurís; 2) fsheh.
adombrarsi *vr.* 1) érrem (CT Nov. pop. IV 369/24); 2) mbríhem; 3) trëmbet (*kali*).
adorare *vt.* prosqínís (C.D. II/13), fálem (L.M. 322).
adorazione *f.* prosqíní (PS MShM 325/246).
adornare *vt.* 1) stolís, zbukurónj (Sch. CS XLI v. 1), tes (Sch. Vol. I 120/127); 2) sqírís (Sch. Vol. III 126/161).
adorno *agg.* i stolísëm (C.D. 10), i stolísur, i zbukurúam (Sch. TDH c.III v.207).
adulare *vt.* lëmónj (CT Nov. pop. II 359/10), lajkatónj° (PS NShGj 409/15).
adulatore *m.* lëmjíerë (CT I 19 v. 6).
adulazione *f.* lájkë (PS NShGj 409/15).

adultera *f.* kúrvë (CT Prov. 154).

adulterare *vt.* përzienj, nglanj (*verën*).

adulterio *m.* të kurvëruar (C.D. II/30).

adulto 1. *agg.* i rritur, i madh. 2. *m.* i rritur, i madh.

adunanza *f.* kuvënd (CT Nov. pop. X 424/33), përzim (Sch. Vol. III 142/61), përzitë (CT II/I 1 v. 2; Sch. CS LIX v. 6).

adunare *vt.* 1) mbjedh, grumbullónj; 2) përmbjedh (Sch. Vol. III 114/10).

adunata *f.* kuvënd (CT Nov. pop. X 424/33).

adunco *agg.* i përktým (CT Nov. pop. X 415/21), grepór (CT IV 33 v. 70).

affabile *agg.* i hjëshëm (CT Nov. pop. I 353/4), i t'ëmbël.

affabilità *f.* ëmbëlsirë (Sch. CS XLV v. 3), ëmbëli (Sch. Vol. II 20/36), butësi (PS MShM 320/67).

affaccendarsi *vr.* përpiqem (Sch. Vol. IV c.I v.439), mundonem (Sch. Vol. V 302/358).

affacciarsi *vr.* harápsëm (Sch. Vol. II 16/V/20).

affamare *vt.* lë pa ngrënë.

affamato *agg.* i úrët (PS RrK 309/252), i pangrënë.

affannare *vt.* lodh.

affannarsi *vr.* ahtarís (Sch. Vol. III 32/302), gulshónj (CT Nov. pop. X 416/16), lódhem.

affanno *m.* 1) gulshím°, të gulshúar; 2) helm (Sch. CS XXIV v. 14), hjidhí (CT CS XXXIII 160/6), hjidhërim (Sch. Vol. II 72/16), kopós (C.D. IV/19), réngë (PS RrK 303/134).

affardellare *vt.* pështíell, mbjedh.

affare *m.* 1) shërbëtirë, púnë (CT Nov. pop. V 375/5); 2) treg (CT Prov. 215); 3) shërbës – non ficcare il naso negli affari miei **mos vur hundën te shërbiset time**.

affascinante *agg.* çë magjéps.

affascinare *vt.* magjéps.

affascinato *agg.* i magjépsur (Sch. Vol. III 12/139).

affastellare *vt.* 1) bënj dhomat; 2) bënj grumbull (CT Nov. pop. VI 378/32), grumbullónj°.

affaticare *vt.* lodh.

affaticarsi *vr.* lódhem.

affaticato *agg.* i lódhët, i lódhur.

affatto *avv.* 1) krejt (CT Nov. pop. X 411/14); 2) (*dopo una negazione*) aspák (Sch. CS XLIX v. 34), dot (Sch. Vol. V 342/98), fáre (CT Nov. pop. I 353/14).

affermare *vt.* 1) shpall (CT Nov. pop. VII 387/8), thom; 2) pohónj (Sch. Vol. IV c.IV v.38).

affermato *agg.* i njóhur.

afferrare *vt.* 1) zë, rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33); 2) (*fig.*) ndëlgónj.

affettare *vt.* thelónj, pres théle théle.

1. **affetto** *m.* të dásnur, mall (Sch. CS XVII v. 4).

2. **affetto** *agg.* i sëmúre.

affettuoso *agg.* i përmállshëm (PS MShM 329/392).

affezionarsi *vr.* (më) hyn te zëmbra.

affezionato *agg.* i lídhur.

affezione *f.* sëmúndë (CT Nov. pop. IX 400/14; CS LXXIII v. 37), lëngatë (Sch. CS LXXIV v.9).

affiancare *vt.* 1) vë (vu) pëkráhu; 2) pëkráh (PS Par. 371/143).

affiatamento *m.* pajtím (Sch. Vol. IV c.IV v.359), harmoní.

affiatare *vt.* pajtónj (Sch. CS XXXVIII v. 21), harmonizónj.

affibbiare *vt.* 1) mbërthénj; 2) (*fig.*) shklakónj.

affidamento *m.* 1) bësë; 2) garanci; 3) të trúar.

affidare *vt.* trúanj.

affidarsi *vr.* trúhem.

affievolire *vt.* 1) hëllónj; 2) ul, shúanj.

affiggere *vt.* 1) ngjínj; 2) víer.

affilare *vt.* ehj.

- affilato** *agg.* i éhjur, i mpréhtë (CT Nov. pop. VII 388/5).
- affinare** *vt.* 1) hëllónj; 2) përsós; 3) mirësónj (CT Nov. pop. II 358/36). 2. *vr.* hëllónem, mirësónem (CT Nov. pop. II 358/36).
- affine** 1. *agg.* i ngjashëm (Sch. Vol. V 234/50), i glaré, i áfërm (CT Nov. pop. II 359/1-2). 2. *m.e.f.* krushk (-ë).
- affinità** *f.* 1) të glaré (L.M. 102); 2) krushqí.
- affiorare** *vi.* danj jásthtë.
- affliggere** *vt.* brëngós (PS MShM 331/460), helmónj (CT IV 4 v. 16), përlíp (Sch. Vol. III 38/412).
- afflitto** *agg.* i brëngósur (PS MShM 331/460), i hjidhëruám (Sch. Vol. II 128/13), i helmúam (Sch. CS VII v. 23), i helmúar (Sch. CS II v. 35).
- afflizione** *f.* helm (Sch. CS XXIV v. 14), hjidhërim (Sch. Vol. II 72/16), hjidhí (CT CS XXXIII 160/6), brëngë (Sch. CS LXVII v. 23).
- afflosciarsi** *vr.* 1) shfrýhem, njómem; 2) (*fig.*) fikem (CT Nov. pop. X 416/16), zalísem.
- afflosciato** *agg.* 1) i këpútur; 2) i njómë; 3) i shfrýjtur.
- affluente** *m.* dégë lúmi.
- affluire** *vi.* dérdhet.
- afflusso** *m.* të dérdhur.
- affogare** 1. *vt.* mbynj. 2. *vi.* mbýtem.
- affogato** *agg.* i mbýtur.
- affollamento** *m.* lúzmë.
- affollato** *agg.* i plótë me gjínde.
- affondamento** *m.* të húmbur.
- affondare** 1. *vt.* 1) humb; 2) ngul. 2. *vi.* humb.
- affossare** *vt.* 1) rrethónj me grópë; 2) kanalizónj; 3) (*fig.*) varrós, vu mënjánë.
- affrancare** *vt.* 1) lirónj (L.M. 170); shpërblénj (PS Par. 370/118); 2) ngjinj (*sic.*) frankubúlin.
- affranto** *agg.* 1) (*dalla fatica*) i këpútur, i lódhët ngóstë, i vraré; 2) (*dal dolore*) i brëngósur (PS MShM 331/460), i helmúar (Sch. CS II v. 35), i helmúam (Sch. CS VII v. 23), i ngashëruám (CT Nov. pop. V 373/31); 3) (*fig.*) i thýer (Sch. Vol. III 68/40).
- affratellamento** *m.* vëllazëri (CT Prov. 348).
- affrettare** 1. *vt.* nxitónj (CT Prov. 24), njizónj (Sch. Vol. III 40/455). 2. *vr.* anangásem, vrapónj (PS MShM 321/73), ngútem (PS Par. 375/250), nxitónj (CT Prov. 24).
- affrontare** *vt.* mballastrónj (Sch. Vol. III 32/303).
- affrontarsi** *vr.* mballastrónem (Sch. Vol. III 32/303).
- affronto** *m.* e sháme (CT Nov. pop. IX 400/31), e shárë (PS RrK 302/116/2), ftësë (Sch. CS IV v. 12).
- affumicare** *vt.* kamnís.
- affumicato** *agg.* i kamnísur.
- affusolare** *vt.* hëllónj, helq.
- affusolato** *agg.* i hëllúam, i hélqur (Sch. Vol. II 14/14) – naso affusolato **hundë e helqur**.
- afide** *f.* morr i bímëvet.
- afono** *agg.* i ngjurrët, i pazë.
- afoso** *agg.* (*sic.*) afús, i nxehtë (CT Nov. pop. XV 48/26).
- afrore** *m.* qelbësírë.
- agevolare** *vt.* ndih, lehtësónj (CT Nov. pop. IX 402/33).
- agevole** *agg.* i léhtë (CT Nov. po. VII 388/32).
- agganciare** *vt.* 1) víer; 2) lidh me grep; 3) mbërthénj.
- aggeggio** *m.* 1) shërbës; 2) téshë (CT Nov. pop. VI 379/36).
- aggettare** *vi.* vírem.
- agghiacciante** *agg.* i mëndërshëm (CT Nov. pop. X 418/11).
- agghiacciare** 1. *vt.* mbërdhínj (Sch. CS LXII v. 12), ngjeth. 2. *vi.* zmárdhem, ngjéthem (Sch. Vol. I 4/7).

agghiacciato *agg.* 1) (*fig.*) i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).
agghindare *vt.* stolís, sqiris (Sch. Vol. III 126/161).
aggiogare *vt.* përmýs (CT Prov. 175), pushtónj (PS Par. 371/143).
aggiungere *vt.* 1) shtonj; 2) vë (vu).
aggiustare *vt.* dërtónj, ndreq.
aggiustato *agg.* i dërtúam, i ndrëqur.
aggradare *vi.* pëlqénj.
aggraziato *agg.* i hjëshëm (CT Nov. pop. I 353/4).
aggredire *vt.* túrrem (CT Nov. pop. VII 389/28), súlem.
aggrondare *vt.* vrenós (Sch. Vol. I 46/18).
aggrottare *vt.* vrenós (Sch. Vol. I 46/18).
aggrovigliare *vt.* ndërlíks (CT IV 24 v. 3), ngatërrónj (Sch. Vol. III 34/327).
aggrovigliato *agg.* i ndërlíksur (CT Nov. pop. X 424/30).
aggiuntare *vt.* rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).
agguato *m.* pusí (PS NShGj 412/82).
agiatezza *f.* qósmë.
agiato *agg.* i qósmë, i bëgát (CT II/I 1 v. 5; C.D. V/17).
agile *agg.* i zhdërvjéllët (CT Nov. pop. IV 369/16).
agitare *vt.* 1) përlás (CT Nov. pop. X 416/15); 2) shkunj (shkund), tunj (tund); 3) tramáks (CT II/I 40 v. 1).
agitato *agg.* 1) i trazúar (Sch. Vol. III 174/65); 2) i çélur, i tramáksëm (CT II/I 40 v. 1).
agitazione *f.* 1) taraksí (Sch. Vol. I 104/74), tërbím; 2) padurím (CT Nov. pop. IX 398/19), tramaksí (Sch. Vol. I 84/37).
agnello *m.* (*zool.*) qengj.
ago *m.* gjilpërë.
agognare *vt.* lakmónj (Sch. CS LXXIII v. 75).
agosto *m.* gusht.
agricoltore *m.* bulk (CT Nov. pop. V 373/15), bulqér (Sch. Vol. I 52/3), shatár (Sch. Vol. III 118/59).
agro *m.* përyáshtë.
ahimé *inter.* ajlí, ajlimanó (Sch. Vol. II 60/22), mjéri u (*f.* mjëra, mjërza u), bóbo (CT Nov. pop. IV 368/18).
aia *f.* lëmë.
aiuola *f.* lulíshte (CT Nov. pop. IX 403/1), vullájë (CT Nov. pop. X 423/7).
aiutare *vt.* ndih.
aiuto *m.* ndíhmë.
ala *f.* 1) shkëndë (CT IV 33 v. 66); 2) krah.
alamaro *m.* gajtán (Ant. Alb. Vol. I 78/21).
alba *f.* agím (Sch. CS LXXII v. 57), égjëll (CT Nov. pop. I 354/17), haraksí (Sch. Vol. I 154/1).
albagio *m.* gúnë (Sch. Vol. III 118/70).
albanese *agg. e m.* 1) (*d'Albania*) shqiptár; 2) (*d'Italia*) arbëresh; 3) (*di Grecia*) arvanít.
albeggiare *v. impers.* díhet, egjëllón (CT Nov. pop. VI 378/32), gdhíhet (Sch. CS XVII v. 2), harákset (Sch. Vol. I 92/78).
albergare *vi.* bunj (PS MShM 352/1244).
albero *m.* pémë (Sch. CS XV v. 13).
alcuno 1. *agg. indef.* 1) disa, ca, ndo; 2) (*al singolare in frasi negative*) mosnjéri, *f.* mosnjëra. 2. *pron. indef. (al pl.)* disá, ca, ndonjë, ndonjerí, ndonjéri.
alfiere *m.* flamurár (Sch. CS LXXII v. 59).
alienato *agg. e m.* i lënë, i patrúshëm (PS MShM 343/913).
alimentare *vt.* 1) ushqénj (CT Prov. 233); 2) (*fig.*) tagjís.
alimentazione *f.* 1) ushqësë (Sch. CS LXXIII v. 18), ushqím (Sch. Vol. II 74/29); 2) të ngrënë.

alimento *m.* 1) ushqësë (Sch. CS LXXIII v. 18), ushqím (Sch. Vol II 74/29); 2) të ngrënë.

aliquota *f.* 1) pjesë; 2) tarifë.

alito *m.* aht (CT CS LXXXVII 234/5).

alitare *vi.* ahtarís (PS RrK 305/184).

allacciare *vt.* 1) lidh; 2) mbrez (Sch. Vol. I 58/24).

allappare *vt.* mbinj (mpinj).

allargare *vt.* 1) zgjerónj; 2) hap – allarga le gambe! **hap këmbët!**

allarmare *vt.* 1) trëmb; 2) drerónj (Sch. CS XLIII v. 18), ndresh (CT I 2 v. 14), frikësónj (PS MShM 358/1458).

allarme *m.* kushtrím.

alleanza *f.* lídhje (Sch. CS XXIII v. 25).

1. allegare *vt.* mbinj (mpinj).

2. allegare *vt.* lidh.

alleggerire *vt.* 1) lehtësónj (CT Nov. pop. IX 402/33); 2) shklakónj; 3) vjedh.

allegrezza *f.* haré, hajdhí.

allegria *f.* gëzím, gazménd (CT Nov. pop. IX 401/1), hajdhí, haré.

allegro *agg.* i harépsur (Sch. Vol. II 6/67), i gëzúam.

allettare *vt.* 1) argónj (Sch. CS LXXI v. 35); 2) dugulís.

allevare *vt.* rrinj.

alleviare *vt.* lehtësónj (CT Nov. pop. IX 402/33).

allibire *vi.* mahnítem (PS MShM 361/1546).

allibito *agg.* 1) i mahnítur (PS MShM 361/1546); 2) (*fig.*) i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).

allietare *vt.* gëzónj.

allievo *m.* nxënës (PS RrK 314/349).

allocco *m.* klič (CT Nov. pop. IV 368/6), njunj.

alloggiare *vi.* jes, rri, banónj (Sch. TDH c.VI r.2).

alloggio *m.* shpi, stréhë (Sch. Vol III 6/38), ndënjë (CT Nov. pop. VII 387/4)

allontanamento *m.* të llarguar, debí (Sch. Vol III 180/50), të përzënë.

allontanare *vt.* 1) llargónj; 2) lëndëris (lindirís), përzé (CT Nov. pop. I 354/5); 3) rësht (Sch. CS XXXII v. 8), rrazbís (Sch. Vol. III 14/13), rrëzónj (Sch. Vol. III 124/151).

allora 1. *avv.* ahierna – si viveva meglio allora **rronej më mirë ahierna.** 2. *cong.* atëherë (PS MShM 345/961).

allorché *cong.* si, kur, posá (CT Prov. 310).

alloro *m.* dháfnë.

allungare *vt.* 1) nglanj (nglat); 2) ndenj.

almeno *avv.* pak pak, të páktën.

altare *m.* theróre (Sch. CS LXXI v. 39).

alterare *vt.* 1) ndërrónj, shndërrónj (CT Nov. pop. XI 440/10); 2) shkatërrónj; tërbónj.

alterato *agg.* 1) i ndërruar; 2) i tërbúar.

alternanza *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).

altero *agg.* i krenóshëm (Sch. CS LXX v. 49).

altezza *f.* lartësi (CT Nov. pop. III 363/19).

altitudine *f.* lartësi (CT Nov. pop. III 363/19).

alto 1. *agg.* i glátë, i lartë (Sch. Vol. III 66/5). 2. *avv.* lart.

altolocato *agg.* i lartë (Sch. CS III v. 8).

altrimenti *avv.* mëno, ndomós (PS MShM 324/207), ndrýshe (CT Nov. pop. IX 398/36).

altro *agg.e pron. indef.* jëtri, *f.* jëtra, *pl.* tjërët, tjërat.

altruismo *m.* njerëzi (CT Nov. pop. IX 400/36).

altruista *agg.* zëmbërmádh (CT Nov. pop. V 373/15).

altura *f.* rahj, kódër (CT Nov. pop. IX 401/17 ; CS LXIV v. 348).

alunno *m.* nxénës (PS RrK 314/349).
alveare *m.* kuvéle.
alzare 1. *vt.* 1) ngrënj; 2) (*il prezzo*) rrinj. 2 *vr.* **alzarsi** ngrëhem, çóhem (CT Nov. pop. X 424/18), (*in piedi*) patáksem (Sch. Vol. III 44/518).
amalgama *f.* përzím (Sch. Vol. III 142/61).
amalgamare *vt.* përzienj.
amante *m.* 1) dashamír (CT Nov. pop. X 424/24); 2) mik.
amanuense *m.* shkrónjës (Sch. CS LXIV v. 153).
amare *vt.* dúa, dúa mírë.
amareggiato *agg.* i hjidhëruám (Sch. Vol. II 128/13).
amarezza *f.* 1) hjidhërim (Sch. Vol. II 72/16), hjidhí (CT CS XXXIII 160/6), 2) (*fig.*) helm, vrer (Sch. Vol. III 134/88).
amato *agg.* i dáshur.
amen *inter.* amín.
amento *m.* (*bot.*) maçúrrë (CT Prov. 9).
amica *f.* míke.
amicizia *f.* 1) miqësí (CT Nov. pop. IX 397/11) - ; 2) miqërí.
amico *m.* 1) mik; (*al pl.*) miqërí; 2) dashamír (CT Nov. pop. X 424/24).
ammaccare *vt.* 1) mret (CT Nov. pop. X 415/37); 2) shtyp.
ammaccato *agg.* i shtýpur.
ammaestramento *m.* mësím.
ammaestrare *vt.* mësónj.
ammaestrato *agg.* i mësúar.
ammalare *vt.* (*non com.*) sëmúr; **-rsi** *vr.* sëmúrem, ligëronj (CT Prov. 343).
ammalato *agg.* i sëmúr.
ammaliare *vt.* magjéps.
ammaliato *agg.* i magjépsur (Sch. Vol. III 12/139).
ammansire *vt.* zbut (Sch. CS LXXIII v. 59).
ammantare *vt.* 1) pështrónj; 2) përvësh (Sch. Vol. I 156/2), vesh.
ammassare *vt.* stavís (Sch. Vol. I 62/1), mbjedh.
ammasso *m.* grúmbull (CT Nov. pop. VI 378/32), stávë (CT Nov. pop. VIII 393/23); (*fig.*) mal.
ammattire *vi.* danj i lënë, lënësónem.
ammazzare *vt.* vras.
ammazzatoio *m.* maqílí (CT Prov. 169).
amministrare *vt.* qeverís (L.M. 85), qevarrís (Sch. Vol. I 218/56).
ammogliato *agg.* i martúam.
ammollire *vt.* njom, shkrif (PS RrK 299/51).
ammonire *vt.* llav, qërtónj (CT Prov. 74).
ammonticchiare *vt.* stavís (Sch. Vol. I 62/1).
ammorbare *vt.* 1) qelb;
ammorbidire *vt.* 1) njom; 2) shkrif (PS RrK 299/51).
ammucchiare *vt.* stavís (Sch. Vol. I 62/1).
ammuffito *agg.* i muhullúam (CT I 26 v. 87).
ammutolire 1. *vt.* qet, lë pa gójë. 2. *vi.* qétem, qëndrónj pa gójë.
amo *m.* grep (CT Nov. pop. X 411/20).
amore *m.* të dáshur, dashurí (CT Nov. pop. I 355/20), mall (Sch. CS XVII v. 4).
amorevole *agg.* i përmállshëm (PS MShM 329/392).
amorevolmente *adv.* dashurísht (Sch. CS LXII v. 16).
amoroso *agg.* i përmállshëm (PS MShM 329/392).
ampio *agg.* i gjërë, i madh.
ampliare *vt.* 1) zgjerónj; 2) madhëronj (PS MShM 322/120).

amplificare *vt.* madhëronj (PS MShM 322/120).
amputatre *vt.* pres.
analisi *f.* të llojasur (L.M. 279).
analizzare *vt.* llojas (L.M. 279).
analogia *f.* të glarë (L.M. 102).
anatra *f.* (*ornit.*) rósë; - **selvatica** malárdë (CT IV 33 v. 62).
anca *f.* (*anat.*) íjë.
anche *cong.* edhé – anche se... **megjithëse**.
ancheggiare *vi.* çáhem.
ancorché *cong.* megjithëse, ndónë (ndónse) (CT II/I 27 v. 1).
andare *vi.* véte.
andatura *f.* të jécür.
anello *m.* unázë.
anfratto *m.* hjívúr (Sch. Vol. I 12/1; CT CS LXXXV 232/8).
angelo *m.* éngjëll.
angariato *agg.* i ngarrafóstë (CT Nov. pop. XIII 462/23).
angheria *f.* angarí.
angolo *m.* angónë – lo mise in un angolo e **vuri te një angonë**.
anguilla *f.* (*itt.*) ngjälë.
angustia *f.* ngushtím (PS Par. 368/31).
angusto *agg.* i ngúshtë.
anima *f.* shpírt, zë (Sch. Vol. III 42/474).
animale *agg. e m.* frymór (CT Nov. pop. X 416/21).
animato *agg.* i çélur.
animo *m.* 1) shpírt; 2) nge (Sch. Vol. I 156/20); 3) (*fig.*) zëmbër, bark.
animosità *f.* (*fig.*) të thártë (L.M. 362), të áshpër (PS NShGj 411/73).
anitra *vedi anatra*.
annacquare *vt.* nglanj (nglat).
annaffiare *vt.* potís.
annebbiare *vt.* mjegullónj.
annebbiato *agg.* i mjegullúam.
annegare 1. *vt.* mbynj. 2. *vi.* mbýtem, humb.
annerire *vt.* 1) nxinj; 2) skurís, zeshkónj (CT II/I 15 v. 6).
anno *m.* vit – sono passati due anni **kanë shkuar dy vjet** – gli anni della vecchiaia **vitet e pleqërisë** – l'anno scorso **vjet** – quest'anno **simjet** – il vestito dell'anno scorso **e veshura e vjelme** – tre anni **fa tre vjet prapa** – fra cinque anni **njetër pesë vjet**.
annodamento *m.* nënj (CT Nov. pop. X 415/18).
annodare *vt.* lidh.
annodato *agg.* i lídhur.
annoiare *vt.* 1) lodh.
annoiato *agg.* (*pop.*) i frýjtur.
annotare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).
annottare *vi.* ngrýset.
annuncio *m.* lajm (UeM 366).
annusare *vt.* (*di cane*) nuhurít (CT Nov. pop. X pag. 419/10).
annuolare *vt.* mjegullónj.
annuolato *agg.* i mjegullúam.
anonimo *agg.* i paémbër.
ansare *vi.* gulshónj (CT Nov. pop. X 416/16).
ansia *f.* angím (PS MShM 332/513), padurím (CT Nov. pop. IX 398/19), réngë (CT Nov. pop. VII 389/2).

ansimare *vi.* gulshónj (CT Nov. pop. X 416/16).

antecedentemente *avv.* më párë, prápa.

antenato *m.* gjish (Sch. Vol. III 52/639), stërgjysh (Sch. Vol. III 134/65); *pl.* gli antenati **të párët**.

anteriore *agg.* 1) i përpárëm; 2) më párë.

anteriormente *avv.* 1) (*luogo*) përpára; 2) (*tempo*) më párë.

antibraccio *m.* (*anat.*) llórë.

anticipare *vt.* prinj (CT Nov. pop. IX 399/3).

anticipatamente *avv.* më párë.

antico *agg.* 1) antik, i láshtë (Sch. Vol. III 60/32), i móçëm (CT Nov. pop. X 426/18); 2) i vjëtër.

antiquato *agg.* antik, i vjëtër.

antro *m.* gavërë.

anzianità *f.* pleqëri.

anziano 1. *agg.* plak, i móçëm (CT Nov. pop. X 426/18). 2. *m.* plak.

apatia *f.* limontí (Sch. Vol. III 70/79).

ape *f.* (*entom.*) árëz (CT IV 33 v. 71).

apertamente *avv.* hápët.

aperto *agg.* 1) i zbýllëm, i zbýllur; 2) i hápët, i hápur; i zblúar, i zblúam; 3) zgardhamëndë.

apice *m.* májë (PS RrK 303/146).

appagare *vt.* 1) këndáq (CT Nov. pop. V 374/32); 2) ngëlinj (CT Prov. 185), cinj.

appagato *agg.* 1) i gëlrë (CT I 12 v. 2), i gëlrúam (Sch. Vol. I 88/12); 2) i cítur, i ngëljtur (CT Prov. 185); 3) i këndáqur (CT Nov. pop. V 374/32).

apparecchiare *vt.* (*la tavola*) dërtónj, shtrónj.

apparenza *f.* dúkje (CT Nov. pop. VII 389/16), të dúkur.

apparire *vi.* 1) dëftónem, ftónem; 2) dúkem, mblenj; 3) fanépsem (Sch. Vol. II 22/8), haráksem (Sch. Vol. II 16/V/20).

apparizione *f.* faní.

appartato *agg.* i fillëm (Sch. CS LII v. 2), i vétëm, vetmëtar (CT Nov. pop. X 411/9-10).

appartenere *vi.* 1) jam; 2) ngas, përkás (Sch. CS LXXIII v. 2).

appassionato *agg.* i përmállshëm (PS MShM 329/392).

appassire *vi.* rrëfiksem (Sch. CS LXIV v. 324), vëshkem (Sch. Vol. III 90/13).

appassito *agg.* i rrëfiksëm (Sch. Vol. I 110/89), i rrëfiksur (Sch. CS LXIV v. 324), i vëshkur (CT Nov. pop. II 358/29).

appellare *vt.* klúanj (CT CS CIII 283/2), thërrës.

appena 1. *avv.* po, sa – bevve appena un goccio di vino **piu po një pikë verë** – mosse appena una mano **sa tundi një dorë**. 2. *cong.* si, kur, posá (CT Prov. 310) – appena lo vedo, glielo dico **si (kur, posá) e shoh, ia thom** – appena arrivò, iniziò a parlare **si jarruri, zuri të flisjë**.

appendere *vt.* vîer.

appesantire *vt.* 1) nglakónj, barr (Sch. Vol. I 120/110); 2) ndrash, manj.

appeso *agg.* i vjërrë.

appettare *vt.* 1) ngjinj murtájën; 2) qelb.

appettato *agg.* 1) i sëmúr murtáje; 2) i qélbët, i qélbur.

appetito *m.* urí (CT Nov. pop. III 361/5).

appiattirsi *vr.* strúkem (PS Par. 375/233).

appiccicare *vt.* ngjinj.

appiccaticcio *agg.* i ngjítur.

appiccicoso *agg.* i ngjítur.

appieno *avv.* plot.

appioppare *vt.* 1) shklakónj; 2) jap.

applauso *m.* brohorí (CT Nov. pop. X 426/1).

applicazione *f.* 1) mund (CT Nov. pop. IX 404/3).

appoggiare *vt.* 1) kumbís (CT I 20 v. 31), mbështët (PS MShM 341/835); 2) ndih.

appoggio *m.* ndíhmë.
apporre *vt.* 1) vë (vu); 2) shtonj; 3) ngjinj.
apportare *vt.* bíte, sjéll (Sch. Vol. I 96/120).
apporto *m.* ndíhmë.
appostamento *m.* pusí (PS NShGj 412/82).
apprendere *vt.* mësónj.
apprendista *m.* nxénës (PS RrK 314/349).
apprensione *f.* trëmbësí.
apprensivo *agg.* trëmbësár.
appressare *vt.* qas, afrónj (PS RrK 307/227).
appresso *avv.* 1) prápa; 2) pas, práné.
apprestare *vt.* adhjás (Sch. Vol. I 120/109), gatúanj (CT II/I 9 v. 5).
apprestarsi *vr.* adhjásëm (Sch. Vol. I 120/109).
apprezzare *vt.* (më) pëlqén.
approntare *vt.* gatúanj (CT II/I 9 v. 5).
appropinquare *vt.* qas, afrónj (PS RrK 307/227).
approssimarsi *vr.* qásëm, afrónëm (PS RrK 307/227).
approvazione *f.* pëlqím (CT Nov. pop. X 426/5).
appuntare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).
appurare *vt.* vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8).
aprile *m.* prill.
aprire *vt.* 1) zbyll, zbëllínj; 2) hap; zgardhëllónj; 3) shkëlqós (CT Nov. pop. VI 379/39).
aquila *f.* (*ornit.*) íkull (aíkull), shqípe (Sch. Vol. III 140/33), shqipónjë (CT Nov. pop. IX 397/5).
aquilino *agg.* grepór (CT IV 33 v. 70), í përkthýëm (CT Nov. pop. X 415/21).
ara *f.* theróre (Sch. CS LXXI v. 39).
arancia *f.* (*bot.*) nerénxë.
arancio *m.* (*bot.*) nerénxë.
arare *vt.* rrëmónj.
aratro *m.* parmëndë.
arca *f.* árké (CT Nov. pop. VI 377/3), sëndúq.
arcaico *agg.* í móçëm (CT Nov. pop. X 426/18).
arciprete *m.* kryeprift (UeM 98).
arco *m.* 1) ark – l'Arco di Zalapi **Arku i Zalapiut**; 2) ber (CT Nov. pop. X 412/2).
arcobaleno *m.* dhílbër (Sch. Vol. I 78/31).
arcolao *m.* aném – mi gira la testa come un arcolao – **më vete kryet si anem**.
arcuato *agg.* í përkthýëm (CT Nov. pop. X 415/21).
ardente *agg.* í nxéhtë (CT Nov. pop. XV 48/26).
ardere 1. *vt.* djég, përvëlónj (Sch. CS VII v. 30). 2. *vi.* djég, zë zjarr.
ardimento *m.* artí (CT Prov. 84), kuturé (Sch. CS LI v. 20), nge (Sch. Vol. I 156/20), trimëri (C.D. I/4).
ardimentoso *agg.* guximtár (CT Nov. pop. VII 388/30).
ardire *vi.* guxónj (Sch. CS XLI v. 25).
ardito *agg.* guximtár (CT Nov. pop. VII 388/30).
ardore *m.* fôrë (Sch. Vol. III 110/63), hov (CT Nov. pop. X 415/28), nge (Sch. Vol. I 156/20).
arduo *agg.* 1) í vështírë (PS RrK 306/201); 2) í réndë.
1. arena *f.* rërë.
2. arena *f.* arënë.
argenteo *agg.* í rgjëndtë, í argjëndtë.
argento *m.* rgjënd, argjënd.
argine *m.* 1) ledh (Sch. Vol. I 48/9); 2) sinúar (Sch. Vol. I 4/8); 3) (*di fiume*) zall (Sch. Vol. III 40/447).

arguto *agg.* mendták (CT Nov. pop. V 373/15).
aria *f.* ájër (Sch. CS XXX v. 29).
arido *agg.* i térmë, i thátë, i thájtur.
ariete *m.* dash.
arietta *f.* puhjí (Sch. Vol. II 76/21), puhjízë (Sch. Vol. II 4/21).
arista *f.* hálë.
arma *f.* armë.
armacollo *in loc. avv.* **ad armacollo** kraheqáfë (CT I 27 v. 17).
armare *vt.* armatós.
armata *f.* ústër (Sch. Vol. I 48/10), ushtrí (CT I 25 v. 3).
armato *agg.* i armatósur.
armatura *f.* pëqírë (CT Nov. pop. X 415/17).
armento *m.* mëndër.
armigero *m.* luftár (Sch. Vol. III 150/34).
armonia *f.* jonisí (Sch. Vol. II 54/XV/18).
arnese *m.* 1) përdórëse (CT Nov. pop. IX 400/1); 2) téshë (CT Nov. pop. VI 379/36).
arnia *f.* kuvéle.
aroma *m.* erí (Sch. Vol. III 18/65).
arpia *f.* mëmëdrégje (CT Nov. pop. III 362/36), shtrígë.
arpione *m.* grep (CT Nov. pop. X 411/20).
arrabbiarsi *vr.* mbrihem.
arrabiato *agg.* i mbrijtur, i tërbúam.
araffare *vt.* zë, rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).
arredamento *m.* nikoqirátë (Sch. Vol. III 118/71).
arredo *m.* nikoqirátë (Sch. Vol. III 118/71).
arrendevole *agg.* i përmýstë (përmýsem).
arrestare *vt.* 1) ndalónj (Sch. CS LXIV v. 35), ndal (Sch. Vol. III 140/51), qëndrónj; 2) marr, zë – andarono ad arrestarlo in casa **van'e e morën brënda**.
arricchire 1. *vt.* qos, bëlkós (Sch. CS LXXIII v. 67). 2. *vi.* qósem, bëlkósem (Sch. CS LXXIII v. 67).
arricchito *agg.* i qósur, i qóstë.
arricciare *vt.* rrudh (CT Nov. pop. X 417/5).
arriciato *agg.* i rrúdhur (CT Nov. pop. VII 388/13).
arrivare *vi.* (j)arrénj, mrinj (mrrinj) (Sch. CS LXIV v. 61).
arrivo *m.* të (j)arrënë.
arrochire 1. *vt.* ngjurr. 2. *vi.* ngjúrrem.
arrossare 1. *vt.* nguq. 2. *vr.* (*anche arrossarsi*) 1) ngúqem; 2) (*della pelle nelle pieghe anatomiche*) kúhem.
arrossire *vr.* ngúqem.
arrostire 1. *vt.* pjék. 2. *vi.* píqem.
arrostito *agg.* i pjékur.
arrotato *agg.* i éhjur, i mpréhtë (CT Nov. pop. VII 388/5).
arrovellarsi *vi.* danj i lénë, (më) dájën trútë.
arruffare *vt.* shakmís (Sch. Vol. II 108/32), ngatërrónj (Sch. Vol. III 34/327), shkatërrónj.
arruffianamento *m.* lájkë (PS NShGj 409/15).
arruffianarsi *vr.* lëmónj (CT Nov. pop. II 359/10), (*fig.*) lëpínj (lipínj).
arso *agg.* 1) i djéqur; 2) i thájtur, i thátë.
arsura *f.* vapë.
artigiano *m.* mjéshtër.
artigliare *vt.* zë, rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).
artiglio *m.* kthétër (CT Nov. pop. X 415/21), thúa.

ascaride *f.* (zool.) rra.
ascella *f.* (anat.) sjétull.
ascendere *vt.* hip, ngjip.
ascensione *f.* të hípur, e përpjëtë (CT Prov. 54; PS RrK 301/102).
ascesa *f.* të hípur, e përpjëtë (CT Prov. 54; PS RrK 301/102).
ascia *f.* sopátë (CT Prov. 204), sqepár (CT II/I 3 v. 4).
asciugamano *m.* mësállë.
asciugare *vt.* 1) ter; 2) fshinj.
asciutto *agg.* i térmë.
ascoltare *vt.* gjégjem, digjónj (Sch. CS LXXII v. 29 ; CS XLIX v. 46).
ascoltato *agg.* i gjégjur.
ascolto *m.* të gjégjur.
asfissiare 1. *vt.* mbynj. 2. *vi.* mbýtem.
asinata *f.* gajdhurí (Sch. Vol. II 130/48).
asineria *f.* gajdhurí (Sch. Vol. II 130/48).
asinità *f.* gajdhurí (Sch. Vol. II 130/48).
asino *m.* (zool.) gajdhúr, gomár (Sch. CS II v. 16).
asparago *m.* (bot.) sparëng.
aspergere *vt.* prishkónj (Sch. Vol. III 50/594), stërpík (CT Nov. pop. X 421/24).
aspettare *vt.* pres.
aspetto *m.* dúkje (CT Nov. pop. VII 389/16), të dúkur, fytýrë.
aspide *f.* (zool.) népërkë (CT Nov. pop. XIV 470/1).
asportare *vt.* nxier, shkul.
aspramente *avv.* thátë.
asprezza *f.* (anche *fig.*) të áshpër (PS NShGj 411/73), të thártë (L.M. 362).
aspro *agg.* 1) i áshpër (PS NShGj 411/73); 2) i rréptë (PS MShM 358/1460).
assaggiare *vt.* ngjeps (Sch. Vol. I 24/195; CS LXIV v. 30), ngjirónj (CT Nov. pop. IX 401/4).
assaggio *m.* 1) të ngjépsur (UeM 100); 2) (*fig.*) aj – prendi un assaggio **mirr një aj**.
assai *avv.* ndútu, shumë.
assalire *vt.* túrrem (CT Nov. pop. VII 389/28), súlem.
assaporare *vt.* ngjeps (Sch. Vol. I 24/195; CS LXIV v. 30), ngjirónj (CT Nov. pop. IX 401/4).
assassinare *vt.* vras.
assassinio *m.* të vrarë, vrasje (PS RrK 308/228).
assassino *m.* vrasës (Sch. CS II v. 50), vrektór (Sch. Vol. III 32/304).
asse *m.* 1) (*di legno*) dërrásë; 2) (*passerella*) vig (CT Prov. 229).
assediare *vt.* 1) mbrez (Sch. Vol. III 34/356); 2) qerthëllónj (Sch. Vol. III 54/684).
assediato *agg.* i qerthëllúam (Sch. Vol. III 150/36).
assemblea *f.* kuvënd (CT Nov. pop. X 424/33), përzítë (Sch. CS LIX v. 6).
assennatezza *f.* urtésí (C.D. III/8), ndëlgím.
assennato *agg.* i mëntshëm (CT Nov. pop. VI 378/7), i úrtë.
assenso *m.* thelímë (C.D. I/62), léje (CT Nov. pop. IX 396/22).
asserragliare *vt.* qerthëllónj (Sch. Vol. III 54/684).
asservire *vt.* përmýs (CT Prov. 175), pushtónj (PS Par. 371/143), xigónj (Sch. Vol. I 4/14).
assetato *agg.* i përétur (Sch. Vol. III 62/71).
assiderare *vi.* zmárdhem, ngjéthem (Sch. Vol. I 4/7).
assiderato *agg.* i zmárdhur.
assillante *agg.* i ngjítur.
assillato *agg.* i angósur (Sch. CS XXXIX v. 16).
assillo *m.* 1) angím (PS MShM 332/513), réngë (CT Nov. pop. VII 389/2); 2) (*fig.*) glëmb, gózhdë.
assimilare *vt.* 1) marr; 2) thith; 3) përglánj (CT Prov. 370).
assiolo *m.* (ornit.) gjon (Sch. Vol. II 64/6).

assistenza *f.* 1) kujdés; 2) ndíhmë.

assistere *vt.* 1) përkujdësem (CT Prov. 125), ndih; 2) ruanj; 3) shoh.

associazione *f.* shoqëri (CT Prov. 348).

assodare *vt.* vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8).

assoggettare *vt.* përmýs (CT Prov. 175), pushtónj (PS Par. 371/143), xigónj (Sch. Vol. I 4/14).

assolutamente *adv.* krejt (CT Nov. pop. X 411/14).

assomigliare *vi.* glas.

assonnato *agg.* i qëllúam.

assopire *vt.* qëllónj.

assorbire *vt.* pi, thith.

assordare 1. *vi.* shurdónj (shërdónj) – le sue grida mi stanno assordando **lurimat e tija jan'e më shurdojën**. 2. *vi.* shurdónem.

assumere *vt.* marr – lo hanno assunto in banca **e morën te banka**.

asta *f.* 1) gargjí (Sch. Vol. III 32/311); 2) purtékë.

astio *m.* 1) mbri, duf (Sch. Vol. I 86/73); 2) nakár (CT Nov. pop. III 362/18).

astore *m.* (*ornit.*) petrít (CT I 10 v. 12).

astro *m.* yll (CT IV 22 v. 1), ýzë (o ýze, da ýll > ýllzë *m.*) (Sch. Vol. I 170/18).

astuccio *m.* mill (Sch. Vol. III 44/491).

astuzia *f.* dredhí (CT Prov. 129).

astuto *agg.* dinák (CT Nov. pop. VIII 393/37), (*fig.*) i drédhur.

ateo *agg. e m.* i pabësëm (PS MShM 362/1610).

attaccare 1. *vt.* 1) ngjinj; 2) lidh; 3) vïer. 2. *vi.* zë.

attaccato *agg.* 1) i ngjítur; 2) i lídhur.

attecchire *vi.* zë.

attempato *agg.* plak, i móçëm (CT Nov. pop. X 426/18).

attendere 1. *vi.* përkujdësem (CT Prov. 125). 2. *vt.* pres.

attenere *vi.* ngas – per quanto attiene a... **për sa i nget...**

attento *agg.* 1) i kujdësëm (Sch. CS XXIII v. 17); 2) veshták (CT Nov. pop. X 415/7).

attenuare *vt.* lehtësónj (CT Nov. pop. IX 402/33).

attenzione *f.* kujdës.

atterrare 1. *vt.* gorromís. 2. *vi.*

atterrire 1. *vt.* 1) trëmb; 2) (*fig.*) mbërdhínj (Sch. CS LXII v. 12), ngjeth. 2. *vi.* 1) trëmbem; 2) ngjëthem (Sch. Vol. I 4/7).

atterrito *agg.* 1) (*fig.*) i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).

attimo *m.* sakátë (sahátë) (Sch. Vol. I 120/105).

attirare *vt.* helq (PS RrK 305/183), telq (CT IV 28 v. 2).

attitudine *f.* zotësi (CT Nov. pop. XI 440/10).

attività *f.* 1) shërbëtirë.

atto *m.* e bëmë; vëpër (Sch. CS XV v. 23).

attorcigliare *vt.* dredh, përdredh (CT Nov. pop. X 415/33), ndërlíks (CT IV 24 v. 3).

attorcigliato *agg.* i drédhur, i ndërlíksur (CT Nov. pop. X 424/30).

attorniare *vt.* 1) rreth (Sch. Vol. II 84/19), rréthónj (Sch. CS XXXI v. 26), qerthëllónj (Sch. Vol. III 54/684); 2) mbrez (Sch. Vol. III 34/356).

attorno *adv.* 1. rreth (Sch. Vol. III 74/5), rrótull (CT Nov. pop. IV 367/20), dánxë, áfër (Sch. Vol. III 50/605). 2. *loc. prep. (con l'abl.) intorno a* rreth, rrótull (CT Nov. pop. IV 367/20), dánxë, áfër (Sch. Vol. III 50/605).

attrarre *vt.* helq (PS RrK 305/183), telq (CT IV 28 v. 2).

attraversamento *m.* të shkuar – l'attraversamento pedonale **të shkuarit të pedonëvet**.

attraversare *vt.* 1) shkónj; 2) pres.

attraverso 1. (**a traverso, di traverso**) *adv.* 1) për zglátë; 2) shtrëmbër; 3) lig, keq. 2. *prep.* ndëpër (në për).

attrezzo *m.* përdorëse (CT Nov. pop. IX 400/1).

attuale *agg.* i sôtëm.

attualmente *avv.* 1) naní, si naní, sot – attualmente non lavora **si nani ngë shërben**; 2) tesh (Sch. CS L v. 12).

audace *agg.* guximtár (CT Nov. pop. VII 388/30), rrëziktár (CT I 14 v. 4), zëmbërák (CT Nov. pop. VII 388/9).

audacia *f.* 1) kuturé (Sch. CS LI v. 20); 2) trimëri (C.D. I/4).

augurare *vt.* urónj (Sch. Vol. II 10/16).

umentare *vt.* 1) rrinj, ngrënj; 2) shtonj; 3) zgjerónj; 4) nglanj.

aura *f.* 1) puhjí (Sch. Vol. II 76/21), puhjízë (Sch. Vol. II 4/21).

aureo *agg.* i ártë.

aureola *f.* kurórë.

aurora *f.* haraksí (Sch. Vol. I 154/1).

ausilio *m.* ndíhmë.

autore *m.* bërës (Sch. CS XXXVIII v. 25).

autorevole *agg.* i gjéjgur, i pushtëtshëm (Sch. CS XLIII v. 17).

autorità *f.* pushtët (Sch. CS IV v. 1), zotëri (CT Nov. pop. IV 369/20).

autorizzazione *f.* 1) léje (CT Nov. pop. IX 396/22); 2) thelímë (C.D. I/62).

autunno *m.* vjesht (PS MShM 357/1394).

avambraccio *m.* (*anat.*) llórë.

avanti *avv.* 1) (*luogo*) përpára; 2) (*tempo*) më páre.

avantieri *avv.* njëditëz – avantieri notte **njënátëz**.

avanzare *vi.* 1) vete përpára, përpáronj (PS NshMi 402/92); 2) vjétem, mbétem – è avanzata un po' di pasta **u vjet ca brumë**.

avariato *agg.* i kálbëi, i kálbur, i shkúam.

avarizia *f.* shtréjtë (L.M. 360).

avaro *agg.* dorëngúshtë (CT Prov. 264).

avena *f.* 1) (*selvatica*) tërshërë.

1. avere *vt. e v.* *aus.* kam.

2. avere *m.* qósmë.

avo *m.* gjish (Sch. Vol. III 52/639), stërgjýsh (Sch. Vol. III 134/65).

avvantaggiare *vt.* ndih.

avvedutezza *f.* urtësi (C.D. III/8).

avveduto *agg.* i kujtúashëm (CT Nov. pop. X 418/6), i kujdësëm (Sch. CS XXIII v. 17), i úrtë.

avvelenare *vt.* farmakós, helmónj (CT IV 4 v. 16).

avvelenato *agg.* i farmakósur (PS MShM 336/654), i helmúam (Sch. CS VII v. 23), i helmúar (Sch. CS II v. 35).

avvenente *agg.* i páshëm (CT Nov. pop. V 373/15, IX 400/4), i búkur.

avvenire *vi.* ndódhët.

avventarsi *vr.* súlem, lëshónem (CT Nov. pop. V 375/12), túrrem (CT Nov. pop. VII 389/28).

avventato *agg.* i rrëzikshëm (PSMShM351/1185), rrëziktár (CT I 14 v. 4).

avvertire *vt.* ndienj.

avvezzo *agg.* i mësúar, i likásur, i përvésur (Sch. Vol. III 118/45).

avviare *vt.* 1) zë, zë fill; 2) çel – avviare la macchina **çel makinën**.

avvicinare *vt.* qas, afrónj (PS RrK 307/227).

avvicinarsi *vr.* qásem, afrónem (PS RrK 307/227).

avviluppare *vt.* 1) mbështíell (pështíell); 2) mbrez (Sch. Vol. I 58/24).

avvinghiare *vt.* 1) mbrez (Sch. Vol. III 34/356); 2) shtrëngónj.

avvio *m.* 1) të zënë; 2) të nísur, nísje (CT Nov. pop. X 412/18).

avvisaglia *f.* sinjáll.

avviso *m.* 1) lajm (UeM 366); 2) shpállje (CT Nov. pop. VII 388/14).

avvistare *vt.* përséks.

avvizzare *vi.* 1) rrëfiksem (Sch. CS LXIV v. 324), vëshkem (Sch. Vol. III 90/13); 2) (*fig.*) térem.

avvizzato *agg.* i rrëfiksem (Sch. Vol. I 110/89), i rrëfiksur (Sch. CS LXIV v. 324), i vëshkur (CT Nov pop. II 358/29).

avvolgere *vt.* 1) mbështíell (pështíell); 2) mbrez (Sch. Vol. I 58/24).

avvoltolare *vt.* mbështíell (pështíell).

azione *f.* vëpër (Sch. CS XV v. 23); e bëmë.

azzannare *vt.* përdhëmbullónj (CT Nov. pop. X 415/32).

azzardarsi *vr.* guxónj (Sch. CS XLI v. 25).

azzardato *agg.* i rrëzikshëm (PSMShM351/1185), rrëziktár (CT I 14 v. 4).

azzardo *m.* 1) rrëzik (Sch. CS XXVI v. 6); 2) kuturé (Sch. CS LI v. 20).

azzardoso *agg.* rrëziktár (CT I 14 v. 4), i rrëzikshëm (PSMShM351/1185).

azzimo *agg.* i paárdhur.

azzittire *vt.* qet.

azzoppato *agg.* i shklépur.

azzuffarsi *vr.* zéhem, qépem (qípem) (CT Nov. pop. XI 444/15).

azzurro 1. *agg.* i káltërt (CT Nov. pop IX 397/29), i rrímtë (Sch. Vol. III 28/251). 2. *m.* i káltër (UeM 118), të káltër.

B

- babbeo** *m.* kličk (CT Nov. pop. IV 368/6), njunj, sturduláq (CT IV 33 v. 62).
- bacca** *f.* kokërr (CT Nov. pop. X 424/29), módhull (C.D. I/89).
- baccano** *m.* 1) (*fig.*) lémë, haljasísë (PS MShM 330/428); 2) (*fig.*) písë.
- bacchetta** *f.* purtékë.
- baciare** *vt.* puth.
- bacile** *m.* lugóre (Sch. CS LXIV v. 32).
- bacinella** *f.* lugóre (Sch. CS LXIV v. 32), govátë (CT Nov. pop. III 364/4).
- bacio** *m.* të púthur.
- badare** *vt.* 1) kam kujdës, përkujdésem (CT Prov. 125), rúanj; 2) vërrénj.
- badile** *m.* lopátë.
- bafo** *m.* mustáq.
- bagascia** *f.* kúrvë (CT Prov. 154), (*fig.*) dósë.
- bagliore** *m.* síllë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20), të llambarísur.
- bagnare** *vt.* lag.
- bagnato** *agg.* i lágët, i lágur.
- baita** *f.* bánë (PS Par. 376/278).
- balbettare** *vt.* e *vi.* belb (CT II/I 11 v. 4).
- baldanza** *f.* 1) fòrë (Sch. Vol. III 110/63).
- baldoria** *f.* 1) mizírë (Sch. Vol. I 54/8), 2) (*fig.*) lémë, haljasísë (PS MShM 330/428).
- baldracca** *f.* kúrvë (CT Prov. 154), (*fig.*) dósë.
- balenare** *v. impers.* shkrepín (Sch. CS XXX v. 32), vetëtón (CT Nov. pop. X 416/9).
- balenio** *m.* shkrepímë (CT Nov. pop. VII 389/30; CS XV v. 11), shkaptímë (Sch. Vol. I 4/2).
- baleno** *m.* shkrepímë (CT Nov. pop. VII 389/30; CS XV v. 11), shkaptímë (Sch. Vol. I 4/2), rrufë (CT Nov. pop. X 421/14).
- balia** *f.* mëndëshë (Sch. Vol. III 70/54).
- balla** *f.* 1) e rrëme; 2) (*vern.*) pulláre; 3) (*involutro di iuta*) thes.
- ballo** *m.* vállë (CT Prov. 117).
- balocco** *m.* lódër (CT CS LXXXV 231/22), stríngël (CT Nov. pop. IX 398/17).
- balza** *f.* shkëmb.
- balzare** 1. *vi.* 1) kërcénj (C.D. 93; CT Nov. pop. V 375/12); 2) kris (Sch. CS LXIX v. 6), shkapërdhíq. 2. *III pers.* (in mente) dhékset.
- balzellare** *vi.* shkapërdhíq.
- bambagia** *f.* mumbák (CT II/I 16 v. 2).
- bambina** *f.* vájzë, e vógël.
- bambino** *m.* 1) fëmíjë, fòshnjë (CT Nov. pop. II 359/13); 2) djálë, i vógël.
- banchetto** *m.* goshtí (Sch. Vol. III 58/19).
- bandiera** *f.* flamúr (CT Nov. pop. IV 368/24).
- bandire** *vt.* 1) dëbónj (PS Par. 381/414); 2) përzé (CT Nov. pop. I 354/5).
- bandito** 1. *agg.* i dëbúam (L.M. 230-1). 2. *m.* kusár.

bando *m.* 1) debí (Sch. Vol. III 180/50), të përzënë; 2) shpállje (CT Nov. pop. VII 388/14).

bandolo *m.* pe (CT Prov. 305).

baracca *f.* kësóllë (CT Nov. pop. XII 451/2).

baraonda *f.* 1) mizírë (Sch. Vol. I 54/8); 2) (*fig.*) písë.

baratro *m.* rrogollímë (Sch. Vol. III 56/692), hon.

barba *f.* mjékër.

barca *f.* lúndër (CS XXIII v. 16).

barcollamento *m.* trihjímí (Sch. Vol. III 160/66).

barcollare *vi.* trihjímísem (Sch. Vol. III 30/288).

bardo *m.* këndés (Sch. Vol. III 62/80).

barile *m.* vúcë (Sch. Vol. I 120/110).

barriera *f.* 1) ledh (Sch. Vol. I 48/9); 2) sinúar (Sch. Vol. I 4/8).

baruffa *f.* të zënë.

baruffare *vi.* zëhem.

basare *vt.* mbështét (PS MShM 341/835).

bassezza *f.* 1) poshtërsí (CT Nov. pop. XV 476/27), poshtërsírë (PS RrK 306/200).

basso *agg.* 1) i úlët (CT Nov. pop. IX 403/27); 2) i shkúrtër; i vógël; 3) i përunjët (PS MShM 320/46); 4) i póshtër (Sch. CS XXXIX v. 20).

bastare *vi.* (j)arrénj – lo stipendio non gli basta **rroga ngë i arrën.**

bastione *m.* ledh (Sch. Vol. III 140/55).

basto *m.* bërróre.

bastonare *vt.* rrah, jap shkupínj.

bastonata *f.* 1) purtekátë (PS RrK 304/169); 2) (*solo pl.*) shkupínj.

bastone *m.* 1) shkop; 2) purtékë;

batosta *f.* 1) kohponé (kopané); 2) (*solo pl.*) shkupínj.

battaglia *f.* amáhj (Sch. Vol. III 24/191), lúftë (Sch. Vol. I 4/3) – cavallo da battaglia **surropull.**

battere 1. *vt.* 1) rrah, fort, godhás (Sch. Vol. I 84/41), ngjok (Sch. Vol. VIII 28/XXIX/6); 2) munj – **skuadra jonë ngë ka klënë mundur kurrë** la nostra squadra non è stata mai battuta. 2. *vi.* kërshës – **çë ë çë kërset te dera?** cos'è che batte sulla porta?

battesimale *agg.* i pagëzímít.

battesimo *m.* pagëzím.

battezzante *m.* pagëzór.

battezzare *vt.* pagëzónj.

battezzatore *m.* pagëzór.

battista *m.* pagëzór.

battona *f.* kúrvë (CT Prov. 154), (*fig.*) dósë.

battuto *agg.* i múndur.

baule *m.* sëndúq.

bava *f.* járgë (CT Nov. pop. X 415/12), shkúmë – gli uscì bava dalla bocca **i dollari shkumë ka goja.**

beatificare *vt.* lumëronj (Sch. CS XXXIII v. 14).

beatitudine *f.* lumërí (CT Nov. pop. VII 388/37; CS II v. 66).

beato *agg.* i lúmë (Sch. CS II v. 62).

bebè *m.* i nókërr.

becco *m.* 1) cep; 2) (*zool.*) c(u)jáp.

befana *f.* mëmëdrégje (CT Nov. pop. III 362/36).

beffa *f.* ndróle (CT CS LXXXV 230/15).

beffare *vt.* loz, gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97).

beffeggiare *vt.* përqësh (PS RrK 302/124).

belare *vi.* III *pers.* blegërin (Sch. Vol. III 56/697).

bellezza *f.* bukurí (Sch. CS XXV v.8).

bello *agg.* 1) i búkur, i mírë; 2) i páshëm (CT Nov. pop. V 373/15, IX 400/4).

belva *f.* bishë (PS NShGj 416/217), stánë (Sch. Vol. I 14/48), egërsírë (Sch. CS LXII v. 4).

benacetto *agg.* i pëlqýeshëm (Sch. CS LIX v. 37).

benda *f.* ngátërr (CT Nov. pop. XIV 470/14).

bene 1. *m.* 1) të mirë – fare del bene agli altri **i bënj të mirë të tjervet**; 2) qósmë 2. *avv.* 1) mirë, búkur – parla bene **flet bukur** – si veste bene **vishet mirë**; 2) ndutu, shumë – è ben più grande **ë ndutu më i madh**.

benedetto *agg.* i bekúam, i bekúar.

benedire *vt.* bekónj.

benedizione *f.* bekím, urátë.

benefattore *m.* mirëbwrës (CT Nov. pop. XV 477/16).

benemeranza *f.* e prépsur (L.M. 152).

beneplacito *m.* léje (CT Nov. pop. IX 396/22), thelímë (C.D. I/62).

benessere *m.* 1) qósmë.

benestante *agg.* i qósmë, i bëgát (CT II/I 1 v. 5; C.D. V/17).

benestare *m.* léje (CT Nov. pop. IX 396/22), thelímë (C.D. I/62).

benevolente *agg.* dashamír (CT Nov. pop. X 424/24).

benevolenza *f.* mirësi (CT Nov. pop. IV 369/19), njerëzi (CT Nov. pop. IX 400/36)..

benignità *f.* mirësi (CT Nov. pop. IV 369/19).

berciare *vi.* lurínj.

bercio *m.* lurímë.

bere *vt.* pi.

berretto *m.* kësúlë.

bestemmia *f.* némë, mallkím.

bestemmiare *vt.* e *vi.* mallkónj, nëm.

bestia *f.* bishë (PS NShGj 416/217), stánë (Sch. Vol. I 14/48).

bestiale *agg.* 1) i bústër (C.D. IV/3); 2) i égër (PS NShK 437/55), mizór (Sch. CS IV v. 15); 3) i pashpirt.

biancheggiare *vi.* zbardhullónj (Sch. Vol. III 6/38).

bianco 1. *agg.* i bárdh. 2. *m.* i bárdh, të bárdh.

biancore *m.* bardhësírë (PS MShM 361/1550).

biasimare *vt.* qërtónj (CT Prov. 74).

bicchiere *m.* qelq, piçér (puçér) (Ant. Alb. Vol. I 142/4).

bidente *m.* dhiqirján.

bieco *agg.* i érrur.

bietola *f.* (*bot.*) séskle.

bigiotteria *f.* (*pl.*) stringla (CT Nov. pop. IX 398/17).

biglietto *m.* lëpúshë (CT I 24 v. 26).

bimbo *m.* fëmíjë, i nókërr.

bindolo *m.* aném.

biondo *agg.* i blërëm (Sch. Vol. II 6/60), i blërshëm (Sch. Vol. I 154/1-2), i gjélbër (CT Nov. pop. IX 400/19).

bisaccia *f.* 1) dúak; 2) trástë.

bisbigliare *vt.* e *vi.* çuçullís, pipëtás, pipilís (Sch. Vol. II 6/66).

biscia *f.* bóllë (CT Nov. pop. X 423/17).

bisognare *vi.* e *impers.* 1) dúhet; 2) bën mbëhí; 3) shërbén.

bisogno *m.* mbëhí (Sch. CS XXXVII v. 1).

bisognoso *agg.* i vapk.

bisticciare *vi.* zéhem.

bisticcio *m.* të zënë.

bisunto *agg.* i lýer, i ndrágur (PS MShM 326/273), i ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18), i fëllíqur (PS MShM 335/619).

- bizantino** *agg.* bizantín.
- bizza** *f.* të tékur (CT Nov. pop. 413/12).
- blandizia** *f.* lájké (PS NShGj 409/15).
- bloccare** *vt.* qëndronj.
- boato** *m.* 1) bumbullimë (Sch. CS XV v. 10), rrumbullimë (Sch. Vol. III 24/184); 2) trëndirë (Sch. Vol. I 198/VI/5).
- bocca** *f.* gójë.
- boccale** *m.* piçer (puçer) (Ant. Alb. Vol I 142/4), shtëmbë (CT Prov. 5).
- boccheggiare** *vi.* gulshónj (CT Nov. pop. X 416/16).
- bocciolo** *m.* burbúqe (Sch. Vol. II 72/3), súmbull (Ant. Alb. Vol. I 78/9).
- boccone** *m.* aj, kapshóre – chi ti toglie la scopa dalla mano, ti toglie il boccone dalla bocca **kush të nxier fshiesën ka dora, të nxier kapshoren ka goja** (CT Prov. 97) – un boccone di pane **një aj bukë**.
- bocconi** *avv.* bárkëza, përmýs.
- bolgia** *f.* 1) (*fig.*) lémë, písë.
- bolla** *f.* 1) fúfë;
- bollente** *agg.* i nxéhtë (CT Nov. pop. XV 48/26).
- bollire** *vi. e vt.* zienj.
- bollito** 1. *agg.* i zier. 2. *m.* mish të zier.
- bombarda** *f.* bumbárdhë (Sch. Vol. I 50/4).
- bonaccia** *f.* bunácë.
- bonarietà** *f.* mirësi (CT Nov. pop. IV 369/19).
- bontà** *f.* mirësi (CT Nov. pop. IV 369/19), njerëzi (CT Nov. pop. IX 400/36), zëmbër.
- borbottare** *vi.* rrungullisem.
- borbottio** *m.* rrúngull.
- bordo** *m.* 1) skanj (CT Nov. pop. X 419/14), përfill; 2) zall (Sch. Vol. III 40/447).
- bordone** *m.* shkop.
- bordura** *f.* 1) (*di veste, biancheria ecc.*) nýe; 2) përfill.
- borgata** *f.* ngástër (CT Prov. 77).
- borgo** *m.* ngástër (CT Prov. 77).
- boria** *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).
- borragine** *f.* (*bot.*) vërrájnë.
- borsa** *f.* trástë; – **del pastore** (*bot.*) bukëljépur.
- borsellino** *m.* kulétë (CT Nov. pop. XII 453/37).
- borsello** *m.* kulétë (CT Nov. pop. XII 453/37).
- boscaglia** *f.* pílje (Sch. Vol. III 150/32).
- bosco** *m.* pílje (Sch. Vol. III 150/32), pýll (CT I 26 v. 68).
- botta** *f.* 1) kohponé (kopané), trugullimë (Sch. Vol. I 66/13); 2) (*solo pl.*) shkupinj – prese botte dal padre **shkuli shkupinj ka i jati**.
- botte** *f.* but.
- botto** *m.* kohponé (kopané), trugullimë (Sch. Vol. I 66/13).
- bottone** *m.* 1) súmbë; 2) súmbull (Ant. Alb. Vol. I 78/9).
- bouquet** *m.* (*fr.*) *m.* mátull (Ant. Alb. Vol. I 264/138).
- bovaro** *m.* lopár (CT Nov. pop. XI 443/39).
- bove** *m.* (*zool.*) ka.
- braca** *f.* brékë.
- braccare** *vt.* gjurmónj (Sch. Vol. I 78/27).
- bracciante** *m.* argát.
- braccio** *m.* (*anat.*) krah.
- brace** *f.* prúsh (CT Nov. pop. IX 399/4).
- bramare** *vt.* lakmónj (Sch. CS LXXIII v. 75).

branca *f.* kthétër (CT Nov. pop. X 415/21).
branco *m.* mëndër, túbë (CT Prov. 225).
brancorsina *m.* (*bot.*) mutrërë.
brandello *m.* grímë (CT Nov. pop. X 417/15).
brano *m.* còpë, grímë (CT Nov. pop. X 417/15).
bravura *f.* mjeshtrí (CT Nov. pop. X 420/21), zotësi (CT Nov. pop. XI 440/10).
1. breccia *f.* shúrë (Sch. Vol. III 164/51).
2. breccia *f.* vërë.
breve *agg.* i shkúrtër – il percorso più breve **zunë ka dhromi më i shkurtër**.
bricco *m.* shtëmbë (CT Prov. 5).
briciola *f.* drúdhe, grímë (CT Nov. pop. X 417/15).
brigante *m.* kusár, novëzí (CT Nov. pop. 379/30)..
brillante 1. *agg.* 1) i shkëlqým; 2) llamparisëm (llambarisëm) (C.D. I/9), i ndritëm (PS MShM 344/944). 2. *m.* padamár (CT Nov. pop. IX 400/18).
brillantezza *f.* sillë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20), shkëlqím.
brillare *vi.* 1) shkëlqënj; 2) shndrís, (Sch. CS LXX v. 30); 3) llamparis (llambaris) (Sch. Vol. II 46/27).
brina *f.* brýmë.
brindare *vi.* pi, ngrënj qëlqin.
brindisi *m.* dollí (Sch. Vol. III 52/630).
brio *m.* gëzím.
brivido *m.* drídhmë.
brocca *f.* piçér (puçér) (Ant. Alb. Vol. I 142/4), shtëmbë (CT Prov. 5).
broda *f.* latýrë.
brodaglia *f.* latýrë.
brontolare *vt. e vi.* 1) çuçullís, murmurís (Sch. Vol. I 12/9); 2) rrungullisem.
brontolio *m.* 1) gráhmë (Sch. Vol. I 96/123), múrmur (Sch. Vol. III 176/102); 2) rrúngull.
brucare *vt.* 1) nduk (Sch. Vol. III 34/346); 2) zgrap (CT Nov. pop. X 415/31), grapsónj (CT Nov. pop. X 414/38).
bruciacchiare *vt.* përsëllónj.
bruciare 1. *vt.* djég. 2. *vi.* djég.
bruciarsi *vr.* dígjem.
brulicare *vi.* zíenj.
bruma *f.* llurf.
brunastro *agg.* i zëshkë.
brunire *vt.* nxinj, skurís.
bruno *agg.* i zëshkë.
bruscamente *avv.* 1) gjithënjëibashku; 2) thátë.
brusire *vi.* pipilís (Sch. Vol. II 6/66).
brutale *agg.* mizór (Sch. CS IV v. 15).
buca *f.* búbë.
buca *f.* 1) gavërë; 2) grópë; 3) (*tana*) galétë (CT Prov. 144); 4) (*trappola*) trap (CT Prov. 228).
bucare *vt.* shponj.
bucato *agg.* i shpúam.
buccellato *m.* 1) kuláç (CT Prov. 48); 2) i plótë.
buccia *f.* lëvóre (CT Nov. pop. XII 452/3).
buccola *m.* vath (Sch. Vol. III 88/92; CT Nov. pop. IX 398/18).
buco *m.* vërë.
budello *m.* zórrë.
bue *m.* (*zool.*) ka – il corno del bue **briu i kaut**.
bufalo *m.* (*zool.*) búall (CT Prov. 376).

bufera *f.* sqótë (Sch. Vol. I 4/13).

buggerare *vt.* loz, gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97).

bugia *f.* 1) e rréme; 2) (*vern.*) pulláre.

bugiardo *agg.* i rrémë, gënjeshjár (CT II/I 40 v. 6).

bugno *m.* kuvéle.

buio 1. *m.* errësirë (Sch. CS XXVI v. 11), të érrët, skurí (CT CS XXXIII 160/12). 2. *agg.* i érrët, i érrur.

buono *agg.* 1) i mírë; 2) i mbárë.

buonsenso *m.* urtésí (C.D. III/8).

buratto *m.* dhrimón, shosh.

burla *f.* ndróle (CT CS LXXXV 230/15).

burlare *vt.* 1) loz, gënjénj (PS MShM 326/285); 2) përqësh (PS RrK 302/124).

burro *m.* gjálpë.

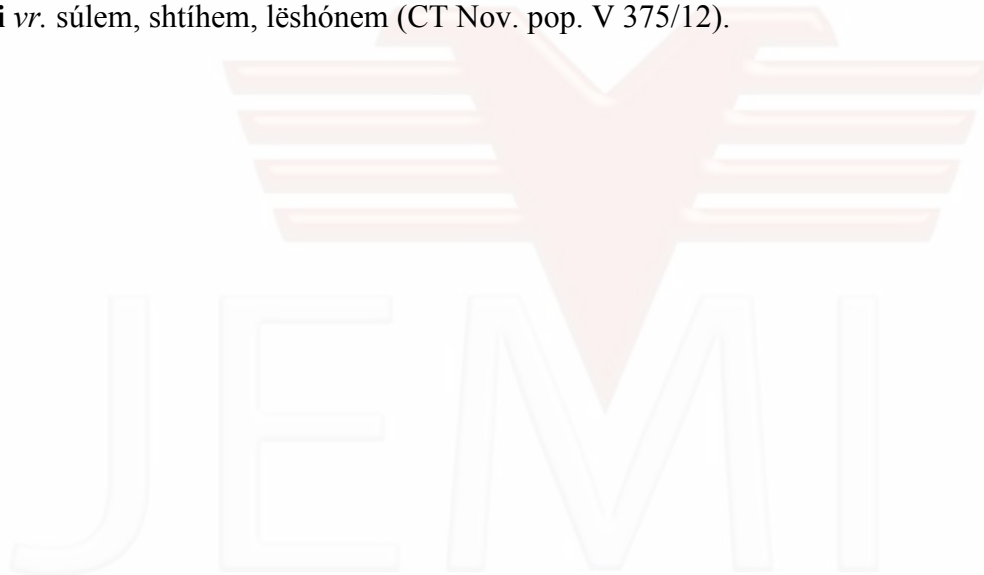
burrone *m.* 1) rrogollímë (Sch. Vol. III 56/692); 2) gorromímë, hon.

bussare *vi.* rrah.

bussata *f.* 1) (*alla porta*) trokullímë (CT Nov. pop. XI 442/29); 2) (*botte*) *solo pl.* shkupínj.

buttare *vt.* shtíe.

buttarsi *vr.* súlem, shtíhem, lëshónem (CT Nov. pop. V 375/12).

C

cacare *vi.* 1) dhjës (CT Prov. 251), bënj kákë, mbrázem; 2) shkrienj.

cacasotto *m. (pop.)* trëmbësár.

cacca *f.* 1) kákë; 2) mut.

caccia *f.* të gjúar (CT Nov. pop. X 418/6).

cacciare *vt.* 1) përzë (CT Nov. pop. I 354/5), debónj (PS Par. 381/414); lëndëris (lindirís), résht (Sch. CS XXXII v. 8), rrazbís (Sch. Vol. III 14/13), rrëzónj (Sch. Vol. III 124/151); 2) arsénj (L.M. 388); 3) gjúanj (CT Prov. 35); 4) ngul.

cacciato *agg.* i dëbúam (L.M. 230-1).

caccola *f.* kakírr.

cacio *m.* udhós, djáthë (Ant. Alb. Vol. I 262/108).

caciocavallo *m. (sic.)* kaskavál.

cadente *agg.* i rárë.

cadere *vi.* 1) bíc; 2) gorromisem; 3) (*neve, pioggia, grandine*) *III pers.* réshet (zbórë, shi, brëshër) (Sch. Vol. III 6/36).

caduta *f.* të rárë.

caffè *m.* kafë.

cagione *f.* 1) arsýe (CT Nov. Pop. III 363/40, VI 380/12), ndjëtë (Sch. Vol. I 22/176); 2) shkak (CT Nov. pop. IX 400/31; PS MShM 329/374).

cagionevole *agg.* i sëmúrëm.

cagliare *vi. e vt.* piks.

caglio *m.* rrënd.

cagna *f.* búshër (CT Prov. 24).

cagnara *f. (fig.)* lémë, písë.

cagnolino *m.* guc (CT Nov. pop. V 373/26), këlysh (CT Nov. pop. V 373/27).

calabrone *m.* grërë (CT IV 33 v. 70).

calare 1. *vt.* ul, përunj (Sch. CS VII v. 12). 2. *vi.* zdrýp/em (Sch. Vol. III 156/17), (*sic.*) kallárem, rrúsem (Sch. Vol. II 16/V/4).

calata *f.* hjímë, e tatëpjëtë (CT Prov. 54).

calca *f.* lúzmë.

calcare *vt.* shkel.

calce *f.* këlqére.

calcio *m.* shqelb.

calcolare *vt.* 1. mas. 2. *vt. e vi.* dhëmbrónj (C.D. I/129), nëmëronj (PS MShM 343/910).

caldaia *f.* kusí (CT Nov. pop. VI 382/24).

caldana *f. (fig.)* suválë.

calderone *m.* kusí (CT Nov. pop. VI 382/24).

caldo 1. *agg.* i ngróhtë, i nxéhtë (CT Nov. pop. XV 48/26). 2. *m.* 1) vapë; 2) të ngróhtë.

calice *m.* kúpë (CT Nov. pop. V 374/19).

caligine *f.* llurf.

calma *f.* qetmí (Sch. Vol. I 70/1), qetësi (CT Nov. pop. X 411/9), páqe.
calmare *vt.* 1) zbut (Sch. CS LXXIII v. 59); 2) shkri (PS RrK 299/51).
calmo *agg.* i qëtëm (CT Nov. pop. X 412/14).
calore *m.* të ngróhtë, nxehtësi (PS NShSh 422/26).
calorosamente *avv.* ngróhtë.
calura *f.* 1) vapë; 2) të ngróhtë.
calpestare *vt.* shkel.
calpestio *m.* trokullímë (CT Nov. pop. XI 442/29).
calunnia *f.* e shpífur (PS RrK 299/49).
calunniare *vt.* çallapatís (CT Nov. pop. III 362/3), shpif (PS RrK 299/49).
calza *f.* tirk – stava rammendando le calze **ish e arnoj tirkít.**
1. calzare *m.* këpúcë.
2. calzare *vt.* mbath.
calzatura *f.* këpúcë.
calzino *m.* tirk.
calzolaio *m.* këpucár.
calzone *m.* brékë.
cambiamento *m.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).
cambiare *vt. e vi.* 1) ndërrónj, shndërrónj (CT Nov. pop. XI 440/10); 2) prier.
cambiato *agg.* i ndërrúam, i ndërrúar.
cambio *m.* 1) ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12); 2) (*di biancheria, d'abito*) e ndërrúame.
camera *f.* dhómë.
camicia *f.* këmíshë; - **da notte** línjë.
camino *m.* vátër (C.D. V/25).
camminare *vi.* 1) jec; 2) síllem (CT Nov. pop. IV 367/20).
camminata *f.* të jécúr.
camminatura *f.* të jécúr.
cammino *m.* dhrom, údhë (Sch. Vol. III 188/28) – sono in cammino **jam pë' dhrom.**
campagna *f.* përjáshtë, jashtë (Sch. Vol. III 58/21).
campana *f.* kambánë, këmbórë.
campanaccio *m.* këmbórë.
campanile *m.* kambanár.
campo *m.* 1) fúshë; lugádh; 2) (*arabile*) arë, dhe.
canaglia *f.* 1) qenëri; 2) qen, novëzi (CT Nov. pop. 379/30).
canapa *f.* fëqóllë (CT IV 20 v. 2).
cancellare *vt.* 1) arsénj (L.M. 388); 2) pres.
candela *f.* qëri.
candido *agg.* 1) i dëlirë (Sch. CS III v. 1); 2) i pástër, i pastrúam; 3) i bárdhë.
candore *m.* bardhësírë (PS MShM 361/1550).
cane *m.* (*zool.*) qen.
canestro *m.* kanístër.
canicola *f.* vapë.
canino 1. *agg.* qenór (CT Nov. pop. X 420/15). 2. *m.* (*anat.*) qenór (CT Nov. pop. X 420/15).
canna *f.* (*bot.*) kallm.
cannone *m.* bumbárdhë (Sch. Vol. I 50/4).
cannonata *f.* llumbardátë (bumbardátë) (CT I 16 v. 3).
canonizzare *vt.* shejtëronj (Sch. CS II v. 10).
cantare *vt. e vi.* këndónj.
cantato *agg.* i këndúam.
canticchiare *vi.* nanarísem (CT Nov. pop. VI 379/12).
canto *m.* 1. të këndúar, këndím. 2. këngë. 3. angónë.

cantore *m.* këndës (Sch. Vol. III 62/80).
canzonare *vt.* përqësh (PS RrK 302/124).
canzone *f.* këndim, këngë.
caos *m.* (*fig.*) lëmë, pisë.
capace *agg.* i mirë – non è capace di far nulla **ngë isht i mirë të bënj gjë**.
capacità *f.* mjeshtri (CT Nov. pop. X 420/21), zotësi (CT Nov. pop. XI 440/10).
capanna *f.* kalive.
capecchio *m.* shtúpë.
capeggiare *vt.* prinj (Sch. CS LXXI v. 60).
capello *m.* krip.
capezzolo *m.* (*anat.*) thith.
capire *vt.* ndëlgónj, kuptónj (PS MShM 353/1274).
1. capitale *f.* kryeqytët (CT Nov. pop. IX 397/17).
capitanare *vt.* prinj (Sch. CS LXXI v. 60).
capitare **1. vi.** 1) ndódhem – se capiti da queste parti, vieni a trovarmi **në ndodhe te këto anë, eja e më gjej**; 2) (*accadere*) ndódhem, qëllón (CT Nov. pop. III 362/25). **2. v. impers.** streks.
capo *m.* 1) (*anat.*) kókë (Sch. CS LXXIV v. 37), krýe; 2) skanj (CT Nov. pop. X 419/14); 3) (*indumento*) e vëshur.
caponaggine *f.* qení (CT Nov. pop. V 373/20).
capovolgere *vt.* prier.
cappa *f.* shpágër (Sch. CS XXIII v. 18).
cappello *m.* shápkë (Sch. Vol. III 118/58).
cappio *m.* lak (Sch. CS XXIV v. 15).
capra *f.* (*zool.*) dhi.
capretto *m.* (*zool.*) ftúlë (Ant. Alb. Vol. I 262/110), kaciq (kaqíc).
capriccio *m.* të tékur (CT Nov. pop. 413/12).
capro *m.* (*zool.*) c(u)jáp.
caraffa *f.* piçér (puçér) (Ant. Alb. Vol. I 142/4), shtëmbë (CT Prov. 5).
caratteristico *agg.* 1) i veçantë (PS NShGj 410/40).
caratterizzare *vt.* llojás (L.M. 279).
carbone *m.* fingjill.
carbonella *f.* prúsh (CT Nov. pop. IX 399/4).
carcere *m.* burg (Sch. CS LXX v. 45), fulaqí (filaqí) (PS MShM 346/996; C.D. III/38).
cardare *vt.* kreh.
cardo *m.* (*bot.*) ordangáf; - **dei lanaioli** burónjë.
carezza *f.* përgëzim (Sch. Vol. I 14/53).
carezzare *vt.* lëmónj (limónj) (CT Nov. pop. II 359/10), përgëzónj (CT Nov. pop. I 355/19).
carica *f.* 1) të ngarkúar (nglakúar); 2) zýrë (CT Nov. pop. X 411/11).
caricamento *m.* të nglakúar.
caricare *vt.* nglakónj, barr (Sch. Vol. I 120/110).
1. carico *m.* bárrë.
2. carico *agg.* i nglakúam, i plótë.
carie *f.* (*del frumento o dei vegetali*) urth.
carità *f.* të dashur, mëshirë (Sch. CS LXIV v. 318; PS RrK 297/8), njerëzi (CT Nov. pop. IX 400/36).
carne *f.* 1) mish; 2) kurm.
carneficina *f.* vrasí (Sch. Vol. III 58/12), (*estens.*) maqilí (CT I 24 v. 104).
carnevale *m.* kalivár, të lídhura (CT Prov. 317).
caro *agg.* 1) i dáshur; 2) i shtrejtë.
carogna *f.* (*fig.*) qen.
carpire *vt.* zë, rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).

carrettiere *m.* qerrëtar (Ant. Alb. Vol. I 174/29).
carretto *m.* qerr (Ant. Alb. Vol. I 174/18), qërre (CT Nov. pop. XII 451/17).
carro *m.* qerr (Ant. Alb. Vol. I 174/18), qërre (CT Nov. pop. XII 451/17).
carta *f.* kártë.
casa *f.* shpi, stréhë (Sch. Vol. III 6/38), ndénjë (CT Nov. pop. VII 387/4).
casalinga *f.* nikoqíre (Sch. Vol. III 12/142), grua shpíje.
casalingo *agg.* shpijár (PS Par. 377/316).
casato *m.* gjëri.
cascare *vi.* bíte, gorromísem.
casino *m.* (*fig.*) lémë, písë.
caso *m.* shórtë (CT Nov. pop. X 414/6).
cassa *f.* sëndúq, árkë (CT Nov. Pop. VI 377/3).
cassapanca *f.* sëndúq.
castagno *m.* (*bot.*) kështénjë (Sch. Vol. II 40/9), shténjë (*vern.*).
castagna *f.* (*bot.*) kështénjë (Sch. Vol. II 40/9), shténjë (*vern.*).
castano *agg.* kështenjór (CT IV 3 v. 5).
castello *m.* ster (Sch. Vol. III 14/17).
castigo *m.* ndëshkím (PS NShK 437/43).
castità *f.* virgjëri (CT CS XLIII 173/13).
castrare *vt.* shëronj.
castrato *agg.* i shëruar, i shëruam.
casupola *f.* kalíve, kësóllë (CT Nov. Pop. XII 451/2).
catapecchia *f.* kësóllë (CT Nov. Pop. XII 451/2).
catapuzia *f.* (*bot.*) splítër.
catarro *m.* 1) (*bronchiale*) shkëlbázë (shklibázë); 2) (*nasale*) qúrrë.
catasta *f.* stávë (CT Nov. pop. VIII 393/23).
catastrofe *f.* (*anche fig.*) gorromímë.
categoria *f.* rádhë (PS MShM 345/963).
catena *f.* 1) varg (Sch. Vol. III 186/116); 2) rrësht (CT Nov. pop. XII 452/3).
catenella *f.* rrúasë (Ant. Alb. Vol. I 78/19).
caterva *f.* stávë (CT Nov. pop. VIII 393/23).
cattedra *f.* 1) kátëdër; 2) shkamb (Sch. Vol. III 18/80).
cattiveria *f.* ligësi (PS Par. 384/497).
cattività *f.* robëri (PS NShGj 413/123).
cattivo *agg.* i lig, i keq, i zi.
catturare *vt.* zë.
caule *m.* kërcíll.
causa *f.* 1) arsýe (CT Nov. Pop. III 363/40, VI 380/12), ndjëtë (Sch. Vol. I 22/176); 2) shkak (CT Nov. pop. IX 400/31; PS MShM 329/374).
cauto *agg.* 1) i mátur, i úrtë; 2) i nojtëshëm (Sch. Vol. III 14/23), i norémë (Sch. Vol. III 76/51).
cauzione *f.* péng.
cavalcioni *adv.* *solo nella loc. avv.* **a cavalcioni** kalósha.
cavaliere *m.* kalór (CT Prov. 41).
cavalla *f.* (*zool.*) péllë.
cavalletta *f.* (*entom.*) karkaléc.
cavallo *m.* (*zool.*) kálë – a cavallo **kaluar**; - da battaglia murxhár, surrópull (CT I 19 v. 15).
cavallone *m.* suválë.
cavare *vt.* 1) nxíer – cavati le scarpe **nxir këpucët**; 2) shkul – gli cavò un occhio **i shkuli një sy**; 3) qés (CT Nov. pop. III 364/8).
caverna *f.* shpéllë (Sch. CS II v. 13); hjivúr (Sch. Vol. I 12/1; CT CS LXXXV 232/8).
cavezza *f.* koprësh (CT Nov. Pop. X 420/9).

cavolata *f.* shúshë (Sch. Vol. II 48/43).

cavolo *m.* (*bot.*) lákër.

cazzo *m.* (*pop.*) mung.

1. ce avv. i – ce lo metto io il denaro necessario **ia vu u haromët çë i duhen.**

2. ce pron. pers. I pers. pl. na – ce lo mostrò **na e ftoi.**

cece *m.* qíqër.

cedevole *agg. agg.* i njómë, i butë.

cedracca *f.* (*bot*) thjérrëz.

ceffone *m.* shplákë.

celare *vt.* 1) fsheh; 2) pështrónj.

celebre *agg.* i klúam (Sch. Vol. III 86/70), i njóhur.

celere *agg.* i shpéjtë (CT CS XXXVI 164/2), vriktór (Sch. Vol. I 4/2).

celerità *f.* shpejtësi (CT Nov. pop. VII 388/3).

celermente *avv.* njíze, shpejt (Sch. CS XLV v. 8), vrik (CT Nov. pop. X 417/9).

celeste *agg.* i rímtë (Sch. Vol. III 28/251).

celia *f.* ndróle (CT CS LXXXV 230/15).

celibe *agg. e m.* i pamartúam.

cella *f.* (*di alveare*) kúvë.

cena *f.* dárkë (CT Prov. 177).

cencio *m.* 1) cópë; 2) sùkull (CT Nov. pop. IX 402/24).

cencioso *agg.* i shqérrë.

cenno *m.* 1) sinjáll; 2) shéng (Sch. CS XXV v.20)..

centellinare *vt.* 1) pi dál'e dálë, pi me ngëllúqe; 2) (*fig.*) kursénj.

centesimo *num. ord.* i njëqíntë.

centinaio *m.* qínd – centinaia di persone **qindra gjinde.**

cento *num. card.* njëqínd.

centurione *m.* qíndár, -i (qíndárk, -u) (Sch. CS LXIV v. 398).

cenere *f.* hi.

censurare *vt.* pres – censurarono alcune parole **prenë ca fjalë.**

centrale *agg.* i mésëm.

centro *m.* 1) qëndër (CT Nov. pop. X 415/26); 2) mes – al centro della tavola **në mes të tryesës.**

ceppo *m.* kërcú (CT Nov. pop. X 416/4), kúcer.

cera *f.* dýllë.

cercare *vt.* kërkónj.

cerchiare *vt.* rreth (Sch. Vol. II 84/19), rréthónj (Sch. CS XXXI v. 26).

cerchio *m.* rreth (Sch. Vol. III 16/44).

cereale *m.* dríthë.

cernere *vt.* shosh.

cerro *m.* qërí.

cerro *m.* (*bot.*) qárr (Sch. Vol. III 56/704).

1. certo *agg.*

2. certo 1. *agg. indef.* disá, ca, akëcili (*f.* akëcika) – certe volte **disa herë** – una certa donna me l'ha raccontato **akëcila grua m'e tha.** 2. *pron. indef.* disá, ca.

ceruleo *agg.* i rímtë (Sch. Vol. III 28/251).

cerva *f.* drérë (Sch. Vol. III 20/122).

cervello *m.* tru.

cervice *f.* (*anat.*) qáfë.

cervo *m.* dre (dren) (Sch. CS LVII v. 11; Sch. Vol. I 46/8).

cesellare *vt.* gdhënd (CT Nov. Pop. VII 388/11).

cespuglio *m.* kaçúbë (CT Nov. Pop. X 419/11), shár/ë (Sch. Vol. III 84/32).

cessare 1. *vi.* sos, serpósem (Sch. Vol. II 10/11). 2. *vt.* sos.

cessazione *f.* pushím (Sch. CS LXX v. 24).

cesta *f.* kanístër, kashíle (CT Nov. Pop. XIV 469/14), kosh (Sch. Vol. III 56/705).

cesto *m.* kanístër, kashíle (CT Nov. pop. XIV 469/14), kosh (Sch. Vol. III 56/705).

cetriolo *m.* karkavéc.

che 1. *pron. relat.* çë – raccontò ciò che vide **rrëfiejti atë çë pa**. 2. *agg. e pron. interr.* çë – che vuoi? **çë do?** – gli chiese che strada fare **i pyejti çë dhrom ki' të bëj**. 3. *cong. (relat, causale, comparat.)* se – mi disse che non poteva venire **më tha se ngë mënd vij**.

chetare *vt.* qet.

chi *pron. interr., indef., rel.* Kush.

chiacchiera *f.* e shpífur (PS RrK 299/49).

chiacchierare *vi.* (*fig.*) blúanj, çìçullís, gjëkónj (CT II/I 25 v. 7).

chiacchierone *agg.* çuçullór (Sch. Vol. I 142/37).

chiamare *vt.* 1) thërrés; 2) klúanj (CT CS CIII 283/2);

chiaramente *adv.* hápët – gli parlai chiaramente **i fola hápët**.

chiarire *vt.* fjellónj (thjellónj) (CT IV XXX v. 15).

chiarirsi *vr.* fjellónem (thjellónem) (Sch. Vol. I 116/38).

chiaro *agg.* 1) i thjështë (Sch. CS XLIII v. 14); 2) i kullúam (këllúam), i pástër.

chiasso *m.* 1) mizírë (Sch. Vol. I 54/8); 2) (*fig.*) lëmë, písë.

chiavare *vt. e vi.* dënj.

chiave *f.* klyç.

chiazza *f.* vúlë (CT II/I 5 v. 2).

chicco *m.* kóqe, kokërr (CT Nov. Pop. X 424/29).

chiedere *vt.* 1) pýenj; 2) lyp.

chiesa *f.* klíshë.

chilo *m.* kil.

china *f.* hjímë, e tatëpjétë (CT Prov. 54).

chinare *vt.* klind (Sch. CS LVIII v. 23), përunj (Sch. CS VII v. 12).

chinato *agg.* 1) i klíndur (Sch. CS LVIII v. 23); 2) i përmýstë (përmýsëm).

chincaglieria *f. (pl.)* stríngla (CT Nov. pop. IX 398/17).

chioccia *f.* púlë.

chiocciola *f. (zool.)* kaçamíll (CT Nov. Pop. XII 452/3), kakamíll (*vern.*), kërmíll (CT Prov. 31).

chiodo *m.* gózhdë.

chioma *f.* 1) çúpë (Sch. Vol. I 42/11); 2) flokë (*pl.*); 3) (*del granturco*) xhúfkë (CT Nov. pop. IV 368/27).

chiudere *vt.* mbyll, mbëllínj.

chiunque *pron. indef.* kushdó, çilidó, gjithnjerí, nganjéri.

chiurlo *m. (ornit.)* gjon (Sch. Vol. II 64/6).

chiuso *agg.* i mbýllëm, i mbëllímë, i mbýllur, i mbëllíjtur.

1. **ci** *pron. pers. I pers. pl. (dat. e acc.)* na – ci piace **na pëlqen** – ci diede il permesso **na dha lejen**.

2. **ci** *adv.* i – ci vado domani **i vete nesër** – ci vuole **i duhet**.

3. **ci** *pron. dimostr.* i – non ci credo **ngë i kam besë**.

ciabattino *m.* këpucár.

ciambella *f.* kuláč (CT Prov. 48).

ciancia *f.* e shpífur (PS RrK 299/49).

cianotico *agg.* 1) i múrrë; 2) i éjtur.

ciarla *f.* e shpífur (PS RrK 299/49).

ciarlare *vi.* (*fig.*) blúanj, çuçullís, gjëkónj (CT II/I 25 v. 7).

ciarliero *agg.* çuçullór (Sch. Vol. I 142/37).

ciascuno *agg. indef.* 1) nga, nganjéri, çdo (Sch. CS XVIII v. 4), gjithë; 2) (*con valore distributivo*) fshóqe, nganjé.

cibare *vt.* 1) ushqénj (CT Prov. 233); 2) (*fig.*) tagjís.

cibo *m.* 1) ushqësë (Sch. CS LXXIII v. 18), ushqím (Sch. Vol. II 74/29); 2) të ngrënë.
cicatrizzazione *f.* shërim (PS NSHP 429/5).
ciccia *f.* 1) mish të májmë; 2) *pl.* túle.
ciccio *agg.* i májmë, i plótë.
cicciuto *agg.* i májmë.
cieco *agg. e m.* i vérbër.
cielo *m.* qíell.
ciglia *f.* cínura (CT Nov. Pop. XI 442/7).
cigno *m.* (*ornit.*) shqítë (Sch. Vol. III 162/11).
cigolare *vi.* kërshës.
ciliegia *f.* (*bot.*) kërshí.
ciliegio *m.* (*bot.*) kërshí.
cima *f.* çúkë (Sch. Vol. III 14/27), májë (PS RrK 303/146).
cingere *vt.* 1) mbrez (Sch. Vol. I 58/24), rreth (Sch. Vol. II 84/19), rréthónj (Sch. CS XXXI v. 26);
 2) (*la spada ecc.*) ngjesh (CT Nov. pop. 412 /36-37); 3) (*d'assedio*) qerthëllónj (Sch. Vol. III 54/684).
cinghia *f.* qéngle (CT I 20 v. 15; CT Nov. pop. XII 452/7).
cinghiale *m.* derr i égër, vrak (Sch. Vol. III 20/122).
cinghiare *vt.* mbrez (Sch. Vol. I 58/24).
cinguettare *vi.* çingërrínj (CT CS LXXXIV 229/8).
cinigia *f.* prúsh (CT Nov. pop. IX 399/4).
cinquanta *num. card.* pesëdhjëtë.
cinquantesimo *num. ord.* i pesëdhjëtë.
cinque *num. card.* pësë.
cinquecentesimo *num. ord.* i pesëqíndtë.
cinquecento *num. card.* pesëqínd.
cinto *m.* (*anat.*) mes.
cintura *f.* 1. brez. 2. (*anat.*) mes.
ciocca *f.* 1) xhúfkë (CT Nov. pop. IV 368/27); 2) (*di capelli*) flok.
ciocco *m.* kërcú (CT Nov. Pop. X 416/4), kúcer.
ciottolo *m.* píle.
cipolla *f.* (*bot.*) qépë.
cippo *m.* martúm (Sch. CS LXIX v. 6).
cipresso *m.* (*bot.*) qíparís (Sch. Vol. II 12/22).
cipria *f.* plúhur.
circolo *m.* 1) rreth;
circondare *vt.* 1) rreth (Sch. Vol. II 84/19), rréthónj (Sch. CS XXXI v. 26), qerthëllónj (Sch. Vol. III 54/684); 2) mbrez (Sch. Vol. III 34/356).
circondato *agg.* i qerthëllúam (Sch. Vol. III 150/36).
circonferenza *f.* rreth (Sch. Vol. III 16/44).
circostanza *f.* ndódhje (CT Nov. pop. II 359/4).
circuire *vt.* gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97), loz.
citruillo *m.* klič (CT Nov. pop. IV 368/6), njunj, sturduláq (CT IV 33 v. 62).
città *f.* qytét (CT Nov. pop. II 359/1, VI 379/17), hórë.
ciucciare *vt.* thith.
ciuffo *m.* xhúfkë (CT Nov. pop. IV 368/27).
civetta *f.* (*ornit.*) kukuvácë.
claudicante *agg.* i shklépur.
claudicare *vi.* shklepónj.
claudicazione *f.* të shklepúar.
clausola *f.* kusht (Sch. CS LXIV v.14).

clemenza *f.* njerëzi (CT Nov. pop. IX 400/36).

clero *m.* priftëri.

coagulare *vt. e vi.* piks.

coalizione *f.* lidhje (Sch. CS XXIII v. 25).

cocchiere *m.* qerrëtar (Ant. Alb. Vol. I 174/29).

cocchio *m.* qerr (Ant. Alb. Vol. I 174/18), qerre (CT Nov. pop. XII 451/17).

coccinella *f.* (*entom.*) nüse.

cocciutaggine *f.* qeni (CT Nov. pop. V 373/20).

cocciuto *agg.* kryethatë, i thatë.

1. coccola *f.* 1) (*bot.*) kókërr (CT Nov. Pop. X 424/29), módhull (C.D. I/89).

2. coccola *f.* módhull (C.D. I/89), përgëzim (Sch. Vol. I 14/53).

coccolare *vt.* kuturís, përgëzónj (CT Nov. pop. I 355/19).

coda *f.* 1) bisht; 2) rádhë (PS Par. 382/456) – si mise in coda **u vu në radhë**.

codardia *f.* trëmbësi, ligështí (PS Par. 370/113).

codardo *agg.* trëmbësár.

codazzo *m.* bisht.

codesto *agg. e pron. dimostr. m. ky, pl. këtë, f. kjo, pl. këtë*.

cofano *m.* sëndúq.

cogliere *vt.* 1) mbjedh; 2) (*fig.*) ndëlgónj.

coglione *m.* bóqe, lóshkë – rompe i coglioni **çan boqet, loshkat**.

cognata *f.* kunátë.

cognato *m.* kunát.

coinvolgere *vt.* ngas.

colare *vt. e vi.* këllónj.

colazione *f.* drékë (CT Prov. 177).

collaborazione *f.* ndíhmë.

collana *f.* 1) gushóre (CT Nov. Pop. V 374/30);

collare *m.* gushóre (CT Nov. Pop. V 374/30).

collassare *vi.* 1) zalísem, (më) bie zalí, fikem (CT Nov. pop. X 416/16).

collassato *agg.* i zalístë (PS MShM 340/780), i zalísur.

collasso *m.* 1) zalí.

colle *m.* rahj, kóðër (CT Nov. pop. IX 401/17 ; CS LXIV v. 348).

collera *f.* holjasí (Sch. Vol. III 34/330), mëní (Sch. CS XXXIX v. 47).

collerico *agg.* i mëníshëm (Sch. Vol. III 32/308).

collettività *f.* shoqëri (CT Prov. 348).

collezionare *vt.* mbjedh.

collina *f.* rahj, kóðër (CT Nov. pop. IX 401/17 ; CS LXIV v. 348).

collo *m.* (*anat.*) qáfë.

collocare *vt.* 1) vë (vu); 2) mbështét (PS MShM 341/835); 3) kumbís (CT I 20 v. 31).

colloquiare *vi.* flas, ligjërónj (PS NShK 436/27).

colloso *agg.* i ngjítur.

collottola *f.* (*anat.*) qáfë.

colmare *vt.* mblonj, mbush (CT Nov. pop. II 358/27).

1. colmo *agg.* i mblúam, i plótë.

2. colmo *m.* kulm (CT Nov. pop. XII 451/6).

colomba *f.* (*ornit.*) vidë (Sch. CS XXXVII v. 11), llumbárdhë (Sch. Vol. I 8/17), pallumbëshë (PS MShM 361/1551).

colombo *m.* (*ornit.*) pëllúmb (Sch. CS LXXII v. 40).

colonna *f.* stíllë (PS NShK 436/33).

colorare *vt.* ngjýenj (Sch. Vol. I 80/71).

colorazione *f.* të ngjýer (Sch. Vol. I 80/71).

colore *m.* ngjýmë (Sch. Vol. I 44/13).

colorito 1. *agg.* i ngúqur, i kuq. 2. *m.* ngjýmë (e likúrës) (Sch. Vol. I 44/13).

colpa *f.* faj (CT Nov. Pop. III 363/33), fëllëmë (C.D. I/85), ftesë (Sch. CS XVI v. 8).

colpevole *agg.* i fájshëm (Sch. CS XLII v. 28), fajtór (PS Par. 379/361).

colpire *vt.* 1) godhás (Sch. Vol. I 84/41), ngjok (Sch. Vol. VIII 28/XXIX/6), qëllónj; zë; 2) llavós (Sch. CS II v. 40); 3) ngas, prék (CT Nov. pop. X 421/22); 4) skotís, zmeks; 5) shajtónj (CT CS LXXXIII 225/12).

colpo *m.* 1) kopané (kohponé) (PS MShM 334/586), trugullímë (Sch. Vol. I 66/13); 2) të ngaré.

coltello *m.* thikë.

colto *agg.* i dëshëm (CT Nov. pop. III 363/24), i dítur (Sch. CS II v. 28).

coltre *f.* mbulësë (Sch. CS XLI v. 13).

comandamento *m.* úrdhër (PS MShM 319/7), urdhurím (CS LXIV v. 51).

comandare *vt.* 1) urdhurónj (urdhëronj) (L.M. 346); 2) prinj (Sch. CS LXXI v. 60); 3) zotëronj (CT II/I 39 v. 4).

comandato *agg.* i urdhurúam (L.M. 346).

comando *m.* urdhurím (CS LXIV v. 51), úrdhër (PS MShM 319/7).

comare *f.* ndríkull.

combattente *m.* luftár (Sch. Vol. III 150/34).

combattere *vt. e vi.* luftónj (CT I 26 v. 28), luftëronj (Sch. Vol. I 106/8).

combinare *vt.* 1) vë bashkë; 2) përzienj.

combinazione *f.* përzím (Sch. Vol. III 142/61).

combriccola *f.* tufë (CT Nov. pop. IX 396/38).

come 1. *avv.* si - come ti trovi? **si ndodhe?** 2. *cong.* si - non sapeva come dirglielo **ngë dij si ki' t'ia thëshëj** - come iniziò a parlare tutti tacquero **si zuri të flisëj gjithë u qetën.**

comfort *m.* dhrosí.

cominciare 1. *vt.* zë. 2. *vi.* zë, zë fill.

commerciante *m.* tregtár (CT Nov. Pop. IX 400/6).

commercio *m.* treg (CT Nov. Pop. IX 398/16; CT Prov. 215).

commiserare *vt.* përdëlnj (PS Par. 369 67).

commiserazione *f.* mëshirë (Sch. CS LXIV v. 318; PS RrK 297/8).

commissionare *vt.* urdhurónj (urdhëronj) (L.M. 346).

commissione *f.* urdhuratë.

commosso *agg.* i ngashërúam (CT Nov. pop. V 373/31).

commozione *f.* ngashërím (CT Nov. pop. X 414/15).

commuovere *vt.* 1) ngashëronj (CT Nov. pop. V 373/31); 2) ngas, prék (CT Nov. pop. X 421/22) – le sue parole mi commossero **fjalët e tija më nganë te zëmbra**; 3) shkunj (shkund).

commutare *vt.* ndërrónj.

commutazione *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).

compaesano *agg. e m.* katundár (Sch. Vol. II 50/67).

compagnia *f.* shoqëri (CT Prov. 348).

compagno *m.* shok (CT Prov. 347), *f.* shóke (Sch. Vol. I 142/38).

comparare *vt.* përglánj (CT Prov. 370).

compare *m.* kúntër.

comparire *vi.* fanépsem (Sch. Vol. II 22/8) haráksem (Sch. Vol. II 16/V/20).

compassione *f.* dhëmbím (PS Par. 381/407), lypisí, mëshirë (Sch. CS LXIV v. 318; PS RrK 297/8), përdëlim (CT Nov. pop. X 418/12).

compassionevole *agg.* lypisjár (Sch. Vol. III 166/56).

compatimento *m.* mëshirë (Sch. CS LXIV v. 318; PS RrK 297/8), përdëlim (CT Nov. pop. X 418/12).

compatire *vt.* përdëlnj (PS Par. 369 67).

compensare *vt.* shpërblénj (L.M. 145).

compenso *m.* shpagím (Sch. CS XXXVII v. 20), shpërblím (CT Nov. pop. III 362/33).
compera *f.* të bléré.
competere *vi.* ngas – non compete a voi **ngë ju nget juve**.
competenza *f.* mjeshtrí (CT Nov. pop. X 420/21), zotësi (CT Nov. pop. XI 440/10).
compiacere *vt.* këndáq (CT Nov. Pop. V 374/32).
compiacersi *vr.* gëzónem – mi compiacio per te **gëzónem për tij**.
compiacimento *m.* 1) pëlqím (CT Nov. pop. X 426/5); 2) gëzím.
compiangere *vt.* vajtónj.
compianto 1. *agg.* i ndjémë. 2. *m.* lip.
compiere *vt.* 1) krenj (CT II/I 41 v 8), bënj; 2) – **gli anni** mbush (CT Nov. pop. II 358/27).
compito *m.* 1) shërbëtirë – il tuo compito è questo **shërbëtira jote isht kjo**.
compiuto *agg.* 1) i kryer (CT II/I 41 v 8); 2) i sóstë, i sósur.
complesso *agg.* 1) i vështirë (PS RrK 306/201); 2) i réndë; 3) i ndërlíksur (CT Nov. pop. X 424/30).
completamente *avv.* plot, krejt (CT Nov. Pop. X 411/14).
completare *vt.* sos, serpós (Sch. Vol. II 10/11).
completato *agg.* i sóstë, i sósur.
completo *agg.* 1) i tërë; 2) i plótë; 3) i sóstë, i sósur.
complicare *vt.* ndërlíks (CT IV 24 v. 3), ngatërrónj (Sch. Vol. III 34/327).
complicato *agg.* 1) i vështirë (PS RrK 306/201); 2) i réndë; 3) i ndërlíksur (CT Nov. pop. X 424/30).
comportare 1. *III pers.* do - la costruzione della casa comporta un lungo lavoro **të stisurit të shpisë do një shërbëtirë të glatë**. 2. *vr.* síllem (PS MShM 329/384) si comportava da galantuomo **sillej si bujar**.
composito *agg.* i përzíer.
comprare *vt.* ble.
comprendere *vt.* ndëlgónj.
comprendonio *m.* ndëlgím, tru.
comprimere *vt.* 1) shtrëngónj; 2) shtyp.
compromettere *vt.* 1) prish (CT Nov. pop. V 374/33).
comprovare *vt.* vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8).
compunzione *f.* pendësë (C.D. IV/4).
computare *vt.* dhëmbónj (C.D. I/129), nëmëronj (PS MShM 343/910).
comunanza *f.* përzítë (CT II/I 1 v. 2).
comune *m.* bášhki.
comunicare 1. *vt.* 1) kungónj (C.D. II/18).
comunicato *m.* lajm (UeM 366).
comunicazione *f.* lajm (UeM 366).
comunione *f.* 1) (*eucaristica*) kungím (C.D. II/18); 2) përzítë (CT II/I 1 v. 2).
comunità *f.* përzítë (Sch. CS LIX v. 6).
con *prep.* me.
conca *f.* 1) govátë (CT Nov. Pop. III 364/4), lugóre (Sch. CS LXIV v. 32); 2) grópë; 3) prórë (CT II/I 36 v. 6).
concentrare *vt.* 1) piks;
concepimento *m.* përfítím (Sch. CS LXXIII v. 6).
concepire *vi.* përfítónj (CT Nov. pop. II 358/12).
concernere *vt.* ngas.
concessione *f.* léje (CT Nov. Pop. IX 396/22).
conciliare *vt.* pajtónj (Sch. CS XXXVIII v. 21), sivás (Sch. CS VII v. 27), paqëtónj (PS MShM 338/706).
conciliatore *agg.* e *m.* pajtór (PS MShM 350/1156).
conciliazione *f.* pajtím (Sch. CS LXXI v. 52).

conciso *agg.* i shkúrtër.

concludere *vt.* 1) sos, serpós (Sch. Vol. II 10/11); 2) mbyll, mbëllínj – la giornata si concluse con una grande festa **dita u mbyll (mbëlli) me një festë të madhe.**

conclusione *f.* mbarím (CT Nov. pop. X 416/6).

concluso *agg.* i sóstë, i sósur.

concupire *vt.* lakmónj (Sch. CS LXXIII v. 75).

condannare *vt.* dëmnónj (PS RrK 299/51).

condensare *vt.* 1) piks; 2) shkurtónj.

condire *vt.* dërtónj.

condito *agg.* i dërtúam.

condividere *vt.* ndanj.

condiviso *agg.* i ndarë (ndájtur).

condizione *f.* kusht (Sch. CS LXIV v.14), ndódhje (CT Nov. pop. II 359/4).

condurre *vt.* 1) qell, sjell (Sch. CS XV v. 6), përsiell (Sch. CS XLI v. 21); 2) prinj (Sch. CS LXXI v. 60).

confabulare *vi.* pipëtás, pipilís (Sch. Vol. II 6/66).

confermare *vt.* 1) përhóm (PS MShM 361/1565); 2) përtërinj (CT I 27 v. 3).

confessare *vt.* skomollís.

confessione *f.* skomollí (C.D. II/18).

confessore *m.* skomollér (PS MShM 361/1560).

confetto *m.* kolëndër (Sch. Vol. VIII 24/8/2), rul (CT Prov. 196).

conficcare *vt.* 1) ngul; 2) dënj (dënd) (PS RrK 310/268; PS MShM 342/874).

confine *m.* sinúar (Sch. Vol. III 74/4) - senza confini **pa sinorë.**

conflitto *m.* lúftë (Sch. Vol. I 4/3).

confondere *vt.* 1) trazónj (Sch. Vol. III 150/51); 2) ngatërrónj (Sch. Vol. III 34/327), shkatërrónj.

confortare *vt.* ngushëllónj (PS MShM 356/1371).

conforto *m.* ngushëllím (CT Nov. pop. X 412/21).

confrontare *vt.* përglánj (CT Prov. 370).

confusione *f.* (*fig.*) lémë, písë.

confuso *agg.* i trazúar (Sch. Vol. III 174/65).

congedare *vt.* lëndëris (lindirís).

congedo *m.* 1) léje (CT Nov. pop. IX 396/22); 2) të përhëndëtur (PS MShM 322/116); 3) pushím (Sch. CS LXX v. 24).

congelare 1. *vt.* mbërdhínj (Sch. CS LXII v. 12). 2. *vr.* **-rsi** zmárdhem.

congelato *agg.* i zmárdhur.

congiunto *agg.* e *m.* gjëri, shpijár (PS Par. 377/316).

congrega *f.* tufë (CT Nov. pop. IX 396/38).

coniugato *agg.* i martúam.

coniuge *m.* shoq (*f.* shóqe).

connubio *m.* martësë (CT I 20 v. 30).

conoscere *vt.* 1) njoh; 2) di – conosce molte cose **di shumë shërbise.**

conosciuto *agg.* i njóhur.

conquistare *vt.* pushtónj (PS Par. 371/143).

consanguineo *agg.* gjëri.

consacrazione *f.* kushtím (Sch. Vol. III 50/610).

consegnare *vt.* 1) (*da un luogo lontano ad uno vicino*) bíte; 2) (*da un luogo vicino ad uno lontano*) qell.

consenso *m.* 1) (*permesso*) léje (CT Nov. pop. IX 396/22); 2) (*piacimento*) pëlqím (CT Nov. pop. X 426/5); 3) (*volontà*) thelímë (C.D. I/62).

consentire *vt.* lë – gli consenti di fare ciò che voleva e **la të bëj atë çë dej.**

conservare 1. *vt.* ngrënj, vu mënjánë. 2. *vr.* **conservarsi** mbáhem, ngrëhem, ndurís.

considerare *vt.* llojás (C.D. II/25).
considerazione *f.* kujdés, ndéré, nder (Sch. CS XXV v. 4).
considerevole *agg.* i madh.
consigliare *vt. e vi.* këshillónj.
consiglio *m.* këshill (CT Prov. 173).
consolatore *agg. e m.* ngushëllimtar (PS RrK 307/218).
consolare *vt.* ngushëllónj (PS MShM 356/1371).
consolazione *f.* ngushëllim (CT Nov. pop. X 412/21).
consorte *m.* shoq (*f.* shóqe).
consorzio *m.* shoqëri (CT Prov. 348).
constatare *vt.* vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8).
consumare *vt.* gris, jos, krafós (CT II/I 34 v. 5).
consunto *agg.* 1) i grísur, i jósur; 2) i ngrënë, i hallásëm; 3) i krafósur (Sch. Vol. I 96/110); 4) i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55).
contadino *m.* 1) argát, bulk (CT Nov. pop. V 373/15); 2) shatár (Sch. Vol. III 118/59), dardhán (CT Nov. pop. VI 377/10).
contado *m.* përrjáshtë.
contagiare *vt.* ngjinj.
contare *vt. e vi.* 1) dhëmbónj (C.D. I/129), nëmëronj (PS MShM 343/910); 2) vëlénj (Sch. CS XLII v. 2; CT II/I 28 v. 4).
conteggiare *vt. e vi.* dhëmbónj (C.D. I/129), nëmëronj (PS MShM 343/910).
contemporaneamente *avv.* njihërje.
contemporaneo *agg.* i sôtëm.
contenere *vt.* mbanj.
contentezza *f.* gëzím.
contento *agg.* i gëzúam, i harépsur (Sch. Vol. II 6/67), i këndáqur (CT Nov. pop. V 374/32).
contestazione *f.* kundërshtím (PS NshMi 403/124).
contornare *vt.* rreth (Sch. Vol. II 84/19), rréthónj (Sch. CS XXXI v. 26).
contorno *m.* përfill.
contorto *agg.* 1) i shtrëmbër; 2) (*anche fig.*) i drédhur.
contrada *f.* ngástër (CT Prov. 77).
contrariamente *avv.* ndrýshe (CT Nov. pop. IX 398/36).
contrarietà *f.* kundërshtím (PS NshMi 403/124).
contrario *agg.* 1) i lig, i keq - al contrario **alla shtrëmbra**.
contrassegnare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).
contrasto *m.* kundërshtím (PS NshMi 403/124).
contrattempo *m.* e paprítme (CT Nov. pop. XV 477/1).
contristare *vt.* përlíp (Sch. Vol. III 38/412).
contrizione *f.* pendésë (C.D. IV/4).
contro *avv. e prep.* kúndra (UeM 378).
controbattere *vi. e vt.* përgjégjem.
controllare *vt.* 1) shoh, vërrenj; 2) vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8); 3) rúanj – controlla i bambini ruaj fëmijët.
controvoglia *avv.* me pahír (CT Nov. pop. VII 388/21), padáshur.
contumelia *f.* e sháme (CT Nov. pop. IX 400/31), e shárë (PS RrK 302/116/2).
contundere *vt.* shajtónj (CT CS LXXXIII 225/12).
conversare *vi.* ligjërónj (PS NShK 436/27), flas.
conversione *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).
convertire *vt.* ndërrónj, shndërrónj (CT Nov. pop. XI 440/10).
convito *m.* goshtí (Sch. Vol. III 58/19).
convivio *m.* goshtí (Sch. Vol. III 58/19).

convolvolò m. (*bot.*) drédhëz.

coperta f. 1) pështrím (CT Prov. 281), mbulésë (Sch. CS XLI v. 13); 2) (*di lana grezza*) pajácë, vëlénzë (CT Nov. pop. VIII 393/29).

coperto agg. i pështrúam, i pështrúar, i pëshjtjéllë.

copertura f. pështrím (CT Prov. 281), mbulésë (CT Nov. pop. I 353/10).

copiosità f. burí.

coppa f. kúpë (CT Nov. pop. V 374/19).

coppia f. pëndë (C.D. I/51) – una coppia di buoi **një pëndë qe**.

copricapo m. 1) kësúlë, (*nuziale*) kèzë; 2) shápkë (Sch. Vol. III 118/58).

coprire vt. 1) pështrónj, mbështíell (pështiell); 2) vesh.

coraggio m. 1) artí (CT Prov. 84), fòrë (Sch. Vol. III 110/63), katuré (Sch. CS LI v. 20); zëmbër; 2) triméri (C.D. I/4).

coraggioso agg. guximtár (CT Nov. pop. VII 388/30), zëmbërák (CT Nov. pop. VII 388/9), zëmbërmádh (CT Nov. pop. V 373/15).

corazza f. pëqírë (CT Nov. pop. X 415/17).

corba m. kanístër.

corda f. 1) tèrkúzë (trikúzë); 2) fërtómë (CT Nov. pop. X 422/22); 3) lak (Sch. CS XXIV v. 15).

cordella f. jétull (Sch. Vol. III 70/61).

cordoglio m. lip.

cordoncino m. fluturákë (C.D. I/14), jétull (Sch. Vol. III 70/61).

coricare vt. shtrónj.

cornacchia f. (*ornit.*) sórrë (CT IV 33 v. 61).

cornamusa f. zumáre (Sch. Vol. III 6/39).

corno m. bri.

coro m. kangjél (Sch. Vol. III 160/61).

corolla f. kurórë.

corona f. 1) kurórë; 2) mbretëri (CT Nov. pop. IV 367/15).

coronare vt. kurorëzónj (PS RrK 297/9).

corpetto m. (*del costume femminile*) xhipún.

corpo m. 1) kurm; 2) shtat (CT Nov. pop. IV 369/15).

corporatura f. shtat (CT Nov. pop. IV 369/15).

corpulento agg. i májmë, i tráshë.

corredo m. pájë.

correggere vt. ndreq.

corrente f. rrjédhje (PS Par. 376/262).

correre vi. e vt. rrjedh – corre come una lepre **rrjedh si një ljepur** – corse la maratona in tre ore **rrodhi maratonën te tri orë**.

correttezza f. ndérë, nder (Sch. CS XXV v. 4), drejtësi (PS Par. 367/8).

corretto agg. 1) i dréjtë, i ndérmë; 2) i ndrëqur; 3) i qërúam – parla in albanese corretto **flet arbërisht i qërúam**.

correzione f. 1) të ndrëqur; 2) ndëshkím (PS NShK 437/43).

corroborare vt. këndéll (CT Nov. pop. XIII 463/3).

corrodere vt. ha.

corrompere vt. ble, pagúanj.

corrotto agg. 1) i shítur, i pagúar; 2) i halinósëm (CT I 20 v. 22).

corrugare vt. vrenós (Sch. Vol. I 46/18).

corsiero m. murxhár (Sch. Vol. III 32/307).

corsa f. 1) të rrjédhur, rrjédhje (PS Par. 376/262); 2) vrap (CT Prov. 227).

corso m. 1) pársh (CT IV 33 v. 14); 2) (*di un fiume*) rrjédhje (PS Par. 376/262).

corte f. obórr (Sch. Vol. III 28/239).

corteccia f. 1) shkëlbózë (Sch. Vol. III 180/46); 2) króqull, lëvóre (CT Nov. pop. XII 452/3).

cortesìa *f.* njerëzi (CT Nov. pop. IX 400/36).
cortigianeria *f.* lājķē (PS NShGj 409/15).
cortile *m.* obórr (Sch. Vol. III 28/239).
corto *agg.* i shkúrtër – in inverno i giorni sono più corti **te dimbri ditët janë më të shkurtra**.
corvino *agg.* i zi, i zi si korb.
corvo *m.* (*ornit.*) korb.
cosa *f.* shërbës – dimmi una cosa **thuamë një shërbese** – non sono cose che si fanno **ngë janë shërbise çë bënen**.
coscia *f.* (*anat.*) kófshtë.
così 1. *avv.* 1) ashtú, kështú – così sia **ashtu kloftë** – non fare così! **mos bëj kështu**; 2) aqë, kaq – era così stanco che non si mosse **ish aqë i lodhët se ngë u tund** – è lungo così **isht i glat kaq**; 2. *cong.* ashtú, kështu – hanno litigato e così non si parlano più **u zunë e kështu ngë flasjën më**. 2. *come* *agg.* ashtú, kështú – non avevo mai visto gente così **ngë kisha parë kurrë gjinde kështu**.
cosmo *m.* rruzullím (Sch. CS XV v. 20).
cospargere *vt.* prishkónj (Sch. Vol. III 50/594).
1. costa *f.* breg (Sch. CS LI v. 28), zall (Sch. Vol. III 40/447).
2. costa *f.* brínjē.
costare *vi.* rri – quanto ti costa? **sa të rri?**
costato *m.* (*anat.*) krahëror (PS MShM 342/875).
costipato *agg.* (*dal raffreddore*) i ngjurrët.
costituzione *f.* 1) (*fisica*) shtat (CT Nov. pop. IV 369/15).
costola *f.* brínjē.
costone *m.* brínjē.
costoso *agg.* i shtrëjtë.
costringere *vt.* shtrëngónj.
costrizione *m.* shtrëngím.
costruire *vt.* stis, ngrënj.
costume *m.* 1) dóķē (CT Nov. pop. IX 402/21); 2) kostum.
costura *f.* të qëpur.
cote *f.* gríhē.
cotogna *f.* (*bot.*) ftúa.
cotogno *m.* (*bot.*) ftúa.
cotone *m.* mumbák (CT II/I 16 v. 2).
cotto *agg.* 1) i zier; 2) i pjëkur.
cova *f.* furríq.
covone *m.* dhomát.
cratere *m.* gúfër (Sch. Vol. III 172/32).
creare *vt.* krenj (CT II/I 41 v 8), bënj.
creato *m.* gjithje (Sch. Vol. III 42/474), rruzullím (Sch. CS XV v. 20).
creatore *m.* krijúes (PS MShM 328/348), kryetar (Sch. CS II v. 15).
creatore *m.* bërës (Sch. CS XXXVIII v. 25).
creatura *f.* krijëndull.
credere *vt.* e *vi.* 1) besónj (PS MShM 322/118); 2) kam bësë; 3) pandeh (CT II/I 35 v. 3).
crepaccio *m.* hon.
crepare *vi.* 1) vdes; 2) cof (CT Nov. pop. X 411/22); 3) (*di animali*) spovís, ngordh (CT Prov. 282).
crepato *agg.* i cóftë (Sch. CS LXXI v. 28).
crepitió *m.* kërcëllímë (CT Nov. pop. X 416/13).
crepuscolo *m.* të ngrýsur, perëndím (Sch. Vol. I 106/10).
creocere 1. *vi.* rrítem. 2. *vt.* rrinj.
creciuto *agg.* i rrítur.
cresima *f.* të mirósur (L.M. 392).

crespa *f.* klind.
crespino *m.* (*bot.*) kërshíll.
crespo *agg.* i rrúdhur (CT Nov. pop. VII 388/13).
cresta *f.* xhúfkë (CT Nov. pop. IV 368/27).
cretino *m.* klič (CT Nov. pop. IV 368/6), sturduláq (CT IV 33 v. 62).
cricca *f.* túfë (CT Nov. pop. IX 396/38).
crine *m.* çúpë (Sch. Vol. I 42/11).
cristallizzato *agg.* 1) (*fig.*) i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).
cristianizzare *vt.* krështerónj (Sch. CS LXX v. 18).
cristiano *agg.* e *m.* i krishtérë ('shtérë).
Cristo *m.* Krisht.
crivello *m.* dhrimón, shosh.
croce *f.* krýqe.
crocifiggere *vt.* kryqëzónj (PS MShM 342/869).
crocifisso *m.* krýqe.
crollare *vi.* bíte, gorrómísem, rrogollísem.
crosta *f.* 1) (*di pane*) kothërí (CT II/I 5 v. 6); 2) króquill.
crudele *agg.* 1) i bústër (C.D. IV/3); 2) i égër (PS NShK 437/55), mizór (Sch. CS IV v. 15); 3) i pashpirt.
crudelmente *adv.* egërsisht (Sch. Vol. III 34/348).
crudo *agg.* i papjékur.
crusca *f.* krúnde.
cubito *m.* kut (CT Nov. pop. X 418/1).
cucchiata *f.* lúgë.
cucchiaio *m.* lúgë.
cucchiolo *m.* guc (CT Nov. pop. V 373/26), këlýsh (CT Nov. pop. V 373/27), i vógël.
cucinare *vt.* 1) zíenj; 2) pjék.
cucinato *agg.* i pjékur.
cucire *vt.* qep.
cucito 1. *agg.* i qépur. 2. *m.* të qépur.
cucitura *f.* e qépur.
cuculo *m.* (*ornit.*) kuk.
cugina *f.* kushërírë.
cugino *m.* kushërí.
culla *f.* djébë (CT Nov. pop. II 359/13).
culmine *m.* kulm (CT Nov. pop. XII 451/6).
culo *m.* fund, býthë.
culto *m.* prosqíní (PS MShM 325/246).
cumulare *vt.* mbjedh, përmbjédh (Sch. Vol. III 114/10), stavís (Sch. Vol. I 62/1).
cumulo *m.* grúmbull (CT Nov. pop. VI 378/32), stávë (CT Nov. pop. VIII 393/23), tok (CT Nov. Pop. VIII 393/23).
cuocere 1. *vt.* 1) (*al forno o alla brace*) pjék; 2) zíenj. 2. *vi.* 1) zíenj; 2) píqem.
cuore *m.* zémër (zëmbër).
cupo *agg.* 1) i múrrë; i zëshkë; 2) i vrërët (Sch. Vol. III 110/80).
cura *f.* 1) kujdës, mëndóre (PS NshMi 403/120); 2) jatrí (PS NShP 429/13), mëngjí (PS Par. 371/144), mjegjí (Sch. CS LXVIII v. 31).
curare *vt.* jatrónj (C.D. I/148), mjegjís (Sch. Vol. I 108/57).
curarsi *vr.* 1) jatrónem; 2) kujdése.
curiosare *vi.* përgjónj (Sch. CS LXIV v. 156).
curvare 1. *vt.* kurrús. 2. *vi.* príer.
curvo *agg.* 1) i përkthýem (CT Nov. pop. X 415/21); 2) i kurrústë; 3) i përmýstë (përmýsëm).

custode *m.* rójë (PS Par. 370/127).

custodia *f.* 1) rójë (CT Nov. pop. IV 367/3), të rúajtur; 2) mburónjë (Sch. CS XLI v. 22), mëndóre (PS NshMi 403/120); 3) mill (Sch. Vol. III 44/491).

custodire *vt.* rúanj.

cute *f. (anat.)* lëkúrë (likúrë).

D

da *prep.* 1) (*moto da luogo, moto per luogo, compl. di origine o provenienza, separazione o allontanamento, agente o causa efficiente*) ka (nga), kak, prej (PS NShP 429/7) – vengono dal paese **vijën ka Hora** – non mi aspetto nulla da te **ngë pres gjë kak ti** – è così grosso che non passa dalla porta **isht aqë i trashë se ngë i hyn ka dera**; 2) (*moto a luogo, stato in luogo*) te, tek – domani verremo da te **nesër vijëm tek ti** – ci vediamo da Marco **shihemi te Marku**; 3) (*compl. di tempo*) çë, qysh (CT Nov. pop. X 412/13) – da domani **çë nesër** – da quando era bambino **çë kur ish fëmijë**; 4) (*compl. di causa, di mezzo*) për, me – treveva dal freddo che faceva **dridhej me titimin çë bëj** – l'uomo si conosce da ciò che fa **njeriu njihet për atë çë bën**; 5) (*compl. pred. del soggetto, compl. di modo o maniera*) si – visse da miserabile **rroi si i mjerë** – parla da gentiluomo **flet si bujar**; 6) (*compl. di qualità*) me – una ragazza dai capelli rossi **një kopile me kriptë e kuq**; 7) (*in funzione correlativa*) të – c'è da impazzire **ë të dilet të lënë** – c'è da piangere **ë të klahet** – cosa c'è da mangiare? **çë isht të hahet?**

dabbasso *avv.* përpósh, póshtë.

dacché *cong.* pórsa, pórsanith (CT Nov. pop. I 353/9, 354/33).

dama *f.* zónjë.

damigello *m.* shátër (Sch. Vol. I 100/12).

danaroso *agg.* i qósmë, i bégát (CT II/I 1 v. 5; C.D. V/17).

danneggiare *vt.* 1) dëmtónj (Sch. CS XLIII v. 19); 2) prish (CT Nov. pop. V 374/33).

danno *m.* dëm.

dannoso *agg.* dëmtár.

danza *f.* vállë (CT Prov. 117).

dappertutto *avv.* gjithasájtëna (CT Nov. pop. II 358/20).

dardo *m.* shëgjétë (CT Nov. pop. VII 389/28).

dare *vt.* jap.

datore *m.* dhénës (PS NShSh 421/5).

davanti 1. *avv.* 1) përpára; 2) mbállë (Sch. CS LXXVv. 3). 2. *loc. prep.* **davanti a...** përpára (*con l'abl.*).

davanzale *m.* prág (Sch. Vol. II 10/13).

davvero *avv.* ftet (vërtet), májdhe (májdhena, májdena).

dea *f.* perëndëshë.

debilitare *vt.* grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov. pop. II 358/16).

debilitarsi *vr.* lëngónj (Sch. CS LXXIV v. 54).

debito *m.* dëtýrë.

debole *agg.* 1) hjívull (Sch. Vol. I 24/193), i dobët (PS RrK 306/193); 2) i pafuqíshëm; 3) i njómë; 4) i sëmúrëm.

debolezza *f.* 1) dobëti (PS MShM 331/476); 2) ligështí (PS Par. 370/113).

debosciato *agg.* veskéq (CT Nov. pop. XV 476/24).

decidere *vi.* vdes.

deceduto *agg.* i vdékur.

decesso *m.* mórtje, vdékje (Sch. CS XXVI v. 22).
decimo *num. ord.* i dhjëtë.
declinare 1. *vi.* zdrýp/em (Sch. Vol. III 156/17), (*sic.*) kallárem, rrúsem (Sch. Vol. II 16/V/4).
declivio *m.* hjímë, e tatëpjëtë (CT Prov. 54).
decomporre *vt.* kalb.
decomporsi *vr.* kálbem.
decorare *vt.* stolís.
decorato *agg.* i stolísur, i stolísëm (C.D. 10).
decorazione *f.* stolí (Sch. Vol. II 64/11).
decoro *m.* hir (L.M. 19).
decrepito *agg.* stérnë – vecchio decrepito **plak sternë**.
dedica *f.* kushtím (Sch. Vol. III 50/610).
dedicazione *f.* kushtím (Sch. Vol. III 50/610).
defecare *vi.* 1) dhjës (CT Prov. 251), mbrázem; 2) shkriénj.
definire *vt.* klúanj (CT CS CIII 283/2), shklúanj (L.M. 31).
deflagrare *vi.* pëlsás (CT Nov. pop. IV 368/17).
defluire *vi.* rrjedh.
deformato *agg.* 1) i shtrëmbër, i shtrëmbúam; 2) i shtýpur.
defunto *agg. e m.* 1) i vdëkur; 2) i ndjémë.
degenerato *agg.* i halinósëm (CT I 20 v. 22).
degenere *agg.* i halinósëm (CT I 20 v. 22).
deglutire *vt.* përciell, gëllínj.
degustare *vt.* ngjeps (Sch. Vol. I 24/195; CS LXIV v. 30), ngjirónj (CT Nov. pop. IX 401/4).
degustazione *f.* të ngjëpsur (UeM 100).
delinquente *m.* novëzí (CT Nov. pop. 379/30).
delizia *f.* hajdhí.
demarcazione *f.* sinúar (Sch. Vol. III 74/4).
demente *agg.* 1) i patrúshëm (PS MShM 343/913); 2) (*pop.*) sturduláq (CT IV 33 v. 62), kličk (CT Nov. pop. IV 368/6); 3) (*fig.*) i mëtërrët.
demolire *vt.* 1) prish (CT Nov. pop. V 374/33); 2) gorromís, shém (Sch. Vol. III 148/11).
demolito *agg.* i gorromístë.
demonio *m.* djall, dreq (Sch. CS XXV v. 28).
denaro *m.* harómë.
denigrare *vt.* shkërzénj (shkarzénj) (Sch. CS II v. 38), çallapatís (CT Nov. pop. III 362/3), shpif (PS RrK 299/49).
denigrazione *f.* e shpífur (PS RrK 299/49).
denominare *vt.* klúanj (CT CS CIII 283/2), thërrés.
denso *agg.* i dëndur (PS MShM 355/1324).
dente *m.* dhëmb.
dentro 1. *adv.* brënda, abrénda, mandabrénda – **hyr brënda!** entra dentro (casa)!; 2. *prep.* brënda – **brënda klishës** dentro la chiesa.
denudare *vt.* xhesh.
denunciare *vt.* kallëzónj (PS RrK 298/29), ngalés, padís (PS RrK 299/48).
denutrito *agg.* i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55).
deperimento *m.* lëngím (CT II/I 17 v. 4).
deperire *vi.* lëngónj (Sch. CS LXXIV v. 54).
deperito *agg.* i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55).
deportazione *f.* debí (Sch. Vol. III 180/50).
deposizione *f.* deshmím (Sch. CS LXXII v. 24).
deprecare *vt.* shkërzénj (shkarzénj) (Sch. CS II v. 38).
depredare *vt.* vjedh.

- derelitto** *agg. e m.* 1) murg (Sch. Vol. I 68/29); *f.* múrgë (Sch. Vol. I 68/29); 2) i shkrëtë.
- deretano** *m.* fund, býthë.
- deridere** *vt.* përqësh (PS RrK 302/124).
- derivare** *vi.* vinj.
- derubare** *vt.* vjedh.
- deserto** 1. *agg.* i shkrëtë. 2. *m.* shkrëtëfírë (Sch. CS LXXII v. 17).
- desiderare** *vt.* 1) dishirónj; 2) lakmónj (Sch. CS LXXIII v. 75); 3) ziléps (L.M. 325).
- desiderato** *agg.* i dishirúam.
- desiderio** *m.* 1) dishírím, dëshírë (Sch. CS IV v. 6); 2) nge (PS MShM 329/435); 3) thelímë (L.M. 163; Sch. Vol. I 16/80); 4) mall (C.D. I/193); 5) vullím (Sch. CS IV v. 7).
- desolato** *agg.* 1) i mjërë, i ngrátë; 2) i shkrëtë.
- desolazione** *f.* 1) mjerësi (Sch. CS XXXIX v. 5); 2) shkrëti (Sch. Vol. I 20/157).
- destare** *vt.* 1) zgjonj; 2) shkunj (shkund), zmeks; 3) dheks.
- destino** *m.* fat, shórtë (CT Nov. pop. X 414/6), vitóre (CT Nov. pop. XII 453/19).
- destrezza** *f.* mjeshtrí (CT Nov. pop. X 420/21).
- destriero** *m.* murxhár (Sch. Vol. III 32/307), surrópull (CT I 19 v. 15).
- destro** *agg.* i djáthtë (CT CS CII 282/16).
- detergere** *vt.* 1) fshinj; 2) ter.
- deteriorare** *vt.* prish (CT Nov. pop. V 374/33).
- detestare** *vt.* përbúz (PS NShK 437/41), urrénj (Sch. Vol. III 112/98).
- detto** *m.* fjálë.
- devozione** *f.* prosqiní (PS MShM 325/246).
- 1. di** *prep.* 1) (*specific., denom.*) i, e, të, së – il cane del vicino **qeni i gjitonit** – il mese di maggio **moi i mait** – sono cugini di mia moglie **janë kushërinj të sime shoqje**; 2) (*moto da luogo, moto per luogo, origine o provenienza, partitivo*) ka (nga) – uscì di casa **dolli ka shpia** – è di Palermo **isht ka Palermo** – molti di loro non andarono **shumë ka ata ngë jerdhën**; 3) (*argomento*) për – parlavano del tempo **flisjën pë' qëroin**; 4) (*abbondanza, limitazione, stima, qualità*) me – era pieno di debiti **ish plot me dëtyrë** – un anello di grande valore **një unazë me një çmim të madh** – era un uomo di buon cuore **ish një burrë me zëmbërën e mirë**; 5) (*comparativo*) se – lui è più basso di te **ai isht më i shkurtur se ti**; 6) (*causa, colpa, materia, età, misura*) si traduce con l'ablativo – stava morendo di sete **ish e vdisëj etjet** – di legno, di ferro **druri, hekuri** – di due anni **dy vjeç** – un muro di tre metri **një mur tre metresh**; 7) (*tempo*) te, në o si traduce con l'accusativo – di giorno, di notte **ditën, natën** – d'inverno **te dimbri** – di sera **mbrëmnet**; 8) (*come articolo*) ca – dagli del pane **jipi ca bukë**; 8) (*materia, provenienza*) prej (PS NShP 429/7).
- 2. di** *m.* dítë.
- diadema** *m.* kurórë.
- diafano** *agg.* i féksëm (Sch. Vol. II 16/V/8).
- dialogare** *vi.* flas, ligjëronj (PS NShK 436/27).
- diamante** *m.* padamár (CT Nov. pop. IX 400/18).
- diavolo** *m.* djall, dreq (Sch. CS XXV v. 28).
- diciannove** *num. card.* nëntëmbëdhjëtë.
- diciannovesimo** *agg.* i nëntëmbëdhjëtë.
- diciassette** *num. card.* shtatëmbëdhjëtë.
- diciassettesimo** *num. ord.* i shtatëmbëdhjëtë.
- diciottesimo** *num. ord.* i tetëmbëdhjëtë.
- diciotto** *num. card.* tetëmbëdhjëtë.
- didietro** *m.* 1) ana prapa; 2) fund, býthë.
- dieci** *num. card.* dhjëtë.
- dietro** 1. *avv.* prápa, aprápa – **rri prapa!** stai dietro!; 2. *prep.* prápa – **prapa shpisë** dietro casa.
- difendere** *vt.* 1) mburónj (Sch. Vol. I 82/7), mpronj (Sch. CS LXX v. 42); 2) pështrónj.
- difensore** *m.* mburónjës (PS NshMi 401/71), mprónjës (Sch. CS LXXI v. 62).

difesa *f.* mburónjë (Sch. CS XLI v. 22), mëndóre (PS NshMi 403/120).
difettare *vi.* gjimtonj (CT Nov. pop. XIII 460/21).
diffamare *vt.* çallapatís (CT Nov. pop. III 362/3), shpif (PS RrK 299/49).
diffamazione *f.* e shpífur (PS RrK 299/49).
differentemente *adv.* ndrýshe (CT Nov. pop. IX 398/36).
differire *vt.* mënónj.
difficile *agg.* 1) i vështírë (PS RrK 306/201); 2) i rëndë.
difficoltà *f.* 1) e vështírë (PS Par. 370/110); 2) skondámë (CT II/I 6 v. 7); 3) shtrëngím (CT Nov. pop. IX 397/19).
difficoltoso *agg.* 1) i vështírë (PS RrK 306/201); 2) i rëndë.
diffidente *agg.* i ndërýshëm (CTNov. pop. III 363/6-7).
diffondere *vt.* shprish.
difformemente *adv.* ndrýshe (CT Nov. pop. IX 398/36).
digerire *vt.* (*pop.*) blúanj.
digunare *vi.* agjërónj (argjërónj), rri pa ngrënë.
digiuono 1. *agg.* i pangrënë, i úrët (PS RrK 309/252). 2. *m.* agjërím (argjërím).
dignità *f.* ndërë, nder (Sch. CS XXV v. 4).
digrignare *vt.* kërcëllínj (CT Nov. pop. XI 445/17).
diguazzare *vi.* llokoqísem (CT Nov. pop. X 416/24).
dilaniare *vt.* 1) shqíerr;
dilapidare *vt.* (*fig.*) gris, ha – dilapidò tutto ciò che gli aveva lasciato il padre **grisi gjithë atë që i kish lënë i jati**.
dilatare *vt.* 1) zgjerónj; 2) (*con aria, gas*) frynj.
dileggiare *vt.* përqësh (PS RrK 302/124).
dileguare *vt.* rësht (Sch. CS XXXII v. 8).
dilemma *m.* ndyshím (CT Nov. pop. I 354/7).
dilettare *vt.* gëzónj.
dilettarsi *vr.* gëzónem.
diletto *m.* gëzím, hajdhí.
diluire *vt.* nglanj (nglat).
diluvio *m.* rrëpirë (Sch. Vol. III 140/37).
dimagrire 1. *vt.* hëllónj. 2. *vi.* hëllónem.
dimagrìto *agg.* i hëllúam.
dimenare *vt.* përlás (CT Nov. pop. X 416/15).
dimensione *f.* madhësi (PS MShM 360/1520), másë (Sch. CS LXXIV v. 7).
dimenticanza *f.* harrím (Sch. Vol. I 94/100), harrësë (CT IV 26 v. 9).
dimenticare *vt.* harrónj.
dimenticarsi *vr.* harrónj, harrónem.
dimenticato *agg.* i harrúam.
diminuire *vt.* rrëgjónj (CT IV 33 v. 14).
dimora *f.* shpi, stréhë (Sch. Vol. III 6/38), ndënjë (CT Nov. pop. VII 387/4).
dimorare *vi.* jes, rri, banónj (Sch. TDH c.VI r.2).
dimostrare *vt.* ftonj.
dimostrazione *f.* dëftësë (CT CS LXXIII 210/4).
dinamico *agg.* i gjállë.
dinanzi 1. *adv.* 1) përpára; 2) mbállë (Sch. CS LXXVv. 3). 2. *loc. prep.* **dinanzi a...** përpára (*con l'abl.*).
dinocolato *agg.* i çarë.
dintorno *adv.* rreth (Sch. Vol. III 74/5), dánxë, áfër (Sch. Vol. III 50/605).
dio *m.* perëndí.
dipartita *f.* mórtje.

dipendente *m.* shërbëtor.

diradare *vt.* rrallónj (CT Nov. pop. X 416/17).

dire *vt.* thom.

direttamente *avv.* dreq, dreq-dreq.

direttiva *f.* urdhurím (CS LXIV v. 51).

dirigere *vt.* prinj (Sch. CS LXXI v. 60).

dirimpetto *avv.* mbállë (Sch. CS LXXVv. 3), përpára.

diritto 1. *m.* e drejtë – i diritti dell'uomo **të drejtat e njeriut**. 2. *agg.* i drejtë – strada diritta **rrugë e drejtë**. 3. *avv.* dreq, alla drejta – passò diritto **shkoi dreq** – dalla parte diritta **alla drejta**.

diroccare *vt.* gorromís, shém (Sch. Vol. III 148/11).

dirupo *m.* 1) rrogollímë (Sch. Vol. III 56/692); 2) gorromímë, hon.

disabitato *agg.* i shkrëtë.

disadorno *agg.* i shkrëtë, i xhëshur.

disagiato *agg.* i vapk.

disagio *m.* shtrëngím (CT Nov. pop. IX 397/19), ngushtím (PS Par. 368/31).

disarticolare *vt.* këpúnj.

disastro *m.* (*estens.*) maqilí (CT Prov. 169).

disastroso *agg.* i rrmáksëm (Sch. Vol. III 20/124).

disatteso *agg.* i pagëllirë (CT II/I 40 v. 2).

discendere *vi.* 1) zdrýp/em (Sch. Vol. III 156/17), (*sic.*) kallárem; 2) rrúsem (Sch. Vol. II 16/V/4); 3) vinj.

discente *m.* nxënës (PS RrK 314/349).

discernere *vt.* 1) ndëlgónj, njoh; 2) ndanj.

discernimento *m.* 1) ndëlgím; 2) urtësi (C.D. III/8).

discesa *f.* hjímë, e tatëpjëtë (CT Prov. 54).

dischiudere *vt.* 1) zbyll, zbëllínj; 2) shkëlqós (CT Nov. pop. VI 379/39).

dischiuso *agg.* 1) i zbýllëm, i zbýllur; 2) i hápët, i hápur.

disco *m.* 1) rróllje (Sch. Vol. III 54/664); 2) disk.

discorde *agg.* i ndarë (ndájtur).

discorrere *vi.* flas, ligjërónj (PS NShK 436/27).

discorso *m.* të fólur.

discreto *agg.* i mátur.

discutere *vi.* flas, ligjërónj (PS NShK 436/27).

disdicevole *agg.* turpshëm (PS MShM 334/574).

disfare *vt.* 1) shkatërrónj; 2) jos; 3) zbënj (L.M. 88).

disgiungere *vt.* 1) këpúnj; 2) ndanj.

disgiunto *agg.* i ndarë (ndájtur).

disgrazia *f.* e kéqe (CT Prov. 216).

disgraziato *agg.* fatkéq (CT I 26 v. 29), i nxímë.

disgustare *vt.* vel - le sue parole mi disgustarono **fjalët e tija më velën**.

disgustato *agg.* i vélur.

disidratare *vt.* ter, thanj.

disistima *f.* të përbúzur (CT Nov. pop. X 417/29).

disonesto *agg.* 1) i keq; 2) i pandër; 3) i paúdhë (CT Nov. pop. XI 442/30).

disonorare *vt.* 1) dhunónj (C.D. I/102); 2) turpërónj (CT Nov. pop. VI 381/33).

disonorato *agg.* i pandër.

disonore *m.* 1) dhúnë (CT Nov. pop. VI 382/7); 2) turp (CT Prov. 362).

disonorevole *agg.* i pandërshtëm (PS MShM 334/574), turpshëm (PS MShM 334/574).

disopra *avv.* lart, asípra, sípër.

disordinare *vt.* ngatërrónj (Sch. Vol. III 34/327), shkatërrónj.

disordinato *agg.* i shkatërrúam.

disordine *m.* (*fig.*) lëmë, písë.
disorientato *agg.* i zbjërrë.
disotto *avv.* përpósh, póshtë.
disparte *avv.* (*in loc. avv.* in disparte) mënjánë.
dispendioso *agg.* i shtrëjtë.
dispensare *vt.* 1) dhurónj (dhëronj); 2) ndanj.
disperdere *vt.* derdh, shprish.
disperso *agg.* i dérdhur, i shprishur; i ndaré (ndájtur).
1. dispiacere *m.* hjidhërim (Sch. Vol. II 72/16), helm (Sch. CS XXIV v. 14).
2. dispiacere *vi.* dishpëlqënj.
dispiaciuto *agg.* i dishpëlqým.
disporre *vt.* 1) urdhurónj (urdhëronj) (L.M. 346); 2) adhjás (Sch. Vol. I 120/109).
disposizione *f.* 1) úrdhër (PS MShM 319/7), urdhurím (CS LXIV v. 51); 2) nge (PS MShM 329/435).
dispregio *m.* të përbúzur (CT Nov. pop. X 417/29).
disprezzare *vt.* 1) përbúz (PS NShK 437/41); 2) shkërzënj (shkarzënj) (Sch. CS II v. 38); 3) urrënj (Sch. Vol. III 112/98).
disprezzo *m.* të përbúzur (CT Nov. pop. X 417/29).
disseccare *vt.* ter, thanj.
disseccato *agg.* i thájtur, i thátë, i termë.
disseminare *vt.* derdh, shprish.
disseminato *agg.* i dérdhur, i shprishur.
dissennato *agg. e m.* i lënë, i patrúshëm (PS MShM 343/913).
dissestare *vt.* shakmís (Sch. Vol. II 108/32).
dissodare *vt.* (*il terreno*) rrëmónj, zmol.
dissoluto *agg.* veskéq (CT Nov. pop. XV 476/24).
distaccare *vt.* 1) këpúnj; 2) dërgónj; 3) ndanj; 4) (*sport*) lë prapa.
distanziare *vt.* llargónj.
distendere *vt.* 1) ndenj; 2) shtrónj; 3) nglanj (nglat).
disteso *agg.* 1) i ndéjtur; 2) i përmýstë (përmýsëm); i shtrúar, i shtrúam; 4) i nglátur.
distinguere *vt.* 1) përséks; 2) shklúanj (L.M. 31).
distinto *agg.* 1) i shklúam (Sch. Vol. II 30/13); 2) i veçántë (PS NShGj 410/40).
distorcere *vt.* shtrëmbónj.
distorto *agg.* i shtrëmbër, i shtrëmbúam.
distratto *agg.* i harróshëm (CT II 3/1).
distribuire *vt.* 1) dhurónj (dhëronj); 2) ndanj.
distribuito *agg.* 1) i dhurúar (dhëruar), i ndaré (ndájtur); 2) i shítur.
distribuzione *f.* 1) të ndaré (ndájtur); të dhurúar; 2) të shítur.
districare *vt.* zglihdh.
distuggere *vt.* prish (CT Nov. pop. V 374/33), shkatërrónj.
distruttivo *agg.* i rrmáksëm (Sch. Vol. III 20/124).
distrutto *agg.* 1) i gorromísur; 2) i këpútur, i ngóstë, i vraré.
disumano *agg.* i pashpirt.
disunire *vt.* këpúnj.
ditale *m.* glishtje.
dito *m.* glisht.
divaricare *vt.* hap.
divenire *vi.* bëhem (bënem).
diventare *vi.* bëhem (bënem).
diversamente *avv.* ndrýshe (CT Nov. pop. IX 398/36).
divertirsi *vr.* dëfrënem (CT Nov. pop. II 358/35).

divertito *agg.* i frénur (CT I 12 v. 2).
dividere *vt.* ndanj.
divieto *m.* ndalím (CT Nov. pop. X 420/6).
divinatore *m.* parathénës (Sch. CS LXXII v. 49).
divinità *f.* perëndí.
divino *agg.* i hjerúashëm (CT Nov. pop. IX 403/34).
diviso *agg.* i ndarë (ndájtur).
divorziare *vi.* ndáhem.
docente *m.* mësónjës (PS MShM 346/1025).
documento *m.* dokumént, kártë.
dodicesimo *num. ord.* i dymbëdhjëtë.
dodici *num. card.* dymbëdhjëtë.
dolce *agg.* i ëmbël (t'ëmbël).
dolcetta *f. (bot.) marrúlez.*
dolcezza *f.* amlí (Sch. Vol. I 106/10), ëmbëlí (Sch. Vol. II 20/36), ëmbëlsírë (Sch. CS XLV v. 3).
dolente *agg.* i dhullósëm (PS MShM 337/664).
dolere *vi. III pers.* dhëmb.
dolersi *vr.* dhëmbem.
dolorante *agg.* i dhullósëm (PS MShM 337/664).
dolore *m.* 1) dhëmbím (PS Par. 381/407), dhëmbje (PS RrK 310/278), e dhëmbur (L.M. 146, 373), dhullím (PS RrK 301/93); 2) hjidhërim (Sch. Vol. II 72/16), helm (Sch. CS XXIV v. 14).
doloroso *agg.* i dhëmbshëm (Sch. CS XXXIV v. 4).
domandare *vt.* 1) pýenj; 2) lyp.
domani *avv.* nésër (nésër).
domare *vt.* zbut (Sch. CS LXXIII v. 59).
domenica *f.* e díel – ci vediamo domenica **shihemi të diel** – la domenica andiamo a mare **tek e diellja vemi te dejtj.**
domestico *agg.* shpijár (PS Par. 377/316).
dominare *vt. e vi.* 1) zotëronj (CT II/I 39 v. 4); 2) munj – **munj drenë** dominare la paura.
dominio *m.* zotëri (CT Nov. pop. IV 369/20), pushtét (Sch. CS IV v. 1).
donare *vt.* dhurónj (dhërónj), fál (CT Nov. pop. I 355/15), jap.
donna *f.* grúa.
donnaccia *f.* grúa e lígë, kúrvë (CT Prov. 154).
dono *m.* dhuratë (Sch. CS XXIV v. 17), dhurétí (PS NShSh 421/8).
donzello *m.* shátër (Sch. Vol. I 100/12).
dopo 1. *avv.* pas, pránë, pra. 2. *prep.* pas.
dopodomani *avv.* dej.
dorato *agg.* i përártë (PS MShM 356/1393), i përarúam (CT Nov. pop. IX 398/19).
dormire *vi.* flë.
dormita *f.* gjúmë – fece una bella dormita **bëri një bukur gjumë.**
dorso *m.* 1) kurríz, shpínë (CT Nov. pop. X 415/22); 2) (*degli animali da sella*) víthe (CT Nov. pop. IX 401/11; CT I 26 v.76).
dosare *vt.* mas.
dosato *agg.* i mátur.
dote *f.* pájë.
dovere *m.* e dúhur (Sch. CS XXXVII v. 27), dëtýrë.
dovunque *avv.* gjithasájtëna (CT Nov. pop. II 358/20).
drago *m.* drangúa (CT Nov. pop. X 411/5).
drappo *m.* pëlhúré (CT Nov. pop. VIII 393/19).
drastico *agg.* i rréptë (PS MShM 358/1460).
drizzare *vt.* 1) ndreq; 2) ngrënj, vu dreq.

dubbio *m.* ndyshím (CT Nov pop. I 354/7).

dubbioso *agg.* i ndërdýshëm (CTNov. pop. III 363/6-7).

due *num. card.* dy.

duecentesimo *num. ord.* i dyqíndtë.

duecento *num. card.* dyqínd.

duello *m.* dyluftím (CT IV 30 v. 12).

dunque *cong. e. inter.* ádha, dha (Sch. Vol. I 22/181).

duramente *avv.* 1) thátë; 2) fort, réndë – lo riprese duramente **e llavi réndë**.

durare *vi.* ndurís (PS NshMi 400/30).

durata *f.* të ndurísur.

duraturo *agg.* çë ndurís, qëndrák (CT Nov. pop. IX 400/4).

durevole *agg.* çë ndurís, qëndrák (CT Nov. pop. IX 400/4).

durevolezza *f.* qëndrésë (PS NshMi 402/80).

durezza *f.* të thátë.

duro *agg.* 1) i thátë – testa dura **krye të thátë**; 2) i áshpër (PS NShGj 411/73), i rréptë (PS MShM 358/1460); 3) i réndë – lavoro duro **shërbëtirë e réndë**.

E

e cong. e, dhe.

ebete *agg.* kličk (CT Nov. pop. IV 368/6), i patrúshëm (PS MShM 343/913), sturduláq (CT IV 33 v. 62).

ecatombe *f.* (*estens.*) maqílí (CT I 24 v. 104).

eccedente *agg.* i tépër (PS Par. 369/62).

eccellente *agg.* i shkëlqým.

eccellere *vi.* (*fig.*) shkëlqénj.

eccelso *agg.* i shkëlqým.

ecessivamente *avv.* ndútu – è eccessivamente ricco **isht ndutu i qosmë.**

ecessivo *agg.* i tépër (PS Par. 369/62).

eccetto *prep.* veç.

ecchimosi *f.* vúlë (CT II/I 5 v. 2).

eccidio *m.* (*estens.*) maqílí (CT I 24 v. 104).

eccitare 1. *vt.* ngròh, çel, dhez. 2. **eccitarsi** *vr.* dhízem, çilem, ngróhem.

eccitato *agg.* i çélur.

eco *sing. f. pl. m.* ndi (Sch. Vol. I 120/104).

economia *f.* 1) kursím.

economizzare *vt.* kursénj.

economo *agg.* i kursým.

edematoso *agg.* i éjtur.

edera *f.* (*bot.*) urdh.

edificare *vt.* stis.

editto *m.* shpállje (CT Nov. pop. VII 388/14).

educare *vt.* 1) mësónj; 2) rrinj.

educazione *f.* mësím.

efferato *agg.* i mëndérshëm (CT Nov. pop. X 418/11).

effige *f.* fíxhë (Sch. Vol. III 82/7).

effluvio *m.* 1) érë; 2) ávull; 3) qelbësírë.

effusione *f.* módhull (C.D. I/89), përgëzím (Sch. Vol. I 14/53).

egemonia *f.* zotëri (CT Nov. pop. IV 369/20), pushtét (Sch. CS IV v. 1).

egli *pron. pers. m.* aí.

elaborato *agg.* i shërbýer, i shërbýem.

elargire *vt.* dhurónj (dhërónj).

eleggere *vt.* zgledh (CT Nov. pop. V 373/3).

elemosinare *vt.* lyp.

eletto *agg.* i zglédhur (CT Nov. pop. V 373/3).

elevare 1. *vt.* ngrénj. 2. *vr.* **elevarsi** ngréhem, çóhem (CT Nov. pop. X 424/18).

elevatezza *f.* lartësi (CT Nov. pop. III 363/19).

elevato *agg.* i lartë (Sch. Vol. III 66/5), i ngréjtur (ngréhur) (CT Nov. pop. X 414/37).

elezione *f.* zgledhësi (CT I 1 v. 6).
eliminare *vt.* 1) arsënj (L.M. 388); 2) pres; 3) nxier; 4) vras, (*pop.*) shúanj.
elogiare *vt* lëvdónj (Sch. CS XV v. II).
elogio *m.* lëvdím (PS Par. 370/97).
eloquio *m.* të fólur (fólë).
emaciato *agg.* i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55).
emergere *vi.* danj.
emettere *vt.* nxier, shtie.
eminente *agg.* 1) i shkëlqým; 2) i klúam (Sch. Vol. III 86/70), shkluám (Sch. Vol. II 30/13).
emozionare *vt.* 1) ngashëronj (CT Nov. pop. V 373/31); 2) ngas, prék (CT Nov. pop. X 421/22).
emozionato *agg.* i ngashëruám (CT Nov. pop. V 373/31).
emozione *f.* ngashërim (CT Nov. pop. X 414/15).
empio *agg.* i halinósëm (CT I 20 v. 22).
energico *agg.* i fórtë.
entrare *vi.* hynj.
entrata *f.* 1) të hýjtur; 2) prág (Sch. Vol. II 10/13).
entro *prep.* brënda – entro l'anno **brënda vitit**.
entusiasmo *m.* nge (Sch. Vol. I 156/20).
epilogo *m.* mbarím (CT Nov. pop. X 416/6).
epistola *f.* létër (lítër).
epoca *f.* qëró, kóhë (CT Nov. pop. VI 378/1, VII 388/7; CS LXXII v. 58).
equilibrato *agg.* i mátur.
equilibrio *m.* másë (CT Prov. 363).
equiparare *vt.* përglánj (CT Prov. 370).
era *f.* qëró.
erba *f.* bar.
erede *m.* trazhgimtár (CT Nov. pop. X 425/4).
eredità *f.* 1) trazhgím (PS Par. 378/340); 2) (*fig.*) péthk.
eretto *agg.* i ngrëjtur (ngréhur) (CT Nov. pop. X 414/37).
ergere 1. *vt* ngrënj. 2. *vr.* **ergersi** ngréhem, çóhem (CT Nov. pop. X 424/18).
erigere *vt* ngrënj, stis.
erodere *vt.* 1) gris; 2) ha.
erompere *vi.* pëlsás (CT Nov. pop. IV 368/17).
erta *f.* e përpjëtë (CT Prov. 54; PS RrK 301/102).
esacerbare *vt.* (*fig.*) thartónj (fartónj).
esagerare 1. *vt.* (*fig.*) frynj. 2. *vi.*
esalare *vi.* avullónj (Sch. Vol. III 86/84).
esalazione *f.* 1) ávull; 2) qelbësirë.
esaltare *vt.* madhëronj (PS MShM 322/120).
esame *m.* të llojásur (L.M. 279).
esaminare *vt.* 1) vërrënj, vështrónj (CT Nov. pop. X 415/28); shoh; 2) vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8); 3) llojás (L.M. 279).
esangue *agg.* i zbetë (CT Nov. pop. VI 382/23), i pagják
esanime *agg.* 1) i pashpirt; 2) i zalisté (PS MShM 340/780), i zalísur.
esasperare *vt.* (*fig.*) thartónj (fartónj).
esaurire *vt.* krafós (CT II/I 34 v. 5).
esausto *agg.* i këpútur, i lódhur.
esclamare *vt.* e *vi.* klith (CT Nov. pop. X 414/27).
esclamazione *f.* këlthím (CT Nov. pop. X 426/1).
escludere *vt.* llargónj.
esclusivamente *avv.* vétëm, po.

escoriare *vt.* rjep.
escoriazione *f.* 1) zdrámë, të rjepur; 2) plágë (Sch. CS LXIV v. 321).
escremento *m.* mut, (*bovino*) bálgë, (*di gallinacei*) glásë, (*di capra, pecora ecc.*) kakërdhí.
esecrare *vt.* përbúz (PS NShK 437/41), urrénj (Sch. Vol. III 112/98).
esempio *m.* shémbull (PS MShM 325/342).
esercito *m.* úshhtër (Sch. Vol. I 48/10), ushtrí (CT I 25 v. 3).
esigenza *f.* mbëhí (Sch. CS XXXVII v. 1).
esile *agg.* i hóllë.
esiliare *vt.* dëbonj (PS Par. 381/414), përzé (CT Nov pop. I 354/5).
esiliato *agg.* i dëbúam (L.M. 230-1), i përzënë (CT Nov pop. I 354/5).
esilio *m.* debí (Sch. Vol. III 180/50), shqení (Sch. Vol. III 62/81).
esistenza *f.* 1) gjëllë, jëtë, rroní (Sch. Vol. II 4/16); 2) të klënë.
esistere *vi.* 1) jam, jes (Sch. CS IV v. 2); 2) rronj.
esitante *agg.* i ndërdýshëm (CTNov. pop. III 363/6-7).
esito *m.* mbarím (CT Nov. pop. X 416/6).
esortare *vt.* lútem (CT Nov. pop. IV 368/26).
esoso *agg.* i shtréjtë.
espandere *vt.* zgjerónj.
espellere *vt.* debónj (PS Par. 381/414), përzé (CT Nov pop. I 354/5), lëndëris (lindirís), rësht (Sch. CS XXXII v. 8).
esperienza *f.* mjeshtrí (CT Nov. pop. X 420/21).
esperto *agg.* mjështër.
espettorare *vt.* pështýnj, nxíer shkëlbázë.
espiare *vt.* pagúanj.
esplicitamente *avv.* hapët.
esplodere 1. *vi.* 1) kris (CT Nov. pop. I 354/7); 2) pëlsás (CT Nov. pop. IV 368/17). 2. *vt.* (*un colpo d'arma da fuoco*) shkreh.
esporre *vt.* zblónj (zbelónj).
esposto *agg.* i zblúar, i zblúam.
espugnare *f.* pushtónj (PS Par. 371/143).
espulsione *f.* debí (Sch. Vol. III 180/50), të përzënë.
espulso *agg.* i dëbúam (L.M. 230-1), i përzënë.
1. essere 1. *vi.* 1) jam; 2) rri; 3) jes. 2. *v. aus.* jam.
2. essere *m.* 1) të klënë, rroní (Sch. Vol. II 4/16); 2) njerí.
essicare *vt.* ter, thanj.
esso *pron. pers. e dimostr. m. ai pl. essi* atá.
estasi *f.* lumëri (CT Nov. pop. VII 388/37; CS II v. 66).
estate *f.* vërë (CT II/I 15 v. 5).
estendere 1. *vt.* 1) (*in lunghezza*) nglanj (nglat); 2) (*in larghezza*) zgjerónj. 2. **estendersi** *vr.* 1) nglátem, zgjerónem; 2) mas.
estenuare *vt.* lodh, grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov pop. II 358/16).
estenuato *agg.* i këputur, i vrarë.
esternamente *avv.* jáshtë, ajáshta, mandajáshta.
esterno *agg.* i jáshtëm (CT Nov. pop. VIII 393/6).
esteso *agg.* i gjërë, i madh.
estinguere *vt.* 1) shúanj; 2) mbyll.
estinto *agg.* i vdëkur.
estirpare *vt.* shkul.
estraneo *agg.* i húaj.
estrarre *vt.* 1) shkul; nxíer; 2) qés (CT Nov. pop. III 364/8).
estrazione *f.* 1) të nxjerrë; 2) (*sorteggio*) pólezë.

estremità *f.* skanj (CT Nov. pop. X 419/14).

estromettere *vt.* përzé (CT Nov. pop. I 354/5).

esule *m.* i jíkúr, i dëbúam (L.M. 230-1).

esultante *agg.* hajdhjár (CT CS XXXIV 161/11), kafqár (Sch. Vol. III 166/65).

esultanza *f.* gazmënd (CT Nov. pop. IX 401/1), gëzím, hajdhí, lumëri (CT Nov. pop. VII 388/37; CS II v. 66).

età *f.* vërsë (Sch. Vol. III 28/229).

etera *f.* kúrvë (CT Prov. 154).

eterno *agg.* i pasósëm, i ameshúam (Sch. Vol. III 48/562), i pashúam – fuoco eterno **zjarr i pashuam** – vita eterna **gjellë e pasósme**.

eterogeneo *agg.* i përzíer.

eucaristia *f.* kungim (C.D. II/18).

evacuare 1. *vt.* mbraz. 2. *vi.* dhjés (CT Prov. 251), mbrázem, shkriënj.

evaporare *vi.* avullónj.

evenienza *f.* ndódhje (CT Nov. pop. II 359/4).

evidenziare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).

F

fabbricare *vt.* stis.

faccenda *f.* 1) púnë (CT Nov. pop. V 375/5); 2) urdhuratë.

faccia *f.* fìxhë, fàqe.

facile *agg.* i léhtë (CT Nov. po. VII 388/32), i thjështë (Sch. CS XLIII v. 14).

facilità *f.* lehtësí (CT Nov. pop. VII 388/3).

facilitare *vt.* 1) lehtësónj (CT Nov. pop. IX 402/33); 2) ndih.

facoltà *f.* pushtét (Sch. CS IV v. 1), fuqí.

facoltoso *agg.* i qósmë, i bégát (CT II/I 1 v. 5; C.D. V/17).

fagiolo *m.* (*bot.*) fasólle.

falce *f.* drápër.

falciare *vt.* korr.

falcitura *f.* të kórra.

falco *m.* (*ornit.*) skiftér (Sch. Vol. III 34/342).

falda *f.* 1) (*di neve*) flok, (*pop., solo pl.*) flóqe; 2) (*di montagna, solo pl.*) rrëza.

falegname *m.* druvár (PS MShM 331/447), pelekán (CT II/I 3 v. 4).

fallace *agg.* i rrémë, i rrëshëm (CT Nov. pop IX 403/6), gënjeshtár (CT II/I 40 v. 6).

1. **fallo** *m.* faj (Sch. CS XXV v.19), fëllémë (C.D. I/85).

2. **fallo** *m.* (*pop.*) pi.

falò *m.* zjarr.

falsità *f.* e rréme.

falso *agg.* i rrémë, i rrëshëm (CT Nov. pop IX 403/6).

fama *f.* 1) nómë (Sch. Vol. III 152/70); 2) émbër.

fame *f.* urí (CT Nov. pop. III 361/5).

familiare 1. *agg.* shpijár (PS Par. 377/316). 2. *m.* gjëri, shpijár (PS Par. 377/316).

familiarizzare *vi.* lidh.

famoso *agg.* i njóhur.

fanciulla *f.* vájzë.

fanciullo *m.* fëmíjë, djálë.

fandonia *f.* 1) e rréme; 2) (*vern.*) pulláre.

fango *m.* bájhtë.

fantasma *m.* shpírt, faní.

fantasticare *vt.* e *vi.* fjantaks (Sch. Vol. II 28/5).

fantasticheria *f.* pulláre.

farabutto *m.* novëzí (CT Nov. pop. 379/30).

faraglione *m.* gúmë (Sch. CS LI v. 26).

fardello *m.* (*fig.*) bárrë.

fare 1. *vt.* bënj. 2. *vi.* bënj – fa caldo **bën vapë** – questo lavoro non fa per me **kjo shërbëtirë ngë bën për mua**. 3. *in costrutti impers.* poco fa **njëmënd** – due mesi fa **dy muaj prapa**.

faretra *f.* kukúrë (Sch. Vol. III 134/66).

farfalla *f.* flútur.
farina *f.* miell.
faringe *f.* fyt (CT Nov. pop. IX 401/35).
fascetto *m.* mátull (Ant. Alb. Vol. I 264/138).
fasciare *vt.* mbështíell (pështíell).
fascino *m.* magjí (Sch. Vol. II 6/44), të magjépsur.
fascio *m.* 1) dhomát; 2) (*di oggetti che possono essere tenuti in mano*) túfë (CT Nov. pop. IX 396/38).
fastello *m.* mátull (Ant. Alb. Vol. I 264/138).
fastidioso *agg.* i ngjítur.
fasto *m.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).
fastosità *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).
fata *f.* fátë.
fatale *agg.* i búshtër (C.D. IV/3).
fatica *f.* mund (CT Nov. pop. IX 404/3).
faticoso *agg.* 1) i vështírë (PS RrK 306/201); 2) i rëndë.
fato *m.* fat.
fattucchiera *f.* mëmëdrégje (CT Nov. pop. III 362/36), shtrígë.
fava *f. (bot.)* báthë.
favilla *f.* shkëndijë.
favo *m.* kuvéle.
favola *f.* përrálle (Sch. Vol. III 4/1), pulláre (Sch. Vol. I 12/4).
favore *m.* hir (CT Nov. pop. IV 368/9, VI 379/20).
favorevole *agg.* i mbárë.
favorire *vt.* ndih.
fazzoletto *m.* skamandíl (ksemandíl).
febbre *f.* éthe (Sch. Vol. II 48/56).
feci *f.pl.* mut.
fecondare *vt.* mbars (Sch. Vol. III 26/211).
fecondo *agg.* pjellór (CT IV 29 v. 8).
fedele *f.* bésë, fe (Sch. CS LXXV v. 2).
fedele *agg.* i bésëm (PS RrK 308/246), besník (Sch. CS XXIII v. 28).
felcina *f. (bot.)* thjérrëz.
felice *agg.* i gëzúam, i harépsur (Sch. Vol. II 6/67), hajdhjár (CT CS XXXIV 161/11), i lum (CT Nov. pop. IX 403/1).
felicità *f.* hajdhí, haré, lumëri (CT Nov. pop. VII 388/37; CS II v. 66).
femmina *f.* fëmbër.
fendere *vt.* 1) pres; 2) thelónj.
ferale *agg.* lipetár (Sch. Vol. III 34/332).
ferire *vt.* 1) llavós (Sch. CS II v. 40), varrónj (Sch. CS II v. 57); 2) shajtónj (CT II/I 40 v. 6).
ferita *f.* 1) llavómë (PS RrK 297/19); 2) plágë (Sch. CS LXIV v. 321), várrë (PS MShM 335/589).
ferito *agg. e m.* i llavósur (Sch. Vol. I 66/18), i plakósëm (PS MShM 337/664).
fermare *vt.* ndal (Sch. Vol. III 140/51), ndalónj (Sch. CS LXIV v. 35), qëndrónj; **fermarsì** *vr.* ndal, mbétem, qëndronj.
fermo *agg.* i patúndur, i patúndshëm (PS MShM 347/1048), i stísur.
feroce *agg.* i égër (PS NShK 437/55), mizór (Sch. CS IV v. 15).
ferocemente *avv.* egërsisht (Sch. Vol. III 34/348).
ferrare *vt. (i cavalli)* frakónj.
ferreo *agg.* I hékurt (CT Nov. pop. IV 368/29).
ferro *m.* hékur; - **di cavallo** pethkúa.
fertile *agg.* pjellór (CT IV 29 v. 8).

ferula *f.* kokútë (CT I 27 v. 18).
fervere *vi.* zienj.
fervore *m.* fôrë (Sch. Vol. III 110/63), hov (CT Nov. pop. X 415/28).
fesseria *f.* shúshë (Sch. Vol. II 48/43).
fesso *m.* kličk (CT Nov. pop. IV 368/6).
fiesta *f.* fëstë; -**nuziale** dásme (dársmë) (CT Nov. pop. II 359/29-30); - **religiosa** krémte (L.M. 319).
festante *agg.* hajdhjár (CT CS XXXIV 161/11).
festività *f.* fëstë; - **religiosa** krémte (L.M. 319).
festosità *f.* hajdhí, haré.
festoso *agg.* hajdhjár (CT CS XXXIV 161/11).
fetente *agg.* i qélbët, i qélbur.
fetido *agg.* i qélbët, i qélbur.
fetore *m.* qelbësirë.
fetta *f.* théle – a fette **thele thele**.
fettuccia *f.* fluturákë (C.D. I/14), jétull (Sch. Vol. III 70/61), ngátërr (CT Nov. pop. XIV 470/14).
feudo *m.* bashtinë (Sch. Vol. I 18/96).
fiaba *f.* përrälle (Sch. Vol. III 4/1), pulläre (Sch. Vol. I 12/4).
fiacca *f.* 1) dobëti (PS MShM 331/476); 2) ligështí (PS Par. 370/113).
fiaccare *vt.* grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov. pop. II 358/16).
fiacchezza *f.* 1) dobëti (PS MShM 331/476); 2) ligështí (PS Par. 370/113).
fiacco *agg.* 1) i dobët (PS RrK 306/193), i këpútur; 2) i njómë.
fiamma *f.* flákë (CT Nov. pop. IV 369/21).
fiancheggiare *vt.* përkrah (PS Par. 371/143).
fianco *m.* (*anat.*) íjë.
fiasco *m.* bucjélë (CT Nov. pop. IX 399/31).
ficcanasare *vi.* përgjónj (Sch. CS LXIV v. 156).
ficcare *vt.* 1) ngul; 2) dënj (dënd) (PS RrK 310/268; PS MShM 342/874).
fico *m.* (*bot.*) fik.
fidanzare *vt.* vlónj (CT I 26 v. 13).
fidanzata *f.* núse.
fidanzato *m.* dhëndërr.
fieno *m.* sanúa (Sch. CS LVI v. 14).
1. fiera *f.* 1) treg (CT Nov. Pop. IX 398/16); 2) (*sic.*) fërë.
2. fiera *f.* bishë (PS NShGj 416/217), stánë (Sch. Vol. I 14/48), egërsirë (Sch. CS LXII v. 4).
fiero *agg.* i krenóshëm (Sch. CS LXX v. 49).
fievole *agg.* i shúam.
fifa *f.* trëmbësi, dre.
fifone *m.* (*fam., scherz.*) trëmbësár.
figlia *f.* bíjë, vájzë.
figliare *vt.* 1) (*di donna*) zdírgjem (L.M. 115), (*pop.*) ble; 2) (*di animali*) piell.
figliastro *m.* fjështër (CT Prov. 60).
figlio *m.* bir, djal, fëmíjë.
figura *f.* 1) fytýrë; 2) përfill; 3) (*corporea*) shtat (CT Nov. pop. IV 369/15).
fila *f.* 1) rádhë (PS Par. 382/456), rrësht (CT Nov. pop. XII 452/3); 2) kúrë (Sch. Vol. III 162/2).
filare *vt.* 1) tíer; 2) rrjedh; 3) ndrëqem.
filo *m.* 1) fill; 2) (*di un tagliante*) grëth (CT Nov. pop. X 417/35); 3) pe (CT Prov. 305).
filtrare *vt.* 1) (*un liquido*) këllónj; 2) shosh.
filza *f.* rrësht (CT Nov. pop. XII 452/3).
finale *agg.* i sprásëm.
finalmente *avv.* ndëvónë (CT Nov. pop. VIII 393/33).
1. fine *agg.* 1) i búkur; 2) i hóllë.

- 2. fine** *f.* mbarím (CT Nov. pop. X 416/6); **alla fine** ndëvónë.
- 3. fine** *m.* cak (CT Nov. pop. X 419/20), qëllím (Sch. CS XX v. 5).
- finemente** *adv.* 1) búkur; 2) hóllë.
- finestra** *f.* dritësóre (CT Nov. pop. I 353/11).
- finimento** *m.* koprësh (CT Nov. pop. X 420/9).
- finire** 1. *vi.* sos – la giornata finì bene **dita sosi mirë**. 2. *vt.* sos, serpós (Sch. Vol. II 10/11).
- finito** *agg.* i sóstë, i sósur.
- fino** 1. *prep.* o *in loc. prep.* 1) ngjer, njëra – fino a domani **njera nesër – fin qui** njera këtu; 2) çë – fin da oggi **çë sot** – fin da bambini **çë fëmijë** – fin da quando ci siamo conosciuti **çë kur u njohëm**. 2. *adv.* edhe – sono stato fin troppo buono con te **kam klënë edhe ndutu i mirë me tij**.
- finocchio** *m.* (*bot.*) mbraj.
- fiocco** *m.* 1) flok, (*di neve, pop., solo pl.*) flóqë; 2) xhúfkë (CT Nov. pop. IV 368/27).
- fioco** *agg.* i shúam.
- fiore** *m.* lúle.
- fiorire** *vi.* lulëzónj (CT Nov. pop. II 358/35).
- fiorito** *agg.* i lulëzúam (CT Nov. pop. X 424/20).
- firmamento** *m.* qiell.
- fischiare** *vt. e vi.* fërshëllénj (CT Nov. pop. X 419/12), frushkullénj.
- fischiettare** *vi.* frushkullénj.
- fischio** *m.* fërshëllím (CT Nov. pop. X 415/34), frushkullímë.
- fissare** *vt.* 1) (*bloccare*) qëndrónj; vier; 2) (*con lo sguardo*) dhifís (Sch. Vol. III 54/674), vërrénj.
- fissazione** *f.* (*fig.*) gózhdë.
- fisso** *agg.* i patúndur, i patúndshëm (PS MShM 347/1048), i stísur.
- fitto** *agg.* i dëndur (PS MShM 355/1324).
- fiutare** *vt.* (*di cane*) nuhurít (CT Nov. pop. X pag. 419/10).
- flaccido** *agg.* i njómë.
- flagellare** *vt.* dhërsëllónj.
- flauto** *m.* flojërë (CT II/I 24 v. 5).
- flavo** *agg.* i blërëm (Sch. Vol. II 6/60), i blërshëm (Sch. Vol. I 154/1-2).
- flettere** *vt.* 1) klind (Sch. CS LVIII v. 23); 2) shtrëmbónj.
- florido** *agg.* i lulëzúam (CT Nov. pop. X 424/20).
- floscio** *agg.* i njómë, i shfrýjtur.
- fluire** *vi.* rrjedh.
- flusso** *m.* të rrjédhur, rrjédhje (PS Par. 376/262).
- flutto** *m.* suválë.
- fluttuante** *agg.* flurór (Sch. Vol. II 8/87).
- fluttuare** *vi.* suvál (Sch. Vol. I 154/10).
- focaccia** *f.* kurúl (Ant. Alb. Vol. I 262/102), pétë (CT Nov. pop. V 373/24).
- focolare** *m.* vátër (C.D. V/25).
- focosità** *f.* fórë (Sch. Vol. III 110/63), hov (CT Nov. pop. X 415/28); 2) nge (Sch. Vol. I 156/20); 3) nxehtësí (PS NShSh 422/26).
- focoso** *agg.* i mbrýmur (CT Nov. pop. IV 368/22).
- foderare** *vt.* përvësh (Sch. Vol. I 156/2).
- fodero** *m.* mill (Sch. Vol. III 44/491).
- foga** *f.* fórë (Sch. Vol. III 110/63), hov (CT Nov. pop. X 415/28), rrëmbím (CT Nov. pop. II 359/13).
- foglia** *f.* flëtë, gjéthe (Sch. Vol. II 152/4).
- foglietto** *m.* lëpúshë (CT I 24 v. 26).
- folia** *f.* 1) përrálle (Sch. Vol. III 4/1), (*vern.*) pulláre; 2) e rrëme.
- folgorare** *vi.* shkrepín (Sch. CS XXX v. 32).
- folgore** *f.* shkrepímë (CT Nov. pop. VII 389/30; CS XV v. 11), shkaptímë (Sch. Vol. I 4/2), rrufë (CT Nov. pop. X 421/14).

folgorio *m.* shkrepitimë (CT Nov. pop. VII 389/30; CS XV v. 11), shkaptimë (Sch. Vol. I 4/2).

folla *f.* 1) lúzmë, gódhë (Sch. Vol. II 64/18); 2) shumícë (Sch. CS LXIV v. 139).

folle *agg. e m.* i lënë.

follia *f.* lënësi.

folto *agg.* i dëndur (PS MShM 355/1324), (*di capelli*) durrudhjár (Sch. Vol. III 30/280).

fondare 1) *vt.* mbështët (PS MShM 341/835).

fondere *vt.* jos.

1. **fondo** *m.* fund.

2. **fondo** *m.* feg, dhe, përjashtë.

3. **fondo** *agg.* i húmbët, i thëllë (Sch. CS II v. 14).

fondoschiena *m.* fund, býthë.

fontana *f.* krúa.

fonte *f.* krúa, burím (Sch. CS LXVIII v. 45), gúrrë (Sch. Vol. III 28/241).

forare *vt.* dëpërtónj (PS RrK 297/19), shponj.

forato *agg.* i shpúam.

forbice *f.* gërshërë.

forca *f.* fúrkë.

forcella *f.* dhokaníqe (Sch. Vol. III 26/201).

forcone *m.* dhiqirján.

foresta *f.* pílje (Sch. Vol. III 150/32), pýll (CT I 26 v. 68).

forestiero *agg.* i húaj, i jástëm (CT Nov. pop. VIII 393/6).

forma *f.* përfíll.

formaggio *m.* udhós, djáthë (Ant. Alb. Vol. I 262/108).

formica *f.* (*zool.*) milingónë.

fornicare *vi.* kurvëronj (C.D. II/30).

forno *m.* furr.

foro *m.* vërë.

forse *avv.* ‘ómse (thómse).

forsennato *agg. e m.* i lënë.

forte 1. *agg.* i fórtë, i búshëm (CT Nov. pop. IV 369/16), i fuqíshëm (CT Nov. pop. II 357/2). 2. *avv.* fort.

fortemente *avv.* fort.

fortezza *f.* fortësi (PS NShSh 423/47).

fortificare *vt.* fortësonj (PS MShM 334/554), këndéll (CT Nov. pop. XIII 463/3).

fortuna *f.* 1) fat, shórtë (CT Nov. pop. X 414/6); 2) vitóre (CT Nov. pop. XII 453/19).

fortunale *m.* furtúre.

fortunato *agg.* fatmírë (Sch. CS III v. 3).

forza *f.* fuqí, fórcë (PSMShM 333/529), fortësi (PS NShSh 423/47).

forzare *vt.* dhunónj (C.D. I/102), mundónj (Sch. CS XXIV v. 15).

forzatamente *avv.* me pahír (CT Nov. pop. VII 388/21).

forziere *m.* árkë (CT Nov. Pop. VI 377/3).

foschia *f.* llurf.

fosco *agg.* i vrërët (Sch. Vol. III 110/80).

fossa *f.* 1) grópë, gavërë; 2) varr (PS RrK 297/22).

fosso *m.* grópë, trap (CT Prov. 228).

fottere *vt. e vi.* 1) dënj; 2) gënjénj (PS MShM 326/285).

fra *prep.* ndër, në mes të.

fradicio *agg.* i kálbët, i kálbur.

fragola *f.* maréshtë (Sch. Vol. VIII 14/II/7).

fragore *m.* 1) bumbullímë (Sch. CS XV v. 10), rumbullímë (Sch. Vol. III 24/184); 2) mizírë (Sch. Vol. I 54/8); 3) trëndírë (Sch. Vol. I 198/VI/5).

frammento *m.* grímë (CT Nov. pop. X 417/15).
frangere *vt.* thýenj (CT CS LXXXVII 234/10).
frantumare *vt.* 1) dërmónj (drëmónj); 2) grinj; 3) thýenj (CT CS LXXXVII 234/10).
frantume *m.* grímë (CT Nov. pop. X 417/15).
frasca *f.* dushk, lëmishte (limíshte) (PS MShM 341/813).
frastornare *vt.* 1) trazónj (Sch. Vol. III 150/51); 2) skotís.
frastornato *agg.* i skotísur, i skotístë (PS MShM 346/1008).
frastuono *m.* rrumbullímë (Sch. Vol. III 24/184).
fratellanza *f.* 1) vëllazëri (CT Prov. 348); 2) (*di sangue*) vëllámje (Sch. Vol. III 50/615).
fratello *m.* vëllá, (*maggiore*) lálë.
fraternità *f.* vëllazëri (CT Prov. 348).
fraternizzare *vi.* lidh.
frattaglie *f.pl.* të përbrendshëme (PS Par. 369/87).
frattanto *avv.* ndërkaq, mesandáj (Sch. Vol. III 130/1).
fratturare *vt.* 1) çanj; 2) shklýenj (CT I 3 v. 3).
frazione *f.* pjësë.
freccia *f.* shëgjëtë (CT Nov. pop. VII 389/28).
freddare *vt.* 1) ftoh, mbërdhínj (Sch. CS LXII v. 12), ngjeth (Sch. Vol. I 4/7); 2) vras, (*pop.*) shúanj.
freddezza *f.* ftohtësirë (PS NShSh 425/96).
freddo 1. *agg.* i ftóhtë. 2. *m.* tëtím, të ftóhtë, ftohtësirë (PS NShSh 425/96).
fregare *vt.* 1) fërkónj; 2) gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97); 3) torlónj (CT Nov. pop. XII 454/16), (*fam.*) loz; 4) vjedh.
fregio *m.* stolí (Sch. Vol. II 64/11).
fremere *vi.* zíenj.
fremito *m.* drídhmë.
freno *m.* fren.
fretta *f.* vrap (CT Prov. 227).
friggere *vt.* diganís.
frittella *f.* pétull, (*pop.*) lóshkë.
frizione *f.* fërkím.
fronda *f.* lëmishte (limíshte) (PS MShM 341/813), purtékë – tremava come una fronda (*foglia*)
dridhej si purtekë.
fronte *f.* bállë – di fronte **mballë** (Sch. CS LXXVv. 3).
fronteggiare *vt.* mballastrónj (Sch. Vol. III 32/303).
frontiera *f.* sinúar (Sch. Vol. III 74/4).
fronzuto *agg.* durrudhjár (Sch. Vol. III 30/280).
frottola *f.* 1) e rrëme; 2) (*vern.*) pulláre.
frugale *agg.* i mátur.
frugare *vt.* 1) kërkónj; 2) (*fig.*) shkalís.
frullare *vi.* fërfëllínj (Sch. Vol. III 138/23).
frumento *m.* grúrë.
frusta *f.* thúpër (CT Nov. pop. VII 389/7; PS RrK 297/8).
frustare *vt.* dhërsëllónj.
frustrato *agg.* i pagëlírë (CT II/I 40 v. 2).
frutto *m.* frut, kókërr (CT Nov. pop. X 424/29), pémë (L.M. 192).
fruttuoso *agg.* pjellór (CT IV 29 v. 8).
fucile *m.* dufék (CT I 16 v. 6), shklúhë (CT Prov. 296).
fuga *f.* të jíkur.
fugare *vt.* 1) llargónj, résht (Sch. CS XXXII v. 8); 2) arsénj (L.M. 388).
fuggiasco *m.* i jíkur.

fuggire *vi.* jik.

fuggitivo *m.* i jikur

fulgere *vi.* 1) shkëlqénj; 2) llambarís (llambarís) (Sch. Vol. II 46/27).

fulgido *agg.* llambarísëm (llambarísëm) (C.D. I/9).

fulgore *m.* 1) shkëlqím; 2) síllë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20), të llambarísur.

fuliggine *f.* kamné.

fulminare *vi.* shk reptín (Sch. CS XXX v. 32).

fulmine *m.* shk reptímë (CT Nov. pop. VII 389/30; CS XV v. 11), shkaptímë (Sch. Vol. I 4/2), rrufé (CT Nov. pop. X 421/14).

fumare *vi.* 1) (*produrre fumo*) kamnis (Sch. Vol. III 174/86); 2) (*esalare vapore*) avullónj.

fumo *m.* kamnúa, tym (Sch. CS XXXIII v. 15).

fune *f.* tërkúzë (trikúzë).

funereo *agg.* lipetár (Sch. Vol. III 34/332).

funestare *vt.* përlíp (Sch. Vol. III 38/412).

funesto *agg.* i bústër (C.D. IV/3), lipetár (Sch. Vol. III 34/332).

fungo *m.* kupúrdhë.

funzionare *vi.* shërbénj.

funzione *f.* zýrë (CT Nov. pop. X 411/11).

fuoco *m.* 1) zjarr; 2) vátër (C.D. V/25).

fuorché *prep.* veç.

fuori 1. *avv.* jásthtë, ajáshta, mandajáshta. 2. *prep.* jásthtë.

furberia *f.* dredhí (CT Prov. 129).

furbo *agg.* dinák (CT Nov. pop. VIII 393/37), (*fig.*) i drédhur.

furente *agg.* i rrmáksëm (Sch. Vol. I 54/6).

furfante *m.* kusár, novézí (CT Nov. pop. 379/30).

furia *f.* 1) fushátgë (CT Nov. pop. XIV 470/8); 2) fòrë (Sch. Vol. III 110/63), hov (CT Nov. pop. X 415/28); 3) rrëmbím (CT Nov. pop. II 359/13), tramaksi (Sch. Vol. I 84/37).

furibondo *agg.* i rrmáksëm (Sch. Vol. I 54/6).

furioso *agg.* 1) forgjëmór (Sch. Vol. III 30/286), i mbrýmur (CT Nov. pop. IV 368/22), i rrëmbýeshëm (CT Nov. pop. IX 397/5); 2) i rrmáksëm (Sch. Vol. I 54/6), i tramáksëm (CT II/I 40 v. 1).

furtivo *agg.* vjedharák (CT Nov. pop. XI 443/14).

furto *m.* kusërí (CT CS LXXXV 230/12).

fuso *m.* bosht (CT Nov. pop. VIII 392/19).

fustigare *vt.* dhërsëllónj.

fusto *m.* kërcíll.

futile *agg.* I kótë (PS MShM 344/954).

futilità *f.* kotësírë (PS NShSh 424/70).

G

- gabbana** *f.* gúnë (Sch. Vol. I 12/3; CT Nov. pop. XI 442/8).
- gabbare** *vt.* 1) gënjënj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97); 2) torlónj (CT Nov. pop. XII 454/16), (*fam.*) loz.
- gabbia** *f.* kuvlí (Sch. Vol. II 90/Vjersh i Hajdhis/1).
- gagliardia** *f.* trimëri (C.D. I/4).
- gagliardo** *agg.* trim.
- galletto** *m.* (*ornit.*) pulaqídh.
- gallina** *f.* (*ornit.*) púlë.
- gallinella** *f.* (*anche fig.*) pulaqídhe.
- gallo** *m.* (*ornit.*) gjel.
- gambo** *m.* kërcíll.
- gancio** *m.* grep (CT Nov. pop. X 411/20).
- garbare** *vi.* (*solo impers.*) téket (CT Prov. 285).
- garbuglio** *m.* lëms.
- garza** *f.* nápë (CT Nov. pop. IX 403/2).
- garzone** *m.* shërbëtór.
- gatta** *f.* máçe.
- gattino** *m.* maçúrrë (CT Prov. 9).
- gatto** *m.* maç.
- gaudio** *m.* gëzím, haré, ngazullím (PS Par. 369/91).
- gazza** *f.* (*ornit.*) lógëz (CT IV 33 v. 61).
- gelare** 1. *vt.* 1) mbërdhínj (Sch. CS LXII v. 12), ngjeth; 2) thanj. 2. *vi.* ngjëthem (Sch. Vol. I 4/7).
- gelata** *f.* brýmë.
- gelato** *agg.* 1) i zmárdhur; 2) (*fig.*) i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).
- gelido** *agg.* i ftóhtë, i zmárdhur.
- gelo** *m.* cínë (Sch. CS LVIII v. 4), márdhë (CT IV 18 v. 1).
- gelosia** *f.* 1) nakár (CT Nov. pop. III 362/18); 2) smir (CT Nov. pop. III 361/7), zilí (Sch. Vol. II 84/12).
- geloso** *agg.* ziljár (CT II/I 40 v. 2).
- gelso** *m.* (*bot.*) mën.
- gemello** *m.* binósh (CT Nov. pop. X 411).
- gemere** *vi.* 1) rëkónj, dënës (Sch. CS LXIV v. 352); 2) grah (CT CS XXII 146/13); 3) gjëkónj (Sch. Vol. I 130/20).
- gemito** *m.* gráhmë (Sch. Vol. I 96/123), rëkím.
- gemma** *f.* súmbull (Ant. Alb. Vol. I 78/9), sy.
- gemmare** *vt. e vi.* binj (PS MShM 345/984), shtíe.
- germinare** *vt. e vi.* binj (PS MShM 345/984), shtíe.
- generare** *vt.* 1) (*di piante*) binj (PS MShM 345/984); 2) (*di animali*) píell.
- generazione** *f.* brez (PS Par. 376/265), jení (*anche jiní*).

genere *m.* 1) jení (*anche* jiní); 2) llojë (PS MShM 357/1400).

genero *m.* (i) dhëndërr.

generosità *f.* bujarí, njerëzì (CT Nov. pop. IX 400/36).

generoso *agg.* 1) dorëgjërë (CT Nov. pop IX 400/35); 2) zëmbërmádh (CT Nov. pop. V 373/15).

genitore *m.* prind.

gentaglia *f.* qenëri.

gente *f.* 1) gjínde; 2) gjëri.

gentildonna *f.* bujurëshë (C.D. I/50), zónjë.

gentilezza *f.* bujarí, njerëzì (CT Nov. pop. IX 400/36).

gentiluomo *m.* bujár.

genuflettersi *vr.* përglúnjem (CT I 17 v. 10).

gerla *f.* kanístër, kashíle (CT Nov. pop. XIV 469/14).

germogliare *vi. solo III pers.* bin, bën lúlen, shtíe.

germoglio *m.* súmbull (Ant. Alb. Vol. I 78/9).

gesta *f.* e bëmë (PS MShM 324/195).

gesto *m.* 1) sinjáll, shéng (Sch. CS XXV v.20).

gettare *vt.* 1) shtíe; 2) hjedh.

gettarsi *vr.* súlem, lëshónem (CT Nov. pop. V 375/12).

ghermire *vt.* rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).

ghiacciare 1. *vt.* mbërdhíj (Sch. CS LXII v. 12). 2. *vi.* zmárdhem.

ghiaccio *m.* ákull (Ant. Alb. Vol. I 260/86), márdhë (CT IV 18 v. 1), qétër (CT I 15 v. 3).

ghiaia *f.* shúrë (Sch. Vol. III 164/51).

ghienda *f. (bot.)* lénde (CT Nov. pop. X 411/3).

ghirba *f.* rrëshík (CT Prov. 218).

ghiribizzo *m.* të tékur (CT Nov. pop. 413/12).

ghirlanda *f.* kurórë.

giacché *cong.* 1) pórsa, pórsanith (CT Nov. pop. I 353/9, 354/33); të klënë çë ; 2) përcë, se, përsé (C.D. 161-162).

giallastro *agg.* verdhák (CT Nov. pop. X 415/12).

giallo *agg.* i vérdhë.

giallognolo *agg.* verdhák (CT Nov. pop. X 415/12).

giallore *m.* verdhësírë (PS RrK 312/298).

giammai *avv.* kúrrë.

giardino *m.* kopsht, lulíshte (CT Nov. pop. IX 403/1).

gibboso *agg.* i kurrústë.

giglio *m. (bot.)* lil (Sch. CS XXXI v. 7).

ginestra *f. (bot.)* spártë (Sch. Vol. I 42/10), (*vern.*) jinéstër.

gingillo *m.* stríngël (CT Nov. pop. IX 398/17).

ginocchio *m.* glu – prese una storta al ginocchio **prori glurin.**

ginocchioni *avv.* më glunj.

giocattolo *m.* lódër (CT CS LXXXV 231/22), stríngël (CT Nov. pop. IX 398/17).

giocare *vt. e vi.* 1) loz; 2) torlónj (CT Nov. pop. XII 454/16).

giocherellare *vi.* bredh, loz.

gioco *m.* 1) të lúar, brídhmë (CT Nov. pop. X 419/37), lódër (L.M. 318); 2) lódër (CT CS LXXXV 231/22).

giocondo *agg.* i frénur (CT I 12 v. 2), hajdhjár (CT CS XXXIV 161/11).

giogo *m.* xigúa.

gioia *f.* 1) gazménd (CT Nov. pop. IX 401/1), gëzím, hajdhí; 2) sqírë (CT Nov. pop. V 375/3, IX 398/22).

gioiello *m.* sqírë (CT Nov. pop. V 375/3, IX 398/22).

gioioso *agg.* hajdhjár (CT CS XXXIV 161/11), i lum.

gioire *vi.* 1) gëzónem, harépsem (Sch. Vol. III 46/544); 2) trazhgónj (Sch. Vol I 42/12; 2).

giornaliero *agg.* i përdítshëm.

giornalmente *avv.* ngadítë, dítë për dítë, përdíta.

giornata *f.* dítë.

giorno *m.* dítë.

giovene *m.* djal, kopíl, trim; *f.* vájzë, kopíle.

giovanotto *m.* djalósh (CT Nov. pop. VI 378/12).

giovare *vi.* ndih.

giovedì *m.* e ínjte.

giovinezza *f.* 1) (*di uomo*) trimëri (C.D. I/4), djalëri; 2) (*di donna*) vashëri (CT Nov. pop. III 364/2).

girare 1. *vt.* prier, kthenj (CT Nov. pop. IX 403/28). 2. *vi.* 1) prier, prírem; 2) síllem (CT Nov. pop. IV 367/20).

girato *agg.* i pjérrë.

girovagare *vi.* síllem (CT Nov. pop. IV 367/20).

giù *avv.* përpósh, póshtë.

giudeo *m.* judé (PS RrK 298/26).

giudicare *vt.* gjykónj (Sch. CS II v. 49).

giudice *m.* gjykëtar (PS MShM 349/1125).

giudizio *m.* 1) gjyq (CT Prov. 65; 2) méndë (PS NShGj 409/7); 3) urtësi (C.D. III/8).

giudizioso *agg.* i úrtë.

giumenta *f.* (*zool.*) pëlë.

giuncata *f.* shtalp (Ant. Alb. Vol. I 266/146).

giungere *vi.* (j)arrënj, mrinj (mrrinj) (Sch. CS LXIV v. 61); vinj.

giuramento *m.* be.

giurare *vt.* e *vi.* 1) betónem (Sch. CS XLIX v. 23); 2) bënj be.

giustizia *f.* drejtësi (PS Par. 367/8).

giusto *agg.* i dréjtë.

gloria *f.* 1) lumëri (CT Nov. pop. VII 388/37; CS II v. 66); 2) ndërë, nder (Sch. CS XXV v. 4).

glorificare *vt.* lumëronj (Sch. CS XXXIII v. 14).

glorioso *agg.* kafqár (CT CS XXXIV 161/10).

gnaulare *vi.* mjaullís (UeM 392).

gnocco *m.* strangúj.

goccia *f.* 1) píkë - goccia a goccia **pika-pika**; 2) súmbull (Sch. Vol. III 70/83).

goccio *m.* píkë, ngëllúq.

gocciolare *vi.* 1) këllónj; 2) zbíer.

godere *vi.* 1) gëzónem; 2) trazhgónj (Sch. Vol I 42/12; 2); 3) (*raggiungere l'orgasmo*) vinj.

godimento *m.* dhrosí, gëzím.

gola *f.* 1) (*anat.*) grýkë, fyt (CT Nov. pop. IX 401/35), gúshë; 2) grýkë.

gomito *m.* bërrúl.

gomitolo *m.* lëmsh.

gonfiare *vt.* 1) frýnj; 2) (*di botte*) énj.

gonfiarsi *vr.* frýhem, (*per malattia*) éhem.

gonfio *agg.* i frýjtur, (*per malattia*) i éjtur.

gonna *f.* ncilónë.

gota *f.* fáqe, vollí (Sch. Vol. III 10/120).

governare *vt.* qeverís (L.M. 85), qevarris (Sch. Vol. I 218/56).

gozzo *m.* (*anche fig.*) gúshë.

gracile *agg.* 1) i dobët (PS RrK 306/193); 2) i sëmúrëm.

gradevole *agg.* i pëlqýeshëm (Sch. CS LIX v. 37).

gradimento *m.* éndë (CT Nov. pop. XV 477/22), pëlqím (CT Nov. pop. X 426/5).

gradire *vt.* (më) pëlqén.

gradito *agg.* i pëlqýeshëm (Sch. CS LIX v. 37).
graffiare *vt.* gërvísht (Sch. Vol. III 34/346), rjep.
gramigna *f.* (*bot.*) krístël.
grande *agg.* i madh.
grandezza *f.* madhëri (Sch. CS XXXIII v. 28), madhësi (PS MShM 360/1520).
grandinare *vi.* bíc brëshër, réshet breshër (Sch. Vol. III 6/36).
grandine *f.* brëshër (CT Prov. 267).
grandiosità *f.* madhëri (Sch. CS XXXIII v. 28).
grandioso *agg.* madhështór (PS MShM 322/140).
granello *m.* 1) gërdhú (Sch. Vol. II 12/12); thërríme.
grano *m.* 1) dríthë; 2) kokërr (CT Nov. pop. X 424/29).
granturco *m.* bukëmórë.
grappolo *m.* 1) rremb; 2) vesh.
1. grasso *agg.* i májmë, i tráshë.
2. grasso *m.* 1) dhjámë; 2) të lýer.
grassoccio *agg.* i májmë, i plótë.
gratis *avv.* frëng, papagúar.
gratitudine *f.* mirënjóhje (CT Nov. pop. IX 400/36).
gratuitamente *avv.* frëng, papagúar.
grattare *vt.* krúanj.
gravare 1. *vt.* barr (Sch. Vol. I 120/110). 2. *vi.* mëshónj.
grave *agg.* 1) i réndë.
gravemente *avv.* lig, réndë – è gravemente malato **isht sëmur lig**.
gravida *agg.* (*di animale*) mbársë.
gravità *f.* réndësi (CT Nov. pop. 413/14; PS RrK 301/96), të réndët.
gravoso *agg.* i réndë.
grazia *f.* hir (L.M. 19).
grazie *f. pl.* 1) *come inter.* harístis; 2) *come prep. art.* paj, pajt (Sch. Vol. VIII 27/nota 58).
grazioso *agg.* i hjëshëm (CT Nov. pop. I 353/4).
greco 1. *agg.* grek. 2. *m.* grek.
gregge *m.* dhen (CT Prov. 51), méndër, túbë (CT Prov. 225).
grembiule *m.* vantëre, préhër (Sch. Vol. III 28/230).
grembo *m.* préhër (Sch. CS XXXI v. 11), shkëf (L.M. 192), shqyf (CT CS LXXXIII 227/2).
greppia *f.* grázhdë (Sch. Vol. III 26/205).
gridare *vi.* lurínj, bërtás (Sch. CS LXIV v. 280).
grido *m.* 1) (*umano*) thírmë, këlthím (CT Nov. pop. X 426/1); (*animale*) lurímë (ulurímë).
grigio *agg.* 1) i múrrë; 2)
grinfia *f.* kthétër (CT Nov. pop. X 415/21).
grinza *f.* klind.
groppa *f.* víthe (CT Nov. pop. IX 401/11; CT I 26 v.76).
groppo *m.* lëmsh.
grosso 1. *agg.* 1) i tráshë; 2) i majmë; 3) i madh. 2. *avv.* tráshë.
grotta *f.* shpëllë (Sch. CS II v. 13); hjivúr (Sch. Vol. I 12/1; CT CS LXXXV 232/8).
gru *f.* (*ornit.*) korrílë (Sch. Vol. III 162/1).
gruccia *f.* dhokaníqe (Sch. Vol. III 26/201), shklékë.
grugnire *vi.* III *pers.* hungëron (UeM 392).
gruppo *m.* tok (CT Nov. Pop. VIII 393/23), túfë (CT Nov. pop. IX 396/38).
guadagnare *vt. e vi.* fitónj (PS RrK 308/238).
guadagno *m.* fitím (CT Prov. 248).
guaina *f.* mill (Sch. Vol. III 44/491).
gualdrappa *f.* paravíthe (Sch. Vol. III 26/222).

guancia *f.* fáqe, vollí (Sch. Vol. III 10/120).

guardare *vt.* 1) vërrénj; 2) shoh – stanno guardando la televisione **jan'e shohjën televizionën**.

guardia *f.* 1) rójë (PS Par. 370/127) – guadia medica **rojë mjeksore**; 2) rójë, të rúajtur.

guarigione *f.* shërím (PS NShP 429/5).

guaritore *m.* shëronjës (CT Nov. pop. VI 379/17).

guarnire *vt.* stolís.

guarnizione *f.* përfíll, stolí (Sch. Vol. II 64/11).

guastare *vt.* 1) çanj, prísh (CT Nov. pop. V 374/33); 2) kalb.

guasto *agg.* i kálbët, i kálbur, i shkúam.

guazza *f.* vésë (Sch. CS LIX v. 25), notí (Sch. Vol. II 18/VI/21).

guazzare *vi.* llokoqísem (CT Nov. pop. X 416/24).

guerra *f.* amáhj (Sch. Vol. III 24/191), lúftë (Sch. Vol. I 4/3) – guerra feroce **amahj i egër**.

guerreggiare *vi.* luftónj (CT I 26 v. 28), luftëronj (Sch. Vol. I 106/8).

guerriero *m.* luftár (Sch. Vol. III 150/34), jar (Sch. Vol. I 46/10).

gufo *m. (ornit.)* piull.

guidalesco *m.* zdrámë.

guidare *vt.* 1) përsíell (Sch. CS XLI v. 21); 2) prinj (Sch. CS LXXI v. 60); 3) qell – guidare la macchina **qell makinën**.

guizzare *vi.* shkapërdhíq.

guscio *m.* 1) lëvóre (CT Nov. pop. XII 452/3); 2) mill (Sch. Vol. III 44/491).

gustare *vt.* ngjeps (Sch. Vol. I 24/195; CS LXIV v. 30), ngjirónj (CT Nov. pop. IX 401/4).

gusto *m.* të ngjépsur (UeM 100).

H

I

ibrido *agg.* i përzier.

idea *f.* mendim (CT Nov. pop. VI 377/8).

ideare *vt.* 1) krenj (CT II/I 41 v 8); 2) (*scherz. o iron.*) piell.

identificare *vt.* shkluanj (L.M. 31).

idioma *m.* gluhë, e fölmë.

idiota *m.* klich (CT Nov. pop. IV 368/6), i patrúshëm (PS MShM 343/913), sturduláq (CT IV 33 v. 62).

idolo *m.* hídhull (Sch. CS LXXI v. 37).

idra *f.* (*mit.*) klyshédër (Sch. CS LXXI v. 9).

iellato *agg.* i pafátë (CT Nov. pop. XIII 459/2).

ieri *avv.* djé – ieri l'altro **një ditëz** – di ieri **i djeshëm** – ieri sera **prémë** – ieri notte **një natëz**.

ignobile *agg.* i póshtër (Sch. CS XXXIX v. 20).

ignominioso *agg.* turpshëm (PS MShM 334/574).

ignorante *agg.* i padítur.

ignoranza *f.* paditurí (PS MShM 362/1611).

ignoto *agg.* i panjóhur.

ilarità *f.* gazménd (CT Nov. pop. IX 401/1), gëzím.

illecito *agg.* i paúdhë (CT Nov. pop. XI 442/30).

illegale *agg.* i paúdhë (CT Nov. pop. XI 442/30).

illegittimo *agg.* i paúdhë (CT Nov. pop. XI 442/30).

illibatezza *f.* virgjëri (CT CS XLIII 173/13).

illibato *agg.* i pangarë, vírgjër.

illimitato *agg.* i pasósëm, i pasinóre (Sch. Vol. III 74/4).

illividire *vt.* ënj, capós.

illudere *vt.* gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97).

illusorio *agg.* i rrëshëm (CT Nov. pop. IX 403/6).

illustre *agg.* 1) i shkëlqým; 2) i klúam (Sch. Vol. III 86/70), shklúam (Sch. Vol. II 30/13).

illuminare *vt.* dritësónj (PS MShM 352/1223), ndrit (Sch. CS XX v. 8), rrezónj (Sch. CS XL v. 16).

imbacuccare *vt.* mbështíell (pështíell), pështrónj.

imbacuccato *agg.* i pështrúar, i pështjéllë.

imbandire *vt.* shtrónj, dërtónj.

imbarcazione *f.* lúndër (CS XXIII v. 16).

imbattersi *vr.* përpjék, has (CT Nov. pop. X 413/24).

imbattibile *agg.* i pamúndshëm (PS MShM 346/1021).

imbattuto *agg.* i pamúndur.

imbecille *agg.* klich (CT Nov. pop. IV 368/6), i patrúshëm (PS MShM 343/913), sturduláq (CT IV 33 v. 62).

imbellettare *vt.* stolís.

imbellettato *agg.* i stolísur, i stolísëm (C.D. 10).

imbeverare *vt.* njom.

imbiancare *vt.* zbardh.

imbianchire *vi.* zbardhullónj (Sch. Vol. III 6/38).

imboscata *f.* pusí (PS NShGj 412/82).

imbottire *vt.* mblonj.

imbrattare *vt.* 1) ndot (CT Prov. 83), ndrag (PS MShM 326/273), nxhurdhíq (Sch. Vol. I 86/71), mbërdhëkónj; 2) fëllíq (PS MShM 335/619); 3) (*fig.*) lýenj.

imbrogliare *vt.* 1) rrénj (CT Nov. pop. IX 399/14), gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97); 2) torlónj (CT Nov. pop. XII 454/16), (*fam.*) loz.; 3) ngatërrónj (Sch. Vol. III 34/327).

imbrunire 1. *vt.* nxinj. 2. *vi.* érrem. 3. *v. impers.* érret, ngrýset. 4. *m.* të ngrýsur – all'imbrunire ngrystë.

immaginare *vt. e vi.* 1) fjantáks (Sch. Vol. II 28/5); 2) pandéh (CT II/I 35 v. 3).

immagine *f.* fytýrë, nínë (Sch. Vol. I 116/56).

immaturo *agg.* i pabërë.

immediatamente *avv.* mbjátu (Sch. Vol. I 12/25).

immemore *agg.* i harróshëm (CT II 3/1).

immergere *vt.* 1) humb; 2) kredh (CT Nov. pop. IX 402/5); 3) njom.

immergersi *vr.* krídhem (CT Nov. pop. IX 402/5).

immettere *vt.* 1) këllás; 2) shkklakónj.

immiserire *vt.* mavrís (PS RrK 306/195).

immobile 1. *agg.* i patúndur, i patúndshëm (PS MShM 347/1048), i stísur. 2. *m.* të stísur.

immobilizzato *agg.* 1) (*fig.*) i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).

immondizia *f.* plëh.

immondo *agg.* i fëllíqur (PS MShM 335/619).

immorale *agg.* i póshtër (Sch. CS XXXIX v. 20).

impaccio *m.* pengésë (CT Nov. pop. X 420/6).

impalato *agg.* i stísur.

impallidire *vi.* zbárdhem, zbéhem (Sch. Vol. I 82/22), zvérdhem.

imparare *vt.* mësónj.

imparentare *vt.* krushqónj (Sch. CS VII v. 19).

impassibile *agg.* i pandíeshëm (CT Nov. pop. IX 401/32).

impastare *vt.* gjesh.

impaurire *vt.* 1) trëmb; 2) drerónj (Sch. CS XLIII v. 18), ndresh (CT I 2 v. 14), frikësónj (PS MShM 358/1458).

impaurito *agg.* i trëmbur, i drerúam (Sch. CS XLIII v. 18), i llávur (Sch. Vol. I 94/85).

impazienza *f.* padurím (CT Nov. pop. IX 398/19).

impazzire *vi.* danj i lénë, lënësónem.

impazzito *avv.* i dálë trush, i márrë (márrur) (CT Nov. pop. II 359/18; CS LXI v. 16).

impedimento *m.* ndalím (CT Nov. pop. X 420/6), pengésë (CT Nov. pop. X 420/6).

impedire *vt.* 1) ndalónj (Sch. CS LXIV v. 35), pengónj; 2) mohónj (Sch. CS LXXI v. 35).

impegnare *vt.* pengónj.

impegnarsi *vr.* zotónem (CT Nov. pop. X 414/17).

impegno *m.* mund (CT Nov. pop. IX 404/3).

impennare *vi.* ncúllem (Sch. Vol. III 32/318).

impensierirsi *vr.* mejtónem (CT Nov. pop. VI 378/25).

impensierito *agg.* i mejtúar (CT Nov. pop. II 358/38).

imperare *vi.* mbretërrónj (Sch. CS XXVI v. 26).

imperatore *m.* perëndór (CT Prov. 42).

imperniare *vt.* mbështét (PS MShM 341/835).

imperturbabile *agg.* i pandíeshëm (CT Nov. pop. IX 401/32).

impestare *vt.* qelb.

impeto *m.* 1) főrë (Sch. Vol. III 110/63), hov (CT Nov. pop. X 415/28); 2) rrëmbím (CT Nov. pop. II 359/13), tramaksí (Sch. Vol. I 84/37).

impetuoso *agg.* 1) forgjëmór (Sch. Vol. III 30/286), i mbrýmur (CT Nov. pop. IV 368/22), i rrëmbýeshëm (CT Nov. pop. IX 397/5); 2) i rrmáksëm (Sch. Vol. I 54/6), i tramáksëm (CT II/I 40 v. 1).

impiantare *vt.* 1) vë (vu).

impiastrare *vt.* (*fig.*) lýenj.

impiastricciare *vt.* 1) ndot (CT Prov. 83), ndrag (PS MShM 326/273), nxhurdhíq (Sch. Vol. I 86/71); 2) fëllíq (PS MShM 335/619); 3) (*fig.*) lýenj.

impiccare *vt.* vier.

impiccato *agg.* i vjërrë.

impiedi (all'impiedi) *avv.* shtúara.

impiegato *m.* shërbëtór.

impiego *m.* shërbëtírë, vend.

impietosire *vt.* 1) ngashëronj (CT Nov. pop. V 373/31); 2) njom.

impietosito *agg.* i ngashëruám (CT Nov. pop. V 373/31).

impietrìto *agg.* i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).

impinguare *vt.* manj.

implorare *vt.* lútem (CT Nov. pop. IV 368/26).

implorazione *f.* të lútur (Sch. CS II v. 73).

impolverare *vt.* pluhurós (CT I 26 v. 83).

impolverato *agg.* i pluhurósur (CT I 26 v. 83).

imponente *agg.* madhështór (PS MShM 322/140).

imporre *vt.* urdhurónj (urdhëronj) (L.M. 346).

importante *agg.* i rëndë.

importanza *f.* 1) rëndësí (CT Nov. pop. 413/14; PS RrK 301/96); 2) vëlësë (Sch. CS LXXIII v. 5).

imposta *f.* përlígjë (CT Nov. pop. X 414/5).

impostore *m.* gënjështár (CT II/I 40 v. 6).

impostura *f.* gënjështër (PS RrK 308/240).

impotente *agg.* i pafuqíshëm

impoverire *vt.* mavrís (PS RrK 306/195).

imprecare *vi.* nëm, mallkónj.

imprecazione *f.* mallkím, nëmë.

impressionante *agg.* 1) trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17);

impressionare *vt.* 1) ngas, prék (CT Nov. pop. X 421/22); 2) skotís, shkunj (shkund), zmeks.

impressionato *agg.* i skotísur, i skotístë (PS MShM 346/1008), i zméksur.

imprestare *vt.* húanj.

imprevisto 1. *agg.* i paprítur. 2. *m.* e paprítme (CT Nov. pop. XV 477/1).

impreziosire *vt.* 1) qos; 2) stolís.

improduttivo *agg.* shterp (Sch. CS LXXIII v. 53).

impronta *f.* gjúrmë (CT Prov. 381).

improperio *m.* e sháme (CT Nov. pop. IX 400/31), e shárë (PS RrK 302/116/2).

improvvisamente *avv.* 1) gjithnjëibáshku, menjëhërë; 2) paprítur.

imprudente *agg.* 1) i rrëzikshëm (PSMShM351/1185).

impugnare *vt.* mbanj.

impugnatura *f.* mbru.

imputridire 1. *vi.* kálbem. 2. *vt.* kalb.

impuro *agg.* 1) i fëllíqur (PS MShM 335/619); 2) i përzíer.

impuzzire (impuzzare, impuzzolentire) 1. *vt.* qelb. 2. *vi.* qélbem.

in prep. në, te, më – in mezzo alla casa **në mes të shpisë** – in un'ora **te një orë** – in braccio **më duar**.

inabissare vt. humb.

inacidire 1. *vt.* thartónj (fartónj). 2. *vi.* thartónem (fartónem)

inacidito agg. i thartúam (fartúam), i thartúar (fartúar).

inalterato agg. i pangárë.

inamovibile agg. i patúndshëm (PS MShM 347/1048).

inanimato agg. i pashpirt.

inappagato agg. i pagëlírë (CT II/I 40 v. 2).

inarcare vt. kurrús.

inaridire vt. ter, thanj.

inaridito agg. i thájtur, i thátë, i térmë.

inaspettatamente avv. paprítur.

inaspettato agg. i paprítur – evento inaspettato e **paprítme** (CT Nov. pop. XV 477/1).

inasprire vt. thartónj (fartónj).

inatteso agg. e paprítur – evento inatteso e **paprítme** (CT Nov. pop. XV 477/1).

incantare vt. 1) magjéps, mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97); 2) thamás (CT Nov. pop. VI 381/4).

incantato agg. i magjépsur (Sch. Vol. III 12/139).

incantesimo m. magjí (Sch. Vol. II 6/44).

incanto m. magjí (Sch. Vol. II 6/44).

incanutire vi. zbárdhem.

incarico m. shërbëtírë.

incartare vt. mbështíell (pështíell).

incartocciare vt. mbështíell (pështíell).

incavare vt. gërrýenj (Sch. Vol. II 58/29).

incazzato agg. i mbrijtur, i tërbúam.

incendio m. zjarr.

incenso m. liván.

incentrare vt. mbështét (PS MShM 341/835).

incerto agg. i ndërdýshëm (CTNov. pop. III 363/6-7).

inchiostro m. íngë.

incidere vt. gdhënd (CT Nov. pop. VII 388/11), pres.

incitare vt. zmeks, shkunj (shkund).

inclinare vt. klind (Sch. CS LVIII v. 23).

incline agg. i prérë.

incollare vt. ngjinj.

incollerito agg. i mbrijtur, i tërbúam.

incolpevole agg. i pafájshëm (PS MShM 333/548), i paftésë (Sch. CSXXXIX v. 2).

incolto agg. 1) i padítur; 2) i papënúar.

incombenza f. urdhurátë.

incominciare 1. *vt.* zë. 2. *vi.* zë, zë fill.

inconsapevolmente avv. padítur.

inconsiamente avv. padítur.

incontaminato agg. i pangárë.

incontrare vt. përþjék, has (CT Nov. pop. X 413/24).

incontro m. kuvënd (CT Nov. pop. X 424/33).

inconveniente m. e paprítme (CT Nov. pop. XV 477/1).

incoronare vt. kurorézónj (PS RrK 297/9).

incoscente agg. 1) i zalísur, i zalístë (PS MShM 340/780).

incrementare vt. rrinj.

increspare vt. rrudh (CT Nov. pop. X 417/5).

incuria *f.* shkretí (Sch. Vol. I 20/157).

incurante *agg.* i pakujdësëm (Sch. Vol. III 188/15).

incurvare *vt.* 1) shtrëmbónj; 2) kurrús.

indagine *f.* kërkim.

indebolire *vt.* grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov. pop. II 358/16).

indebolirsi *vr.* lëngónj (Sch. CS LXXIV v. 54), mékem (CT Nov. pop. II 358/16).

indecoroso *agg.* turpshëm (PS MShM 334/574).

indefesso *agg.* i palódhur.

indegno *agg.* i póshtër (Sch. CS XXXIX v. 20).

indemoniato *agg.* i djallósëm (CT Nov. pop. IV 367/20).

indennizzo *m.* shpagím (Sch. CS XXXVII v. 20).

indescrivibile *agg.* i parrëfyeshëm (CT Nov. pop. V 375/11), i pathënshtëm (CT II/II 4 v. 7).

indesiderato *agg.* i padëshur (CT Nov. pop. IV 369/27), i padishiruar.

indivoltato *agg.* i djallósëm (CT Nov. pop. IV 367/20).

indicare *vt.* kallëzónj (Sch. Vol. III 180/54), shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).

1. **indice** *m.* (*anat.*) dëftónjës (CT Nov. pop. XII 451/11).

2. **indice** *m.*

indicibile *agg.* i pathënshtëm (CT II/II 4 v. 7), i parrëfyeshëm (CT Nov. pop. V 375/11).

indietro *avv.* prapa – restarono indietro **qëndruan prapa.**

indifferente *agg.* i pandíeshëm (CT Nov. pop. IX 401/32).

indigente *agg.* i vapk; i mjërë; mavrí.

indigenza *f.* 1) vapkësi (PS MShM 327/300); 2) mjerësi (Sch. CS XXXIX v. 5).

indignarsi *vr.* idhënónem (Sch. Vol. III 32/313).

individuare *vt.* shklúanj (L.M. 31).

individuo *m.* 1) vétë; 2) (*vern.*) i (kri)shtërë.

indivisibile *agg.* i pandëshëm (CT Nov. pop. X 412/20).

indiviso *agg.* i pandarë.

indizio *m.* sinjáll, shéng (Sch. CS XXV v.20).

indole *f.* (*fig.*) bark.

indolenza *f.* 1) përtësë (L.M. 365); 2) limontí (Sch. Vol. III 70/79).

indorato *agg.* i përártë (PS MShM 356/1393), i përarúam (CT Nov. pop. IX 398/19).

indossare *vt.* 1) vesh; 2) (*scarpe, calze, guanti*) mbath.

indosso *avv.* ngrah.

indugiare *vi.* mënónj.

indulgenza *f.* 1) mëshirë (Sch. CS LXIV v. 318; PS RrK 297/8), njerëzi (CT Nov. pop. IX 400/36); 2) ndjësë (Sch. CS XLII v. 30).

indumento *m.* e vëshur; *pl.* pëthka.

indurito *agg.* i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).

indurre *vt.* shtýnj.

inedia *f.* urí (CT Nov. pop. III 361/5).

inefficace *agg.* i pafuqíshëm.

inestimabile *agg.* i paçmóshëm (CT Nov. pop. IV 369/18).

inenarrabile *agg.* i parrëfyeshëm (CT Nov. pop. V 375/11), i pathënshtëm (CT II/II 4 v. 7)..

inesprimibile *agg.* i parrëfyeshëm (CT Nov. pop. V 375/11).

inevitabilmente *avv.* domosdó (CT Nov. pop. I 354/5).

inezia *f.* (*fig.*) thúa, qíme.

infagottare *vt.* mbështíell (pështíell).

infamante *agg.* turpshëm (PS MShM 334/574).

infamare *vt.* (*fig.*) 1) turpëronj (CT Nov. pop. VI 381/33); 2) shanj (Sch. CS II v. 52), ftes (CT Nov. pop. III 364/11); 4) fëllíq (PS MShM 335/619).

infame *agg.* i pòsttër (Sch. CS XXXIX v. 20).

infamia *f.* poshtërsí (CT Nov. pop. XV 476/27), poshtërsírë (PS RrK 306/200).

infamità *f.* poshtërsírë (PS RrK 306/200).

infangare *vt.* 1) mbërdhëkónj, ndot; 2) (*infamare*) turpëronj (CT Nov. pop. VI 381/33).

infangato *agg.* i mbërdhëkúar, i ndrágur (PS MShM 326/273), i ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18), i fëllíqur (PS MShM 335/619).

infante *m.* fòshnjë (CT Nov. pop. II 359/13), i nókërr.

infaticabile *agg.* i palódhur.

infecondo *agg.* shterp (Sch. CS LXXIII v. 53).

infedele *agg. e m.* i pabésëm (PS MShM 362/1610).

infelice 1) *agg.* i mjérë, i ngrátë; 2) *agg. e m.* murg (Sch. Vol. I 68/29); *f.* múrgë (Sch. Vol. I 68/29).

inferiore *agg.* 1) i përpòshëm; 2) i përunjët (PS MShM 320/46); 3) i úlët (CT Nov. pop. IX 403/27).

inferiormente *avv.* përpòsh, pòsttë.

infermità *f.* sëmúndë (CT Nov. pop. IX 400/14; CS LXXIII v. 37), lëngátë (Sch. CS LXXIV v.9), lëngjýrë (Sch. CS LXVIII v. 47).

infermo *agg. e m.* i sëmúr.

inferno *m.* písë (L.M. 374).

infervorare 1. *vt.* çel, dhez, ngroh. 2. **infiammarsi** *vr.* dhízem, çilem, ngróhem.

infiacchire *vt.* grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov. pop. II 358/16).

infiacchirsi *vr.* lëngónj (Sch. CS LXXIV v. 54), mékem (CT Nov. pop. II 358/16).

infiammare 1. *vt.* çel, dhez, ngroh. 2. **infiammarsi** *vr.* 1) dhízem, çilem; 2) (*della pelle nelle pieghe anatomiche*) kúhem.

infiammato *agg.* i dhézur, i çélur.

infiggere *vt.* ngul.

infilare *vt.* ngul.

infilata *f.* rrësht (CT Nov. pop. XII 452/3).

infilzata *f.* rrësht (CT Nov. pop. XII 452/3).

infine *avv.* ndëvónë (CT Nov. pop. VIII 393/33).

infingardaggine *f.* përtësë (L.M. 365).

infinito *agg.* i pasósëm, i pafúnd.

infinocchiare *vt.* 1) gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97); 2) torlónj (CT Nov. pop. XII 454/16), (*fam.*) loz.

infocato *agg.* i zjárttë (PS MShM 353/1253), i nxéhtë (CT Nov. pop. XV 48/26).

informazione *f.* lajm (UeM 366).

infradiciare *vt.* kalb.

infrangere *vt.* thýenj (CT CS LXXXVII 234/10).

infranto *agg.* i thýer (Sch. Vol. III 68/40).

infreddolito *agg.* i zmárdhur.

infrequente *agg.* i rrállë.

infruttifero *agg.* shterp (Sch. CS LXXIII v. 53).

infuriato *agg.* i mbrijtur, i tërbúam.

ingannare *vt.* 1) rrénj (CT Nov. pop. IX 399/14), gënjénj (PS MShM 326/285); 2) mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97); 3) loz.

ingannatore *agg. e m.* i rrëmë, i rrëshëm (CT Nov. pop. IX 403/6), gënjështár (CT II/I 40 v. 6).

ingannevole *agg.* gënjështár (CT II/I 40 v. 6), i rrëshëm (CT Nov. pop. IX 403/6).

inganno *m.* 1) gënjështër (PS RrK 308/240); 2) lajthím (PS NShK 436/36).

ingarbugliare *vt.* ndërlíks (CT IV 24 v. 3).

ingarbugliato *agg.* i ndërlíksur (CT Nov. pop. X 424/30).

ingegno *m.* tru.

ingegnoso *agg.* i trúshëm (CT Nov. pop. VI 377/13).

ingente *agg.* i madh.
ingerire *vt.* përciell, gëllinj.
inghiottire *vt.* përciell, gëllinj.
ingiallire 1. *vt.* zverdh. 2. *vi.* zverdhem.
ingigantire *vt.* madhëronj (PS MShM 322/120).
inginocchiarsi *vr.* përglunjem (CT I 17 v. 10).
ingioiellare *vt.* sqiris (Sch. Vol. III 126/161).
ingiungere *vt.* urdhuronj (urdhëronj) (L.M. 346).
ingiunzione *f.* urdhurim (CS LXIV v. 51).
ingiuria *f.* e shâmë (CT Nov. pop IX 400/31), e shârë (PS RrK 302/116/2), ftësë (Sch. CS IV v. 12).
ingiuriare *vt.* 1) shanj (Sch. CS II v. 52); 2) ftes (CT Nov. pop. III 364/11); 3) shkërzënj (shkarzënj) (Sch. CS II v. 38).
ingiustizia *f.* paudhësi (PS Par. 369/69).
ingiusto *agg.* i paúdhë (CT Nov. pop. XI 442/30).
ingobbire *vt.* kurrús.
ingoiare *vt.* përciell, gëllinj.
ingollare *vt.* përciell, gëllinj.
ingordo *agg.* i pacitur, i pafúnd.
ingrandire *vt.* 1) madhëronj (PS MShM 322/120); 2) zgjerónj; 3) ndrash.
ingrassamento *m.* të ndrâshur, të májtur.
ingrassare 1. *vi.* máhem, ndrâshem. 2. *vt.* 1) manj, ndrash; 2) lýenj.
ingravidare *vt.* mbars (Sch. Vol. III 26/211).
ingresso *m.* 1) të hýjtur; 2) prág (Sch. Vol. II 10/13).
ingrossamento *m.* të ndrâshur, të májtur.
ingrossare 1. *vt.* 1) ndrash – questo vestito ti ingrossa **kjo e veshur të ndrash**; 2) shtonj; 3) frynj. 2. *vi.* 1) ndrâshem, máhem; 2) fryhem, rrítem.
ingurgitare *vt.* përciell, gëllinj.
iniquità *f.* paudhësi (PS Par. 369/69).
iniquo *agg.* i paúdhë (CT Nov. pop. XI 442/30).
inizialmente *avv.* më párë.
iniziare 1. *vt.* zë. 2. *vi.* zë, zë fill.
inizio *m.* të zënë.
innaffiare *vedi annaffiare*.
innalzare 1. *vt.* 1) ngrënj; 2) stis. 2 *vr.* **innalzarsi** ngrëhem, çóhem (CT Nov. pop. X 424/18).
innanzi 1. *avv.* 1) (*luogo*) përpára; mbállë (Sch. CS LXXVv. 3); 2) (*tempo*) më párë. 2. *loc. prep.* **innanzi a...** përpára (*con l'abl.*).
innocente *agg.* i pafájshëm (PS MShM 333/548), i paftësë (Sch. CSXXXIX v. 2).
innovare *vt.* përtërinj (CT I 27 v. 3).
inoperosità *f.* përtësë (L.M. 365).
inquietudine *f.* padurim (CT Nov. pop. IX 398/19), tërbím.
inquinare *vt.* ndot (CT Prov. 83), prish (CT Nov. pop. V 374/33).
insanguinare *vt.* gjakós (Sch. Vol. I 18/94), përgják (PS RrK 299/45).
insanguinato *agg.* i gjakósëm (Sch. Vol. I 18/94), i përgjákëm (PS RrK 299/45).
insania *f.* lënësi.
insano *agg.* i lënë, i sëmúr krei, i dálë trush.
insaziabile *agg.* 1) i pacitur; 2) i pagëlirë (CT II/I 40 v. 2); 3) i pafúnd.
inscindibile *agg.* i pandâshëm (CT Nov. pop. X 412/20).
insegnamento *m.* mësim.
insegnante *m.* mësonjës (PS MShM 346/1025).
insegnare *vt.* mësonj.
inseguire *vt.* ndjek (PS MShM 364/1668).

inselvaggito *agg.* i egërsúar (PS RrK 304/170).
inselvatichto *agg.* i egërsúar (PS RrK 304/170).
inseminare *vt.* mbars (Sch. Vol. III 26/211).
insensibile *agg.* 1) i pandiëshëm (CT Nov. pop. IX 401/32); 2) i thátë.
inseparabile *agg.* i pandáshëm (CT Nov. pop. X 412/20).
inserire *vt.* ngul.
insidia *f.* 1) lak (Sch. CS LXXIII v. 75), njimtím (Sch. Vol. III 34/326); 2) rrëzik (Sch. CS XXVI v. 6).
insidioso *agg.* i rrëzikshëm (PSMShM351/1185).
insieme 1. *avv.* báshkë. 2. *m.* tufë (CT Nov. pop. IX 396/38).
insigne *agg.* i klúam (Sch. Vol. III 86/70), i shklúam (Sch. Vol. II 30/13).
insoddisfatto *agg.* i pagëlrë (CT II/I 40 v. 2).
insofferenza *f.* padurím (CT Nov. pop. IX 398/19).
insolentire *vt.* shanj (Sch. CS II v. 52).
insolenza *f.* e sháme (CT Nov. pop IX 400/31) e shárë (PS RrK 302/116/2).
insonnolito *agg.* i qëllúam.
insozzare *vt.* 1) ndot (CT Prov. 83), ndrag (PS MShM 326/273), nxhurdhíq (Sch. Vol. I 86/71); 2) fëllíq (PS MShM 335/619).
installare *vt.* 1) vë (vu).
instancabile *agg.* i palódhur.
insudiciare *vt.* 1) ndot (CT Prov. 83), ndrag (PS MShM 326/273), nxhurdhíq (Sch. Vol. I 86/71); 2) fëllíq (PS MShM 335/619); 3) (*fig.*) lýenj.
insultare *vt.* shanj (Sch. CS II v. 52).
insulto *m.* e sháme (CT Nov. pop IX 400/31), e shárë (PS RrK 302/116/2), ftësë (Sch. CS IV v. 12).
intagliato *agg.* i shërbýer, i shërbýem.
intanto *avv.* ndërkáq, mesandáj (Sch. Vol. III 130/1); **intanto che** ndërsa.
intarsiato *agg.* i shërbýer, i shërbýem.
intatto *agg.* 1) i pangárë; 2) i téré.
integrità *f.* 1) ndéré, nder (Sch. CS XXV v. 4);
integro *agg.* 1) i téré; 2) i pangárë.
intelletto *m.* ndëlgím, tru – persona di intelletto **njeri me tru**.
intelligente *agg.* 1) i mëntshëm (CT Nov. pop. VI 378/7), mendták (CT Nov. pop. V 373/15), i trúshëm (CT Nov. pop. VI 377/13); 2) veshták (CT Nov. pop. X 415/7).
intelligenza *f.* ndëlgím, (*fig.*) tru.
intendere *vt.* ndëlgónj.
intendimento *m.* 1) ndëlgím, tru; 2) qëllím (Sch. CS XX v. 5).
intenerimento *m.* ngashërim (CT Nov. pop. X 414/15).
intenerire *vt.* 1) ngashëronj (CT Nov. pop. V 373/31); 2) njom – gli intenerisce il cuore **i njom zëmbren**; 3) shkri (PS RrK 299/51).
intenerito *agg.* i ngashëruám (CT Nov. pop. V 373/31).
intento *m.* 1) qëllím (Sch. CS XX v. 5); 2) vullím (Sch. CS IV v. 7).
intenzione *f.* qëllím (Sch. CS XX v. 5).
intercessione *f.* pajtím (Sch. CS LXXI v. 52).
intercorrere *vi.* shkónj – tra le due guerre intercorsero vent'anni **ndër dy luftat shkuan dhjetë vjet**.
interdire *vt.* ndalónj (Sch. CS LXIV v. 35).
interdizione *f.* ndalím (CT Nov. pop. X 420/6).
interessare *vt.* e *vi.* ngas.
interiora *f.pl.* të përbrendshëme (PS Par. 369/87).
interminabile *agg.* i pasósëm.
internamente *avv.* brénda, abrénda, mandabrénda.

- intero** *agg.* 1) i téré; gjithë; 2) i pandaré, i pangaré.
- interrompere** *vt.* 1) çanj; 2) pres; 3) qëndronj.
- interruttore** *m.* súbë.
- intersecare** *vt.* pres.
- intessere** *vt.* pleks (PS MShM 336/656).
- intestino** *m.* (*anat*) zórrë.
- intiepidire** 1. *vt.* vak. 2. *vi.* vákem.
- intimare** *vt.* urdhurónj (urdhëronj) (L.M. 346).
- intimidito** *agg.* i llávur (Sch. Vol. I 94/85).
- intimorire** *vt.* 1) trëmb; 2) frikësónj (PS MShM 358/1458), llav.
- intimorito** *agg.* i trëmbur, i llávur (Sch. Vol. I 94/85).
- intingere** *vt.* njom.
- intirizzare** 1. *vt.* zmardh, mbërdhínj (Sch. CS LXII v. 12); 2. *vr.* -rsi zmárdhem, (*vern.*) térem.
- intirizzato** *agg.* i zmárdhur.
- intolleranza** *f.* padurím (CT Nov. pop. IX 398/19).
- intoppo** *m.* pengésë (CT Nov. pop. X 420/6).
- intorbidire** *vt.* tramaks (CT II/I 40 v. 1).
- intorbidito** *agg.* i tramáksëm (CT II/I 40 v. 1).
- intorno** 1. *avv.* rreth (Sch. Vol. III 74/5), dánxë, áfër (Sch. Vol. III 50/605). 2. *loc. prep.* (*con l'abl.*)
intorno a rreth, dánxë, áfër (Sch. Vol. III 50/605).
- intorpidire** *vt.* mbinj (mpinj).
- intorpidito** *agg.* 1) i zmárdhur; 2) i mbijtur.
- intossicare** *vt.* farmakós, helmónj (CT IV 4 v. 16).
- intossicato** *agg.* i farmakósur (PS MShM 336/654), i helmúam (Sch. CS VII v. 23), i helmúar (Sch. CS II v. 35).
- intralciare** *vt.* pengónj.
- intralcio** *m.* pengésë (CT Nov. pop. X 420/6).
- intraprendere** *vt.* zë.
- intravedere** *vt.* përséks.
- intrecciare** *vt.* 1) ndërlíks (CT IV 24 v. 3), pleks (PS MShM 336/656); 2) thur (Sch. Vol. II 28/17).
- intrecciato** *agg.* i ndërlíksur (CT Nov. pop. X 424/30), i pléksur (PS MShM 336/656).
- intrepidezza** *f.* trimëri (C.D. I/4).
- intrepido** *agg.* trim.
- intricare** *vt.* ngatërrónj (Sch. Vol. III 34/327).
- intricato** *agg.* i ndërlíksur (CT Nov. pop. X 424/30), i ngatërrúar (Sch. Vol. III 34/327).
- introdurre** *vt.* 1) këllás; 2) ngul.
- introverso** *agg.* i mbýllëm, i mbëllímë.
- intuire** *vt.* ndëlgonj.
- inumare** *vt.* 1) varrëzónj (PS RrK 314/354), varrós (C.D. IV/21); 2) kall (CT CS CIII 284/11).
- inumidire** *vt.* lag (Sch. Vol. III 24/190).
- inutile** *agg.* i kótë (PS MShM 344/954).
- inutilmente** *avv.* më kot (Sch. Vol. III 148/15), kotnasikót (CT Nov. pop. XI 444/5).
- invano** *avv.* áthun (Sch. Vol. I 116/46), më kot (Sch. Vol. III 148/15), kotnasikót (CT Nov. pop. XI 444/5).
- invecchiare** 1. *vi.* mblákem. 2. *vt.* mblak – i capelli bianchi lo invecchiano **kripët e bardhë e mblakjën**.
- invecchiato** *agg.* i mblákur.
- invece** *avv.* 1) ndrýshe (CT Nov. pop. IX 398/36); 2) sa – invece di parlare, mangia **sa rri të flasësh, ha**.
- inveire** *vi.* nëm.
- inverno** *m.* dímbër.

inveterato *agg.* i vjëtër.
inviare *vt.* dërgónj.
inviato *agg.* i dërgúar.
invidia *f.* 1) nakár (CT Nov. pop. III 362/18); 2) smir (CT Nov. pop. III 361/7), zilí (Sch. Vol. II 84/12).
invidiare *vt.* ziléps (L.M. 325), zilís (Sch. Vol. III 82/10).
invidioso *agg.* ziljár (CT II/I 40 v. 2).
invincibile *agg.* i pamúndshëm (PS MShM 346/1021).
inviolato *agg.* i pangárë.
invisible *agg.* i padúkshëm (PS Par. 369/78).
invitare *vt.* ftonj (Sch. CS II v. 81), grish, thërrés.
invitto *agg.* i pamúndur.
invocare *vt.* lyp – invocare perdono **lyp ndjesë**.
invocazione *f.* të lútur (Sch. CS II v. 73).
involgere *vt.* mbështíell (pështíell).
involtariamente *avv.* padáshur.
inzaccherare *vt.* 1) ndot (CT Prov. 83), ndrag (PS MShM 326/273), nxhurdhíq (Sch. Vol. I 86/71); 2) fëllíq (PS MShM 335/619); 3) (*fig.*) lýenj.
inzuppare *vt.* njom.
io *pron. pers. (nominativo)* u.
ira *f.* 1) holjasí (Sch. Vol. III 34/330), mēní (Sch. CS XXXIX v. 47); 2) (*fig.*) të thártë (L.M. 362), të áshpër (PS NShGj 411/73).
iracondo *agg.* i mēnínhëm (Sch. Vol. III 32/308).
irato *agg.* i mbrijtur, i tērbúam.
iride *f.* dhílbër (Sch. Vol. I 78/31).
iroso *agg.* i mēnínhëm (Sch. Vol. III 32/308).
irradiare *vt. e vi.* rrezónj (Sch. CS XL v. 16), dritēsónj (PS MShM 352/1223), ndrit (Sch. CS XX v. 8), llamparís (llambarís) (Sch. Vol. II 46/27).
irrandire *vi.* thartónem (fartónem).
irrandito *agg.* i thartúar (fartúar).
irremovibile *agg.* i patúndur, i patúndshëm (PS MShM 347/1048).
irrequietezza *f.* padurím (CT Nov. pop. IX 398/19).
irretire *vt.* argónj (Sch. CS LXXI v. 35), gēnjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97), loz.
irridere *vt.* përqësh (PS RrK 302/124).
irrigare *vt.* 1) potís; 2) lag; 3) (*med.*) lanj, shplanj.
irrigidito *agg.* 1) (*fig.*) i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).
irritabile *agg.* i mēnínhëm (Sch. Vol. III 32/308).
irritarsi *vr.* 1) mbrihem, idhēnónem (Sch. Vol. III 32/313); 2) (*della pelle nelle pieghe anatomiche*) kúhem.
irritato *agg.* 1) i mbrijtur, i tērbúam; 2) (*della pelle nelle pieghe anatomiche*) i kúar.
irrobustire *vt.* fortēsónj (PS MShM 334/554).
irrorare *vt.* 1) lag; 2) prishkónj (Sch. Vol. III 50/594), stērpík (CT Nov. pop. X 421/24).
irruento *agg.* forgjēmór (Sch. Vol. III 30/286), i mbrymur (CT Nov. pop. IV 368/22).
isola *f.* ujdhésë (Sch. Vol. III 192/90).
isolamento *m.* vetmí (Sch. Vol. III 36/372).
isolare *vt.* 1) llargónj; 2) përvësh (Sch. Vol. I 156/2).
isolato *agg.* i vétēm, vetmētár (CT Nov. pop. X 411/9-10).
issare 1. *vt* ngrēnj. 2 *vr.* **issarsi** ngrēhem, çóhem (CT Nov. pop. X 424/18).
istantaneamente *avv.* mbjátu (Sch. Vol. I 12/25).
istante *m.* sakátë (sahátë) (Sch. Vol. I 120/105).

istigare *vt.* shtýnj.

istruire *vt.* mësónj.

istruito *agg.* i díshëm (CT Nov. pop. III 363/24), i dítur (Sch. CS II v. 28).

istruttore *m.* mësónjëš (PS MShM 346/1025).

italiano *agg. e m.* italián, lëti (lití) – in italiano **litísh**.

itinerario *m.* dhrom, udhëtím (CT Nov. pop. IX 400/14).

L

là *avv.* atjé – di là **mbatánë**.

labbro *m.* búzë.

labile *agg.* i dobët (PS RrK 306/193).

laccio *m.* lak (Sch. CS XXIV v. 15), (*di cuoio*) rrip.

lacciolo *m.* lak (Sch. CS XXIV v. 15).

lacerare *vt.* 1) shqíerr; gërvisht (Sch. Vol. III 34/346); 2) gris; 3) pres, thelónj, hap.

lacerazione *f.* 1) plagë (Sch. CS LXIV v. 321), llavómë (PS RrK 297/19); 2)

lacero *agg.* i grísur,

lacrima *f.* lótë.

lacrimare *vi.* kla, (më) bien lótë.

lacrimoso *agg.* i përlótur (Sch. CS XXXIX v. 8).

ladro *m.* kusár.

ladrocinio *m.* kusëri (CT CS LXXXV 230/12).

lagna *f.* vaj.

lago *m.* liqér (Sch. Vol. III 36/364).

lattante *m.* fòshnjë (CT Nov. pop. II 359/13), i nókërr.

lama *f.* brisk (Sch. CS LXXIV v. 34).

lambire *vt.* ngas, prék (CT Nov. pop. X 421/22).

lamentarsi *vr.* dhëmbem, gjëkónj (Sch. Vol. I 130/20), rëkónj.

lamentazione *f.* 1) vajtim; 2) vaj.

lamento *m.* 1) rëkím; 2) vaj.

lamina *f.* pétë (CT Nov. pop. VII 387/5).

lampada *f.* hërnár, llémbë (CT Nov. pop. V 373/38).

lampeggiare 1. *vi.* llamparis (llambaris) (Sch. Vol. II 46/27), shkrep (Sch. CS LII v. 6). 2. *v. impers.* shkrepín (Sch. CS XXX v. 32), vetëtón (CT Nov. pop. X 416/9).

lampo *m.* rrufé (CT Nov. pop. X 421/14), shkaptímë (Sch. Vol. I 4/2).

lana *f.* lesh – di lana **i leshtë**.

lancia *f.* gargjí (Sch. Vol. III 32/311), shtízë (CT I 16 v. 12).

lanciare *vt.* 1) hjedh, gargjís (Sch. Vol. I 140/5); 2) shtíe.

lanciarsi *vr.* súlem, lëshónem (CT Nov. pop. V 375/12), lëvárem (livárem).

languire *vi.* dérgjem (PS MShM 351/1191), lëngónj (Sch. CS LXXIV v. 54).

lanterna *f.* hërnár.

lanugine *f.* push.

lapide *f.* rrásë (Sch. CS LXIX v. 11).

lapideo *agg.* i gúrtë (CT Nov. pop. VI 380/35).

largamente *avv.* gjérë.

largo *agg.* i gjérë.

lasciare *vt.* lë.

lassù *avv.* atjé lart, atjé sípër.

- lastra** *f.* (*di pietra, marmo*) rrasë (Sch. CS LXIX v. 11), dërrasë (CT I 20 v. 30).
- latifoglio** *m.* fletëgjërë (CT IV 24 v. 1).
- lato** *m.* anë – il lato lungo **ana e glatë**.
- latrare** *vi.* leh.
- latte** *m.* klumësht (klémësh), memé (*nel linguaggio infantile*).
- latteo** *agg.* klumështár (Sch. Vol. III 56/698).
- lattifero** *agg.* klumështár (Sch. Vol. III 56/698).
- lattughella** *f.* (*bot.*) marrúlez.
- lauro** *m.* dháfnë.
- lavaggio** *m.* të lárë, pastrím.
- lavare** *vt.* 1) lanj; shpëlánj; 2) pastrónj; 3) fshinj.
- lavata** *f.* 1) të lárë; 2) pastrím.
- lavato** *agg.* i lárë.
- lavorare** *vt. e vi.* 1) shërbénj; 2) (*la terra, i campi*) pënónj.
- lavorato** *agg.* i shërbýer, i shërbýem.
- lavoratore** *m.* punëtór (PS MShM 331/454), shërbëtór.
- lavoro** *m.* 1) shërbëtírë, vend; 2) (*nei campi*) púnë (pënë); 3) shërbés.
- lazzeroiolo** *m.* (*bot.*) murríz.
- lealtà** *f.* ndërë, nder (Sch. CS XXV v. 4), drejtësi (PS Par. 367/8).
- leccare** *vt.* lëpínj (lipínj).
- lecchino** *m.* lëmjërë (CT I 19 v. 6).
- leccio** *m.* (*bot.*) ilq.
- ledere** *vt.* shajtónj (CT CS LXXXIII 225/12).
- lega** *f.* lídhje (Sch. CS XXIII v. 25).
- legaccio** *m.* lak (Sch. CS XXIV v. 15).
- legame** *m.* lídhje (Sch. CS XXIII v. 25).
- legare** *vt. e vi.* 1) lidh; 2) (*alla cintura*) mbrez (Sch. Vol. I 58/24); 3) (*i capelli*) pleks (PS MShM 336/656).
- legato** *agg.* 1) i lídhur; 2) i mbrézur; 3) i pléksur (PS MShM 336/656).
- leggenda** *f.* 1) lúrdhë (Sch. Vol. III 58/1); 2) përrálle (Sch. Vol. III 4/1), (*vern.*) pulláre.
- leggere** *vt.* zgledh.
- leggerezza** *f.* lehtësi (CT Nov. pop. VII 388/3).
- leggero** *agg.* i le (L.M.367), i léhtë (PS MShM 341/816).
- legna** *f.* dru – raccogliere la legna **mbjedh drutë**.
- legnaiolo** *m.* druvár (PS MShM 331/447), pelekán (CT II/I 3 v. 4).
- legnata** *f.* 1) purtekátë (PS RrK 304/169); 2) (*solo pl.*) shkupínj.
- legno** *m.* dru – cucchiaio di legno **lugë druri**.
- legume** *m.* gróshë.
- lemma** *m.* fjalë.
- lendine** *f.* thri.
- lenire** *vt.* lehtësónj (CT Nov. pop. IX 402/33).
- lentamente** *adv.* dálë, dál'e dálë.
- lenticchia** *f.* (*bot.*) thjérrë.
- lento** *agg.* 1) (*fig.*) i qëllúam
- leone** *m.* (*zool.*) lef (Sch. Vol. III 34/324), luán (CT Prov. 245).
- leonessa** *f.* (*zool.*) léfë (Sch. Vol. III 150/8370).
- lepre** *f.* (*zool.*) ljépur.
- lercio** *agg.* i ndrágur (PS MShM 326/273), i ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18), i fëllíqur (PS MShM 335/619).
- lerciume** *m.* të ndrágur (PS MShM 326/273), të ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18).
- lesionare** *vt.* shajtónj (CT CS LXXXIII 225/12).

leso *agg.* 1) i dëmtúar; 2) i llavósur (Sch. Vol. I 66/18), i plakósëm (PS MShM 337/664).

lesso 1. *agg.* i zier. 2. *m.* mish të zier.

lestezza *f.* shpejtësi (CT Nov. pop. VII 388/3).

lesto *agg.* i shpëjtë (CT CS XXXVI 164/2).

lestofante *m.* novëzi (CT Nov. pop. 379/30).

letizia *f.* gëzím, haré, lumëri (CT Nov. pop. VII 388/37; CS II v. 66), ngazullím (PS Par. 369/91).

lettera *f.* lëpúshë (CT I 24 v. 26), létër (lítër).

letto *m.* shtrat.

levare 1. *vt.* nxier. 2. *vr.* **levarsi** (*in piedi*) patáksem (Sch. Vol. III 44/518).

levigare *vt.* lëmónj (limónj) (CT Nov pop. II 359/10).

levriero *m.* langúar (Sch. Vol. III 22/156).

lezione *f.* 1) mësím; 2) ndëshkím (PS NShK 437/43).

lezzo *m.* qelbësírë.

li *avv.* atý, këtjé.

liberare *vt.* 1) lirónj (L.M. 170), shpërblénj (PS Par. 370/118); 2) mbraz, shklakónj.

libero *agg.* i lírë.

libertà *f.* líri (Sch. CS XXIV v. 16).

libreria *f.* librerí.

libro *m.* líbër.

licenza *f.* 1) léje (CT Nov. pop. IX 396/22); 2) thelímë (C.D. I/62).

licenziare *vt.* rësht (Sch. CS XXXII v. 8), lëndëris (lindirís), dërgónj.

lieto *agg.* i gëzúam.

lievitare *vi.* 1) ngrídhët; 2) rritet.

lievitato *agg.* i árdhur.

lievito *m.* brúmë të ngrídhur.

lido *m.* breg (Sch. CS LI v. 28).

lieto *agg.* i gëzúam, i lum.

lieve *agg.* i le (L.M.367), i léhtë (PS MShM 341/816).

lima *f.* gríhë (Sch. Vol. III 154/108), límë.

limare *vt.* lëmónj (limónj) (CT Nov pop. II 359/10).

1. limitare *m.* prág (Sch. Vol. II 10/13).

limite *m.* 1) cak (CT Nov. pop. X 419/20); 2) sinúar (Sch. Vol. III 74/4).

limpido *agg.* i fjéllët (thjéllët), i kullúam (këllúam).

lindo *agg.* i pástër, i pastrúam.

linea *f.* përfíll.

lingua *f.* glúhë; - **di bue** (*bot.*) gluhëká.

linguaggio *m.* të fólur (fólë), e fólme, glúhë.

lino *m.* lí.

liquefare *vt.* jos.

liquidare *vt.* 1) mbyll – liquidare un conto **mbyll një kund**; 2) sos – liquidare un lavoro **sos një shërbëtirë**; 3) lëndirís (lindirís) – li ha liquidati con due parole **i lindirisi me dy fjalë**.

1. lira *f.* lírë.

2. lira *f.* (*mus.*) lírë.

lisca *f.* hálë.

liscivia *f.* fñjë.

liso *agg.* i hallásëm, i grísur.

lite *f.* të zënë.

litigare *vi.* zëhem, qépem (qípem) (CT Nov. pop. XI 444/15).

litigata *f.* të zënë.

litigio *m.* të zënë.

litorale *m.* breg (Sch. CS LI v. 28), zall (Sch. Vol. III 40/447).

- litro** *m.* lítër.
- livido** 1. *agg.* 1) i múrrë; 2) i éjtur. 2. *m.* vúlë (CT II/I 5 v. 2).
- livore** *m.* 1) mbri; 2) nakár (CT Nov. pop. III 362/18), smir (CT Nov. pop. III 361/7).
- località** *f.* vend.
- loffa** *f.* fëndë.
- locatore** *m.* i zot, *f.* e zónjë.
- lodare** *vt* lëvdónj (Sch. CS XV v. II).
- lode** *f.* lëvdí.
- loglio** *m.* (*bot.*) égjër (PS MShM 351/1177).
- logorare** *vt.* 1) gris; 2) ha; 3) (*di tessuti*) hallás.
- logorarsi** *vr.* dérgjem (PS MShM 351/1191).
- logoro** *agg.* 1) i grísur; 2) i ngrënë; 3) (*di tessuti*) i hallásëm.
- lombrico** *m.* (*zool.*) krimb.
- longanimo** *agg.* zëmbërmádh (CT Nov. pop. V 373/15).
- longarina** *f.* tra (CT Prov. 223).
- lontano** 1. *agg.* i tútjem (Sch. Vol. I 120/104). 2. *avv.* llárgu, andidhërash (CT I 26/10; PS NShGj 414/136), tútje (Sch. Vol. II 36/58) – stai lontano! **rri llargu** – si sposó e ando a vivere lontano **u martua e vate të rrij andidherash**.
- lopa** *f.* gërdhú (Sch. Vol. II 12/12).
- lordare** *vt.* 1) ndot (CT Prov. 83), ndrag (PS MShM 326/273); 2) fëllíq (PS MShM 335/619); 3) (*fig.*) lýenj.
- loro** *agg.* i ndrágur (PS MShM 326/273), i ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18), i fëllíqur (PS MShM 335/619).
- lordura** *f.* të ndrágur (PS MShM 326/273), të ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18).
- lorica** *f.* pëqírë (CT Nov. pop. X 415/17).
- loro** 1. *pron. pers. m.* atá, *f.* ató. 2. *agg. poss.* i, e týre – il loro amico **miku i tyre**. 3. *pron. poss. m.* i týri, *f.* e týrja – la tua macchina è più grande della loro **makina jote isht më e madhe se e tyrja**.
- losco** *agg.* i érrur.
- lotta** *f.* lúftë (Sch. Vol. I 4/3).
- lottare** *vi.* luftónj (CT I 26 v. 28), luftëronj (Sch. Vol. I 106/8).
- lubrificare** *vt.* 1) lýenj; 2) vajós.
- lubrificato** *agg.* i lýer.
- lucchetto** *m.* dry (CT Nov. pop. III 362/21).
- luccicante** *agg.* 1) i shkëlqým; 2) llamparisëm (llambarisëm) (C.D. I/9).
- luccicare** *vi.* 1) shkëlqénj; 2) shndrís (Sch. CS LXX v. 30); 3) llamparis (llambaris) (Sch. Vol. II 46/27).
- luccichio** *m.* 1) shkëlqím; 2) síllë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20), të llambarísur.
- lucciola** *f.* 1) (*entom.*) vezullónjë (CT Nov. pop. IX 403/33); 2) (*fig.*) kúrvë (CT Prov. 154), (*fig.*) dósë.
- luce** *f.* dritë.
- lucente** *agg.* 1) i shkëlqým; 2) llamparisëm (llambarisëm) (C.D. I/9).
- lucentezza** *f.* 1) shkëlqím; 2) síllë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20).
- lucerna** *f.* hërnár.
- lucertola** *f.* (*zool.*) hárdhje.
- lucignolo** *m.* fitíl.
- lucrare** *vt.* e *vi.* fitónj (PS RrK 308/238).
- lucro** *m.* fitím (CT Prov. 248).
- lui** *pron. pers.* 1) (*nom.*) aí – me l'ha raccontato lui **m'e rrëfiejti ai**; 2) (*gen., dat. e abl.*) atíj – lo diedi a lui **ia dhashë atij** – accanto a lui **pëkrahu atij**; 3) (*acc.*) atë, e – guardate lui! **vërreni atë** – mi rallegrai quando vidi lui **u gëzova kur e pashë**.
- lumaca** *f.* (*zool.*) kaçamíll (CT Nov. pop. XII 452/3), kakamíll (*vern.*), kërmi (CT Prov. 31).

lume *m.* hërnár, llëmbë (CT Nov. pop. V 373/38).
luminoso *agg.* 1) i ndrítëm (PS MShM 344/944), 2) i shkëlqým.
luna *f.* hënë, hënxë.
lunare *agg.* hënëtar (CT I 2 v. 10).
lunatico *agg.* hënëtar (CT I 2 v. 10).
lunedì *m.* e hënë.
lungi *avv.* llárgu.
lungo 1. *agg.* i glátë. 2. *prep.* glátë – lungo il muro **glatë murit**.
luogo *m.* 1) vend; 2) vis (CT Nov. pop. 413/3).
lupa *f.* (*zool.*) ulkónjë.
lupo *m.* (*zool.*) ulk (Sch. Vol. I 202/4).
lurido *agg.* i ndrágur (PS MShM 326/273), i ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18), i fëllíqur (PS MShM 335/619).
lusinga *f.* lájkë (PS NShGj 409/15).
lusingare *vt.* argónj (Sch. CS LXXI v. 35).
lusingatore *m.* lëmjérë (CT I 19 v. 6).
lussare *vt.* këpúnj.
lusso *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).
lustro *m.* síllë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20), shkëlqím.
lutto *m.* lip, zi (CT Nov. pop. I 355/1; CS II v. 36).
luttuoso *agg.* lipetár (Sch. Vol. III 34/332).

M

ma *cong.* pó, pór.

macchia *f.* vúlë (CT II/I 5 v. 2).

macchiare *vt.* (*fig.*) lýenj.

macchietta *f.* númer – sei una macchietta **je një numer.**

macellare *vt.* ther.

macellazione *f.* të thértur.

macello *m.* 1) maqilí (CT Prov. 169); 2) (*fig.*) písë, lémë.

macigno *m.* shkëmb.

macilento *agg.* i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55).

macina *f.* linúa (Sch. Vol. I 152/34).

macinare *vt.* blúanj.

macinato 1. *agg.* i blúam, i blúar. 2. *m.* të blúam.

macinatura *f.* të blúar.

madia *f.* mágje.

madre *f.* émë, mëmë – mia madre **mëma jime** – tua madre **jot émë.**

madrina *f.* núnë.

maestosità *f.* madhëri (Sch. CS XXXIII v. 28).

maestoso *agg.* madhështór (PS MShM 322/140).

maestra *f.* mjështje, zónjë.

mastria *f.* mjeshtrí (CT Nov. pop. X 420/21), zotësi (CT Nov. pop. XI 440/10).

maestro *m.* 1) mësónjës (PS MShM 346/1025); 2) mjështër.

maga *f.* mëmëdrégje (CT Nov. pop. III 362/36), shtrígë.

maggese *m.* argómë.

maggio *m.* maj.

maggioranza *agg.* shumícë (Sch. CS LXIV v. 139).

maggiorare *vt.* ngrënj.

magia *f.* magjí (Sch. Vol. II 6/44).

magnanime *agg.* zëmbërmádh (CT Nov. pop. V 373/15).

magnificare *vt.* madhëronj (PS MShM 322/120).

magnificenza *f.* madhëri (Sch. CS XXXIII v. 28).

magnifico *agg.* madhështór (PS MShM 322/140).

magro *agg.* i hóllë, i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55).

mai *avv.* kúrrë.

maiala *f.* dósë.

maiale *m.* derr.

malacetto *agg.* i padáshur (CT Nov. pop. IV 369/27).

malamente *avv.* keq.

malanimo *m.* mbri.

malanno *m.* sëmúndë (CT Nov. pop. IX 400/14; CS LXXIII v. 37), lëngátë (Sch. CS LXXIV v.9).

- malaticcio** *agg.* i sëmúrëm.
- malato** *agg.* e *m.* i sëmúr.
- malattia** *f.* sëmúndë (CT Nov. pop. IX 400/14; CS LXXIII v. 37), lëngátë (Sch. CS LXXIV v.9), lëngjýrë (Sch. CS LXVIII v. 47).
- malavvezzo** *agg.* i përvésur (Sch. Vol. III 118/45).
- maldicenza** *f.* e shpífur (PS RrK 299/49).
- 1. male** *avv.* keq, lig.
- 2. male** *m.* e kéqe (CT Prov. 216), e ligë – male per te e **liga jotja**.
- maledetto** *agg.* i mallkúam, i nëmur.
- maledire** *vt.* mallkónj, nëm.
- maledizione** *f.* mallkím, nëmë.
- malefatta** *f.* e ligë – pagherà le malefatte **të liga ka t'i paguanj**.
- maleficio** *m.* keqí (Sch. Vol. III 128/186).
- maleodorante** *agg.* i qélbët, i qélbur.
- malessere** *m.* lëngátë (Sch. CS LXXIV v.9).
- malgrado** *cong.* megíthëse, ndónë (ndónse) (CT II/I 27 v. 1).
- maliarda** *f.* mëmëdrégje (CT Nov. pop. III 362/36), shtrígë.
- malignità** *f.* 1) ligësi (PS Par. 384/497); 2) e shpífur (PS RrK 299/49).
- maligno** *agg.* i keq, i lig, i zi.
- malinconia** *f.* limontí (Sch. Vol. III 70/79).
- malincuore** *avv.* solo nella loc. avv. **a malincuore** me pahír (CT Nov. pop. VII 388/21).
- malmenare** *vt.* fort, rrah, godhás (Sch. Vol. I 84/41).
- malsano** *agg.* i sëmúr.
- malva** *f.* (bot.) mëllágë.
- malvagio** *agg.* 1) i keq, i lig; 2) i égër, i érrur; 3) i zi.
- malvagità** *f.* ligësi (PS Par. 384/497).
- malvivente** *m.* kusár, novëzí (CT Nov. pop. 379/30).
- malvolentieri** *avv.* me pahír (CT Nov. pop. VII 388/21), padáshur.
- mamma** *f.* mëmë.
- mammella** *f.* (anat.) síisë.
- mancamento** *m.* zalí.
- mancare** *vi.* 1) lýpsem, gjimtónj (CT Nov. pop. XIII 460/21); 2) vdes; 3) (më) bíc zalí, zalísem, fíkem (CT Nov. pop. X 416/16).
- mancino** *agg.* i shtëmënkët (L.M. 28).
- mandare** *vt.* dërgónj.
- mandorla** *f.* (bot.) miladhé (CT Nov. pop. X 421/31).
- mandorlo** *m.* (bot.) miladhé (CT Nov. pop. X 421/31).
- mandria** *f.* mëndër, túbë (CT Prov. 225).
- maneggiare** *vt.* ngas.
- manganellata** *f.* 1) purtekátë (PS RrK 304/169); 2) (solo pl.) shkupínj.
- 1. mangiare** *vt.* ha.
- 2. mangiare** *m.* 1) të ngrënë; 2) ushqësë (Sch. CS LXXIII v. 18), ushqím (Sch. Vol. II 74/29).
- mangiata** *f.* të ngrënë.
- mangiatoia** *f.* grázhdë (Sch. Vol. III 26/205).
- manica** *f.* mëngë.
- manico** *m.* 1) mbru, dórëz (CT Prov. 118); 2) végle.
- maniera** *f.* llojé (L.M. 30).
- maniero** *m.* ster (Sch. Vol. III 14/17).
- manifestare** *vt.* kallëzónj (Sch. Vol. III 180/54).
- manifestazione** *f.* 1) dëftësë (CT CS LXXIII 210/4).
- manigoldo** *m.* novëzí (CT Nov. pop. 379/30).

mannaia *f.* sopátë (CT Prov. 204), sqepár (CT II/I 3 v. 4).
mano *f.* dórë.
manomettere *vt.* ngas.
manrovescio *m.* shplákë.
mansione *f.* 1) shërbëtírë; 2) shërbím (PS MShM 330/436).
mansueto *agg.* i bútë.
mansuetudine *f.* butësí (PS MShM 320/67).
mantello *m.* 1) gúnë (Sch. Vol. I 12/3; CT Nov. pop. XI 442/8), kabúb (CT CS LXXXVII 233/23);
 2) shpágër (Sch. CS XXIII v. 18).
mantenere 1. *vt.* mbanj. 2. *vr.* **mantenersi** mbáhem, ndurís.
manto *m.* 1) shpágër (Sch. CS XXIII v. 18); 2) mbulësë (Sch. CS XLI v. 13).
manufatto *m.* 1) shërbëtírë; 2) shërbés.
mare *m.* dejt.
marcare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).
 1. **marcio** *agg.* i kálbët, i kálbur.
 2. **marcio** *m.* kalbësírë.
marcire *vi.* kálbem.
marciume *f.* kalbësírë.
margine *m.* skanj (CT Nov. pop. X 419/14), përfill.
marinaio *m.* dejtór (Sch. CS LXXIII v. 58), lundërtár (Sch. Vol. III 172/33).
maritare *vt.* martónj.
maritato *agg.* i martúam.
marito *m.* shoq, búrrë – suo marito **i shoqi**.
marmo *m.* mármur.
marmoreo *agg.* i mármurtë (CT I 20 v. 30).
marra *f.* shat, shat i gjer
marrone *agg.* kështenjór (CT IV 3 v. 5).
martire *m.* deshómór (CT Nov. pop. IX 397/9).
marzo *m.* mars.
mascalzone *m.* novëzí (CT Nov. pop. 379/30).
maschile *agg.* mashkullór (CT Nov. pop. IV 369/17).
 1. **maschio** 1. *agg.* mashkullór (CT Nov. pop. IV 369/17), máshkull. 2. *m.* máshkull.
 2. **maschio** *m.* pírg (CT II/I 39 v. 1).
mascolino *agg.* mashkullór (CT Nov. pop. IV 369/17).
massa *f.* 1) lúzmë, shumícë (Sch. CS LXIV v. 139);
massacro *m.* vrasí (Sch. Vol. III 58/12), (*estens.*) maqílí (CT I 24 v. 104).
massaia *f.* nikoqíre (Sch. Vol. III 12/142).
masserizia (*per lo più al pl. masserizie*) *f.* nikoqíratë (Sch. Vol. III 118/71).
massiccio *agg.* i madh.
masso *m.* shkëmb.
masticare *vt.* dërtíp.
maestria *f.* mjeshtrí (CT Nov. pop. X 420/21).
mastro *m.* mjéshtër.
matassa *f.* lëmsh.
matita *f.* laps.
matrigna *f.* njërkë.
matrimonio *m.* martësë (CT I 20 v. 30).
matrona *f.* zónjë.
mattarello *m.* drúgë.
mattatoio *m.* maqílí (CT Prov. 169).

- mattina** *f.* menátë, mëngjës (CT Nov. pop. IX 403/34; CS LXX v. 8) – di mattina **menatnet** – questa mattina **somenatë**.
- matto** *agg. e m.* i lënë.
- maturare** *vi.* béhem – quest'anno le pere sono maturate presto **simjet dardhat u bënë njize**.
- maturo** *agg.* i bërë, i pjëkur (Sch. Vol VIII 16/VI/1).
- mazzata** *f.* 1) purtekátë (PS RrK 304/169); 2) (*solo pl.*) shkupíj.
- mazzo** *m.* túfë (CT Nov. pop. IX 396/38), mátull (Ant. Alb. Vol. I 264/138).
- me** *pron.pers.* 1) (*acc., dat.*) më, múa – **më njohu kur më pa** mi riconobbe quando mi vide – **mua ngë m'e thanë** a me non lo dissero; 2) (*abl.*) méje – **përpara meje** davanti a me.
- medicamento** *m.* 1) jatrí (PS NShP 429/13); 2) mjegjí (Sch. CS LXVIII v. 31), mëngjí (PS Par. 371/144); 3) bar.
- medicare** *vt.* jatrónj (C.D. I/148), mjegjís (Sch. Vol. I 108/57).
- medichessa** *f.* jatrëshë (CT II/I 25 v. 4).
- medicina** *m.* jatrí (PS NShP 429/13), mjegjí (Sch. CS LXVIII v. 31).
- medico** *m.* jatrúa.
- mediano** *agg.* i mésëm.
- medio** *agg.* i mésëm.
- meditare** *vt. e vi.* llojás (C.D. II/25), mejtónj (CT Prov. 283), mendónem (PS Par. 367/17).
- mefite** *f.* qelbësirë.
- mege** *f.* mëmëdrëgje (CT Nov. pop. III 362/36), shtrígë.
- mela** *f.* (*bot.*) móllë.
- melagrana** *f.* (*bot.*) shégë.
- melanconia** *f.* limontí (Sch. Vol. III 70/79).
- melo** *m.* (*bot.*) móllë.
- melodia** *f.* jónë (?).
- melograno** *m.* (*bot.*) shégë.
- memoria** *f.* 1) kujtésë (PS RrK 300/81); 2) kujtím, méndë (PS NShGj 409/7).
- menare** *vt.* 1) fort, rrah, jap shkupíj; 2) rrah, ngjok (Sch. Vol. VIII 28/XXIX/6).
- mendace** *agg.* i rrémë, i rrëshëm (CT Nov. pop. IX 403/6), gënjeshtár (CT II/I 40 v. 6).
- mendicante** *m.* rrahadéré.
- mendicare** *vt.* lyp.
- mendico** *m.* rrahadéré.
- mensile** *m.* múaj – **ngë i ka paguar moin** non gli ha ancora pagato il mensile.
- mensilità** *f.* múaj – **ka t' ketë tre muaj** deve avere tre mensilità.
- mente** *f.* méndë (PS NShGj 409/7), tru.
- mentire** *vi.* rrénj (CT Nov. pop. IX 399/14).
- mentitore** *m.* gënjeshtár (CT II/I 40 v. 6).
- mentre** *cong.* ndërsá, kur.
- menzogna** *f.* 1) e rréme; 2) (*vern.*) pulláre; 3) gënjeshtër (PS RrK 308/240).
- menzognero** *agg.* i rrémë, i rrëshëm (CT Nov. pop. IX 403/6).
- meraviglia** *f.* 1) famásmë (thamásmë) (Sch. CS XXX v. 21); 2) mahním (Sch. Vol. I 4/15).
- meravigliare** *vt.* mahnít (PS MShM 361/1546), thamás (CT Nov. pop. VI 381/4).
- meravigliarsi** *vr.* bínдем (CT Nov. pop. 413/34), famásem (thamásem) (CT Nov. pop. VI 381/4).
- meravigliato** *agg.* i bínður (CT Nov. pop. 413/24), i famásur (thamásur) (Sch. Vol. III 34/349).
- meraviglioso** *agg.* i bínđshëm (PS NShGj 411/69), i çudíçëm (Sch. Vol. III 12/144), i famásëm.
- mercante** *m.* tregtár (CT Nov. Pop. IX 400/6).
- mercato** *m.* treg (CT Nov. Pop. IX 398/16).
- merda** *f.* mut.
- merenda** *f.* zëmbër.
- meretrice** *f.* kúrvë (CT Prov. 154).
- merito** *m.* 1) vëlésë (Sch. CS LXXIII v. 5); 2) e prépsur (L.M. 152).

- merletto** *m.* fluturákë (C.D. I/14).
- merlo** *m.* (*ornit.*) mullénjë (CT IV 33 v. 63).
- mescere** *vt.* përzienj.
- meschinità** *f.* 1) mjerësi (Sch. CS XXXIX v. 5); 2) poshtërsí (CT Nov. pop. XV 476/27), poshtërsírë (PS RrK 306/200).
- meschino** *agg.* 1) i mjerë; 2) i póshtër (Sch. CS XXXIX v. 20).
- mescolanza** *f.* përzím (Sch. Vol. III 142/61).
- mescolare** *vt.* përzienj.
- mese** *m.* múaj.
- messa** *f.* méshë.
- messia** *m.* mesí.
- mestiere** *m.* 1) shërbëtírë; 2) mjeshtrí (CT Nov. pop. X 420/21).
- mestizia** *f.* merí (Sch. Vol. III 46/533).
- mesto** *agg.* i merúam (Sch. Vol. III 6/52).
- meta** *f.* 1) cak (CT Nov. pop. X 419/20); 2) (*fig.*) qëllím (Sch. CS XX v. 5).
- metà** *f.* gjymsë – lasciò il lavoro a metà **la shërbëtírën te gjymsa.**
- metro** *m.* métër.
- mettere** *vt.* vë (vu).
- mezzadro** *m.* bulk (CT Nov. pop. V 373/15), bulqér (Sch. Vol. I 52/3).
- mezzanotte** *f.* mjesnátë.
- mezzo** 1. *agg.* gjymsë – mezza giornata **gjymsë ditje** – mezzo chilo **gjymsë kili**. 2. *in loc. avv.* (*in mezzo a, a mezzo, nel mezzo*) në mes të, te gjymsa, ndërmës (Sch. CS LXVIII v. 43) – in mezzo alla strada **në mes të rrugës** – non mettetemi nel mezzo **mos më vuni në mes** – lasciarono il lavoro a mezzo **lanë shërbëtírën te gjymsa**. 3. *con funzione avverbiale* gjymsa – mezzo pieno **gjymsa i plotë**.
- mezzodì** *m.* mjesdítë.
- mezzogiorno** *m.* mjesdítë.
- mi** 1. *pron. pers.* 1) (*acc. e dat.*) më, mua - mi vedi **më sheh** - mi dai **më jep** - lo disse a me **m'e tha mua**. 2.
- miagolare** *vi.* mjaullís (UeM 392).
- miasma** *f.* qelbësírë.
- midollo** *m.* (*anat.*) pálcë (PS MShM 336/658).
- miele** *m.* mjájtë.
- mietere** *vt.* korr.
- mietitore** *m.* kórrës (CT Nov. pop. XIV 469/23).
- mietitura** *f.* të kórra.
- migliaio** *m.* mǐjë – passarono migliaia di anni **shkuan mijëra vjet**.
- migliorare** 1. *vt.* mirësónj (CT Nov. pop. II 358/36). 2. *vi. e vr.* mirësónem (CT Nov. pop. II 358/36).
- mignatta** *f.* (*zool.*) shëshëngje.
- mignotta** *f.* kúrvë (CT Prov. 154), (*fig.*) dósë.
- militare** *m.* ushtëtár (CT Nov. pop. IX 396/33).
- milite** *m.* vedi **militare**.
- milizia** *f.* úshterà (Sch. Vol. I 48/10), ushtrí (CT I 25 v. 3).
- mille** *agg. e num. card.* mǐjë – mille euro **një mijë euro**.
- minaccia** *f.* kërcëním (PS NShK 437/42).
- minacciare** *vt.* kanós (Sch. CS LI v. 14).
- mingherlino** *agg.* i mëshárm.
- minimo** *agg.* më i vógli.
- minoranza** *f.* të páktë – la minoranza non voleva **të paktit ngë dejën**.
- minore** *agg.* më i vógël.
- minuscolo** *agg.* i vógël.

minuto 1. *m.* minút. 2. *agg.* i vógël.

mio 1. *agg. poss.* jim *pl.* tim (e/të mi), *f.* jíme *pl.* tíme (e/të mia). 2. *pron. poss.* jími *pl.* tímtë (të mítë), *f.* jímja *pl.* tímet (të míat).

miracolo *m.* mbrákull, famásmë (C.D. II/20).

mira *f.* 1) qëllím (Sch. CS XX v. 5)

miracoloso *agg.* i famásëm (thamásëm).

miraggio *m.* lajthím (PS NShK 436/36).

mirare *vt.* dhifis (Sch. Vol. III 54/674).

miscela *f.* përzím (Sch. Vol. III 142/61).

miscelare *vt.* përzíenj.

mischiare *vt.* përzíenj.

miscredente *agg. e m.* i pabésëm (PS MShM 362/1610).

miscuglio *m.* përzím (Sch. Vol. III 142/61).

miserabile 1. *agg.* i mjërë. 2. *m.* mavrí.

miseria *f.* 1) mjerësi (Sch. CS XXXIX v. 5); 2) vapkësi (PS MShM 327/300); 3) shkretí (Sch. Vol. I 20/157).

misericordia *f.* lypisí.

misericordioso *agg.* lypisjár (Sch. Vol. III 166/56).

miserio *agg.* 1) i mjërë, i ngrátë; 2) i shkretë; 3) i vapk.

missiva *f.* létër (lítër).

mistero *m.* mistér.

misto 1. *agg.* i përzíer. 2. *m.* përzím (Sch. Vol. III 142/61).

mistura *f.* përzím (Sch. Vol. III 142/61).

misura *f.* másë (Sch. CS LXXIV v. 7).

misurare *vt. e vi.* mas.

misurato *agg.* i mátur.

misurazione *f.* másë (Sch. CS LXXIV v. 7), të mátur.

mite *agg.* i bútë.

mitezza *f.* butësi (PS MShM 320/67).

mitigare *vt.* 1) vak; 2) shkrif (PS RrK 299/51).

mobile 1. *agg.* i lúajtshëm (CT Nov. pop. X 415/23). 2. *m.* nikoqirátë (Sch. Vol. III 118/71).

mobilia *f.* nikoqirátë (Sch. Vol. III 118/71).

moccio *m.* qúrrë.

moccolo *m.* qúrrë.

modello *m.* shémbull (PS MShM 325/342).

moderatezza *f.* másë (CT Prov. 363).

moderato *agg.* i mátur.

moderazione *f.* másë (CT Prov. 363).

moderno *agg.* modérn.

modestia *f.* ujtësi (PSMShM320/68).

modifica *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).

modificare *vt.* 1) ndërrónj; 2) ndreq, dërtónj; 3) ngas.

modificato *agg.* 1) i ndërrúam, i ndërrúar; 2) i dërtúar; 3) i ngaré.

modificazione *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).

modo *m.* llojë (L.M. 30).

moglie *f.* grúa.

moina *f.* lájkë (PS NShGj 409/15), módhull (C.D. I/89), përgëzím (Sch. Vol. I 14/53).

molare *m.* dhëmbállë.

mole *f.* madhësi (PS MShM 360/1520).

molla *f.* dárë (CT Prov. 62).

- mollare** *vt.* 1) lë, lëshónj (Sch. TDH c.III v.89), lërénj (Sch. CS LVIII v. 19); 2) zgldh; 3) shklakónj.
- molle** *agg.* i njómë, i bútë.
- mollica** *f.* 1) (*parte interna molle del pane*) tul; 2) (*briciola di pane*) drúdhë.
- moltitudine** *f.* 1) lúzmë, gódhë (Sch. Vol. II 64/18); 2) shumícë (Sch. CS LXIV v. 139).
- molto** 1. *agg. indef.* shumë. 2. *pron indef.* shumë. 3. *avv.* 1) shumë, ndútu, ndútu shumë; 2) fort – ci piace molto **na pëlqen fort**.
- momento** *m.* 1) hérë – è giunto il momento di andare **jarruri hera të vemi**; 2) sakátë (sahátë) (Sch. Vol. I 120/105) – in un momento te një sakatë.
- monaca** *f.* kallogré (Sch. Vol. I 100/2).
- monaco** *m.* kallógjer.
- monarca** 1. *m.* mbret (Sch. Vol. I 66/2). 2. *f.* mbretëreshë (Sch. CS II v. 85).
- monarchia** *f.* mbretëri (CT Nov. pop. IV 367/15).
- mondana** *f.* kúrvë (CT Prov. 154).
- mondare** *vt.* 1) pastrónj; qëronj; 2) (*fig.*) dëlír (Sch. Vol. III 48/583).
- mondo** *m.* 1) jétë – il migliore del mondo **më i miri i jetës**; 2) rruzullím (Sch. CS XV v. 20).
- monello** *m.* currubíll.
- monile** *m.* sqírë (CT Nov. pop. V 375/3, IX 398/22).
- montagna** *f.* mal – gente di montagna **gjinde mali**.
- montare** 1. *vt.* (*a cavallo*) nglakónj (CT I 24 v. 48). 2. *vi.* 1) hípem, ngjípem; 2) rritem.
- monte** *m.* mal – il Monte Bianco **Mali i Bardhë**.
- montone** *m.* dash.
- monumento** *m.* monumént; - **funebre** martúm (Sch. CS LXIX v. 6).
- morbido** *agg.* i njómë, i bútë.
- morbo** *m.* sëmundë (CT Nov. pop. IX 400/14; CS LXXIII v. 37), lëngátë (Sch. CS LXXIV v.9), lëngjýrë (Sch. CS LXVIII v. 47).
- mordere** *vt.* kapshónj (CT Prov. 6), përdhëmbullónj (CT Nov. pop. X 415/32).
- morire** *vi.* 1) vdes; 2) cof (CT Nov. pop. X 411/22); 3) (*di animali*) spovís, ngordh (CT Prov. 282).
- mormorare** *vt. e vi.* çuçullís, murmurís (Sch. Vol. I 12/9), pipëtás, pipilís (Sch. Vol. II 6/66).
- mormorio** *m.* múrmur (Sch. Vol. III 176/102).
- morsicare** *vt.* përdhëmbullónj (CT Nov. pop. X 415/32).
- morso** *m.* aj, kapshóre (CT Prov. 97) – il cane gli diede un morso **qeni i zuri një aj** – a morsi **aje-aje, me aje**.
- morte** *f.* mórtje, vdékje (Sch. CS XXVI v. 22).
- mortificare** *vt.* përvúnj (Sch. CS LIV v. 10).
- morto** 1. *agg. e m.* i vdëkur. 2. *agg.* (*di animali*) i spovísëm, i spovísur, i ngórdhur (CT Prov. 282).
- mosca** *f.* (*zool.*) mízë – ho le mani intorpidite **më bëjën duart miza-miza**.
- moscio** *agg.* 1) i këpútur; 2) i njómë, i njómur; 3) i shfrýjtur.
- mosto** *m.* musht.
- mostrare** *vt.* ftonj, dëftónj (C.D. I/130), kallëzónj (Sch. Vol. III 180/54).
- mostrarsi** *vr.* ftónem, dëftónem (CT Nov. pop. IV 367/6).
- mostro** *m.* (*mit.*) klyshédër (Sch. CS LXXI v. 9), stihjí (CT II/II 4 v. 7).
- mostruoso** *agg.* i mëndërshtëm (CT Nov. pop. X 418/11).
- mota** *f.* bájte.
- motivo** *f.* 1) arsýe (CT Nov. pop. III 363/40, VI 380/12), ndjëtë (Sch. Vol. I 22/176); 2) shkak (CT Nov. pop. IX 400/31; PS MShM 329/374).
- movente** *m.* shkak (CT Nov. pop. IX 400/31; PS MShM 329/374).
- movimentare** *vt.* lëviz (livíz).
- mozzare** *vt.* pres.
- mucca** *f.* lópë.

mucchio *m.* 1) grúmbull (CT Nov. pop. VI 378/32), stávë (CT Nov. pop. VIII 393/23); 2) (*fig.*) mal – ho un mucchio di roba da lavare **kam një mal pethka të lanj.**

muco *m.* 1) (*nasale*) qúrrë; 2) (*bronchiale*) shkëlbazë (shklibázë).

muggire *vi.* palmónj (Sch. Vol. I 108/39), pall (Sch. Vol. III 56/697).

muggito *m.* të pállë (CT Prov. 365).

mugnaio *m.* mullinár (CT Prov. 59).

mugugnare *vi.* rrungullisem.

mugugno *m.* rrúngull.

mulino *m.* mullí.

mula *f.* (*zool.*) múshkë.

mulattiera *f.* shteg (CT Nov. pop. X 413/19).

mulo *m.* (*zool.*) mushk.

multicolore *agg.* i laróshëm (Sch. Vol. II 4/11).

mungere *vt.* mjel.

municipio *m.* bashkí.

munifico *agg.* 1) dorëgjërë (CT Nov. pop IX 400/35); 2) zëmbërmádh (CT Nov. pop. V 373/15).

muovere *vt.* tunj (tund), lëvíz (livíz).

muraglia *m.* ledh (Sch. Vol. I 48/9).

muraglione *m.* ledh (Sch. Vol. I 48/9).

muratore *m.* mjéshhtë.

murmure *m.* múrmur (Sch. Vol. III 176/102).

muro *m.* mur; *f. pl.* **mura** lédhe (Sch. Vol. III 140/55).

mussola *f.* nápë (CT Nov. pop. IX 403/2).

mustacchio *m.* mustáq.

mutamento *m.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).

mutanda *f.* brékë.

mutare *vt. e vi.* ndërrónj.

mutato *agg.* i ndërrúam, i ndërrúar.

mutazione *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).

1. muta *f.* qenëri.

muto 1. *agg.* i qétur, i qétëm (CT Nov. pop. X 412/14), mung. 2. *m.* mung.

N

nappa *f.* xhúfkë (CT Nov. pop. IV 368/27).

narice *f.* (*anat.*) húndë.

narrare *vt.* rrëfñenj.

narratore *m.* kallëzór (Sch. Vol. I 12/19).

narrazione *f.* rrëfñim.

nascere *vi.* léhem, lëndem (Sch. CS LVI v. 4).

nascita *f.* të lërë.

nascondere *vt.* 1) fsheh; 2) pështrónj.

nascostamente *avv.* álla fshéhura, fshehurisht (Sch. CS LXIV v. 160).

nascosto *agg.* i fshehur, i fshehtë – luoghi nascosti **vende të fshehur** – parole nascoste **fjalë të fshehta** – di nascosto **alla fshehura**.

naso *m.* (*anat.*) húndë.

nastro *m.* 1) jétull (Sch. Vol. III 70/61), ngátërr (CT Nov. pop. XIV 470/14).

natale *m.* të lërë.

natica *f.* (*anat.*) bythë.

natività *f.* të lërë.

nauseabondo *agg.* i qélbët, i qélbur.

nauseare *vt.* vel - questo cibo mi nausea **këta të ngrënë më vel**.

nauseato *agg.* i vélor.

nave *f.* aní (Sch. Vol. III 156/28), lúndër (CS XXIII v. 16).

navigante *m.* lundërtár (Sch. Vol. III 172/33).

navigatore *m.* lundërtár (Sch. Vol. III 172/33).

né *cong.* as (CT Nov. pop. III 363/29).

nebbia *f.* mjégull; llurf.

nebbioso *agg.* mjegullór (Sch. Vol. III 56/721).

nebulizzare *vt.* stërpík (CT Nov. pop. X 421/24).

necessario *agg.* i dúhur.

necessità *f.* mbëhí (Sch. CS XXXVII v. 1).

necessitare *vi.* kam mbëhí (Sch. CS XXXVII v. 1) (më) dúhet (*gjagjë*), dua.

negare *vt.* mohónj (Sch. CS LXXI v. 35).

negletto *agg.* e *m.* 1) murg (Sch. Vol. I 68/29); *f.* múrgë (Sch. Vol. I 68/29); 2) i shkrëtë.

negligente *agg.* i pakujdësëm (Sch. Vol. III 188/15).

negro *agg.* i zi.

nemico 1. *agg.* armík. 2. *m.* armík.

neo *m.* nýe.

neonato *m.* fòshnjë (CT Nov. pop. II 359/13).

nerbo *m.* thúpër (CT Nov. pop. VII 389/7; PS RrK 297/8).

nerastro *agg.* i zëshkë.

1. nero *agg.* 1) i zi; 2) i nxímë.

2. nero *m.* i zi, të zi.

nerognolo *agg.* i zëshkë.

nervo *m.* dell.

nervosismo *m.* padurím (CT Nov. pop. IX 398/19).

nessuno 1. *pron. indef.* 1) mosnjerí, mosnjé (CT CS XXXIV 161/8) – **mosnjerí jerdhi te festa** nessuno venne alla festa; *dopo una negazione, in frasi interrogative o dubitative* njerí – **ngë u pa njerí** non si fece vivo nessuno – **isht njerí?** c'è nessuno?; 2) (*in costrutti partitivi*) mosnjéri (*f.* mosnjéra) – **mosnjéri tek ata foli** nessuno di loro parlò. 2. *agg. indef.* mosnjéri (*f.* mosnjéra) – **mosnjéri vend qëndroi i lirë** nessun posto rimase libero.

nettare *vt.* 1) pastrónj; 2) lanj; 3) fshinj; 4) qëronj (PS MShM 330/430), dëlír (Sch. Vol. III 48/583).

netto *agg.* i pástër.

neve *f.* zbórë.

nevicare *vi.* bie zbórë, réshet zbórë (Sch. Vol. III 6/36).

nibbio *m.* (*ornit*) qift (CT I 25 v. 31).

nido *m.* folé, çérdhe (Sch. Vol. III 140/38).

niente 1. *pron. indef.* 1) mosgjé; 2) (*preceduto da una negazione, in proposizioni interrogative*) gjë – **mos thuj gjë** non dire niente – **ke gjë për ne?** hai niente per noi?. 2. *avv.* mosgjé, gjë – **ngë vlen gjë** non vale niente.

ninnolo *m.* stríngël (CT Nov. pop. IX 398/17).

nipote 1. *m.* nip. 2. *f.* mbésë.

nitido *agg.* i kullúam (këllúam), i pástër.

nitore *m.* shkëlqím.

nitrire *vi.* hëngëllínj (CT Nov. pop. X 415/30).

nitrito *m.* hëngëllímë (Sch. Vol. III 32/319).

no *avv.* jo.

nobildonna *f.* bujurëshë (C.D. I/50), zónjë.

nobile 1. *agg.* bujár. 2. *m.* bujár.

nobiltà *f.* 1) bujarí; 2) parësí (CT Nov. pop. IV 368/22).

nobiluomo *m.* bujár.

noce *m.* (*bot.*) 1. (*albero*) *m.* árrë. 2. (*frutto*) *f.* árrë.

nocciola *f.* (*bot.*) lajthí (Ant.Alb. Vol. 180/20).

nocciolo *m.* 1) kóqe; 2) (*bot.*) lajthí (Ant.Alb. Vol. 180/20).

nodo *m.* 1) nënj (CT Nov. pop. X 415/18); 2) (*fig.*) lëmsh.

noi *pron. pers.* 1) (*nom.*) na – noi comperemo una macchina nuova **na ka blemë një makinë të re;**

2) (*gen. e dat.*) neve, na – non chiedetelo a noi **mos na e pyeni neve** – ce lo disse lui **na e tha ai;**

3) (*acc.*) na, ne – non ci capisce **ngë na ndëlgon** – per noi va bene **për ne vete mirë;** 4) (*abl.*) nesh – davanti a noi **përpara nesh.**

noioso *agg.* i réndë.

nome *m.* émbër.

nomea *f.* 1) nómë (Sch. Vol. III 152/70); 2) émbër.

nomignolo *m.* ofíqe.

non *avv.* 1) (*con i verbi all'indicativo*) ngë, s'; 2) (*con i verbi all'imperativo, congiuntivo e ottativo*) mos – **mos dil!** non uscire – **më mirë të mos hash** meglio che tu non mangi; 3) (*in proposizioni dubitative*) mos – **vërrej të mos e ketë marrë ai** guarda che non l'abbia preso lui – **mos jetë jashtë?** che non sia fuori? 4) (*con gli avverbi e nelle forme contrapposte con il verbo sottinteso*) jo – non molto forte **jo ndutu fort** – può essere vecchio, (ma) non (è) brutto **mënd jetë plak, jo i shëmtuam;** 5) pa – parole non dette **fjalë të pa thëna** – non condito **pa i dërtuam.**

noncurante *agg.* i pakujdësëm (Sch. Vol. III 188/15).

nonno *m.* tatamádh (Sch. Vol. II 50/91); (*materno*) man (Sch. Vol. III 118/51); (*paterno*) tot (Sch. Vol. III 118/51).

nonna *f.* 1) (*materna*) māmē (Sch. Vol. III 116/34); 2) (*paterna*) mētātē (Sch. Vol. III 10/123).
nono *agg.* i nëntē.
nonostante *cong.* megjithëse, ndonë (ndonse) (CT II/I 27 v. 1).
nostalgia *f.* mall (Sch. CS XVII v. 4).
nostro 1. *agg. poss.* jynë *pl.* tánë, *f.* jónë *pl.* tóna. 2. *pron. poss.* jyni *pl.* tánët, *f.* jóna *pl.* tónat.
notare *vt.* 1) përséks; 2) shoh.
notizia *f.* lajm (UeM 366), ndúhtē (Sch. CS LXXII v. 9), e re – non abbiamo notizie **ngë kemi të reja**.
noto *agg.* i njóhur.
notorio *agg.* i njóhur.
nottata *f.* natë.
notte *f.* nátē – ieri notte **një natës** – questa notte **sonte natën**.
nottetempo *avv.* nátën.
novanta *num. card.* nëntëdhjëtē.
novantesimo *agg.* i nëntëdhjëtē.
nove *num. card.* nëntē.
novcentesimo *agg.* i nëntëqíndtē.
novcento *num. card.* nëntëqínd.
novello *agg.* i ri – vino novello **verë e re**.
novità *f.* ndúhtē (Sch. CS LXXII v. 9), e re – che novità porti? **çë të reja bie?**
nozze *f.* 1) dásmě (dársmě) (CT Nov. pop. II 359/29-30); 2) krushqí (CT Prov. 214), shkulqí (Sch. Vol. III 48/569); 3) martésē (CT I 20 v. 30), dháfnë, kurórë.
nube *f.* mjégull, re.
nubifragio *m.* rrëpirë (Sch. Vol. III 140/37).
nubile *agg. e f.* e pamartúame.
nuca *f. (anat.)* qáfë.
nudo *agg.* më lëkúrë, i xhëshur, xhikarán (Sch. Vol. I 154/6).
nugolo *m.* mjégull.
nume *m.* perëndí.
numero *m.* némër (númer).
nuora *f.* (e) re – a volte le nuore sono migliori delle figlie **disa herë rejat janë më të mira se bijat**.
nuova *f.* ndúhtē (Sch. CS LXXII v. 9), e re.
nuovo 1. *agg.* i ri. 2. *in loc.* **di nuovo** paméta, përsëri (CT Nov pop. II 358/35).
nutrice *f.* mëndëshë (Sch. Vol. III 70/54).
nutrimento *m.* 1) ushqésë (Sch. CS LXXIII v. 18), ushqím (Sch. Vol. II 74/29); 2) të ngrënë.
nutrire *vt.* 1) ushqénj (CT Prov. 233); 2) (*fig.*) tagjís.
nutritore *m.* ushqimtár (PS NShK 436/38).
nuvola *f.* mjégull, re.
nuvoloso *agg.* mjegullór (Sch. Vol. III 56/721).
nuziale *agg.* dasmór (darsmór) (CT Nov. pop. IX 402/22).

O

o *cong.* a (Sch. Vol. I 4/5), o.
obeso *agg.* barkmádh.
obbedire *vi.* marr vesh, gjégjem.
obbligo *m.* e dúhur (Sch. CS XXXVII v. 27), dëtyrë.
obeso *agg.* i májmë.
obiettivo *m.* 1) qëllím (Sch. CS XX v. 5); 2) (*fig.*) cak (CT Nov. pop. X 419/20).
obiezione *f.* kundërshtím (PS NshMi 403/124).
oblio *m.* harrësë (CT IV 26 v. 9).
oca *f.* (*ornit.*) pátë.
occhio *m.* 1) sy; 2) súmbull (Ant. Alb. Vol. I 78/9).
occludere *vt.* mbyll, mbëllínj.
occluso *agg.* i mbýllëm, i mbëllímë, i mbýllur, i mbëllíjtur.
occorrenza *f.* mbëhí (Sch. CS XXXVII v. 1).
occorrere *vi. e impers.* dúhet, bën mbëhí.
occultare *vt.* 1) fsheh; 2) pështrónj.
occulto *agg.* i fshéhtë.
occuparsi *vr.* përkujdésem (CT Prov. 125).
occupazione *f.* shërbëtíre.
oculatezza *f.* urtésí (C.D. III/8).
oculato *agg.* 1) i kujtúashëm (CT Nov. pop. X 418/6); 2) i úrtë.
odiare *vt.* urrénj (Sch. Vol. III 112/98).
odierno *agg.* i sótëm.
odio *m.* mbri, duf (Sch. Vol. I 86/73), mëní (Sch. CS XXXIX v. 47).
odorare *vt.* (*di cane*) nuhurít (CT Nov. pop. X pag. 419/10).
odore *m.* érë (CT Prov. 390).
offendere *vt.* 1) shanj (Sch. CS II v. 52), dhunónj (C.D. I/102), ftes (CT Nov. pop. III 364/11); 2) shkërzénj (shkarzénj) (Sch. CS II v. 38).
offensivo *agg.* i dhunúashëm (PS MShM 335/614), i réndë – parole offensive **fjalë të rënda**.
offerta *f.* dhuratë (Sch. CS XXIV v. 17), dhurëtí (PS NShSh 421/8).
offesa *f.* ftésë (Sch. CS IV v. 12), e sháme (CT Nov. pop IX 400/31), e shárë (PS RrK 302/116/2).
offrire *vt.* dhurónj (dhërónj), jap.
offuscare *vt.* 1) mjegullónj; 2) skurís; 3) vrénj (CT Nov. pop. III 362/4).
offuscato *agg.* 1) i mjegullúam; 2) i skurísëm, i skurísur.
oggetto *m.* 1) shërbés; 2) téshë (CT Nov. pop. VI 379/36).
oggi *adv.* sot.
ogni *agg. indef.* nga, çdo (Sch. CS XVIII v. 4), gjithë.
ognuno *pron. indef.* kushdó, gjithnjerí, nganjerí, nganjé.
ohimé *inter.* bóbo (CT Nov. pop. IV 368/18).
oliare *vt.* 1) vajós; 2) lýenj.

oliato *agg.* i lýer.
olibano *m.* liván.
olio *m.* vaj.
oliva *f.* ullí.
olivastro *agg.* i zëshkë.
olivo *m.* (*bot.*) ullí.
olmo *m.* (*bot.*) vidh (Sch. Vol. III 174/85).
oltraggiare *vt.* shanj (Sch. CS II v. 52).
oltraggio *m.* e sháme (CT Nov. pop IX 400/31), e shárë (PS RrK 302/116/2), ftësë (Sch. CS IV v. 12).
oltre 1. *avv.* mbatánë, më atëj, më shumë. 2. *prep.* 1) mbatánë;
oltrepassare *vt.* kapërcénj (CT I 26 v. 80), shkónj.
omaggiare *vt.* 1) ponís (Sch. Vol. III 110/88); 2) nderónj, nder (C.D. II/22).
ombelico *m.* (*anat.*) kërthí.
ombra *f.* hje.
omicida *m.* vrásës (Sch. CS II v. 50), vrektór (Sch. Vol. III 32/304).
omicidio *m.* të vrárë, vrásje (PS RrK 308/228).
omologare *vt.* përglánj (CT Prov. 370).
onda *f.* suválë.
ondeggiare *vi.* 1) suvál (Sch. Vol. I 154/10); 2) trihjimísem (Sch. Vol. III 30/288).
onere *m.* bárrë.
onestà *f.* ndéré, nder (Sch. CS XXV v. 4), drejtësi (PS Par. 367/8).
onesto *agg.* i drejtë, i ndërmë.
onnipotente *agg.* i gjithëmëndëm (PS MShM 319/11), gjithëmëndës (CT CS XXXIV 161/5).
onorabile *agg.* i ndërshtëm (CT Nov. pop. IV 368/12).
onorare *vt.* nderónj, nder (C.D. II/22).
onorato *agg.* faqebárdhë (CT Nov. pop. IX 396/17; PS MShM 333/547), i nderúar, i ndërmë.
onore *m.* ndéré, nder (Sch. CS XXV v. 4).
onta *f.* 1) dhúnë (CT Nov. pop. VI 382/7); 2) turp (CT Prov. 362).
opera *f.* 1) vëpër (Sch. CS XV v. 23); e bémë; 2) shërbëtíre; 2) shërbés.
operaio *m.* punëtór (PS MShM 331/454), shërbëtór.
operare *vi.* shërbénj.
opinione *f.* mendím (CT Nov. pop. VI 377/8).
opposizione *f.* kundërshtëm (PS NshMi 403/124), qëndrésë (PS NshMi 402/80).
oppresso *agg.* i ndrýdhur (CT Nov. pop. VIII 393/10), i ngarrafóstë (CT Nov. pop. XIII 462/23).
opprimente *agg.* i réndë – caldo opprimente **vapë e réndë**.
opprimere *vt.* mundónj (Sch. CS XXIV v. 15), ndrýdh (Sch. CS XLI v. 32).
opulento *agg.* i bëlkósëm (CT Nov. pop. XV 477/19), i qósmë.
opulenza *f.* qósmë.
1. ora *avv.* 1) naní – ora e sempre **nani e për gjithmonë** – or ora **njëmënd**; 2) tesh (Sch. CS L v. 12).
2. ora *f.* 1) órë – mancò un'ora **u lyps një orë**; 2) hérë – che ore sono? **çë herë janë?**
oracolo *m.* parathénës (Sch. CS LXXII v. 49).
orazione *f.* parkalesì.
orbita *f.* (*anat.*) grópë.
orbo *agg. e m.* i vérbër.
orco *m.* stihjí (CT II/II 4 v. 7).
orda *f.* gódhë (Sch. Vol. II 64/18).
ordinare *vt.* urdhurónj (urdhëronj) (L.M. 346).
ordinazione *f.* urdhurím (CS LXIV v. 51), úrdhër (PS MShM 319/7), urdhuratë.

ordine *m.* 1) úrdhër (PS MShM 319/7), urdhurím (CS LXIV v. 51), urdhuratë; 2) rádhë (PS MShM 345/963);

ordire *vt.* ýenj (CT Nov. pop. VIII 393/31).

orecchiare *vt. e vi.* përgjónj (Sch. CS LXIV v. 156).

orecchino *m.* vath (Sch. Vol. III 88/92; CT Nov. pop. IX 398/18).

orecchio *m.* (*anat.*) vesh.

orfano *agg. e m.* i várfër (CT Nov. pop. I pag 353/3).

organo *m.* órgan (CT Nov. pop. VII 388/14-15).

orgoglioso *agg.* i krenóshëm (Sch. CS LXX v. 49).

orientare *vt.* príer.

oriente *m.* të dálles (Sch. Vol. III 40/424), línjje (CT Nov. pop. IX 400/6).

origano *m.* (*bot.*) rigán.

originale *agg.* 1) i veçantë (PS NShGj 410/40).

origine *f.* të zënë.

origliare *vi.* përgjónj (Sch. CS LXIV v. 156).

orina *f.* vedi **urina**.

orinale *m.* milingër (CT Prov. 333).

orlatura *f.* 1) (*di veste, biancheria ecc.*) nýe; 2) përfíll.

orlo *m.* 1) (*di veste, biancheria ecc.*) nýe; 2) skanj (CT Nov. pop. X 419/14).

orma *f.* gjúrmë (CT Prov. 381).

ornamento *m.* stolí (Sch. Vol. II 64/11), sqírë (CT Nov. pop. V 375/3, IX 398/22).

ornare *vt.* sqírís (Sch. Vol. III 126/161), stolis, tes (Sch. Vol. I 120/127), zbukurónj (Sch. CS XLI v. 1).

oro *m.* ar.

orrendo *agg.* i mëndërshëm (CT Nov. pop. X 418/11), trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17).

orribile *agg.* i mëndërshëm (CT Nov. pop. X 418/11), trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17).

orso *m.* (*zool.*) arí (CT Prov. 121).

orsú *inter.* ádha, dha (Sch. Vol. I 22/181).

ortica *f.* (*bot.*) hith (CT Prov. 517).

orto *m.* kopsht.

orzo *m.* (*bot.*) elb.

osare *vi.* 1) guxónj (Sch. CS XLI v. 25); 2) shtíhem.

oscillare *vi.* 1) trihjímísem (Sch. Vol. III 30/288); 2) suvál (Sch. Vol. I 154/10).

oscurare *vt.* 1) err (Sch. Vol. III 116/25); 2) vrënj (CT Nov. pop. III 362/4).

oscurarsi *vr.* érrem (CT Nov. pop. IV 369/24), mëtérrem (Sch. Vol. II 82/11).

oscurità *f.* errësírë (Sch. CS XXVI v. 11), të érrët, skurí (CT CS XXXIII 160/12).

oscuro *agg.* 1) i érrët, i érrur; 2) i vrërët (Sch. Vol. III 110/80); 3) i múrrë, i zëshkë.

ospite *m.* mnor (Sch. Vol. III 52/658).

ossequiare *vt.* 1) ponís (Sch. Vol. III 110/88); 2) nderónj, nder (C.D. II/22).

ossequiato *agg.* i fálur, i nderúar, i ndérmë, i përfálur (PS MShM 319/15).

ossequio *m.* ndéré, nder (Sch. CS XXV v. 4).

osservare *vt.* 1) këqýr (Sch. Vol. III 48/592); 2) llojás (L.M. 279); 3) vërrënj, vështrónj (CT Nov. pop. X 415/28).

osservazione *f.* të llojásur (L.M. 279).

ossessione *f.* (*fig.*) gózhdë.

osso *m.* (*anat.*) asht – gli ruppe le ossa **i çajti eshtrat**.

ostacolare *vt.* pengónj.

ostacolo *m.* 1) pengésë (CT Nov. pop. X 420/6); 2) sinúar (Sch. Vol. I 4/8).

ostentazione *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).

ostia *f.* flíjë (PS MShM 326/263).

ostico *agg.* 1) i vështírë (PS RrK 306/201); 2) i réndë.

ostilità *f.* mbri.

ostinato *agg.* 1) kryethátë; 2) i thátë.

ostinazione *f.* qeni (CT Nov. pop. V 373/20).

ostruire *vt.* mbýll, mbëllínj.

ostruito *agg.* i mbýllur, i mbëllíjtur, i mbýllëm, i mbëllíjtur.

otre *m.* rrëshík (CT Prov. 218).

ottanta *num. card.* tetëdhjëtë.

ottantesimo *num. ord.* i tetëdhjëtë.

ottavo *num. ord.* i tëtë.

ottenebrare *vt.* 1) err (Sch. Vol. III 116/25), mëtérr (Sch. Vol. II 82/11); 2) skurís; 3) vrënj (CT Nov. pop. III 362/4).

ottenebrato *agg.* i mëtérrët.

ottenere *vt.* fitónj (PS RrK 308/238).

otto *num. card.* tëtë.

ottocentesimo *num. ord.* i tetëqíndtë.

ottocento *num. card.* tetëqínd.

ottundere *vt.* mëtérr (Sch. Vol. II 82/11).

otturare *vt.* mbýll, mbëllínj.

otturato *agg.* i mbýllur, i mbëllíjtur, i mbýllëm, i mbëllíjtur.

ottuso *agg.* i mëtérrët (Sch. Vol. II 82/11).

ovatta *f.* mumbák (CT II/I 16 v. 2).

ovunque *adv.* gjithasájtëna (CT Nov. pop. II 358/20).

ozio *m.* 1) përtësë (L.M. 365); 2) limontí (Sch. Vol. III 70/79).

oziosità *f.* 1) përtësë (L.M. 365); 2) limontí (Sch. Vol. III 70/79).

J E M I

P

pacato *agg.* i bútë.

pace *f.* páqe – in pace **paq**.

pacificare *vt.* pajtónj (Sch. CS XXXVIII v. 21), paqëtónj (PS MShM 338/706).

pacificatore *agg. e m.* pajtór (PS MShM 350/1156).

pacificazione *f.* pajtím (Sch. CS LXXI v. 52).

padella *m.* digán, fëltére (CT Nov. pop. IX 402/4).

padiglione *m.* 1) shpërvjër (Sch. Vol. III 112/107); 2) shatóre e mádhe (Sch. Vol. III 10/111); 3) (*auricolare*) vesh.

padrino *m.* nun.

padrona *f.* e zónjë.

padronanza *f.* zotësi (CT Nov. pop. XI 440/10), mjeshtrí (CT Nov. pop. X 420/21).

padrone *m.* i zot.

padroneggiare *vt.* zotëronj (CT II/I 39 v. 4).

paesano *agg. e m.* katundár (Sch. Vol. II 50/67).

paese *m.* 1) katúnd (CT Nov. pop. VI 380/13), hórë; 2) dhe; vis (CT Nov. pop. 413/3) – un paese straniero **një dhe i huaj**.

paffuto *agg.* i májme, i plótë.

paga *f.* rrógë.

pagamento *m.* të pagúar.

pagare *vt.* pagúanj.

paggio *m.* shátër (Sch. Vol. I 100/12).

paglia *f.* káshtë.

pagnotta *f.* karvéle (CT Nov. pop. XV 478/23).

paio *m.* péndë (C.D. I/51).

paiolo *m.* kusí (CT Nov. pop. VI 382/24).

pala *f.* lopátë.

paladino *m.* mburónjë (PS NshMi 401/71).

palafreniere *m.* shátër (Sch. Vol. I 100/12).

palafreno *m.* murxhár (Sch. Vol. III 32/307).

palandrana *f.* gúnë (Sch. Vol. I 12/3; CT Nov. pop. XI 442/8).

palazzo *m.* pëllás (pullás) (CT I 25 v. 11), ster (Sch. Vol. III 14/17).

palesare *vt.* 1) ftonj; kallëzónj (CT Nov. pop. III 363/7); 2) zblónj (zbelónj).

paletta *f.* kasístër.

palla *f.* 1) top (Sch. Vol. I 212/10); 2) lóshkë;

pallidezza *f.* verdhësirë (PS RrK 312/298).

pallido *agg.* 1) i zbtë (CT Nov. pop. VI 382/23); 2) i múrrë; 3) i vérdhë

pallino *m.* (*di arma da fuoco*) vol (Sch. Vol. I 64/10).

pallore *m.* verdhësirë (PS RrK 312/298).

pallottola *f.* (*di fucile*) vol (Sch. Vol. I 64/10).

palmento *m.* linúa (Sch. Vol. I 152/34).
palmò *m.* pëllëmbë.
palo *m.* hu.
palpare *vt.* ngas.
palpazione *f.* të ngarë.
palpeggiare *vt.* ngas me dórën.
palpitare *vi.* laftaris (Sch. Vol. III 24/190).
palude *f.* kënéttë (CT Nov. pop. X 423/7).
pancia *f.* bark.
panciuto *agg.* barkmádh.
pancotto *m.* përshtësh.
pandemonio *m.* (*fig.*) lémë, písë.
pane *m.* búkë.
paniere *m.* kanístër, kashíle (CT Nov. pop. XIV 469/14), kosh (Sch. Vol. III 56/705).
panno *m.* péthk; cópë; *pl.* **panni** péthka – panni di lino **të línda** (Sch. CS LVIII v. 12).
panolino *m.* skutínë.
pantalone *m.* brékë.
pantano *m.* kënéttë (CT Nov. pop. X 423/7).
panzana *f.* 1) e rréme; 2) (*vern.*) pulláre.
papa *m.* pápë (PS NShK 438/73).
papà *m.* tátë.
papavero *m.* (*bot.*) lulék (CT Nov. pop. V 375/8).
papera *f.* (*ornit.*) pátë.
pappa *f.* 1) përshtësh; 2) qúll (CT Nov. pop. X 415/36).
paradiso *m.* parrájs.
paragonare *vt.* përgláj (CT Prov. 370).
paralizzato *agg.* 1) (*fig.*) i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).
parco *agg.* i kursýem, i mátur.
parecchio 1. *agg. indef.* shumë. 2. *pron. indef.* shumë. 3. *avv.* 1) shumë, ndútu, ndútu shumë; 2) fort.
parentado *m.* gjëri – il vicinato è meglio del parentado **gjtonia më mirë se gjëria**.
parente *m.* gjëri, (*in linea collaterale*) krushk.
parentela *f.* gjëri.
parere *vi.* dúkem, mblenj.
parere *m.* 1) këshíll (CT Prov. 173);
parete *f.* mur.
pargolo *m.* fóshnjë (CT Nov. pop. II 359/13), i nókërr.
parificare *vt.* përgláj (CT Prov. 370).
parlare 1. *vt.* flas – parla due lingue **flet dy gluhë**. 2. *vi.* 1) flas – il bimbo parlò presto **djali foli njize**; 2) gjëkónj (CT II/I 25 v. 7).
parlata *f.* të fólur (fólë), e fólme.
parlottare *vi.* pipëtás, pipílis (Sch. Vol. II 6/66).
parola *f.* fjálë.
parsimonia *f.* kursím.
parsimonioso *agg.* i kursýem.
parte *f.* 1) pjésë – gli toccò la parte peggiore **i ngau pjesa më e ligë**; 2) anë – da questa parte **ka kjo anë** – le nostre parti **anët tona**.
partecipazione *f.* 1) të marrë pjésë; 2) pjésë;
partenza *f.* të nísur, nísje (CT Nov. pop. X 412/18).
particella *f.* thërríme.
particolare *agg.* i veçantë (PS NShGj 410/40).

partire *vi.* nîsem, véte.

parto *m.* 1) (*di donna*) të zdjêrgur (L.M. 115); 2) (*di animale*) të pjëllë.

partorire *vt.* 1) (*di donna*) zdîrgjem (L.M. 115), (*pop.*) ble; 2) (*di animali*) piell.

pascere *vt. e vi.* kullót (kullós) (Sch. Vol. III 20/106).

pasciuto *agg.* i májmë, i plótë.

pascolare *vt. e vi.* kullót (kullós) (Sch. Vol. III 20/106).

pascolo *m.* kullótë (CT Nov. pop. XI 444/4).

Pasqua *f.* Páshkë.

passaggio *m.* të shkúar (PS MShM 350/1146).

passare 1. *vi.* shkonj. 2. *vi.* shkonj, nglanj (nglat).

passato 1. *agg.* 1) i shkúam – nei mesi passati **te muajt e shkuam**; 2) i shkúam, i kálbët, i kálbur.
2. *m.* e shkúamja.

passaggiare *vi.* barés (CT Nov. pop. XIII 462/17), síllem (CT Nov. pop. IV 367/20).

passaggiatrice *f.* kúrvë (CT Prov. 154).

passerella *f.* vig (CT Prov. 229).

passione *f.* nge (Sch. Vol. I 156/20).

passo *m.* 1) (*di un libro*) pjësë.

pasta *f.* brúmë.

pasto *m.* të ngrënë.

pastoia *f.* pengójë.

pastore *m.* barí (Sch. Vol. I 148/34; CS LVII v. 15), delmér (CT Nov. pop. VI 380/13).

pasturare *vt. e vi.* kullót (kullós) (Sch. Vol. III 20/106).

pastrano *m.* gúnë (Sch. Vol. I 12/3; CT Nov. pop. XI 442/8).

patata *f.* (*bot.*) paták.

patimento *m.* kopós (C.D. IV/19), lëngím (CT II/I 17 v. 4), *f.* lëngátë (Sch. CS LXXIV v.9), pësím (Sch. CS LVIII v. 27).

patina *f.* vill.

patio *m.* obórr (Sch. Vol. III 28/239).

patire 1. *vt.* rîenj. 2. *vi.* dérgjem (PS MShM 351/1191), lëngónj (Sch. CS LXXIV v. 54).

patriarca *m.* patriárk (PS MShM 361/1559).

patrigno *m.* njerk.

patrimonio *m.* qósmë.

patrono *m.* ndihmëtar (Sch. CS XXVI v. 17).

patto *m.* kusht (Sch. CS LXIV v.14).

pattume *m.* plëh.

paura *f.* dre, druetí (CT Nov. pop. VII 389/1), frikë (CT Nov. pop. X 414/29), trëmbësí.

pauroso *agg.* 1) trëmbësár, i drémë (CT II/I 40 v 1); 2) (*con valore attivo*) trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17).

pausa *f.* pushím (Sch. CS LXX v. 24).

pavidità *f.* trëmbësí.

pavido *agg.* trëmbësár, i drémë (CT II/I 40 v 1).

pavimento *m.* tókë (PS NShM 403/117).

paziente 1. *agg.* i durúashëm (PS MShM 341/818). 2. *m.* paciént, i sëmúr.

pazienza *f.* durím.

pazzia *f.* lënësí.

pazzo *agg. e m.* i lënë, i márrë (márrur) (CT Nov. pop. II 359/18; CS LXI v. 16).

peccare *vi.* mëkatëronj.

peccato *m.* mëkátë, faj (Sch. CS XXV v.19), fëllémë (C.D. I/85).

peccatore *m.* i mëkatërúam, mëkatór (L.M. 371), i fájshëm (Sch. CS XLII v. 28), fajtór (PS Par. 379/361).

peccatrice *f.* e mëkatërúame, mëkatóre (L.M. 371), fajtóre (Sch. CS II v. 19).

pecora *f.* déle.

pecoraio *m.* delmér (CT Nov. pop. VI 380/13).

peculiare *agg.* i veçantë (PS NShGj 410/40).

pedalino *m.* tirk.

pedata *f.* 1) gjúrmë (CT Prov. 381); 2) shqelb.

pedinare *vt.* gjurmónj (Sch. Vol. I 78/27), ndjek (PS MShM 364/1668).

pegno *m.* péng.

pelare *vt.* 1) rjep; qëronj; 2) (*scherz.*) qéth.

pelato *agg.* 1) i qëruám; i rjépur; 2) (*scherz.*) i qéthur.

pelle *f.* 1) lëkúré (likúré); 2) (*dell'unghia*) qénëz.

pellicola *f.* 1) vill; 2) film.

pelo *m.* qíme.

peluria *f.* push.

pena *f.* 1) bréngë (Sch. CS LXVII v. 23), e dhémbur (L.M. 146, 373); 2) (*fig.*) glëmb – ha una pena nel cuore **ka një glëmb te zëmbra**; 3) ndëshkím (PS NShK 437/43).

pencolare *vi.* vírem.

1. pendente *m.* vath (Sch. Vol. III 88/92; CT Nov. pop IX 398/18).

2. pendente *agg.* i vjérrë.

pendere *vi.* vírem.

pendio *m.* hjímë, e tatëpjétë (CT Prov. 54).

pendulo *agg.* i vjérrë.

penetrare *vt. e vi.* dëpërtónj (PS RrK 297/19).

penitenza *f.* pendésë (C.D. IV/4).

penna *f.* péndë.

pennacchio *m.* xhúfkë (CT Nov. pop. IV 368/27).

pensare *vt. e vi.* 1) besónj (CT Nov. pop. VII 389/2); 2) llojás (C.D. II/25); 3) mejtónj (CT Prov. 283), mendónem (PS Par. 367/17); 4) pandéh (CT II/I 35 v. 3); 5) (*scherz. o iron.*) piëll.

pensiero *m.* 1) mendím (CT Nov. pop. VI 377/8); 2) kuñi (Sch. Vol. II 48/61), mejtím (CT Nov. pop. IX 398/33), réngë (CT Nov. pop. VII 389/2).

pensieroso *agg.* i mejtúar (CT Nov. pop. II 358/38).

pensoso *agg.* i mejtúar (CT Nov. pop. II 358/38).

pentimento *f.* pendésë (C.D. IV/4), pendím (PS RrK 307/212).

pentirsi *vr.* pëndóhem (CT Nov. pop. VII 388/7).

pentola *f.* 1) kudh; 2) póçe.

pentolone *m.* kusí (CT Nov. pop. VI 382/24).

penzolare *vi.* vírem.

peplo *m.* cóllë (Sch. Vol. III 26/219).

per *prep.* 1) (*moto attraverso luogo*) **ka** – non passa per la porta **ngë shkon ka dera**; 2) (*moto a luogo*) **për**, **ka** – partì per Palermo **vate pë' Palermën** – prese per la Fusha **zuri ka Fusha**; 3) (*stato in luogo*) **për**, **për në**, **te** – per strada **pë' dhrom** – per terra **te dheu** – per le mani **për në dorë**; 4) (*tempo continuato*) **për** – per tutta la vita **për gjithë gjellën**; 5) (*tempo determinato*) **për** – vengo per Pasqua **vinj për Pashkët**; 6) (*causa*) **për**, **me** – impallidì per la paura **u zverdh me drenë**; 7) (*mezzo*) **me** – per posta **me postë**; 8) (*modo*) **për** – lo disse per scherzo **e tha për të bredhur**; 9) (*misura o estensione*) **për** – corse per dieci chilometri **rrodhi pë' dhjetë kilometra**; 10) (*prezzo*) **për**, **me** – l'ho avuta per due euro **e mora me dy euro** – la vendette per due soldi **e shiti (pë') dy sordhe**; 11) (*vantaggio, convenienza, fine o scopo*) **për** – lo fece per te **e bëri për tij**; 12) (*con valore giudicativo*) **për** – per te andrà bene, per me no **për tij vete mirë, për mua jo**; 13) (*con valore predicativo*) **për** – lo presero per ladro **e morën pë' kusar**; 14) (*con valore distributivo*) **për** – per ogni paese **për çdo horë**; 15) (*con valore di congiunzione consecutiva o finale*) **sa të**, **të** – è troppo vecchio per fare quel lavoro **isht ndutu plak të bënë atë shërbëtirë** – giocano per vincere **lozjën sa të mujën**.

pera *f.* dárdhë.

perastro *m.* dardhíshke (CT Prov. 218).

percepire *vt.* ndienj.

perché 1. *avv.* përcë, përsé (CT Nov. pop. VI 378/10). 2. *cong.* përcë përsé (C.D. 161-162). 3. *m.* 1) arsýe (CT Nov. Pop. III 363/40, VI 380/12), ndjëtë (Sch. Vol. I 22/176); 2) shkak (CT Nov. pop. IX 400/31; PS MShM 329/374).

percorso *m.* dhrom, pârsh (CT IV 33 v. 14) – allungò il percorso **nglati dhromin**.

percossa *f.* (solo *pl.*) shkupínj.

percuotere *vt.* 1) rrah, godhás (Sch. Vol. I 84/41), ngjok (Sch. Vol. VIII 28/XXIX/6); 2) (*riferito a persona*) fort, (i) jap shkupínj.

perdere 1. *vt.* 1) zbíer; 2) derdh. 2. *vi.* zbíer.

perdersi *vr.* 1) zbírem; 2) derdhem.

perdonare *vt.* fal (PS Par. 383/482), ndëjénj.

perdono *m.* ndjësë (Sch. CS XLII v. 30).

perdurare *vi.* ndurís (PS NshMi 400/30).

perduto *agg.* i zbjérrë.

perfetto *agg.* i kryém (CT Nov. pop. IX 397/28).

perfidia *f.* ligësi (Sch. CS LXXII v. 50).

perforare *vt.* dëpërtónj (PS RrK 297/19), shponj.

pergola *f.* pargolé.

percolato *m.* pargolé.

pericolo *m.* rrëzik (Sch. CS XXVI v. 6).

pericoloso *agg.* i rrëzikshëm (PSMShM351/1185).

periodo *m.* qëró.

peripatetica *f.* kúrvë (CT Prov. 154).

perire *vi.* vdes.

perlaceo *agg.* margarítar (Sch. Vol. II 62/51).

permanere *vi.* ndurís (PS NshMi 400/30).

permesso *m.* 1) léje (CT Nov. pop. IX 396/22); 2) thelímë (C.D. I/62).

permettere *vt.* lë – non le permise di parlare **ngë e la të flisëj**.

pernice *f.* (*ornit.*) fëllézë (thëllézë).

pernottamento *m.* të bújtur (CT Nov. pop. IX 400/27).

pernottare *vi.* bunj (PS MShM 352/1244).

pero *m.* dárdhë.

però *cong.* pó, pór.

perplexità *f.* ndyshím (CT Nov. pop. I 354/7).

perplesso *agg.* i ndërdýshëm (CT Nov. pop. III 363/6-7).

persistere *vi.* ndurís (PS NshMi 400/30).

perso *agg.* i zbjérrë.

persona *f.* 1) vétë; (*la propria persona*) vetëhé; 2) (*vern.*) i (kri)shtërë

perspicace *agg.* i mëntshëm (CT Nov. pop. VI 378/7), mendták (CT Nov. pop. V 373/15), i trúshëm (CT Nov. pop. VI 377/13), me ndëlgím, me tru.

perspicacia *f.* ndëlgím, tru.

persuadere *vt.* shtýnj.

pertugio *m.* vërë.

perturbare *vt.* taráks (C.D. III/48).

pervenire *vi.* (j)arrénj – far pervenire **dërgónj**.

perverso *agg.* i halinósëm (CT I 20 v. 22).

pervertito *agg.* i halinósëm (CT I 20 v. 22).

pervicace *agg.* kryethátë.

pervicacia *f.* qení (CT Nov. pop. V 373/20).

pesante *agg.* i rëndë.
pesantemente *avv.* rëndë.
pesantezza *f.* rëndësi (CT Nov. pop. 413/14; PS RrK 301/96), të rëndët.
pesare 1. *vt. mas. 2. vi.* 1) mëshónj; 2) vëlénj (Sch. CS XLII v. 2; CT II/I 28 v. 4).
pesca *f. (bot.)* pjëshkë.
pesce *m.* pishk.
pesco *m. (bot.)* pjëshkë.
peso *m.* 1) të rëndët, rëndësi (CT Nov. pop. 413/14; PS RrK 301/96); 2) bárrë.
pestare *vt.* 1) shkel; 2) shtyp.
peste *f.* murtájë (CT Nov. pop. III 361/5).
pestifero *agg.* 1) i qélbët, i qélbur; 2) (*fig.*) i qélbur, i keq, i lig.
pestilenza *f.* 1) murtájë (CT Nov. pop. III 361/5); 2) qelbësírë.
pestilenziale *agg.* i qélbët, i qélbur.
peto *m.* 1) (*rumoroso*) pórdhë; 2) (*non rumoroso*) féndë.
pettegolezzo *m.* e shpífur (PS RrK 299/49).
pettengo *agg.* çuçullór (Sch. Vol. I 142/37).
pettinare *vt.* kreh.
pettinatura *f.* të kréhur.
pettine *m.* kréhër.
petto *m.* gji (C.D. I/72).
pezza *f.* 1) cópë; 2) súkull (CT Nov. pop. IX 402/24).
pezzo *m.* 1) cópë; 2) pjésë.
1. piacere *m.* 1) gëzím, éndë (CT Nov. pop. XV 477/22); 2) *m.* hir (CT Nov. pop. IV 368/9, VI 379/20).
2. piacere *vi.* pëlqénj.
piacevole *agg.* i pëlqýeshëm (Sch. CS LIX v. 37).
piaga *f.* plágë (Sch. CS LXIV v. 321), várrë (PS MShM 335/589).
piaggeria *f.* lájkë (PS NSHGj 409/15).
piagnisteo *m.* vaj.
piangente *agg.* i përlótur (Sch. CS XXXIX v. 8).
piangere *vt. e vi.* 1) kla; 2) vajtónj.
1. piano *m.* fúshë, shesh.
2. piano *avv.* dálë.
pianoro *m.* shesh.
pianta *f.* bímë (CT Nov. pop. 413/34), (*grec.*) fití (Sch. Vol. II 18/VI/11).
piantare *vt.* 1) mbiéll; 2) ngul.
pianto *m.* 1) të klárë – le loro risa finirono in pianti **gazit e tyre sosën me të klara**; 2) vaj.
piatto *m.* tajúr.
piazza *f.* shesh.
piazzale *m.* rrúzë (Sch. Vol. III 28/249), shesh.
piazzare *vt.* 1) vë (vu); 2) kumbís (CT I 20 v. 31), mbështét (PS MShM 341/835).
pica *f. (ornit.)* lógëz (CT IV 33 v. 61).
picchiare *vt.* 1) rrah, ngjok (Sch. Vol. VIII 28/XXIX/6); 2) (*riferito a persona*) fort.
picchiettato *agg.* píka-píka.
piccino *agg.* i vógël.
piccione *m. (ornit.)* pëllúmb (Sch. CS LXXII v. 40).
piccolo 1. *agg.* i vógël. 2. *m.* i nókërr, fëmijë.
pidocchio *m. (entom.)* morr.
piede *f.* 1) (*anat.*) këmbë – a piedi nudi **xathur**; 2) (*di montagna*) rrézë (Sch. CS XXXII v. 29).
piega *f.* 1) klind – pieghettato **klinde klinge**; 2) vesh.
piegare *vt.* 1) klind (Sch. CS LVIII v. 23); 2) shtrëmbónj; 3) kurrús.

piegato *agg.* 1) i klíndur (Sch. CS LVIII v. 23); 2) i kurrúsur, i kurrústë; 3) i përmýstë (përmýsëm).
piegatura *f.* klind.
pienamente *avv.* plot.
pieno *agg.* i plótë, i mblúam.
pietà *f.* 1) lypisí, mëshírë (Sch. CS LXIV v. 318; PS RrK 297/8), njerëzi (CT Nov. pop. IX 400/36); zëmbër; 2) ngashërím (CT Nov. pop. X 414/15) përdëlím (CT Nov. pop. X 418/12).
pietoso *agg.* i dhëmbshëm (Sch. CS XXXIV v. 4), lypisjár (Sch. Vol. III 166/56).
pietra *f.* gur.
pietrificato *agg.* i ngúrtë (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).
pietrisco *m.* shúrë (Sch. Vol. III 164/51).
pietoso *agg.* i gúrtë (CT Nov. pop. VI 380/35), i shúrmë (Sch. Vol. III 56/722).
piffero *m.* flojërë (CT II/I 24 v. 5).
pigiare *vt.* shtyp.
pignatta *f.* 1) kudh; 2) póçe.
pigrizia *f.* përtësë (L.M. 365).
pila *f.* grúbull (CT Nov. pop. VI 378/32), stávë (CT Nov. pop. VIII 393/23).
pilastro *m.* stíllë (PS NShK 436/33).
pilone *m.* stíllë (PS NShK 436/33).
pingue *agg.* i májmë.
pinguedine *f.* dhjámë.
pinza *f.* dárë (CT Prov. 62).
pioggerella *f.* shi i hollë.
pioggia *f.* shi.
piombo *m.* plumb (CT II/I 23 v. 4).
piovasco *m.* shi.
piovere *vi.* 1) bíte shi, réshet shi (Sch. Vol. III 6/36); 2) bíte, gorromíset – è piovuto dal cielo **ra ka qiellja**.
piovigginare *vi.* III *pers.* hjídhët.
pioppo *m.* (bot.) plep.
pipistrello *m.* (zool.) lakuríq (CT Nov. pop. X 415/24).
pira *f.* zjarr.
piscia *f.* shúrrë, pishë.
piscio *m.* shúrrë, pishë.
pitale *m.* milingër (CT Prov. 333).
più 1. *avv.* më, më shumë – **più bello më i bukur** – parló più di un'ora **foli më shumë se një orë** – non ce la fa più **ngë ia bën më** – di più, in più **më shumë**. 2. *agg. indef.* (më) të shumtit – **il più è fatto** më të shumtit ë bërë – i più non dissero una parola (**më**) **të shumtit ngë thanë një fjalë**.
piuma *f.* pëndë, plúmë (CT IV 33 v. 44).
piva *f.* flojërë (CT II/I 24 v. 5), zumáre (Sch. Vol. III 6/39).
pizza *f.* kurúl (Ant. Alb. Vol. I 262/102), llaqáne (Schirò Di Modica).
pizzicare *vt.* nduk (Sch. Vol. III 34/346).
pizzico *m.* cimb.
pizzicotto *m.* cimb.
placare *vt.* zbut (Sch. CS LXXIII v. 59).
placet *m.* pëlqím (CT Nov. pop. X 426/5), thelímë (C.D. I/62).
platano *m.* (bot.) rap (Sch. Vol. III 86/88).
plebaglia *f.* qenëri.
plumbeo *agg.* 1) i múrrë; 2) i zëshkë.
poc'anzi *avv.* njëmënd.
poco 1. *agg. indef.* pak 2. *pron. indef.* pak. 2. *avv.* pak. 3. *in loc. avv.* un poco **pak, ca pak, një skaj, një thërrime**.

- podere** *m.* bashtinë (Sch. Vol. I 18/96), përbjështë.
- poeta** *m.* poét, bejtár (Sch. Vol. III 58/18), këndës (Sch. Vol. III 62/80).
- poggiare** *vt.* kumbís (CT I 20 v. 31), mbështët (PS MShM 341/835).
- poggio** *m.* rahj, kódër (CT Nov. pop. IX 401/17 ; CS LXIV v. 348).
- poi** *adv.* pas, pránë, pra.
- poiché** *cong.* 1) pórça, pórçanith (CT Nov. pop. I 353/9, 354/33); të klënë çë ; 2) përbjë, se, përsé (C.D. 161-162).
- policromo** *agg.* i laróshëm (Sch. Vol. II 4/11).
- polla** *f.* gúrrë (Sch. Vol. III 28/241), krúa.
- pollastra** *f.* (*anche fig.*) pulaqídhe.
- pollastro** *m.* (*ornit.*) pulaqídh.
- pollice** *m.* (*anat.*) pulqér (CT Nov. pop. XII 451/11).
- pollo** *m.* púlë.
- polmone** *m.* (*anat.*) mushkëri.
- polpa** *f.* tul.
- poltiglia** *f.* 1) qúll (CT Nov. pop. X 415/36); 2) (*fig.*) përbshësh.
- poltrona** *f.* fron (thron).
- poltroneria** *f.* përtésë (L.M. 365).
- polvere** *f.* plúhur, buhúa (Sch. Vol. I 42/15).
- polverizzare** *vt.* pluhurós (CT Nov. pop. IV 367/24).
- polverizzato** *agg.* i pluhurósur (CT Nov. pop. IV 367/24).
- pomeriggio** *m.* dhéspër (Sch. Vol. III 162/17).
- pomo** *m.* (*bot.*) móllë
- pompa** *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).
- pomposità** *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).
- ponderare** *vt.* 1) mas; 2) llojás (L.M. 279).
- ponderatezza** *f.* urtésí (C.D. III/8).
- ponderato** *agg.* i mátur, i úrtë.
- ponderoso** *agg.* i réndë.
- ponte** *m.* úrë (CTI 16 v. 13).
- ponticello** *m.* vig (CT Prov. 229).
- ponzare** *vi.* (*fam.*) shtrýdhem.
- 1. popò** *f.* 1) (*nel linguaggio infantile*) kákë; 2) mut.
- 2. popò** *m.* fund, bythë – **i dha shkupinj te bythët** gli ha dato botte nel popò.
- popolazione** *f.* pópull.
- popolo** *m.* pópull.
- 1. poppa** *f.* púpë.
- 2. poppa** *f.* síisë.
- poppante** *m.* fóshnjë (CT Nov. pop. II 359/13), i nókërr.
- poppare** *vi.* thith.
- porcile** *m.* stájë dérrash.
- porgere** *vt.* 1) nglanj (nglat) – gli passò dieci euro di nascosto **i nglati dhjetë euro alla fshehura**;
2) shkónj – passagli l'asciugamano **shkoi mësallën**.
- porre** *vt.* 1) vë (vu); 2) mbështët (PS MShM 341/835); 3) kumbís (CT I 20 v. 31).
- porro** *m.* (*bot.*) presh (CT Prov. 319).
- porta** *f.* dérë.
- portabandiera** *m.* flamurár (Sch. CS LXXII v. 59).
- portamonete** *m.* kulëtë (CT Nov. pop. XII 453/37).
- portare** *vt.* 1) bíte; 2) qell, sjéll (Sch. Vol. I 96/120); 3) përsiéll (Sch. CS XLI v. 21); 4) (*indossare*) vesh.
- portato** *agg.* i préré.

porto *m.* limén (Sch. CS L v. 18).

porzione *f.* pjésë.

posa *f.* 1) të kumbísur (CT I 20 v. 31); 2) préhje (PS MShM 326/279), të prëjtur (Sch. CS XXIV v. 12); 3) pushím (Sch. CS LXX v. 24).

posare *vt.* 1) kumbís (CT I 20 v. 31), vë (vu); 2) lë.

posato *agg.* 1) i úrtë, i mátur

posdopodomani *avv.* kosdëj.

posizionare *vt.* 1) vë (vu); 2) kumbís (CT I 20 v. 31), mbështët (PS MShM 341/835).

posizione *f.* 1) vend.

possedere *vt.* kam.

possente *agg.* i búshëm (CT Nov. pop. IV 369/16), i madh.

possessore *m.* i zot, *f.* e zónjë.

posteriormente *avv.* prápa.

posticipare *vt.* mënónj.

posto *m.* 1) vend; 2) vis (CT Nov. pop. 413/3); 3) (*di lavoro*) shërbëtíre.

potente *agg.* i pushtétshëm (Sch. CS XLIII v. 17), i fuqíshëm (CT Nov. pop. II 357/2).

potenza *f.* fuqí.

1. potere *vi.* mënd.

2. potere *m.* 1) pushtët (Sch. CS IV v. 1), zotëri (CT Nov. pop. IV 369/20); 2) fuqí.

potestà *f.* pushtët (Sch. CS IV v. 1), zotëri (CT Nov. pop. IV 369/20).

poveraccio *m.* mavrí.

poveretto *m.* mavrí, i mjérë, i ngrátë.

povero 1. *agg.* 1) i vapk; 2) i mjérë. 2. *m.* 1) i vapk; 2) mavrí.

povertà *f.* 1) vapkësi (PS MShM 327/300); 2) mjerësi (Sch. CS XXXIX v. 5).

poveruomo *m.* mavrí.

pozza *f.* lúce.

pozzanghera *f.* lúce.

pozzo *m.* pus (CT Prov. 340).

pranzare *vi.* drékem (Sch. Vol. II 28/23).

pranzo *m.* drékë (CT Prov. 177).

prateria *f.* lugádh (Sch. Vol. I 82/16).

prato *m.* lugádh (Sch. Vol. I 82/16).

prece *f.* të lútur (Sch. CS II v. 73), parkalesi.

precedere *vt.* prínj (Sch. CS LXXI v. 60).

precedentemente *avv.* më páre.

precipitare *vi.* gorromísem, rrogollísem (Sch. CS LXIV v. 128).

precipitarsi *vr.* 1) gorromísem, rrogollísem (Sch. CS LXIV v. 128); 2) vrapónj (PS MShM 321/73), nxitónj (CT Prov. 24).

precipizio *m.* 1) rrogollímë (Sch. Vol. III 56/692); 2) gorromímë, hon.

precipuo *agg.* i veçántë (PS NShGj 410/40).

preciso *agg.* i kujdésëm (Sch. CS XXIII v. 17).

precorrere *vt.* prínj (CT Nov. pop. IX 399/3).

preda *f.* gravtí (Sch. Vol. I 46/6).

predisposto *agg.* i préré.

pregare *vt.* e *vi.* lútem (CT Nov. pop. IV 368/26), parkalés.

preghiera *f.* të lútur (Sch. CS II v. 73), parkalesi.

pregiato *agg.* i çmúar (PS Par. 378/345), i výer (Sch. CS LXXIV v. 22).

pregio *m.* 1) vëlësë (Sch. CS LXXIII v. 5); 2) çmim (CT Nov. pop. IX 404/2).

pregna *agg.* (*di animale*) mbársë.

premere *vt.* 1) shtyp; 2) shtýnj.

premio *m.* çmim (CT Nov. pop. IX 404/2).

premura *f.* 1) vrap (CT Prov. 227); 2) kujdës.
premurarsi *vr.* përkujdësem (CT Prov. 125).
premuroso *agg.* i kujdësëm (Sch. CS XXIII v. 17).
prendere *vt.* 1) marr; 2) zë.
preoccuparsi *vr.* kujdësem, përkujdësem (CT Prov. 125), mejtónem (CT Nov. pop. VI 378/25).
preoccupato *agg.* i mejtúar (CT Nov. pop. II 358/38).
preoccupazione *f.* kufi (Sch. Vol. II 48/61), mejtím (CT Nov. pop. IX 398/33), réngë (CT Nov. pop. VII 389/2).
preparare *vt.* gatúanj (CT II/I 9 v. 5).
preparato *agg.* i gatúam (Sch. Vol. I 18/117).
presagire *vt.* pandéh (CT II/I 35 v. 3).
presagio *m.* 1) sinjáll - è un presagio cattivo **isht një sinjall i lig.**
presame *m.* rrënd.
prescia *f.* vrap (CT Prov. 227).
prescritto *agg.* i urdhurúam (L.M. 346).
prescrivere *vt.* urdhurónj (urdhërónj) (L.M. 346).
presentare *vt.* bie – presentare le prove **bie provët**; *vr.* sténem (CT Nov. pop. V 373/17; CS XXXIX v. 33).
presentire *vt.* pandéh (CT II/I 35 v. 3).
preservare *vt.* rúanj – è bene preservare la salute **isht mirë të ruhet shëndeta.**
pressare *vt.* 1) shtyp; 2) shtynj.
presso *prep.* dánxë, afër (Sch. Vol. II 110/9), pëkráhu (pëkráhu).
prestare *vt.* húanj.
prestigio *m.* ndërë, nder (Sch. CS XXV v. 4).
prestito *m.* të húar – in prestito **hua.**
presto *avv.* njëze, shpejt (Sch. CS XLV v. 8), vrik (CT Nov. pop. X 417/9).
prete *m.* prift, zot.
prezioso *agg.* i çmúar (PS Par. 378/345), i vyer (Sch. CS LXXIV v. 22).
prezzo *m.* çmim (CT Nov. pop. IX 404/2).
prezzolato *agg.* i pagúar, i shítur.
prigione *f.* fulaqí (PS MShM 346/996; C.D. III/38).
prigionia *f.* robëri (PS NShGj 413/123); fulaqí.
primavera *f.* paravërë (CT Prov. 309).
prima 1. *avv.* më përë. 2. *loc prep.* **prima di...** më përë se...
primeggiare *vi.* (*fig.*) shkëlqénj.
primo *agg.* i përë.
principale *m.* i zot, *f.* e zónjë.
principiare 1. *vt.* zë. 2. *vi.* zë, zë fill.
principio *m.* 1) të zënë.
privare *vt.* (i) nxier – privare della vita **nxier gjellën.**
privazione *f.* shtrëngím (CT Nov. pop. IX 397/19), ngushtím (PS Par. 368/31).
probità *f.* ndërë, nder.
probo *agg.* i dréjtë, i ndërmë.
procedere *vi.* jec.
processione *m.* shtektím.
proclama *m.* shpállje (CT Nov. pop. VII 388/14).
procrastinare *vt.* mënónj.
procreare *vt.* e *vi.* binj (PS MShM 345/984).
prode 1. *agg.* trim, guximtár (CT Nov. pop. VII 388/30), kreshník (PS NShGj 410/29). 2. *m.* jar (Sch. Vol. I 46/10), trim.
prodezza *f.* trimëri (C.D. I/4).

prodigio *m.* mbrákull, famásmë (C.D. II/20).

prodigo *agg.* 1) dorëgjérë (CT Nov. pop IX 400/35); 2) zëmbërmádh (CT Nov. pop. V 373/15).

prodotto *m.* 1) shërbëtíré; 2) shërbés.

produrre *vt.* 1) bënj; 2) krenj (CT II/I 41 v 8); 3) qés (CT Nov. pop. III 364/8); 4) (*scherz. o iron.*) piell.

produttivo *agg.* pjellór (CT IV 29 v. 8).

proferire *vt.* thom.

professione *f.* shërbëtíré.

profeta *m.* profét (PS MShM 320/48), parathënës (Sch. CS LXXII v. 49).

profilatura *f.* përfíll.

profilo *m.* përfíll.

profitto *m.* fitím (CT Prov. 248).

profondamente *avv.* 1) húmbët; 2) réndë – dormiva profondamente **flëj réndë**.

profondità *f.* të húmbët, húmbje (CT Nov. pop. VII 388/19).

profondo *agg.* i húmbët, i thëllë (Sch. CS II v. 14).

profumo *m.* erí (Sch. Vol. III 18/65).

progredire *vi.* përpáronj (PS NshMi 402/92).

proibire *vt.* 1) mohónj (Sch. CS LXXI v. 35); 2) ndalónj (Sch. CS LXIV v. 35).

proibizione *f.* ndalím (CT Nov. pop. X 420/6).

proiettile *m.* vol (Sch. Vol. I 64/10).

prole *f.* fëmíjë (PSMShM 323/161).

prolifico *agg.* pjellór (CT IV 29 v. 8).

prolungare *vt.* nglanj (nglat).

promettere *vt.* 1) taks; 2) zotónem (CT Nov. pop. X 414/17).

promiscuo *agg.* i përzier.

prono *agg.* i përmýstë (përmýsëm).

prontamente *avv.* njíze, mbjátu (Sch. Vol. I 12/25), shpejt (Sch. CS XLV v. 8).

pronto *agg.* i gatúam (Sch. Vol. I 18/117).

pronunciare *vt.* shqiptónj (CT Nov. pop IX 401/33), thom.

propizio *agg.* i mbaré.

proporzione *f.* másë (Sch. CS LXXIV v. 7).

proposito *m.* 1) qëllím (Sch. CS XX v. 5); 2) vullím (Sch. CS IV v. 7).

proprietà *f.* (*fig.*) péthk.

proprietaria *f.* e zónjë.

proprietario *m.* i zot.

proprio 1. *agg.* i vet (PSMShM 356/1361). 2. *avv.* vërtét (ftet), po.

prorompente *agg.* i rrëmbýeshëm (CT Nov. pop. IX 397/5).

prosciugare *vt.* ter, thanj.

proscritto *agg.* i dëbúam (L.M. 230-1), i përzënë (CT Nov. pop. I 354/5).

proscrivere *vt.* përzë (CT Nov. pop. I 354/5), debónj (PS Par. 381/414).

proscrizione *f.* debí (Sch. Vol. III 180/50), të përzënë (CT Nov. pop. I 354/5).

proselito *m.* ndjektár (PS NShK 437/55).

prosperità *f.* qósmë.

prospero *agg.* i qósmë.

prossimo 1. *m.* fqinjë.

prostituirsi *vr.* kurvëronj (C.D. II/30).

prostituta *f.* kúrvë (CT Prov. 154), (*fig.*) dósë.

prostrare *vt.* përmýs (CT Prov. 175).

prostrato *agg.* 1) i këpútur, i ngóstë; 2) i përmýstë (përmýsëm).

proteggere *vt.* 1) mburónj (Sch. Vol. I 82/7), mpronj (Sch. CS LXX v. 42); 2) rúanj; 3) pështrónj, përvësh (Sch. Vol. I 156/2).

protendere *vt.* ndenj, nglanj (nglat).

protettore *m.* 1) mburónjës (PS NshMi 401/71), mprónjës (Sch. CS LXXI v. 62); 2) ndihmëtar (Sch. CS XXVI v. 17).

protezione *f.* 1) mburónjë (Sch. CS XLI v. 22), mëndóre (PS NshMi 403/120); 2) pështrim (CT CS LXXIII 211/1), shpágër (Sch. CS XXIII v. 18); 3) ndihmë.

protrarre *vt.* nglanj (nglat).

provare *vt.* 1) vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8).

provenire *vi.* vinj - da dove proviene questa parola? **ka vjen kjo fjalë?**

provocare *vt.* (*fig.*) dhez, çel.

provvedere *vi.* përkujdësem (CT Prov. 125).

prudente *agg.* 1) i mátur, i úrtë; 2) i nojtëshëm (Sch. Vol. III 14/23), i norémë (Sch. Vol. III 76/51).

prudere *vi.* ha.

prugna *f.* (*bot.*) kúmbull.

prugno *m.* (*bot.*) kúmbull.

prugnolo *m.* (*bot.*) kullumbri.

puccia *f.* márrë (CT Nov. pop. VII 389/2).

puccia *agg.* i márrshëm (CT Nov. pop. IX 403/26).

puccia *m.* márrë (CT Nov. pop. VII 389/2).

puccia *f.* lehónë (Sch. CS LXXIII v. 56).

puccia *m.* grusht.

pula *f.* gërdhú (Sch. Vol. II 12/12).

pulce *f.* (*entom.*) plesht.

pulcino *m.* (*ornit.*) 1) zog; 2) (*di gallina*) pulaqídh.

puledro *m.* (*zool.*) mëz.

pulire *vt.* 1) pastrónj; 2) lanj; 3) fshinj.

pulito *agg.* i pástër, i pastrúam, i lárë.

pulitura *f.* pastrím.

pulizia *f.* pastrím.

pulsante *m.* súmbë.

pulviscolo *m.* plúhur, buhúa (Sch. Vol. I 42/15).

pungere *vt.* shponj, gëlmónj (C.D. I/166).

pungolare *vt.* qëndrís, shponj.

pungolo *m.* qëndrí.

punizione *f.* ndëshkím (PS NShK 437/43).

punta *f.* májë (PS RrK 303/146), skanj (CT Nov. pop. X 419/14).

puntare *vt.* 1) loz.

punteggiato *agg.* píka-píka.

pupilla *f.* (*anat.*) núse.

puramente *adv.* vétëm, po.

purgare *vt.* shkriénj (PS MShM 358/1437).

purificare *vt.* dëlír (Sch. Vol. III 48/583), këllónj.

purificazione *f.* të dëlírurit (Sch. CS XXXVII v. 1).

puro *agg.* 1) i dëlírë (Sch. CS III v. 1), i kullúam (këllúam), i pástër, i qërúam; 2) i thjështë (Sch. CS XLIII v. 14).

pusillanime *agg.* trëmbësár.

pusillanimità *f.* trëmbësí, ligështí (PS Par. 370/113).

putiferio *m.* (*fig.*) písë, lémë.

putire *vi.* qélbem.

putrefare *vt.* kalb.

putrefatto *agg.* i kálbët.

putrescenza *f.* kalbësírë.

putrido *agg.* i kálbët.

putridume *m.* kalbësírë.

puttana *f.* kúrvë (CT Prov. 154), (*fig.*) dósë.

puzza *f.* qelbësírë.

puzzare *vi.* qélbem.

puzzo *m.* qelbësírë.

puzzolente *agg.* i qélbët, i qélbur.

Q

qua *avv.* këtú, këtéj.

quagliare *vi. e vt.* piks.

quaglio *vedi caglio.*

qualche *agg. indef. indecl.* ca, disá, ndo, ndonjë – qualche giorno **ndo ditë** – qualche volta **ndoherë**.

qualcosa *pron. indef.* gjagjë, gjë.

qualcuno *pron. indef.* ndonjerí, (*in costrutti partitivi*) ndonjëri, ndonjë.

quale *pron. e agg. interr. m.* çíli, *f.* çíla, *pl.* **quali** *m.* çílët, *f.* çílat.

qualità *f.* 1) llojë (PS MShM 357/1400).

qualora *cong.* në (na).

qualsiasi *agg. indef.* çdo (Sch. CS XVIII v. 4), nga.

quando *avv. e cong.* kur, si - quando ritorni? **kur prire?** - quando arrivi, chiamami **si jarrën thërritëm**.

1. quanto 1. *agg. indef.* sa – quanti bicchieri hai bevuto? **sa qelqe ke pirë?** 2. *pron.* 1) *interr.* sa – quanti eravate? **sa ishët?** 2) *relat.* sa – raccontò quanto sapeva **rrëfirjti sa dij** 3. *avv.* sa – lavora quanto può **shërben sa mënd**.

quantunque *cong.* megjithëse, ndónë (ndónse) (CT II/I 27 v. 1).

quaranta *num. card.* dyzét.

quarantesimo *num. ord.* i dyzétë.

quaresima *f.* krëshmë.

quartiere *m.* ngástër (CT Prov. 77).

quarto *num. ord.* i kátërt (i kártë).

quasi *avv.* mbáse (Sch. Vol. I 68/3), monu (Sch. Vol. I 140/16).

quattordicesimo *num. ord.* i katmbëdhjëtë.

quattordici *num. card.* katërbëdhjëtë.

quattro *num. card.* kátër.

quattrocentesimo *num. ord.* i katërqíndtë.

quattrocento *num. card.* katërqínd.

quel, quello *agg. e pron. dimostr. m.* aí, *pl.* atá, *f.* ajó, *pl.* ató – quello è un ladro **ai ë një kusar** – quella mi parlò male di te **ajo më foli lig për tij** – quel bicchiere è rotto **ai qelq isht i çarë** – quella ragazza **ajo kopile**.

quella *f.* 1. *pron. dimostr.* ajó – 2. *agg. dimostr.* ajó

quercia *f. (bot.)* lis.

querelare *vt.* ngalés, padís (PS RrK 299/48).

questi *pron. dimostr. m.* ky.

questo *agg. e pron. dimostr. m.* ky, *pl.* këtá, *f.* kjo, *pl.* këtó.

questuante *m.* rrahadërë.

questuare *vt.* lyp.

qui *avv.* këtú.

quiescenza *f.* pushím (Sch. CS LXX v. 24).
quietare *agg.* zbut (Sch. CS LXXIII v. 59).
quiete *f.* qetmí (Sch. Vol. I 70/1), qetësí (CT Nov. pop. X 411/9), páqe.
quieto *agg.* i qétëm (CT Nov. pop. X 412/14).
quindicesimo *num. opesëqíndtë rd.* i pesëmbëdhjëtë.
quindici *num. card.* pesëmbëdhjëtë.
quinto *num. ord.* i péstë.
quota *f.* 1) pjésë; 2) lartësí (CT Nov. pop. III 363/19).
quotazione *f.* vëlësë (Sch. CS LXXIII v. 5).
quotidianamente *avv.* ngadítë, dítë për dítë, përdíta.
quotidiano *agg.* i përdítshëm.

R

- rabbia** *f.* 1) holjasí (Sch. Vol. III 34/330), mēní (Sch. CS XXXIX v. 47); 2) mbri, tërbím.
- rabbioso** *agg.* i mēnìshēm (Sch. Vol. III 32/308).
- rabbonire** *vt.* 1) zbut (Sch. CS LXXIII v. 59); 2) shkrif (PS RrK 299/51).
- rabbuiare** *vt.* 1) err, mētèrr (Sch. Vol. II 82/11); 2) vrēnj (CT Nov. pop. III 362/4).
- rabbuiarsi** *vr.* érrem (CT Nov. pop. IV 369/24).
- raccapricciante** *agg.* i mēndérshēm (CT Nov. pop. X 418/11).
- raccogliere** *vt.* mbjedh, pèrmbjedh (Sch. Vol. III 114/10).
- raccomandare** *vt.* trúanj.
- raccontare** *vt.* rrēfienj.
- racconto** *m.* 1) rrēfím; 2) pèrrálle (Sch. Vol. III 4/1), (*vern.*) pullàre.
- racemo** *m.* vesh, rremb.
- racimolare** *vt.* mbjedh.
- racimolo** *m.* vesh, rremb.
- raddrizzare** *vt.* ndreq.
- radice** *f.* 1) rrénjē; 2) (*di montagna*) rrézē (Sch. CS XXXII v. 29).
- radioso** *agg.* 1) *agg.* llamparísēm (llambarísēm) (C.D. I/9), i ndrítēm (PS MShM 344/944); 2) i lúmē (Sch. CS II v. 62).
- rado** *agg.* i rrállē.
- radunare** *vt.* 1) mbjedh; 2) pèrbashkónj (Sch. CS VII v. 37).
- raduno** *m.* kuvénd (CT Nov. pop. X 424/33).
- radura** *f.* rrúzē (Sch. Vol. III 28/249), shesh.
- raffermo** *agg.* i thátē – pane raffermo **bukë e thatë**.
- raffinato** *agg.* 1) i shèrbýer, i shèrbýem; 2) i stolísur.
- rafforzare** *vt.* fortèsónj (PS MShM 334/554), kèndéll (CT Nov. pop. XIII 463/3).
- raffreddare** *vt.* ftoh.
- raffreddarsi** *vr.* ftóhem.
- ragazza** *f.* vájzē, kopíle.
- ragazzo** *m.* djal, kopíl.
- ragazzotto** *m.* djalósh (CT Nov. pop. VI 378/12).
- raggelare** 1. *vt.* mbèrdhínj (Sch. CS LXII v. 12), ngjeth. 2. *vi.* ngjéthem (Sch. Vol. I 4/7), zmárdhem.
- raggelato** *agg.* 1) (*fig.*) i ngúrtē (CT I 26 v. 122), i ngurúam (CT Nov. pop. X 416/26).
- raggiante** *agg.* 1) llamparísēm (llambarísēm) (C.D. I/9); 2) i lúmē (Sch. CS II v. 62).
- raggiare** *vi.* e *vt.* rrezónj (Sch. CS XL v. 16), llamparís (llambarís) (Sch. Vol. II 46/27).
- raggio** *m.* rréze (CT Nov. pop. II 358/11), rrēmpē (Sch. Vol. I 42/8) – i raggi del sole **rrezet e diellit**.
- raggirare** *vt.* 1) gēnjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97); 2) torlónj (CT Nov. pop. XII 454/16), (*fam.*) loz.
- raggiro** *m.* gēnjéshtër (PS RrK 308/240).

raggiungere *vt.* 1) arrénj te (në), mrínj (mrrínj) te (në); 2) përglánj (CT Prov. 370).
raggranellare *vt.* mbjedh.
raggrinzare *vt.* rrudh (CT Nov. pop. X 417/5).
raggruppare *vt.* mbjedh.
ragguardevole *agg.* i madh.
ragionare *vi.* ligjërónj (PS NShK 436/27), llojás (C.D. II/25).
ragione *f.* 1) arsýe (CT Nov. pop. III 363/40, VI 380/12), ndjëtë (Sch. Vol. I 22/176); 2) ndëlgím, tru; 3) ligj – ha ragione **ka ligj**.
ragliare *vi.* palmónj (Sch. Vol. I 108/39), pall (Sch. Vol. III 56/697), *III pers.* pëllét (UeM 391).
raglio *m.* të pállë (CT Prov. 365).
ragnatela *f.* kamáre (Sch. Vol. VIII 24/7/1).
ragno *m.* (*zool.*) milimángë.
rallegrare *vt.* gëzónj, përgëzónj (CT Nov pop. I 355/19).
rallegrarsi *vr.* gëzónem, harépsem (Sch. Vol. III 46/544), harósem (CT IV 33 v. 2).
ramarro *m.* (*zool.*) xhapí.
rammaricarsi *vr.* pëndóhem (CT Nov. pop. VII 388/7).
rammarico *m.* pendím (PS RrK 307/212).
rammendare *vt.* arnónj.
rammendato *agg.* i arnúam.
rammendatura *f.* arním.
rammentare *vt.* kujtónj.
rammollire *vt.* njom, shkrif (PS RrK 299/51).
ramo *m.* dégë.
ramoscello *m.* dushk, lëmíshte (limíshte) (PS MShM 341/813).
rampicante *agg. e m.* (*bot.*) drédhëz.
rampino *m.* grep (CT Nov. pop. X 411/20).
rana *f.* (*zool.*) brethk.
rancido *agg.* i thartúam (fartúam).
rancore *m.* mbri, duf (Sch. Vol. I 86/73).
randellata *f.* 1) purtekátë (PS RrK 304/169); 2) (*solo pl.*) shkupínj.
rannicchiarsi *vr.* kurkullósem, strúkem (PS Par. 375/233).
ranno *m.* fínjë.
rannuolare *vt.* mjegullónj.
rantolare *vi.* rrahallís (Ant. Alb. Vol. I 260/78), grah (CT CS XXII 146/13).
rantolo *m.* 1) rraháll; 2) gráhmë (Sch. Vol. I 96/123), rëkím.
rapa *f.* (*bot.*) (*selvatica*) llapsánë.
rapace *agg.* i rrëmbýeshëm (CT Nov. pop. IX 397/5).
rapare *vt.* qéth.
rapato *agg.* i qéthur.
rapidamente *avv.* njíze, mbjátu (Sch. Vol. I 12/25), shpejt (Sch. CS XLV v. 8), vrik (CT Nov. pop. X 417/9).
rapidità *f.* shpejtësí (CT Nov. pop. VII 388/3).
rapido *agg.* i shpëjtë (CT CS XXXVI 164/2), vriktór (Sch. Vol. I 4/2).
rapimento *m.* rrëmbím (CT Nov pop. II 359/13).
rapina *f.* 1) kusëri (CT CS LXXXV 230/12); 2) rrëmbím (CT Nov pop. II 359/13).
rapinare *vt.* vjedh.
rapire *vt.* rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).
rappacificare *vt.* pajtónj (Sch. CS XXXVIII v. 21), paqëtónj (PS MShM 338/706).
rappezzare *vt.* arnónj.
rappezzato *agg.* i arnúam.
rappezzatura *f.* arním.

rappezzo *m.* árnë.
rapprendere *vt.* piks.
rappresentante *m.* përfaqësónjës (CT Nov. pop. X 423/39).
raramente *avv.* rrállë.
rarefare *vt.* rrallónj (CT Nov. pop. X 416/17).
raro *agg.* i rrállë.
rasare *vt.* qéth.
rasato *agg.* i qéthur.
rasatura *f.* të qéthur.
raschiare *vt.* gërvísht (Sch. Vol. III 34/346).
raschiatoio *m.* kasistër.
rasente *avv.* rrëzë – è passato rasente **shkoi rrëzë rrëzë**.
rasoio *m.* brisk (Sch. CS LXXIV v. 34).
rasserenare *vt.* 1) fjellónj (thjellónj) (CT IV XXX v. 15); 2) shkrif (PS RrK 299/51).
rasserenarsi *vr.* fjellónem (thjellónem) (Sch. Vol. I 116/38).
rassomigliare *vi.* glas.
1. ratto *m.* (*zool.*) mi.
2. ratto *m.* rrëmbím (CT Nov. pop. II 359/13).
rattoppare *vt.* arnónj.
rattoppato *agg.* i arnúam.
rattoppatura *f.* arním.
rattoppo *m.* árnë.
rattristare *vt.* përlíp (Sch. Vol. III 38/412).
rauco 1. *agg.* i ngjurrët. 2. *con valore avverbiale* ngjurrët – parla rauco **flet ngjurrët**.
ravanello *m.* (*bot.*) rrikk.
ravvedimento *m.* pendím (PS RrK 307/212).
ravvicinare *vt.* qas, afrónj (PS RrK 307/227).
razza *f.* 1) fárë; 2) llojë (PS MShM 357/1400).
re *m.* rregj, mbret (Sch. Vol. I 66/2).
1. reale *agg.* rregjërór (CT Nov. pop. X 424/1).
realizzare *vt.* krenj (CT II/I 41 v 8).
reamo *m.* rregjëri (Sch. CS IV v. 5).
recapitare *vt.* 1) (*da un luogo lontano ad uno vicino*) bie; 2) (*da un luogo vicino ad uno lontano*) qell.
recare *vt.* 1) (*da un luogo lontano ad uno vicino*) bie; 2) (*da un luogo vicino ad uno lontano*) qell.
recente *agg.* i ri.
recidere *vt.* pres.
recinto *m.* vátthë (PS NShK 436/37).
reciso *agg.* i prërë.
redarguire *vt.* llav, qërtónj (CT Prov. 74).
redenzione *f.* shpërblím (PS Par. 370/118).
redigere *vt.* shkrúanj.
redimere *vt.* shpërblénj (PS Par. 370/118).
redine *f.* halenár (Sch. Vol. I 104/56).
refe *m.* pe (CT Prov. 305).
regalare *vt.* dhurónj (dhërónj).
regale *agg.* rregjërór (CT Nov. pop. X 424/1).
regalo *m.* dhurátë (Sch. CS XXIV v. 17), dhurëti (PS NShSh 421/8).
reggere 1. *vt.* mbanj, qell. 2. *vi.* nduris (PS NshMi 400/30).
regina *f.* mbretëreshë (Sch. CS II v. 85).
regio *agg.* rregjërór (CT Nov. pop. X 424/1).

regione *f.* vis (CT Nov. pop. 413/3) - una regione calda **një vis i ngrohtë**.

regnante 1. *m.* rregj, mbret (Sch. Vol. I 66/2). 2. *f.* rregjërëshë (CT Nov. pop IX 398/3), mbretërëshë (Sch. CS II v. 85).

regnare *vi.* rregjërónj, mbretërónj (Sch. CS XXVI v. 26).

regno *m.* rregjëri (Sch. CS IV v. 5), mbretëri (CT Nov. pop. IV 367/15).

reietto *agg. e m.* murg (Sch. Vol. I 68/29); *f.* múrgë (Sch. Vol. I 68/29).

reiterare *vt.* përthóm (PS MShM 361/1565), përtërinj (CT I 27 v. 3).

reminiscenza *f.* kujtím.

remissività *f.* 1) të përmýsur; 2) ujtësi (PSMShM320/68).

remissivo *agg.* 1) i përmýstë (përmýsëm); 2) i njómë.

remo *m.* lopátë.

remunerare *vt.* pagúanj, jap (rrógë).

rena *f.* rërë.

renella *f.* 1) rërë e hóllë; 2) rërë të vëshjevet.

rendere *vt.* 1) priër, priër prápa, jap prápa, dërgónj prápa, kthenj (CT Nov. pop. III 363/35); 2)

repellente *agg.* i mëndërshëm (CT Nov. pop. X 418/11).

reperire *vt.* gjenj.

replicare *vt.* përgjégjem.

reprobo *agg.* i halinósëm (CT I 20 v. 22).

reputazione *f.* 1) nómë (Sch. Vol. III 152/70); 2) émbër; 3) ndërë, nder (Sch. CS XXV v. 4).

requie *f.* prëhje (PS MShM 326/279), të prëjtur (Sch. CS XXIV v. 12).

requisito *m.* kusht (Sch. CS LXIV v.14).

resistente *agg.* i fórtë, qëndrák (CT Nov. pop. IX 400/4).

resistenza *f.* 1) qëndrésë (PS NshMi 402/80); 2) fortësi (PS NShSh 423/47).

resistere *vi.* ndurís (PS NshMi 400/30).

respingere *vt.* 1) llargónj; 2) përzë (CT Nov pop. I 354/5); 3) rrazbís (Sch. Vol. III 14/13), rësht (Sch. CS XXXII v. 8).

respiro *m.* 1) frýmë; 2) (*fig.*) sakátë (sahátë) (Sch. Vol. I 120/105) – esalò l'ultimo respiro **dha sakátë**.

responsabile *agg.* i përgjégjshëm (CT Nov. pop. X 411/11-12), i úrtë.

responsabilità *f.* e përgjégjshme (CT Nov. pop. X 411/11-12).

ressa *f.* lúzmë.

resta *f.* hálë.

restare *vi.* rri, qëndrónj, mbétem (CT Nov pop. II 359/16).

restituire *vt.* priër, priër prápa, jap prápa, dërgónj prápa, kthenj (CT Nov. pop. III 363/35).

restringere 1. *vt.* ngushtónj (ngështónj), shtrëngónj. 2. *vr.* hynj, ngushtónem.

restringimento *m.* ngushtím (PS Par. 368/31), shtrëngím.

restrizione *f.* ngushtím (PS Par. 368/31).

resuscitare *vedi risuscitare*.

rete *f.* pajídhe (Sch. Vol. III 34/325).

reticente *agg.* i mbërthýem.

retribuire *vt.* jap (rrógë), pagúanj – lo retribuisciono mille euro al mese **i japjën një mijë euro (rrógë) te moi, e paguajën një mijë euro te moi**.

retribuzione *f.* rrógë.

rettificare *vt.* ndreq.

rette *m.* shtërpí (CT Nov. pop. X 419/12).

retto *agg.* i dréjtë.

riaffermare *vt.* përthóm (PS MShM 361/1565), përtërinj (CT I 27 v. 3).

rialzo *m.* ledh (Sch. Vol. I 48/9).

riarso *agg.* i thájtur, i thátë, i térmë.

ribadire *vt.* 1) përthóm (PS MShM 361/1565), përtërinj (CT I 27 v. 3); 2) përgjégjem.

ribaltare *vt.* përmýs (CT Prov. 175).

ribattere *vt. e vi.* përgjégjem.

ribollire *vi.* ziénj.

ributtare *vt.* 1) shtë pameta; 2) shtë prapa; 3) viell - ributtò tutto quello che aveva mangiato **vollì gjithë atë që kish ngrënë**; 4) vel - sono cose che mi ributtano **janë shërbise që më veljën** .

ricacciare *vt.* rrazbís (Sch. Vol. III 14/13).

ricamare *vt.* qëndís, terjorís (Sch. Vol. I 78/46).

ricamatura *f.* të qëndísur.

ricamo *f.* qëndímë.

ricchezza *f.* qósmë.

riccio *agg.* i rrúdhur (CT Nov. pop. VII 388/13).

riccioluto *agg.* i rrúdhur (CT Nov. pop. VII 388/13).

ricco *agg.* i qósmë, i qóstë, i bégát (CT II/I 1 v. 5; C.D. V/17).

ricerca *f.* kërkim.

ricercato *agg.* i kërkuám, i kërkuashëm (Sch. CS XLVI v. 17).

richiamare *vt.* 1) thërrés paméta; 2) helq (PS RrK 305/183); 3) llav, qërtónj (CT Prov. 74).

richiedere *vt.* 1) dua, lyp; 2) pýenj.

richiesto *agg.* i kërkuám, i kërkuashëm (Sch. CS XLVI v. 17).

ricolmo *agg.* i plótë, i mblúar.

ricompensa *f.* shpërblím (CT Nov. pop. III 362/33), shpagím (Sch. CS XXXVII v. 20).

ricompensare *vt.* shpërblénj (L.M. 145).

riconciare *vt.* pajtónj (Sch. CS XXXVIII v. 21), paqëtónj (PS MShM 338/706), sivás (Sch. CS VII v. 27).

riconciliatore *agg. e m.* pajtór (PS MShM 350/1156).

riconciliazione *f.* pajtím (Sch. CS LXXI v. 52).

riconoscete *agg.* i njóhshëm (PS MShM 323/150).

riconoscenza *f.* mirënjóhje (CT Nov. pop. IX 400/36), njohësi (CT Nov. pop. IV 369/6).

riconoscere *vt.* 1) njoh – non ti riconosco più **ngë të njoh më**; 2) llojás – avvicinati perché ti riconosca **qasu sa të njoh**.

ricoperto *agg.* i pështrúar, i pështrúar, i pëshjtjellë.

ricoprire *vt.* 1) pështrónj, mbështíell (pështiell); 2) përvësh (Sch. Vol. I 156/2), vesh.

ricordare *vt.* kujtónj.

ricordo *m.* kujtím.

ricotta *f.* gjízë.

ricoverarsi *vr.* ubríhem (Sch. Vol. I 218/51).

ricovero *m.* 1) të bújtur (CT Nov. pop. IX 400/27), stréhë (Sch. Vol. III 6/38); 2) pështrím (CT CS LXXIII 211/1).

ricreare *vt.* dhrosís.

ricrearsi *vi.* dhrosísem.

ricurvo *agg.* grepór (CT IV 33 v. 70), i përkthýem (CT Nov. pop. X 415/21).

ridare *vt.* príer, príer prápa, kthenj (CT Nov. pop. III 363/35).

ridda *f.* vállë (CT Prov. 117).

ridere *vi.* qesh.

ridestare *vt.* zgjonj.

ridire *vt.* përhóm (PS MShM 361/1565), përtërinj (CT I 27 v. 3).

ridotto *agg.* i shkurtúar (shkurtúam).

ridurre *vt.* 1) rrëgjónj (CT IV 33 v. 14); 2) pres; 3) shkurtónj.

riecheggiare *vi.* kumbónj (Sch. Vol. I 108/34).

riempire *vt.* mblonj, mbush (CT Nov. pop. II 358/27).

rientrare *vi.* 1) prírem, mbjídhem.

riferire *vt.* rrëffienj.

rifilare *vt.* 1) jap; 2) shkllakónj.
rifinito *agg.* 1) i shërbýer, i shërbýem; 2) i stolísur.
rifiutare *vt.* mohónj (Sch. CS LXXI v. 35).
riflettere 1. *vi.* mejtónj (CT Prov. 283), mendónem (PS Par. 367/17). 2. *vt.* pasqyrís (Sch. Vol. II 40/15).
rifugiarsi *vr.* ubríhem (Sch. Vol. I 218/51).
rifulgere *vi.* 1) shkëlqénj; 2) llamparis (llambarís) (Sch. Vol. II 46/27).
riga *f.* rádhë (PS Par. 382/456).
rigaglie *f.pl.* të përbrëndshëme (PS Par. 369/87).
rigagnolo *m.* llavinár, rrëké (Sch. Vol. III 102/10).
rigenerare *vt.* këndéll (CT Nov. pop. XIII 463/3).
rigettare *vt.* 1) rrazbís (Sch. Vol. III 14/13); 2) víllem.
rigido *agg.* i thátë.
rigore *m.* 1) tétím;
rigoroso *agg.* i rréptë (PS MShM 358/1460).
riguardare *vt.* ngas – non mi riguarda **ngë më nget mua.**
riguardo *m.* kujdës.
rilevamento *m.* másë (Sch. CS LXXIV v. 7), të mátur.
rilevante *agg.* i madh.
rilevanza *f.* 1) rëndësi (CT Nov. pop. 413/14; PS RrK 301/96); 2) vëlësë (Sch. CS LXXIII v. 5).
rilievo *m.* 1) rahj; 2) rëndësi (CT Nov. pop. 413/14; PS RrK 301/96); 2) vëlësë (Sch. CS LXXIII v. 5).
rilucere *vi.* 1) shkëlqénj; 2) llamparis (llambarís) (Sch. Vol. II 46/27).
rimandare *vt.* mënónj.
rimanere *vi.* 1) rri, qëndrónj, mbétem (CT Nov. pop. II 359/16); 2) vjétem – quanti euro ti sono rimasti **sa euro t'u vjetën.**
rimbalzare *vi.* shkapërdhíq.
rimboccare *vt.* shpërvësh (Sch. Vol. III 70/56).
rimbombare *vi.* gjëmón, bumbullís (Sch. Vol. I 48/1), kumbón (Sch. Vol. I 108/34).
rimbombo *m.* 1) bumbullímë (Sch. CS XV v. 10), rumbullímë (Sch. Vol. III 24/184); 2) trëndirë (Sch. Vol. I 198/VI/5).
rimborsare *vt.* pagúanj.
rimbrottare *vt.* llav, qértónj (CT Prov. 74).
rimedio *m.* mëngjí (PS Par. 371/144).
rimembranza *f.* kujtím.
rimembrare *vt.* kujtónj.
rimettere *vt.* 1) vë (vu) paméta; 2) víell.
rimorso *m.* pendím (PS RrK 307/212).
rimpianto *m.* pendím (PS RrK 307/212).
rimpiazzare *vt.* 1) ndërrónj; 2) marr véndin.
rimpinzare *vt.* cinj mírë, ngëlinj (CT Prov. 185).
rimproverare *vt.* 1) qértónj (CT Prov. 74); 2) llav.
rimuovere *vt.* 1) nxíer; 2) shkllakónj; 3) shkul; 4) lëndëris (lindirís).
rincasare *vi.* mbjídhem, prírem.
rinchiudere *vt.* mbyll, mbëllínj.
rinchiuso *agg.* i mbýllëm, i mbëllímë, i mbýllur, i mbëllíjtur.
rincrescimento *m.* pendím (PS RrK 307/212).
rinforzare *vt.* fortësónj (PS MShM 334/554).
ringraziare *vt.* haristís, hiríps (Sch. Vol. I 110/64).
rinnegare *vt.* mohónj (Sch. CS LXXI v. 35).
rinnovare *vt.* përtërinj (CT I 27 v. 3).

rinomanza *f.* 1) nómë (Sch. Vol. III 152/70); 2) émbër.

rinomato *agg.* i klúam (Sch. Vol. III 86/70), i njóhur.

rinsecchire 1. *vt.* ter, thanj. 2. *vi.* rrëfiksem (Sch. CS LXIV v. 324), vëshkem (Sch. Vol. III 90/13).

rinsecchito *agg.* 1) rrozg (CT Nov. pop. XII 454/16); 2) i vëshkur (CT Nov. pop. II 358/29).

rintronare *vi.* gjëmón, bumbullís (Sch. Vol. I 48/1), kumbón (Sch. Vol. I 108/34).

rinvenire *vt.* gjenj.

rinviare *vt.* mënónj.

rinvigore *vt.* këndéll (CT Nov. pop. XIII 463/3).

rio *m.* llavinár, rréké (Sch. Vol. III 102/10).

rione *m.* ngástër (CT Prov. 77).

ripagare *vt.* pagúanj.

riparare *vt.* 1) mburónj (Sch. Vol. I 82/7), mpronj (Sch. CS LXX v. 42); 2) dërtónj, ndreq; 3) pështrónj, pështiell.

ripararsi *vr.* ubríhem (Sch. Vol. I 218/51).

riparato *agg.* 1) i mburúar (Sch. Vol. I 82/7), i mprúar (Sch. CS LXX v. 42); 2) i dërtúam, i ndrëqur; 3) i pështrúar, i pëshjtjellë.

riparo *m.* 1) pështrím (CT CS LXXIII 211/1); 2) stréhë (Sch. Vol. III 6/38).

1. ripartire *vt.* ndanj.

2. ripartire *vi.* níssem paméta.

ripartito *agg.* i ndaré (ndájtur).

ripetere *vt.* përtërinj (CT I 27 v. 3), përhóm (PS MShM 361/1565).

ripieno *agg.* i mblúar, i plótë.

riporre *vt.* 1) vu te véndi; 2) adhjas (Sch. Vol. I 120/109); 3) kumbís (CT I 20 v. 31), mbështét (PS MShM 341/835).

riportare *vt.* 1) (*da un luogo vicino ad uno lontano*) qell prápa; 2) (*da un luogo lontano ad uno vicino*) bíte prápa; 3) (*riferire*) rrëfienj.

riposare *vi.* prëhem (CT Nov. pop. IV369/9), pushónj (CS L v. 12).

riposo *m.* 1) prëhje (PS MShM 326/279), të prëjtur (Sch. CS XXIV v. 12); 2) pushím (Sch. CS LXX v. 24).

riprendere 1. *vt.* 1) marr, marr pameta – riprese la parola **mori pameta fjalën** – chi va a riprendere i bimbi a scuola? **kush vet'e merr fëmijët te skolla?**; 2) zë paméta – il ladro fuggì ma lo ripresero **kusari jiku por e zunë pameta** – ripresero il percorso fatto ieri **zunë pameta dhromin bërë dje**; 3) marr prápa – riprenditi il tuo libro **mirr prapa librin tënd**; 4) zë pameta fill – ha ripreso a parlare **zuri pameta fill të flisëj**; 5) qërtónj (CT Prov. 74), llav – il padre lo riprendeva molte volte **i jati e llavëj (qërtoj) shumë herë**. 2. *vi.* 1) zë paméta, zë pameta fill – quando riprende il film? **kur zë pameta filmi?** 3. *vr.* ngjállem, këndéllem (CT Nov. pop. XIII 463/3).

ripugnare *vi.* 1) (më) vel, (i) sihjénem - le mosche mi ripugnano **i sihjenem mizavet**;

ripulire *vt.* 1) fshinj; 2) pastrónj; 3) lanj.

risanamento *m.* shërím (PS NShP 429/5).

risanare *vt.* shëronj.

risarcimento *m.* shpërblím (CT Nov. pop. III 362/33), shpagím (Sch. CS XXXVII v. 20).

risarcire *vt.* shpërblénj (L.M. 145).

risata *f.* gaz, të qëshur.

riscaldare *vt.* ngroh.

rischio *m.* rrëzik (Sch. CS XXVI v. 6).

rischioso *agg.* i rrëzikshëm (PSMShM351/1185).

risciacquare *vt.* shpëlánj.

riscontrare *vt.* vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8).

riscuotere *vt.* zmeks, shkunj (shkund).

risentimento *m.* mbri.

risentire 1. *vt.* gjëgjem paméta. 2. *vi.* rienj.

risentirsi *vr.* mbrihem.
riservato *agg.* i mbýllëm, i mbëllímë, i mbërthýem.
risiedere *vi.* jes, rri, banónj (Sch. TDH c.VI r.2).
1. riso *m.* gaz, të qëshur.
2. riso *m.* rriz.
risorgere *vi.* ngjállem.
risparmiare *vt.* kursénj.
risparmio *m.* kursím (PS RrK 308/248).
rispecchiare *vt.* pasqyrís (Sch. Vol. II 40/15).
rispedire *vt.* dërgónj prápa, príer prápa.
rispettabile *agg.* i ndërmë, i ndërshtëm (CT Nov. pop. IV 368/12).
rispettabilità *f.* ndërë, nder (Sch. CS XXV v. 4).
rispettare *vt.* nderónj, nder (C.D. II/22).
rispettato *agg.* i nderúar, i ndërmë, i fálur, i përfálur (PS MShM 319/15).
rispetto *m.* ndërë, nder (Sch. CS XXV v. 4).
risplendente *agg.* llamparisëm (llambarísëm) (C.D. I/9).
risplendere *vi.* 1) shkëlqénj; 2) llamparis (llambarís) (Sch. Vol. II 46/27).
rispondere *vi. e vt.* përgjégjem.
risposta *f.* përgjégje.
rissa *f.* të zënë.
ristabilimento *m.* shërim (PS NShP 429/5).
ristabilire *vt.* 1) shëronj.
ristorare *vt.* dhrosís.
ristorarsi *vi.* dhrosísem.
ristoro *m.* dhrosí.
ristrettezza *f.* ngushtëm (PS Par. 368/31), shtrëngím (CT Nov. pop. IX 397/19).
risucchiare *vt.* thith.
risultare *vi.* 1) mblenj – con quel vestito risulti più bella **me atë vestë mblen më e bukur**.
risuonare *vi.* 1) kumbónj (Sch. Vol. I 108/34); 2) trëndëllís (Sch. Vol. III 144/114).
risurrezione *f.* të ngjállur.
risuscitare 1. *vt.* ngjáll. 2. *vr.* ngjállem.
risvegliare *vt.* zgjonj.
ritardare *vt. e vi.* mënónj.
ritempere *vt.* 1) dhrosís; 2) këndëll (CT Nov. pop. XIII 463/3).
ritirato *agg.* i fillëm (Sch. CS LII v. 2), i vétëm.
rito *m.* rit.
ritornare *vi.* 1) prírem, kthéhem (PS MShM 349/1121); 2) mbjidhem.
ritorto *agg.* grepór (CT IV 33 v. 70).
ritrattare *vt.* mohónj (Sch. CS LXXI v. 35).
ritroso *agg.* i mbýllëm, i mbëllímë.
ritrovarsi *vr.* gjëndem.
riunione *f.* kuvënd (CT Nov. pop. X 424/33), përzím (Sch. Vol. III 142/61).
riunire *vt.* 1) mbjedh, përmbjédh (Sch. Vol. III 114/10); 2) përbashkónj (Sch. CS VII v. 37).
riuscire *vi.* 1) da(lë)nj - la festa riuscì bene **festa dollì mirë**; vinj - sta riuscendo un bel lavoro **isht e vjen një bukur shërbëtirë**; 2) ia bënj të - non riesco a leggere cosa c'è scritto **ngë ia bënj të zgledh atë çë ë shkruar**; 3) da(lë)nj paméta.
riva *f.* breg (Sch. CS LI v. 28), zall (Sch. Vol. III 40/447).
rivelare *vt.* 1) kallëzónj (CT Nov. pop. III 363/7); 2) zblónj (zbelónj).
riverire *vt.* 1) fálëm (L.M. 322); 2) nderónj, nder (C.D. II/22); 3) ponís (Sch. Vol. III 110/88).
riverito *agg.* i fálur, i përfálur (PS MShM 319/15).
riversare *vt.* 1) derdh; 2) mbraz; shklakónj; shpërvíell (Sch. CS LXIX v. 11)..

rivestimento *m.* mbulësë (CT Nov. pop. I 353/10).

rivestire *vt.* 1) pështrónj, mbështíell (pështiell); 2) përvësh (Sch. Vol. I 156/2), vesh.

rivestito *agg.* 1) i pështrúam, i pështrúar, i pëshhtëllë; 2) i përvëshur (Sch. Vol. I 156/2).

rivo *m.* llavinár, rrëké (Sch. Vol. III 102/10).

rivolgere *vt.* kthenj (CT Nov. pop. IX 403/28).

rivolo *m.* rrëké (Sch. Vol. III 102/10).

rivoltare *v.* 1) prier - rivolta la carne nella padella **prier mishtë te digani**; 2) përmýs (CT Prov. 175) - rivolta il bicchiere **përmýs qelqin**; 3) vë alla shtrëmbra - rivoltò la camicia **vuri këmishën alla shtrëmbra**; 4) vel - mi rivoltava solo a sentirla parlare **më velëj po sa e gjegjesha të flisëj**; 5) shpërvësh (Sch. Vol. III 70/56) - rivoltò le maniche **shpërveshi mëngët**.

roba *f.* 1) tëshë (CT Nov. pop. VI 379/36); 2) (*pl.*) shërbíse - prendi tutta la tua roba **mirr gjithë shërbiset tote**.

roboante *agg.* gjëmór (Sch. Vol. II 140/2).

robustezza *f.* qëndrésë (PS NshMi 402/80).

robusto *agg.* i búshëm (CT Nov. pop. IV 369/16), i fórtë, qëndrák (CT Nov. pop. IX 400/4).

rocchio *m.* (*di carne*) kërm (C.D.)

roccia *f.* shkëmb.

rodere *vt.* brenj (Sch. Vol. III 38/422), grapsónj (CT Nov. pop. X 414/38), grinj.

rodersi *vr.* grihem (CT Nov. pop. XV 477/30), háhem.

rogna *f.* psórë (CT II/I 24 v. 2).

rogo *m.* zjarr.

rombare *vi.* gjëmón, bumbullís (Sch. Vol. I 48/1).

1. rombo *m.* 1) gjëmë, bumbullímë (Sch. CS XV v. 10), rumbullímë (Sch. Vol. III 24/184); 2) trëndirë (Sch. Vol. I 198/VI/5).

rompere *vt.* 1) çanj; thýenj (CT CS LXXXVII 234/10); 2) shklýenj (CT I 3 v. 3).

rondine *f.* (*ornit.*) dallandýshe (CT I 24 v. 25).

ronfare *vi.* (*fam.*) gërhás (CT Nov. pop. VIII 393/27).

rorido *agg.* i notístë (Sch. Vol. III 176/98).

rosa *f.* (*bot.*) trundafíle – rosa bianca **dorustáne**.

rosicchiare *vt.* brenj (Sch. Vol. III 38/422), grapsónj (CT Nov. pop. X 414/38), zgrap (CT Nov. pop. X 415/31).

rosolaccio *m.* (*bot.*) lulék (CT Nov. pop. V 375/8).

rossegiare *vi.* kuqësónj (CT I 16 v. 11).

rosso *1. agg.* i kuq. *2. m.* i kuq, të kuq – il rosso le sta bene **i kuqi (të kuqit) i rri mirë**.

rostro *m.* cep, grep (CT Nov. pop. X 411/20).

rotto *agg.* i çaré, i thýer (Sch. Vol. III 68/40).

rovello *m.* (*fig.*) gózhdë.

rovente *agg.* i nxéhtë (CT Nov. pop. XV 48/26).

rovere *m.* (*bot.*) qárr (Sch. Vol. III 56/704).

rovesciare *vt.* 1) përmýs (CT Prov. 175); 2) derdh, shpërvíell (Sch. CS LXIX v. 11); 3) prier.

rovescio *1. agg.* ; **alla rovescia** *loc. avv.* alla shtrëmbra.

roveto *m.* férrë, glëmb.

rovina *f.* (*fig.*) gorromímë.

rovinare *1. vt.* 1) prish (CT Nov. pop. V 374/33); 2) gorromís; 3) shkatërrónj. *2. vi.* rrogollisem (Sch. CS LXIV v. 128), gorromísem, bíte, (*in terra*) shpríshem.

rovinato *agg.* 1) i shkatërrúam; 2) i çaré; 3) i grísur, i hallásëm.

rovinoso *agg.* i rrmáksëm (Sch. Vol. III 20/124).

rovistare *vt. e vi.* 1) kërkónj; 2) (*fig.*) shkalís.

rovo *m.* férrë, glëmb.

rubare *vt.* vjedh.

ruberia *f.* kusërí (CT CS LXXXV 230/12).

ruffiano *m.* lëmjërë (CT I 19 v. 6).

ruggire *vi.* grah (CT CS XXII 146/13), *vi.* palmónj (Sch. Vol. I 108/39).

rugiada *f.* vësë (Sch. CS LIX v. 25), notí (Sch. Vol. II 18/VI/21).

rugiadoso *agg.* i notístë (Sch. Vol. III 176/98).

ruminare *vt.* dërtíp.

rumore *m.* 1) trugullímë (Sch. Vol. I 66/13); 2) (*di passi*) trokullímë (CT Nov. pop. XI 442/29).

rumoreggiare *vi.* trugullínj (CT Prov. 320).

ruolo *m.* pjésë.

ruota *f.* rrótë (PS NSHP 430/37).

ruotato *agg.* i pjërrë.

rupe *f.* shkëmb.

ruscello *m.* llavinár, rrëké (Sch. Vol. III 102/10).

russare *vi.* gërhás (CT Nov. pop. VIII 393/27).

ruzzolare *vi.* rrogollísem (Sch. CS LXIV v. 128), gorromísem, shpríshem.

S

- sabato** *m.* e shtúnë – ci vediamo sabato **shihemi të shtunë(n)** – di sabato non lavoro **tek e shtunia ngë shërbenj**.
- sabbia** *f.* rërë.
- sacca** *f.* 1) shpórtë; 2) trástë.
- sacco** *m.* thes.
- saccoccia** *f.* gajófë.
- sacerdote** *m.* prift.
- sacrificio** *m.* 1) flijë (PS MShM 326/263); 2) mund (CT Nov. pop. IX 404/3).
- sacro** *agg.* i shéjtë.
- saetta** *f.* 1) shëgjétë (CT Nov. pop. VII 389/28); 2) rrufë (CT Nov. pop. X 421/14), shkaptímë (Sch. Vol. I 4/2).
- saggezza** *f.* urtësi (C.D. III/8).
- saggio** 1. *agg.* i úrtë, i dîshëm (CT Nov. pop. III 363/24), i dítur (Sch. CS II v. 28). 2. *m.* i úrtë, i dîshëm (CT Nov. pop. III 363/24), i dítur (Sch. CS II v. 28).
- sagoma** *f.* 1) përfill; 2) (*fig.*) númer.
- saio** *m.* rrobík (Sch. CS LXIV v. 31; PS RrK 309/253).
- salare** *vt.* kuprínj.
- salariare** *vt.* pagúanj.
- salario** *m.* rrógë.
- salato** *agg.* i kuprímë.
- saldare** *vt.* 1) ngjinj; 2) pagúanj.
- saldezza** *f.* qëndrésë (PS NshMi 402/80).
- saldo** *agg.* 1) i patúndur, i patúndshëm (PS MShM 347/1048); 2) i fórtë, qëndrák (CT Nov. pop. IX 400/4).
- sale** *m.* krípë.
- salice** *m.* (*bot.*) arëntík (Sch. Vol. III 192/86).
- salire** 1. *vi.* hípem, ngjípem. 2. *vt.* hip, ngjip.
- salita** *f.* të hípur, e përpjëtë (CT Prov. 54; PS RrK 301/102).
- saliva** *f.* pështýmë.
- salsa** *f.* lëng.
- salsiccia** *f.* lëkéngë (likéngë).
- saltare** 1. *vt.* kapërcénj (CT Nov. pop. VII 388/4). 2. *vi.* kërcénj (C.D. 93; CT Nov. pop. V 375/12).
- salterellare** *vi.* shkapërdhíq.
- salticchiare** *vi.* shkapërdhíq.
- salutare** *vt.* fález, përhëndét (PS Par. 376/281).
- saluto** *m.* të përhëndétur (PS MShM 322/116), (*solo pl.*) të fála.
- salvacondotto** *m.* léje (CT Nov. pop. IX 396/22).
- salvaguadare** *vt.* rúanj.
- salvamento** *m.* shpëtím (PS Par. 379/370).

salvare *vt.* shpëtónj (Sch. CS II v. 64).
salvatore *m.* shpëtimtár (PS MShM 328/339).
salvazione *m.* shpëtim (PS Par. 379/370).
salvezza *f.* shpëtim (PS Par. 379/370).
salvo *prep.* veç.
sambuco *m.* (*bot.*) shtog.
sanare *vt.* 1) shërónj; 2) jatrónj (C.D. I/148), mjegjis (Sch. Vol. I 108/57).
sandalo *m.* sándull.
sangue *m.* gjak.
sanguisuga *f.* (*zool.*) shëshëngje.
sano *agg.* 1) i téré;
santificare *vt.* shejtëronj (Sch. CS II v. 10).
santità *f.* shejtëri (PS MShM 326/257), hjeri (PS NShGj 410/36).
santo *agg.* i shéjtë.
santone *m.* shërónjës (CT Nov. pop. VI 379/17).
santuario *m.* hjeróre (Sch. CS LXIV v. 177).
1. sapere *m.* diturí (PS MShM 324/199).
2. sapere 1. *vt.* 1) di, njoh; 2) xë. 2. *vi.* di.
sapiente 1. *agg.* i díshëm (CT Nov. pop. III 363/24), i dítur (Sch. CS II v. 28). 2. *m.* i úrtë, i díshëm (CT Nov. pop. III 363/24), i dítur (Sch. CS II v. 28).
sapienza *f.* 1) diturí (PS MShM 324/199); 2) urtësi (C.D. III/8).
sapone *m.* sapún.
sarchiare *vt.* shkalís.
sarchiatura *f.* të shkalísur.
sasso *m.* gur.
sassoso *agg.* i shúrmë (Sch. Vol. III 56/722).
satollare *vt.* 1) cinj, ngëlínj (CT Prov. 185); 2) mblonj, vel.
satollo *agg.* 1) i cítur, i vélur; 2) i plótë, i mblúam.
saturo *agg.* i mblúam.
savio *agg.* 1) i úrtë; 2) i kujtúashëm (CT Nov. pop. X 418/6).
saziare *vt.* cinj, ngëlínj (CT Prov. 185).
saziarsi *vr.* cítem.
sazio *agg.* 1) i cítur, i ngëlíjtur (CT Prov. 185); 2) i gëlíre (CT I 12 v. 2), i gëlírúam (Sch. Vol. I 88/12); 3) i vélur.
sbacellare *vt.* qërónj.
sbadato *agg.* i harróshëm (CT II 3/1), i pakujdësëm (Sch. Vol. III 188/15).
sbadiglio *m.* gogësimë (CT II/I 6 v. 8).
sbalordimento *m.* mahním (Sch. Vol. I 4/15).
sbalordire *vt.* mahnít (PS MShM 361/1546), thamás (CT Nov. pop. VI 381/4).
sbarra *f.* tra (CT Prov. 223).
sbarramento *m.* sinúar (Sch. Vol. I 4/8).
sbarrare *vt.* 1) mbyll; 2) (*gli occhi*) zgardhëllónj.
sbatacchiare *vt.* shkunj (shkund).
sbeffeggiare *vt.* përqësh (PS RrK 302/124).
sbellicarsi *vr.* (*dal ridere*) ggalíssem.
sberla *f.* shplákë.
sbiadire *vi.* zbéhem (Sch. Vol. I 82/22).
sbiancare 1. *vt.* zbardh. 2. *vi.* 1) zbárdhem; zvérdhem; 2) zbéhem (Sch. Vol. I 82/22).
sbieco *agg.* i shtrëmbër; - **di sbieco** *loc. avv.* shtrëmbër.
sbigottimento *m.* mahním (Sch. Vol. I 4/15).
sbigottire *vt.* mahnít (PS MShM 361/1546).

sbilenco *agg.* i shtrëmbër.
sbocato *agg.* gojëmadh, çiqárdë (CT IV 33 v. 63).
sbocconcettare *vt.* grapsónj (CT Nov. pop. X 414/38).
sbollentare *vt.* përsëllónj.
sborsare *vt.* nxier, pagúanj, spëndónj.
sbottare *vi.* 1) klith (CT Nov. pop. X 414/27); 2) pëlsás (CT Nov. pop. IV 368/17).
sbottonare *vt.* zbërthénj.
sbrindellato *agg.* i shqërrë.
sbrogliare *vt.* zgldh.
sbuffare *vi.* 1) turfullónj (CT Nov. pop. X 415/37); 2) (*ansimare*) gulshónj (CT Nov. pop. X 416/16).
sbraitare *vi.* lurínj.
sbriciolare *vt.* dërmónj (drëmónj).
sbrigarsi *vr.* anangásem, túndem – sbrigati! **anangasu** – cerca di sbrigarti **kërko të tundesh**.
sbucciare *vt.* 1) qërónj; 2) rjep.
sbucciatura *f.* 1) të qërúar; 2) të rjepur; 3) zdrámë.
scabbia *f.* psórë (CT II/I 24 v. 2).
scacciare *vt.* 1) përzé (CT Nov. pop. I 354/5); 2) lëndëris (lindirís).
scaduto *agg.* i shkúam.
scaglia *f.* lëskër (CT Nov. pop. X 415/19), grímë (CT Nov. pop. X 417/15).
scagliare *vt.* shtie, hjedh.
scagliarsi *vr.* sùlem, lëshónem (CT Nov. pop. V 375/12).
scala *f.* shkállë.
scalare *vt.* hip, ngjip.
scalata *f.* të hípur.
scaldare *vt.* ngroh.
scalinata *f.* shkallunéré.
scalo *m.* limén (Sch. CS L v. 18).
scalognato *agg.* i pafátë (CT Nov. pop. XIII 459/2)
scalogno *m.* (*bot.*) presh (CT Prov. 319).
scalpiccio *m.* trokullímë (CT Nov. pop. XI 442/29).
scalpitio *m.* trokullímë (CT Nov. pop. XI 442/29).
scaltrire *vt.* zgjonj.
scaltro *agg.* dinák (CT Nov. pop. VIII 393/37), i zgjúam.
scalzo *agg.* i xáthur.
scambiare *vt.* ndërrónj – **pë' kë më ndërrove?** per chi mi hai scambiato?
scampanellare *vi.* trëndëllís (Sch. Vol. III 144/114).
scampo *m.* shpëtím (PS Par. 379/370).
scanalare *vt.* gërrýenj (Sch. Vol. II 58/29).
scandalo *m.* skëndall.
scannamento *m.* të thértur.
scannare *vt.* ther.
scannato *agg.* i thértur.
scanno *m.* shkamb (Sch. Vol. III 18/80), fron.
scapaccione *m.* shplákë.
scapolo *agg.* e *m.* i pamartúam.
scappare *vi.* 1) jik; 2) shkaptónj (shkaftónj) (Sch. Vol. I 46/14).
scappello *m.* shplákë.
scarafaggio *m.* brúmbull.
scaricare *vt.* 1) shklakónj; 2) nxier.
scarmigliare *vt.* shakmís (Sch. Vol. II 108/32), shpupurís (CT Nov. pop. VIII 393/3).

scarno *agg.* 1) i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55); 2) (*fig.*) i térmë.

scarpa *f.* këpúcë.

scarsella *f.* kulëtë (CT Nov. pop. XII 453/37).

scartare *vt.* shtíe.

scassare *vt.* 1) (*il terreno*) rrëmónj; 2) çanj, shkatarrónj.

scatarrare *vi.* pështýnj, nxíer shkëlbázë.

scaturire *vi.* burónj.

scavalcare *vt.* kapërcénj (CT Nov. pop. VII 388/4).

scavare *vt.* gërrýenj (Sch. Vol. II 58/29).

scegliere *vt.* zgledh (PS MShM 325/235).

scelta *f.* zgledhësi (CT I 1 v. 6).

scelto *agg.* i zglédhur (PS MShM 325/235).

scemo *m.* kličk (CT Nov. pop. IV 368/6), njunj, i patrúshëm (PS MShM 343/913), sturduláq (CT IV 33 v. 62).

scempio *m.* vrasí (Sch. Vol. III 58/12), (*estens.*) maqílí (CT I 24 v. 104).

scendere *vi.* 1) zdrýp/em (Sch. Vol. III 156/17), (*sic.*) kallárem; 2) rrúsem (Sch. Vol. II 16/V/4); 3) (*dal cavallo*) shkalkónj (CT Nov. pop. IX 399/5).

scervellarsi *vi.* danj i lënë, (më) dájën trútë.

scettico *agg.* i ndërýshëm (CT Nov. pop. III 363/6-7).

scetto *m.* shkop.

scheggia *f.* léskër (CT Nov. pop. X 415/19), grímë (CT Nov. pop. X 417/15).

scheletrico *agg.* i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55), asht e likúrë.

schermo *m.* pështrím (CT CS LXXIII 211/1).

schernire *vt.* përqësh (PS RrK 302/124).

scherzare *vi.* bredh.

scherzo *m.* 1) brídhmë (CT Nov. pop. X 419/37); 2) lódër (L.M. 318), ndróle (CT CS LXXXV 230/15).

schiacciare *vt.* 1) shkel; 2) shtyp.

schiacciata *f.* kurúl (Ant. Alb. Vol. I 262/102).

schiacciato *agg.* i shtýpur.

schiaffeggiare *vt.* shplakós (PS NSHK 437/57).

schiaffo *m.* shplákë.

schiamazzare *vi.* (*dei gallinacei*) kakarís (kokorís) (Sch. Vol. II 12/11).

schiantare *vt.* 1) shklýenj (CT I 3 v. 3); 2) këpúnj.

schiarire *vt.* fjellónj (thjellónj) (CT IV XXX v. 15).

schiarirsi *vr.* fjellónem (thjellónem) (Sch. Vol. I 116/38).

schiatte *vi.* 1) vdes; 2) cof (CT Nov. pop. X 411/22); 3) (*di animali*) spovís, ngordh (CT Prov. 282).

schiettato *agg.* i cóftë (Sch. CS LXXI v. 28).

schiavitù *f.* robëri (PS NSHGj 413/123).

schidione *m.* hell (CT Nov. pop. XIV 469/8).

schiena *f.* kurríz, shpínë (CT Nov. pop. X 415/22).

schiera *f.* 1) gódhë (Sch. Vol. II 64/18), túfë (CT Nov. pop. IX 396/38); 2) (*esercito*) úshtër (Sch. Vol. I 48/10), ushtrí (CT I 25 v. 3).

schifare 1. *vt.* vel, i sihjénem. 2. *vr.* sihjénem, vélem – mi schifo dei topi **i sihjénem mivet**.

schioccare *vt.* e *vi.* kërsés.

schioppo *m.* dufék (CT I 16 v. 6), shklúhë (CT Prov. 296).

schiodere *vt.* 1) zbyll, zbëllínj; 2) shkëlqós (CT Nov. pop. VI 379/39).

schiuso *agg.* 1) i zbyllëm, i zbyllur; i shkëlqósur (CT Nov. pop. VI 379/39); 2) i hápët, i hápur.

schiuma *f.* shkúmë.

schiumare *vi.* e *vt.* shkumónj.

schivo *agg.* i márrshëm (CT Nov. pop. IX 403/26), i mbýllëm, i mbëllímë.
schizzare 1. *vt.* stërpík (CT Nov. pop. X 421/24). 2. *vi.* patáksem (Sch. Vol. III 44/518).
sciabola *f.* kórdhë (CT II/I 11 v. 1).
sciabordare *vi.* llokoqísem (CT Nov. pop. X 416/24).
sciacquare *vt.* shpëlánj.
sciacquata *f.* të shpëlárë.
sciaguattare *vi.* llokoqísem (CT Nov. pop. X 416/24).
sciagura *f. (fig.)* gjëmë.
sciagurato *agg.* i nxímë.
scialbo *agg.* i lárë, i shpëlárë.
sciame *m. (fig.)* mjégull.
sciancato *agg. e m.* i shklépur.
scimitarra *f.* kórdhë (CT II/I 11 v. 1).
scimunito *agg.* klič (CT Nov. pop. IV 368/6), i patrúshëm (PS MShM 343/913), sturduláq (CT IV 33 v. 62).
scindere *vt.* ndanj.
scintilla *f.* shkëndíjë.
scintillare *vi.* 1) shkëndínj (Sch. Vol. III 16/63); 2) shkrep (Sch. CS LII v. 6), shkrepín (Sch. CS XXX v. 32)..
scioccare *vt.* skotís.
sciocato *agg.* i skotísur, i skotístë (PS MShM 346/1008).
sciocchezza *f.* shúshë (Sch. Vol. II 48/43).
sciocco *m.* klič (CT Nov. pop. IV 368/6), njunj, sturduláq (CT IV 33 v. 62).
sciogliere *vt.* 1) jos; 2) zglídh; 3) (*i capelli*) spleks.
sciolto *agg.* 1) i jósëm, i jóstë, i jósur; 2) i zglídhur; 3) (*dei capelli*) i spléksur.
sciooperatagGINE *f.* përtësë (L.M. 365).
sciorinare *vt.* ndenj.
scisso *agg.* i ndárë (ndájtur).
sciupare *vt.* 1) capós; 2) jos; 3) prísh (CT Nov. pop. V 374/33).
scivolare *vi.* 1) shkas; 2) shkaptónj (shkaftónj) (Sch. Vol. I 46/14) – gli è scivolato di mano i **shkaftoi ka duart**.
scocciare *vt.* lodh.
scoglio *m.* 1) gúmë (Sch. CS LI v. 26); 2) shkëmb.
scolare *vt. e vi.* shkëllónj.
scolaro *m.* nxénës (PS RrK 314/349).
scollare *vt.* 1) shqínj (Sch. Vol. I 56/23); 2) kępúnj.
scolorire *vt. e vi.* capós.
scolorito *agg.* i capósëm, i lárë.
scolpire *vt.* gdhënd (CT Nov. pop. VII 388/11).
scombinare *vt.* 1) shkatërrónj; 2) shakmís (Sch. Vol. II 108/32); trazónj (Sch. Vol. III 150/51).
scombussolare *vt.* 1) trazónj (Sch. Vol. III 150/51); 2) skotís, shakmís (Sch. Vol. II 108/32), zmeks; 3) shkatërrónj.
scombussolato *agg.* 1) i skotísur, i skotístë (PS MShM 346/1008), i zméksur; 2) i shakmísur (Sch. Vol. II 108/32).
scommettere *vt.* loz.
scompagnare *vt.* shakmís (Sch. Vol. II 108/32), shkatërrónj.
scomparsa *f.* 1) mórtje.
scomparso *agg.* i vdékur.
scompigliare *vt.* 1) ngatërrónj (Sch. Vol. III 34/327), shkatërrónj, shakmís (Sch. Vol. II 108/32); 2) (*i capelli*) shpupurís (CT Nov. pop. VIII 393/3)..
scompiglio *m. (fig.)* lëmë, písë.

scomporre *vt.* shakmís (Sch. Vol. II 108/32).
sconfessare *vt.* mohónj (Sch. CS LXXI v. 35).
sconfiggere *vt.* munj.
sconfinato *agg.* i pasinóre (Sch. Vol. III 74/4).
sconfitto *agg.* i múndur.
scongiurare *vt.* lútem (CT Nov. pop. IV 368/26), parkalés.
sconosciuto 1. *agg.* i panjóhur. 2. *m.* i húaj.
sconvolgente *agg.* 1) i rrëmbýeshëm (CT Nov. pop. IX 397/5); 2) i rrmáksëm (Sch. Vol. I 54/6), i tramáksëm (CT II/I 40 v. 1).
sconvolgere *vt.* 1) trazónj (Sch. Vol. III 150/51); 2) skotís, shkunj (shkund), zmeks; 3) shkatërrónj; 4) taráks (C.D. III/48).
sconvolgimento *m.* taraksí (Sch. Vol. I 104/74), tërbím.
sconvolto *agg.* 1) i trazúar (Sch. Vol. III 174/65); 2) i skotísur, i skotístë (PS MShM 346/1008), i zméksur.
scopa *f.* fshíes.
scopare *vt.* 1) fshinj; 2) dënj.
scoperto *agg.* i zblúar, i zblúam.
scopo *m.* 1) qëllím (Sch. CS XX v. 5); 2) cak (CT Nov. pop. X 419/20).
scoppiare *vi.* 1) kris (CT Nov. pop. I 354/7); 2) pëlsás (CT Nov. pop. IV 368/17).
scoppola *f.* shplákë.
scoprire *vt.* 1) zblónj (zbelónj); 2) diktónj (Sch. CS XXXIII v. 17); 3) gjenj.
scordare *vt.* harrónj.
scordarsi *vr.* harrónj, harrónem.
scordato *agg.* i harrúam.
scoreggia *f.* pórdhë.
scorgere *vt.* 1) përséks; 2) shoh.
scorrere *vi.* 1) rrjedh; 2) shkas.
scorretto *agg.* i paúdhë (CT Nov. pop. XI 442/30).
scorrimento *m.* të rrjédhur, rrjédhje (PS Par. 376/262).
scorso *agg.* i shkúar, i shkúam – la settimana scorsa **te java e shkuame (te java çë shkoi)** – l'anno scorso **vjet**.
scorta *f.* rójë (CT Nov. pop. IV 367/3).
scortare *vt.* përsíell (Sch. CS XLI v. 21).
scorticare *vt.* rjep.
scorticatura *f.* zdrámë, të rjepur.
scorza *f.* lëvóre (CT Nov. pop. XII 452/3).
scoscendimento *m.* gorromímë.
scossa *f.* 1) (*terremoto*) tremék (PS NShGj 413/130); 2) trihjímí (Sch. Vol. III 160/66).
scosso *agg.* i skotísur, i skotístë (PS MShM 346/1008), i zméksur.
scossone *m.* trihjímí (Sch. Vol. III 160/66).
scostare *vt.* llargónj.
scotennare *vt.* rjep.
scotimento *m.* trihjímí (Sch. Vol. III 160/66).
scottare 1. *vt.* përvëlónj (Sch. CS VII v. 30), përsëllónj, djég. 2. *vi.* djég, zíenj.
scottarsi *vr.* përsëllónem, përvëlónem (Sch. CS VII v. 30), díjgem.
scottato *agg.* i përsëllúar (përsëllúam).
scranno *m.* shkamb (Sch. Vol. III 18/80), fron.
screditare *vt.* turpëronj (CT Nov. pop. VI 381/33).
screpolare *vt.* (*per il freddo o lo strofinamento*) fragjónj.
screpolarsi *vr.* (*per il freddo o lo strofinamento*) fragjónem.
screpolato *agg.* (*per il freddo o lo strofinamento*) i fragjúam.

screziato *agg.* i laróshëm (Sch. Vol. II 4/11).
scriba *m.* shkrónjës (Sch. CS LXIV v. 153).
scricchiolare *vi.* kërsës.
scrivano *m.* shkrónjës (Sch. CS LXIV v. 153).
scrivere *vt.* shkrúanj.
scrofa *f.* dósë.
scrollare *vt.* 1) shkunj (shkund), zmeks; 2) zmol.
scrupoloso *agg.* i kujdësëm (Sch. CS XXIII v. 17).
scrutare *vt.* këqýr (Sch. Vol. III 48/592).
scucire *vt.* shqep.
scucito *agg.* i shqépur.
scuderia *f.* stájë (CT I 25 v. 26).
scudiscio *m.* thúpër (CT Nov. pop. VII 389/7; PS RrK 297/8).
scudo *m.* lavútë (Sch. Vol. III 28/242), mburónjë (Sch. CS XLI v. 22).
scultore *m.* gdhëndës (Sch. CS XLI v. 9).
scuoiare *vt.* rjep.
scuotere *vt.* 1) skotís; 2) shkunj (shkund); 3) taráks (C.D. III/48).
scure *f.* sopátë (CT Prov. 204).
scurire 1. *vt.* nxinj, skurís, zeshkónj (CT II/I 15 v. 6). 2. *vi.* nxíhem. 3. *v. impers.* ngrýset.
scuro *agg.* 1) i múrrë; i zëshkë; 2) i vrérët (Sch. Vol. III 110/80).
scusa *f.* ndjësë (Sch. CS XLII v. 30).
scusare *vt.* fal (PS Par. 383/482), ndëjénj.
sdegnare *vt.* 1) vel - tutto quel mangiare mi ha sdegnato **gjithë ata të ngrënë më ka velur**; 2) përbúz (PS NShK 437/41); 3) shkërzénj (shkarzénj) (Sch. CS II v. 38).
sdilinquirsi *vr.* fikem (CT Nov. pop. X 416/16).
sdraiare *vt.* shtrónj.
sdruciolare *vi.* shkas.
sdrucire *vt.* 1) gris, hallás; 2) shqep; 3) shqierr.
sdrucito *agg.* 1) i grísur, i hallásëm; 2) i shqépur.
se *cong.* në (na) – come **se skur, skurse**.
sebbene *cong.* megjithëse, ndónë (ndónse) (CT II/I 27 v. 1).
seccamente *avv.* thátë.
seccare 1. *vt.* 1) (*asciugare*) ter, thanj; 2) (*annoiare*) lodh. 2. *vi.* tháhem.
seccato *agg.* 1) i mbrijtur, (*pop.*) i frýjtur, i lódhët, i lódhur; 2) i thájtur, i thátë, i térmë.
secchia *f.* karróqe (CT II/I 11 v. 8).
secchio *m.* karróqe (CT II/I 11 v. 8), (*sic.*) kat.
secco *agg.* i térmë, i thátë, i thájtur.
secolo *m.* návë (CT Prov. 11).
secondo *num. ord.* i dýtë.
1. sedere *vi.* újem (tújem).
2. sedere *m.* fund, býthë.
sedicesimo *num. ord.* i gjashtëmbëdhjëtë.
sedici *num. card.* gjashtëmbëdhjëtë.
sedile *m.* (*in pietra*) dhoqé.
sedotto *agg.* i magjépsur (Sch. Vol. III 12/139).
sedurre *vt.* magjéps.
sega *f.* shárrë (CT Nov. pop. X 415/13).
segala *f.* (*bot.*) thékër (CT Prov. 9).
segare *vt.* pres.
seggio *m.* fron, shkamb (Sch. Vol. III 18/80).
segnalare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).

segnalazione *m.* sinjáll.
segnale *m.* sinjáll, shéng (Sch. CS XXV v.20).
segnare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).
segno *m.* sinjáll, shéng (Sch. CS XXV v.20).
segreta *f.* burg (Sch. CS LXX v. 45), fulaqí.
segreto *agg.* i fshéhtë.
seguace *m.* ndjektár (PS NShK 437/55).
segugio *m.* langúar (Sch. Vol. III 22/156).
seguire *vt. vt.* ndjek (PS MShM 364/1668), gjurmónj (Sch. Vol. I 78/27).
sei 1. *num. card.* gjáshtë. 2. *m.* gjáshtë.
seicentesimo *num. ord.* i gjashtëqíndtë.
seicento *num. card.* gjashtëqínd.
selezione *f.* zgledhësi (CT I 1 v. 6).
sella *f.* shálë (CT Nov. pop. IX 399/12).
sellare *vt.* shalónj (CT I 24 v. 48).
sellino *m.* shálë (biçikletje, motoçikletje) (CT Nov. pop. IX 399/12).
selva *f.* pílje (Sch. Vol. III 150/32), pýll (CT I 26 v. 68).
selvaggiamente *avv.* egërsisht (Sch. Vol. III 170/21).
selvaggio *agg.* i égër (CT Nov. pop. IV 369/13).
selvatico *agg.* i égër (CT Nov. pop. IV 369/13).
sembianza *f.* dúkje (CT Nov. pop. VII 389/16), të dúkur.
sembrare *vi.* dúkem, mblenj.
seme *m.* fárë.
semenza *f.* fárë.
seminare *vt.* mbíell.
semplice *agg.* i thjështë (Sch. CS XLIII v. 14).
semplicemente *avv.* 1) thjështë (Sch. CS XLIII v. 14); 2) vétëm, po.
sempre *avv.* gjithmónë, kurdohérë (Sch. CS XXXIX v. 37), móse (Sch. Vol. I 16/78), ngahéré.
senile *agg.* plak, i móçëm (CT Nov. pop. X 426/18).
senilita *f.* pleqëri.
senno *m.* 1) tru, ndëlgím - fuori di senno **i dalë trush**; 2) urtësi (C.D. III/8).
sennó *avv.* mëno, ndomós (PS MShM 324/207).
seno *m.* (*anat.*) 1) gjí (C.D. I/72), síse; 2) shkëf (L.M. 192).
senso *m.* ndjénjë (PS MShM 354/1289).
sentiero *m.* dhrom, shteg (CT Nov. pop. X 413/19).
sentimento *m.* ndjénjë (PS MShM 354/1289).
sentinella *f.* rójë (PS Par. 370/127).
sentire *vt.* 1) ndíenj – sento freddo **ndienj tëtím**; 2) gjégjem – da un orecchio non sente **ka njeri vesh ngë gjegjet**; 3) ngas.
senza *prep.* pa – senza casa **pa shpi** – rimase un giorno senza mangiare **qëndroi një ditë pa ngrënë**.
separare *vt.* 1) ndanj; 2) këpúnj; 3) shqínj (Sch. Vol. I 56/23).
separato *agg.* i ndaré (ndájtur).
sepulcro *m.* varr (PS RrK 297/22).
seppellire *vt.* 1) varrëzónj (PS RrK 314/354), varrós (C.D. IV/21); 2) kall (CT CS CIII 284/11).
seppure *cong.* megjithëse, ndónë (ndónse) (CT II/I 27 v. 1).
sera *f.* mbrémë – di sera **mbëmnet** – stasera **sonte** – ieri sera **prémë (mbrémë)** – domani sera **nesër mbréma**.
serata *f.* mbrémë.
serenità *f.* qetmí (Sch. Vol. I 70/1), qetësi (CT Nov. pop. X 411/9), páqe.
sereno *agg.* i fjéllët (thjéllët).

serie *f.* rrësht (CT Nov. pop. XII 452/3), rádhë (PS Par. 382/456).
serio *agg.* 1) i úrtë;
serpe *f.* 1) shtërpí (CT Nov. pop. X 419/12); 2) gjálpër.
serpente *m.* 1) gjálpër; 2) (*lungo e sottile*) berónjë (CT Nov. pop. X 419/12).
serrare *vt.* shtrëngónj.
serrato *agg.* i shtrëngúar, i shtrëngúam.
serratura *f.* dry (CT Nov. pop. III 362/21).
serto *m.* kurórë.
servire *vt. e vi.* shërbénj.
servitore *m.* shërbëtór.
servitù *f.* robëri (PS NShGj 413/123).
servizio *m.* 1) shërbím (PS MShM 330/436); 2) shërbëtíre; 3) urdhuratë; 4) shërbés.
servo *m.* shërbëtór.
sessanta *num. card.* gjashtëdhjëtë.
sesto *num. ord.* i gjashtë.
seta *f.* mundáfsh(t) (CT Nov. pop. VI 379/36); **di seta** i mundáfshhtë.
setacciare *vt.* 1) shosh, shkonj me sítën (te síta), shkónj; 2) kërkónj; 3) (*fig.*) shkalís.
setaccio *m.* sítë.
sete *f.* étë.
settanta *num. card.* shtatëdhjëtë.
settantesimo *num. ord.* i shtatëdhjëtë.
sette *num. card.* shtátë.
settecentesimo *num. ord.* i shtatëqíndtë.
settecento *num. card.* shtatëqínd.
settimana *f.* jávë.
settimo *num. ord.* i shtátë.
severo *agg.* 1) i rréptë (PS MShM 358/1460); 2) i thátë.
sfamare *vt.* 1) cinj, ngëlinj (CT Prov. 185); 2) ushqénj (CT Prov. 233); 3) (*fig.*) tagjís.
sfarzo *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).
sfasciare *vt.* prish (CT Nov. pop. V 374/33), çanj, shkatarrónj.
sfavillante *agg.* llambarísëm (llambarísëm) (C.D. I/9).
sfavillare *vi.* 1) shkëndínj (Sch. Vol. III 16/63); 2) shkrep (Sch. CS LII v. 6), shkrepín (Sch. CS XXX v. 32); 3) llambarís (llambarís) (Sch. Vol. II 46/27).
sfavillio *m.* 1) shkëlqím; 2) síllë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20), të llambarísur.
sfera *f.* 1) lóshkë;
sferza *f.* thúpër (CT Nov. pop. VII 389/7; PS RrK 297/8).
sfiancare *vt.* lodh.
sfiancato *agg.* i lódhët, i lódhur, i ngóstë.
sfibbiare *vt.* 1) zgldh.
sfibrare *vt.* grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov. pop. II 358/16).
sfibrato *agg.* i këpútur, i lódhët, i lódhur, i ngóstë.
sfigato *agg.* i pafátë (CT Nov. pop. XIII 459/2).
sfigurare *vt.* capós.
sfigurato *agg.* i capósëm.
sfilare *vt.* nxíer – gli sfilò le scarpe **i nxori këpucët**.
sfilza *f.* rrësht (CT Nov. pop. XII 452/3), rádhë (PS Par. 382/456).
sfinire *vt.* 1) lodh; 2) vras – questo lavoro mi sfinisce **kjo shërbëtíre më vret**.
sfinito *agg.* i këpútur, i lódhët, i lódhur, i ngóstë, i vraré.
sfiorare *vt.* ngas dálë, ngas, prék (CT Nov. pop. X 421/22).
sfiorire *vi.* rrëfiksem (Sch. CS LXIV v. 324), véshkem (Sch. Vol. III 90/13).

- sfiorito** *agg.* i rrëfiksëm (Sch. Vol. I 110/89), i rrëfiksúr (Sch. CS LXIV v. 324), i vëshkur (CT Nov. pop. II 358/29).
- sfittire** *vt.* rrallónj (CT Nov. pop. X 416/17).
- sfoderare** *vt.* 1) qés (CT Nov. pop. III 364/8); 2) shpërvësh (Sch. Vol. III 70/56).
- sfoglia** *f.* pëtë (CT Nov. pop. V 373/24).
- sfogliare** *vt.* 1) shpërflët (Sch. Vol. II 28/20);
- sfogliata** *f.* kurúl (Ant. Alb. Vol. I 262/102).
- sfolgorante** *agg.* 1) i shkëlqým; 2) llamparisëm (llambarisëm) (C.D. I/9).
- sfolgorare** *vi.* 1) shkrep (Sch. CS LII v. 6), shkrepín (Sch. CS XXX v. 32), vetëtón (CT Nov. pop. X 416/9); 2) shkëlqénj; 3) llamparis (llambaris) (Sch. Vol. II 46/27).
- sfolgorio** *m.* 1) shkëlqím; 2) sillë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20), të llambarisúr.
- sfoltire** *vt.* rrallónj (CT Nov. pop. X 416/17).
- sforacchiato** *agg.* i shpúam.
- sfortunato** *agg.* 1) fatkéq (CT I 26 v. 29), i pafátë (CT Nov. pop. XIII 459/2); 2) i nxímë.
- sforzare** *vt.* dhunónj (C.D. I/102), mundónj (Sch. CS XXIV v. 15).
- sforzarsi** *vr.* dhunónem (C.D. 95).
- sforzo** *m.* mund (CT Nov. pop. IX 404/3).
- sfozzere** *vt.* përqësh (PS RrK 302/124).
- sfregare** *vt.* fërkónj.
- sfrondare** *vt.* 1) shpërflët (Sch. Vol. II 28/20); 2) rrallónj (CT Nov. pop. X 416/17).
- sfuggire** *vi.* 1) jik; 2) shkaptónj (shkaftónj) (Sch. Vol. I 46/14) – gli sfuggì una parola di troppo i shkaftoi një fjalë më shumë; 3) (*fig.*) shkapërdhíq.
- sganasciarsi** *vr.* (*dal ridere*) ggalíssem.
- sganascione** *m.* shplákë.
- sgangherarsi** *vr.* (*dal ridere*) ggalíssem.
- sgattaiolare** *vi.* 1) jik; 2) ndrëqem; 3) (*fig.*) shkapërdhíq.
- sghembo** *agg.* i shtrëmbër.
- sgocciolare** *vt. e vi.* këllónj, shkëllónj.
- sgombrare** *vt.* mbraz.
- sgomento** *m.* mahním (Sch. Vol. I 4/15).
- sgonfiare** *vt.* shfrýnj.
- sgonfio** *agg.* i shfrýjtur.
- sgorgare** *vi.* burónj.
- sgozzare** *vt.* ther.
- sgozzato** *agg.* i thértur.
- sgozzatura** *vt.* të thértur.
- sgradito** *agg.* i padáshur (CT Nov. pop. IV 369/27).
- sgranare** *vt.* 1) shkoq; 2) zgardhëllónj.
- sgravare** 1. *vt.* píell. 2. *vi.* zdírgjem (L.M. 115).
- sgretolare** *vt.* grinj.
- sgridare** *vt.* llav.
- sgrondare** *vt.* shkëllónj.
- sguaiato** *agg.* gojëmádh.
- sguainare** *vt.* 1) qés (CT Nov. pop. III 364/8); 2) shpërvësh (Sch. Vol. III 70/56).
- sgualcitura** *f.* klind.
- sgualdrina** *f.* kúrvë (CT Prov. 154), (*fig.*) dósë.
- sguarnire** *vt.* 1) xhesh; 2) zblónj (zbëlónj).
- sguarnito** *agg.* i xhëshur.
- sguazzare** *vi.* llokoqísem (CT Nov. pop. X 416/24).
1. **sgusciare** *vt.* qërónj.
2. **sgusciare** *vi.* 1) jik; 2) ndrëqem; 3) (*fig.*) shkapërdhíq.

shockare *vt.* zmeks.

sì *avv.* ëj, o.

sibilare *vi.* fërshëllénj (CT Nov. pop. X 419/12).

sibilo *m.* fërshëllím (CT Nov. pop. X 415/34).

siccità *f.* të thátë.

siccome *cong.* pòrsa, pòrsanith (CT Nov. pop. I 353/9, 354/33); të klënë çë.

sicuramente *avv.* flet (vërtëtë).

siepe *f.* gardh (CT Prov. 138).

siglare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).

signora *f.* zónjë.

signore *m.* 1) zot – signor dottore **zoti jatrúa**; 2) (*Dio*) Ynë Zot, Perëndí.

signoreggiare *vt.* zotëronj (CT II/I 39 v. 4).

signoria *f.* zotëri (CT Nov. pop. IV 369/20).

silenzio *m.* qetmí (Sch. Vol. I 70/1), qetësi (CT Nov. pop. X 411/9), páqe.

silenzioso *agg.* i qétur, i qétëm (CT Nov. pop. X 412/14).

similarità *f.* të glárë (L.M. 102).

simposio *m.* goshtí (Sch. Vol. III 58/19).

simultaneamente *avv.* njihërje.

singhiozzare *vi.* kam kúkëzën, dënës (Sch. CS LXIV v. 352).

singhiozzo *m.* kúkëzë.

singolare *agg.* 1) i veçantë (PS NShGj 410/40).

singolo *agg.* i vétëm.

sinistro *agg.* i shtëmënkët (L.M. 28), i shtrëmbër – il piede sinistro **këmba e shtrëmbër**.

sino *prep.* variante di **fino**.

sipario *m.* pëlhúrë (CT Nov. pop. VIII 393/19).

sisma *m.* tremék (PS NShGj 413/130).

sistemare *vt.* 1) vu te véndi; 2) ndreq, dërtónj; 3) adhjás (Sch. Vol. I 120/109).

sito *m.* vend.

situare *vt.* 1) vë (vu); 2) kumbís (CT I 20 v. 31), mbështët (PS MShM 341/835); 3) adhjás (Sch. Vol. I 120/109).

situazione *f.* ndódhje (CT Nov. pop. II 359/4).

slacciare *vt.* zgldh.

slancio *m.* fòrë (Sch. Vol. III 110/63), hov (CT Nov. pop. X 415/28).

slargare *vt.* zgjerónj.

slargo *m.* rrúzë (Sch. Vol. III 28/249), shesh.

slavato *agg.* i lárë, i shpëlárë.

slegare *vt.* zgldh.

slittare *vi.* shkas.

slogare *vt.* 1) këpúnj; 2) príer.

smacchiare *vt.* 1) pastrónj; 2) lanj; 3) fshinj.

smagliante *agg.* i shkëlqým.

smagrito *agg.* i mëshárm (Sch. Vol. II 48/55).

smanceria *f.* lájké (PS NShGj 409/15).

smarrimento *m.* tërbím.

smarrire *vt.* zbíer.

smarrito *agg.* 1) i zbjërrë; 2) i trazúar (Sch. Vol. III 174/65); 3) i tërbúam.

smascherare *vt.* zblónj (zbëlónj).

smemorato *agg.* i harróshëm (CT II 3/1).

smettere 1. *vi.* sos, pushónj (CS L v. 12). 2. *vt.* sos, pushónj (CS L v. 12) – smettila! **sose!**

smidollato *agg.* i njómë, i njómur.

smilzo *agg.* 1) i mëshárm, i hóllë; 2) (*fig.*) i térmë.

sminuzzare *vt.* dërmónj (drëmónj), grinj.
smisurato *agg.* i pasósëm, i pasinóre (Sch. Vol. III 74/4).
smontare 1. *vi.* (*da cavallo*) shkalkónj (CT Nov. pop. IX 399/5).
smorto *agg.* 1) i shúam; 2) i lárë, i shpëlárë; 3) i zbéttë (CT Nov. pop. VI 382/23), i múrrë.
smunto *agg.* i mëshárm, i zbéttë (CT Nov. pop. VI 382/23).
smuovere *vt.* zmol.
snellire *vt.* hëllónj.
snellito *agg.* i hëllúam.
snello *agg.* 1) i hóllë; 2) i zhdërvjéllët (CT Nov. pop. IV 369/16).
snocciolare *vt.* shkoq.
snodare *vt.* zgldh.
sobbalzare *vi.* 1) dallëndísem (Sch. Vol. III 32/289), patáksem (C.D. I/42); 2) taráksem (CT I 2 v. 5), zméksem.
sobborgo *m.* ngástër (CT Prov. 77).
sobrietà *f.* másë (CT Prov. 363).
sobrio *agg.* i mátur.
soccorrere *vt.* ndih.
soccorritore *m.* ndihmëtar (Sch. CS XXVI v. 17).
soccorso *m.* ndihmë.
socializzare *vi.* lidh.
società *f.* shoqëri (CT Prov. 348).
socio *m.* shok (CT Prov. 347), *f.* shóke (Sch. Vol. I 142/38).
sodale *m.* shok (CT Prov. 347).
sodalizio *m.* shoqëri (CT Prov. 348).
soddisfare *vt.* dhrosís, ngëlinj (CT Prov. 185).
soddisfarsi *vr.* dhrosísem.
soddisfatto *agg.* 1) i gëlrirë (CT I 12 v. 2), i gëlríuam (Sch. Vol. I 88/12); 2) i ngëljítur (CT Prov. 185), i cítur; 3) i këndaqur (CT Nov. pop. V 374/32).
soddisfazione *f.* gëlrirë (Sch. CS VII v. 34).
sodo 1. *agg.* i thátë – uova sode **ve të thata**. 2. *avv.* fort, réndë.
sofferente *agg.* 1) i dhullósëm (PS MShM 337/664); 2) i sëmúr.
sofferenza *f.* dhullím (PS RrK 301/93), kopós (C.D. IV/19), lëngím (CT II/I 17 v. 4), *f.* lëngátë (Sch. CS LXXIV v.9), pësím (Sch. CS LVIII v. 27).
soffiare *vt.* e *vi.* frynj.
soffive *agg.* i njómë, i butë.
soffio *m.* frýmë.
soffocare 1. *vt.* mbynj. 2. *vi.* mbýtem.
soffrire 1. *vt.* 1) rienj – soffire il freddo **rien tëtímin**; 2) durónj – non lo poteva soffrire più **ngë mënd t'e duroj më**. 2. *vi.* dérgjem (PS MShM 351/1191), lëngónj (Sch. CS LXXIV v. 54).
soggiacere *vi.* përmýsem (CT Prov. 175).
soggiogare *vt.* përmýs (CT Prov. 175), pushtónj (PS Par. 371/143), xigónj (Sch. Vol. I 4/14).
soglia *f.* prág (Sch. Vol. II 10/13).
sognare *vt.* e *vi.* ëndërrínj.
sogno *m.* ëndërr (n'ëndërr).
solamente *avv.* vétëm, po.
solcare *vt.* 1) (*il terreno*) rrëmónj; 2) gërrýenj (Sch. Vol. II 58/29).
soldato *m.* 1) ushtëtár (CT Nov. pop. IX 396/33); 2) luftár (Sch. Vol. III 150/34).
sole *m.* diell.
solerte *agg.* i kujdësëm (Sch. CS XXIII v. 17).
solidità *f.* qëndrésë (PS NshMi 402/80).
solido *agg.* 1) i fórtë, qëndrák (CT Nov. pop. IX 400/4); 2) i thátë.

solingo *agg.* i fillëm (Sch. CS LII v. 2) i vétëm, vetmëtar (CT Nov. pop. X 411/9-10).
solitario *agg.* i fillëm (Sch. CS LII v. 2) i vétëm, vetmëtar (CT Nov. pop. X 411/9-10).
solitudine *f.* vetmí (Sch. Vol. III 36/372).
sollecitare *vt.* nxitónj (CT Prov. 24), njizónj (Sch. Vol. III 40/455).
sollecito *agg.* i kujdësëm (Sch. CS XXIII v. 17).
solleticare *vt.* dugulís (digulís).
solleticarsi *vr.* dugulísem (digulísem).
solletico *m.* të dugulísur, (*nel linguaggio infantile*) gigí.
sollevare 1. *vt.* ngrënj. 2. *vr.* **sollevarsi** ngrëhem, çohem (CT Nov. pop. X 424/18).
sollievo *m.* ngushëllím (CT Nov. pop. X 412/21).
solo 1. *agg.* i vétëm. 2. *avv.* vétëm, po.
soltanto *avv.* vétëm, po.
soma *f.* bárrë.
somiglianza *f.* të glárë (L.M. 102).
somigliare *vi.* glas.
sommesso *agg.* i përunjët (PS MShM 320/46).
sommità *f.* çúkë (Sch. Vol. III 14/27), kulm (CT Nov. pop. XII 451/6), májë (PS RrK 303/146).
sommo *agg.* i lartë (Sch. CS III v. 8).
sonaglio *m.* këmbórë.
sonata *f.* të rárë.
sonno *m.* gjúmë.
sonnolento *agg.* i qëllúam.
sontuosità *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166).
suntuoso *agg.* i madh.
sopire *vt.* qëllónj,
soppesare *vt.* 1) mas; 2) llojás (L.M. 279).
sopportare *vt.* 1) durónj; 2) qëll.
sopportazione *f.* durím.
sopra 1. *prep.* mbi, sípër. 2. *avv.* sípër, asípra, lart.
sopracciglio *m.* (*anat.*) vétull.
sopraffare *vt.* dhunónj (C.D. I/102), munj, mundónj (Sch. CS XXIV v. 15).
sopraffatto *agg.* i múndur, i dhunúam (C.D. I/102).
sopraffazione *f.* dhúnë (PS MShM 335/590).
soprammobile *m.* stríngël (CT Nov. pop. IX 398/17).
soprannome *m.* ofíqe.
soprannominare *vt.* klúanj (CT CS CIII 283/2).
soquadro *m.* (*fig.*) písë, lémë.
sorba *f.* (*bot.*) válezë.
sorbire *vt.* pi dál'e dálë, pi me ngëllúqe.
sorbo *m.* (*bot.*) válezë.
sorcio *m.* (*zool.*) mi.
sordo *agg.* i shúrdur.
sorella *f.* 1) mótër; 2) (*sorella maggiore*) vóvë.
sorgente *f.* burím (Sch. CS LXVIII v. 45), gúrrë (Sch. Vol. III 28/241), krúa.
sorgere 1. *vi.* 1) burónj; danj; 2) léhem; 3) (*in piedi*) patáksem (Sch. Vol. III 44/518). 2. *v. impers.* (*del sole*) díhet.
sorpassare *vt.* 1) kapërcénj (CT I 26 v. 80); 2) shkónj.
sorpassato *agg.* i shkúam.
sorprendente *agg.* i çudiçëm (Sch. Vol. III 12/144).
sorprendere *vt.* mahnít (PS MShM 361/1546).
sorpresa *f.* mahním (Sch. Vol. I 4/15); e paprítme (CT Nov. pop. XV 477/1).

sorreggere *vt.* 1) mbanj, qell; 2) ndih.
sorridere *vi.* qesh.
sorseggiare *vt.* pi däl'e dälë, pi me ngëllúqe.
sorso *m.* ngëllúq, pikë.
sorta *f.* llojë (PS MShM 357/1400).
sorte *f.* 1) shórtë (CT Nov. pop. X 414/6); 2) fat, vitóre (CT Nov. pop. XII 453/19).
sorteggio *m.* pólezë.
sortilegio *m.* magjí (Sch. Vol. II 6/44).
sorveglianza *f.* rójë (PS Par. 370/127), të rúajtur.
sorvegliare *vt.* rúanj.
sospendere *vt.* 1) víer; 2) qëndrónj – sospesero i lavori **qëndruan shërbëtirët**.
sospeso *agg.* 1) i vjérrë.
sospetto *m.* ndyshím (CT Nov. pop. I 354/7).
sospettoso *agg.* i ndërýshëm (CTNov. pop. III 363/6-7).
sospingere *vt.* shtýnj.
sospirare *vi.* psherëtínj (Sch. CS II v. 33), shërtínj (CT I 24 v. 69), shamtínj (Sch. CS LXI v. 14), sherëtónj (CT I 25 v. 17), sherëtínj (CT I 26 v. 33).
sospiro *m.* psherëtím (PS MShM 364/1653), sherëtím (Sch. Vol. III 122/107), sherëtímë (CT Nov. pop. II 359/21), shërtímë (C.D. 61; (CT II/I 18 v. 6).
sosta *f.* 1) pushím (Sch. CS LXX v. 24).
sostare *vi.* qëndrónj.
sostegno *m.* ndíhmë.
sostenere *vt.* 1) mbanj, qell; 2) ndih, përkrah (PS Par. 371/143).
sostenitore *m.* ndihmëtár (Sch. CS XXVI v. 17), ndjektár (PS NShK 437/55).
sostentamento *m.* 1) ushqësë (Sch. CS LXXIII v. 18), ushqím (Sch. Vol. II 74/29); 2) të ngrënë.
sostentare *vt.* 1) ushqénj (CT Prov. 233); 2) (fig.) tagjís.
sostituire *vt.* 1) ndërrónj; 2) marr véndin.
sostituito *agg.* i ndërrúam, i ndërrúar.
sostituzione *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).
sotterraneo *agg.* nëndhétshëm (PS MShM 346/995).
sotterrare *vt.* 1) varrëzónj (PS RrK 314/354), varrós (C.D. IV/21); 2) kall (CT CS CIII 284/11).
sottigliezza *f.* hollësi (CT Nov. pop. X 420/20).
sottile *agg.* i hóllë.
sottilmente *avv.* hóllë.
sotto 1. *avv.* përpósh, póshtë. 2. *prep.* nën, përpósh.
sottolineare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97), shënjónj (CT Nov. pop. 413/11).
sottomissione *f.* 1) të përmýsur; 2) ujtësi (PSMShM320/68).
sottomesso *agg.* i përmýstë (përmýsem).
sottomettere *vt.* pushtónj (PS Par. 371/143), përmýs (CT Prov. 175), xigónj (Sch. Vol. I 4/14).
sottopancia *m.* nënbárk (Sch. Vol. III 26/218).
sottosopra *avv.* alla shtrëmbra.
sottostante *agg.* i përpóshëm.
sottrarre *vt.* 1) nxíer; 2) marr – mi sottrae molto tempo **më merr ndutu qëro**; 3) vjedh, rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33).
sovraabbondante *agg.* i tépër (PS Par. 369/62).
sovrana *f.* mbretëreshë (Sch. CS II v. 85).
sovranità *f.* zotëri (CT Nov. pop. IV 369/20), pushtét (Sch. CS IV v. 1).
sovrano *m.* mbret (Sch. Vol. I 66/2).
sovrastare *vt.* zotëronj (CT II/I 39 v. 4).
sovertire *vt.* trazónj (Sch. Vol. III 150/51).
sozzeria *f.* të ndrágur (PS MShM 326/273), të ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18).

sozzo *agg.* i ndrágur (PS MShM 326/273), i ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18), i fèllicur (PS MShM 335/619).

sozzura *f.* tè ndrágur (PS MShM 326/273), tè ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18).

spaccare *vt.* hap.

spaccato *agg.* i hápët, i hápur, i thýer (Sch. Vol. III 68/40).

spacciare *vt.* (*anche fig.*) shes.

spada *f.* shpátë (CT Nov. pop. X 411/27), cábjë (CT I 27/8), kórdhë (CT II/I 11 v. 1), méçe (Sch. Vol. III 34/357).

spadroneggiare *vi.* zotëronj (CT II/I 39 v. 4).

spaesato *agg.* i zbjërrë.

spalancare *vt.* 1) hap – spalancò la bocca **hapi gojën**; 2) zgardhëllónj – spalancava gli occhi **zgardhëlloj sytë**.

spalancato *agg.* i zgardhamëndë.

spalla *f.* (*anat.*) shpátull (Sch. Vol. III 48/592), krah – sulle spalle **mbi krahët, ngrah**.

spalleggiare *vt.* ndih, përkrah (PS Par. 371/143).

spalmare *vt.* lýenj.

spanna *f.* pëllëmbë.

1. **sparare** *vt. e vi.* shkreh.

2. **sparare** *vt.* xhesh.

spargere *vt.* derdh, shprish.

spargersi *vr.* dérdhem, shprishem.

sparpagliare *vt.* shprish.

sparpagliato *agg.* i shprishur.

sparso *agg.* 1) i dérdhur, i shprishur; 2) i rrállë.

spartire *vt.* ndanj.

sparviero *m.* (*ornit.*) qíft (CT I 25 v. 31), petrít (CT I 10 v. 12).

spaurire *vt.* 1) trëmb; 2) drerónj (Sch. CS XLIII v. 18), ndresh (CT I 2 v. 14), frikësónj (PS MShM 358/1458); 3) llav; 4) taráks (C.D. III/48).

spaurito *agg.* i trëmbur, i llávur (Sch. Vol. I 94/85), i drerúam (Sch. CS XLIII v. 18).

spaventare *vt.* 1) trëmb; 2) drerónj (Sch. CS XLIII v. 18), ndresh (CT I 2 v. 14); 3) llav; 4) taráks (C.D. III/48).

spaventato *agg.* i trëmbur, i drerúam (Sch. CS XLIII v. 18), i llávur (Sch. Vol. I 94/85).

spaventevole *agg.* trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17).

spavento *m.* 1) dre, trëmbësi; 2) taraksí (Sch. Vol. I 104/74).

spaventoso *agg.* i tmeróshëm (CT Nov. po. VII 389/26), trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17).

spazioso *agg.* i gjërë.

spazzare *vt.* fshinj.

spazzatura *f.* plëh.

spazzola *f.* brúskull.

specchiare *vt.* pasqyrís (Sch. Vol. II 40/15).

specchio *agg.* pasqýrë.

specie *f.* llojë (PS MShM 357/1400).

specifico *agg.* i veçantë (PS NShGj 410/40).

speditezza *f.* shpejtësi (CT Nov. pop. VII 388/3).

spedito *agg.* i shpëjtë (CT CS XXXVI 164/2).

spegnere *vt.* shúanj.

spellare *vt.* 1) rjep; 2) qërónj.

spellatura *f.* tè rjepur, zdrámë.

spelunca *f.* shpëllë (Sch. CS II v. 13); hjivúr (Sch. Vol. I 12/1; CT CS LXXXV 232/8).

spendaccione *agg.* i dorëshpúam (CT Nov. pop. XV 476/23).

spendere *vt.* spëndónj.

spennare *vt.* rjep.
spensierato *agg.* i pakujdësëm (Sch. Vol. III 188/15).
spento *agg.* i shúam, i shúar.
speranza *f.* sprénxë (PS RrK 306/199), shprésë (Sch. CS XXIII v. 40).
sperduto *agg.* i zbjérrë.
sperma *m.* fárë.
sperone *m.* shpor (CT I 25 v. 39).
sperso *agg.* i zbjérrë.
spesso *agg.* 1) i dëndur (PS MShM 355/1324); 2) i tráshë.
spettare *vi.* ngas, përkás (Sch. CS LXXIII v. 2) – a chi spetta? **kujt i nget?**
spettinare *vt.* shpupurís (CT Nov. pop. VIII 393/3).
spettinato *agg.* i pakréhur, i shpupurísur (CT Nov. pop. VIII 393/3).
spettro *m.* shpírt.
spezzare *vt.* 1) shklyenj (CT I 3 v. 3); 2) çanj; thýenj (CT CS LXXXVII 234/10); 3) këpúnj.
spezzato *agg.* i çaré, i këpútur, i thýer (Sch. Vol. III 68/40).
spezzettare *vt.* dërmónj (drëmónj).
spiacente *agg.* i dishpëlqým.
spiantato *agg.* i vapk.
spiare *vt.* përgjónj (Sch. CS LXIV v. 156).
spiazzo *m.* rrúzë (Sch. Vol. III 28/249), shesh.
spiccare *vt.* këpúnj.
spiccato *agg.* i këpútur.
spicchio *m.* thelb.
spiedo *m.* hell (CT Nov. pop. XIV 469/8).
spiegare *vt.* 1) shtrónj;
spietato *agg.* i bústër (C.D. IV/3).
spiga *f.* (bot.) kallí.
spilorcio *agg.* dorëngúshhtë (CT Prov. 264), i shtrëngúar, i shtrëngúam.
spina *f.* glëmb.
spingere *vt. e vi.* shtýnj.
spintonare *vt.* shtýnj.
spirare *vi.* vdes.
spirito *m.* shpírt.
spirituale *agg.* i shpírtshëm (PS MShM 345/964).
splendente *agg.* 1) i shkëlqým; 2) llamparísëm (llambarísëm) (C.D. I/9), i ndrítëm (PS MShM 344/944).
splendere *vi.* 1) shkëlqenj; 2) shndrís (Sch. CS LXX v. 30); 3) llamparís (llambarís) (Sch. Vol. II 46/27).
splendido *agg.* 1) i shkëlqým; 2) llamparísëm (llambarísëm) (C.D. I/9).
splendore *m.* 1) síllë (CT Nov. pop. VII 388/13; CS XXXI v. 20), të llambarísur; 2) shkëlqím.
spogliare *vt.* xhesh.
spoglio *agg.* i shkrétë.
spompato *agg.* i këpútur, i ngóstë.
sponda *f.* zall (Sch. Vol. III 40/447), breg (Sch. CS LI v. 28).
spopolato *agg.* i shkrétë.
sporcare *vt.* 1) ndot (CT Prov. 83), ndrag (PS MShM 326/273); 2) fëllíq (PS MShM 335/619); 3) (*fig.*) lýenj.
sporcizia *f.* 1) të ndrágur (PS MShM 326/273), të ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18); 2) plëh.
sporco 1. *agg.* i palárë, i ndrágur (PS MShM 326/273), i ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18), i fëllíqur (PS MShM 335/619). 2. *m.* të ndrágur (PS MShM 326/273), të ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18).

sporta *f.* shpórtë.

sposalizio *m.* dásme (dársme) (CT Nov. pop. II 359/29-30); dháfnë; krushqí (CT Prov. 214), kurórë, martésë (CT I 20 v. 30).

sposare *vt.* martónj, marr.

sposarsi *vr.* martónem.

sposato *agg.* i martúam.

sposo *m.* shoq (*f.* shóqe).

sposare *vt.* grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov. pop. II 358/16), lodh, këpúnj.

sposatezza *f.* 1) dobëti (PS MShM 331/476); 2) ligështi (PS Par. 370/113), të lódhët.

sposato *agg.* i këpútur, i lódhët, i lódhur, i ngóstë.

spostare *vt.* zmol.

spregiare *vt.* 1) përbúz (PS NShK 437/41); 2) shkërzénj (shkarzénj) (Sch. CS II v. 38).

spremere *vt.* shtrydh.

sprezzo *m.* të përbúzur (CT Nov. pop. X 417/29).

sprimacciare *vt.* shkrif (PS RrK 299/51).

sprofondare *vt. e vi.* humb.

spronare *vt.* 1) shtýnj; 2) shponj.

sprone *m.* shpor (CT I 25 v. 39).

spruzzare *vt.* stërpík (CT Nov. pop. X 421/24); prishkónj (Sch. Vol. III 50/594).

spulare *vt.* hjedh.

spulciare *vt.* 1) kërkónj; 2) (*fig.*) shkalís.

spuma *f.* shkúmë.

spumare *vi. e vt.* shkumónj.

spumeggiare *vi.* shkumónj – i campi spumeggiavano (di spighe) **arat shkumojën.**

spuntare *vi.* danj.

spuntino *m.* zëmbër.

spurgare *vt.* shkrienj (PS MShM 358/1437).

sputare *vi. e vt.* pështýnj.

sputo *m.* pështýmë.

squagliare 1. *vt.* jos. 2. *vt. pron.* jik, ndrëqem – quando è ora di lavorare se la squagliano tutti **kur ë hera të shërbenet ndreqen gjithë.**

squallido *agg.* i shkrëtë.

squallone *m.* shkretí (Sch. Vol. I 20/157).

squama *f.* léskër (CT Nov. pop. X 415/19).

squarciare *vt.* 1) pres, thelónj, hap; 2) shqíerr.

squatrinato *agg.* i vapk.

squilibrato *agg. e m.* i lënë, i patrúshëm (PS MShM 343/913).

squillare *vi.* trëndëllís (Sch. Vol. III 144/114).

squittire *vi.* çingërrínj (CT CS LXXXIV 229/8).

srotolare *vt.* shtrónj.

stabbio *m.* váthë (PS NShK 436/37).

stabile *agg.* i patúndur, i patúndshëm (PS MShM 347/1048).

staccare *vt.* 1) këpúnj; 2) ndanj; 3) shklýenj (CT I 3 v. 3); 4) shqínj (Sch. Vol. I 56/23).

staccato *agg.* i këpútur.

staccio *m.* shosh, sítë, dhrimón.

staffiere *m.* shátër (Sch. Vol. I 100/12).

staffile *m.* thúpër (CT Nov. pop. VII 389/7; PS RrK 297/8).

stagione *f.* stínë (CT Nov. pop. XIV 468/38).

stagno *m.* kënëté (CT Nov. pop. X 423/7).

staiò *m.* másë (Ant. Alb. Vol. I 176/5).

stalla *f.* katúa (CT Nov. pop. IX 400/25), stájë (CT I 25 v. 26).

stallaggio *m.* stájë (CT I 25 v. 26).
stamane (stamani) *avv.* somenátë.
stamattina *avv.* somenátë.
stamberga *f.* kësóllë (CT Nov. pop. XII 451/2).
stampella *f.* shklékë, dhokaníqe (Sch. Vol. III 26/201).
stancare *vt.* lodh.
stanchezza *f.* të lódhët.
stanco *agg.* i lódhët, i lódhur, i ngóstë.
stanotte *avv.* sontenátën.
stanza *f.* dhómë (CT Nov. pop. I 354/20).
stare *vi.* 1) rri; 2) jam, jes, ndódhem; 3) qëndrónj.
starna *f.* (*ornit.*) fëllézë (thëllézë).
starnutire *vi.* tështínj.
starnuto *m.* tështímë.
stasera *avv.* sónte.
statico *agg.* i stísur.
statua *f.* státull (PS NShGj 411/67).
statura *f.* 1) lartësi (CT Nov. pop. III 363/19); 2) shtat (CT Nov. pop. IV 369/15).
stazzo *m.* váthë (PS NShK 436/37).
stecca *f.* purtékë.
stele *f.* martúm (Sch. CS LXIX v. 6), stíllë (PS NShK 436/33).
stella *f.* yll (CT IV 22 v. 1), ýzë (o ýze, da ýll > ýllzë *m.*) (Sch. Vol. I 170/18).
stelo *m.* kërcíll.
stendardo *m.* flamúr (CT Nov. pop. IV 368/24).
stendere *vt.* 1) ndenj – stendere i panni **ndenj pethkat**; 2) shtrónj – stendere la tovaglia **shtronj mësallën**; 3) nglanj (nglat) – stendere le braccia **nglanj krahët**; 4) qëllónj – lo stese con un pugno **e qëlloi me një grusht**; 5) vras (*anche fig.*) – questo lavoro mi ha steso **kjo shërbëtirë më vrau** – lo stese con una rivoltellata **e vrau me një kohpone revolveri**.
stento *m.* shtrëngím (CT Nov. pop. IX 397/19), ngushtím (PS Par. 368/31).
sterco *m.* mut, (*bovino*) bálgë, (*di gallinacei*) glásë, (*di capra, pecora ecc.*) kakërdhí.
sterile *agg.* shterp (Sch. CS LXXIII v. 53).
sterminato *agg.* i pasinóre (Sch. Vol. III 74/4).
sterminio *m.* vrasí (Sch. Vol. III 58/12), (*estens.*) maqílí (CT I 24 v. 104).
sterpo *m.* drízë.
sterzare *vi.* príer.
steso *agg.* 1) i ndéjtur – panni stesi **pethka të ndejtura**; 2) i shtrúar, i shtrúam – steso per terra **i shtruar te dheu**; 3) i nglátur – a braccia stese **me krahë të nglatur**.
stesso *agg.* *dimostr.* vétë (CT II/I 13 v. 3) – noi stessi **na vetë**.
stiepidire 1. *vt.* vak. 2. *vi.* vákem.
stilare *vt.* shkrúanj.
stilla *f.* 1) píkë; 2) súmbull (Sch. Vol. III 70/83).
stima *f.* ndéré, nder (Sch. CS XXV v. 4).
stimato *agg.* i nderúar, i gjégjur, i fálur.
stimolare *vt.* 1) shtynj, shponj; 2) zmol.
stipare *vt.* 1) stavís (Sch. Vol. I 62/1), 2) shtyp; 3) mbjedh.
stipendiare *vt.* pagúanj, jap rrogën.
stipendio *m.* rrogë.
stirpe *f.* fárë.
stizza *f.* holjasí (Sch. Vol. III 34/330), mëní (Sch. CS XXXIX v. 47).
stizzirsi *vr.* mbríhem.
stizzito *agg.* i mbríjtur, i tërbúam.

stoffa *f.* péthk.

stolido *agg.* 1) i patrúshëm (PS MShM 343/913); 2) (*pop.*) sturduláq (CT IV 33 v. 62), kličk (CT Nov. pop. IV 368/6); 3) (*fig.*) i mëtérrët.

stomacare *vt.* vel - quel puzzo mi sta stomacando **ajo qëlbësirë isht e më vel.**

stomaco *m.* bark.

stoppa *f.* shtúpë.

stoppia *f.* kallamé.

storcere *vt.* shtrëmbónj.

stordire *vt.* 1) skotís; 2) zalís.

stordito *agg.* 1) i skotísur, i skotístë (PS MShM 346/1008); 2) i zalísur, i zalístë (PS MShM 340/780).

storia *f.* 1) rrëfim; 2) përrálle (Sch. Vol. III 4/1), (*vern.*) pulláre.

stormo *m.* túbë (CT Prov. 225).

storpiare *vt.* 1) kopjás; 2) shtrëmbónj.

storpio *agg. e m.* 1) i kópjasëm; 2) i shklépur; 3) i shtrëmbër.

storto *agg.* i shtrëmbër.

stracciare *vt.* shqíerr.

stracciato *agg.* i shqérrë.

straccio *m.* 1) cöpë; 2) súkull (CT Nov. pop. IX 402/24).

strada *f.* 1) rrúgë, údhë (Sch. Vol. III 188/28); 2) dhrom - non trova la strada **ngë gjen dhromin.**

strage *f.* vrasí (Sch. Vol. III 58/12), (*estens.*) maqílí (CT I 24 v. 104).

strale *m.* shëgjétë (CT Nov. pop. VII 389/28).

stralunare *vt.* zgardhëllónj.

stramazze *vi.* mbrázem (te dhéu), gorromísem.

straniero *agg.* i húaj.

strapiombo *m.* hon.

strappare *vt.* 1) shqíerr ; 2) shkul, rrëmbénj (CT Nov. pop. V 373/33) – glielo strappò di mano **ia shkuli ka dora.**

strappato *agg.* i shqérrë – ha i pantaloni strappati **ka brekët të shqerra.**

straricco *agg.* i bëlkósëm (CT Nov. pop. XV 477/19).

strato *m.* vill.

strattonare *vt.* shkunj (shkund).

stravolgere *vt.* 1) trazónj (Sch. Vol. III 150/51); 2) shkatërrónj; 3) ndërrónj, shndërrónj (CT Nov. pop. XI 440/10).

stravolto *agg.* i trazúar (Sch. Vol. III 174/65).

strazio *m.* pësím (Sch. CS LVIII v. 27), kopós (C.D. IV/19).

strega *f.* mëmëdrégje (CT Nov. pop. III 362/36), shtrígë.

stregare *vt.* magjéps, nxíer trutë.

stregato *agg.* i magjépsur.

stremare *vt.* grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov. pop. II 358/16), lodh, këpúnj.

stremato *agg.* i këpútur, i lódhët ngóstë, i vrárë.

strepito *m.* gráhmë (Sch. Vol. I 96/123), lurímë, mizírë (Sch. Vol. I 54/8).

stretta *f.* shtrëngím.

stretto *agg.* 1) i ngúshtë; 2) i shtrëngúar, i shtrëngúam.

stridere *vi.* kërsés.

strillare *vi.* lurínj, bërtás (Sch. CS LXIV v. 280), klith (CT Nov. pop. X 414/27).

strillo *m.* lurímë, këlthím (CT Nov. pop. X 426/1).

strinare *vt.* përsëllónj.

stringa *f.* qéngle (CT I 20 v. 15; CT Nov. pop. XII 452/7), (*di cuoio*) rrip.

stringere *vt.* 1) shtrëngónj; 2) ngushtónj (ngështónj).

stringimento *m.* shtrëngím.

striscia *f.* (*di terra*) glúhë.

strisciare *vt. e vi.* fërkónj, kërsés.

strizzare *vt.* shtrydh.

strofa *f.* strófë.

strofinamento *m.* fërkím.

strofinare *vt. e vi.* fërkónj.

stroncare *vt.* shklýenj (CT I 3 v. 3).

stronzo *m.* cung.

struggersi *vr.* gríhem (CT Nov. pop. XV 477/30), háhem.

struma *m.* gúshë.

strumento *m.* 1) përdórëse (CT Nov. pop. IX 400/1); 2) hékur – gli strumenti dell'artigiano
hekuret e mjeshtrit.

studente *m.* 1) nxënës (PS RrK 314/349); 2) studént.

1. stuccare *vt.* stukónj.

2. stuccare *vt.* vel.

stucco *agg.* i vélur.

studiare *vt.* 1) zgledh; 2) llojás (L.M. 279).

stufo *agg.* 1) i vélur; 2) i lódhët – sono stufo di ascoltarti **jam i lodhët të të gjegjem.**

stuolo *m.* gódhë (Sch. Vol. II 64/18).

stupefacente *agg.* i bínshëm (PS NShGj 411/69), i çudíçëm (Sch. Vol. III 12/144), i famásëm.

stupefare *vt.* bind (CT Nov. pop. 413/34), mahnít (PS MShM 361/1546), thamás (CT Nov. pop. VI 381/4).

stupidaggine *f.* shúshë (Sch. Vol. II 48/43).

stupido *agg.* kličk (CT Nov. pop. IV 368/6), njunj, i patrúshëm (PS MShM 343/913), i qëllúam.

stupire *vt.* bind (CT Nov. pop. 413/34), mahnít (PS MShM 361/1546), thamás (CT Nov. pop. VI 381/4).

stupirsi *vr.* bínem (CT Nov. pop. 413/34), famásëm (thamásëm) (CT Nov. pop. VI 381/4).

stupito *agg.* i bínur (CT Nov. pop. 413/24), i famásur (thamásur) (Sch. Vol. III 34/349).

stupore *m.* mahním (Sch. Vol. I 4/15).

stuzzicare *vt.* dugulís.

stuzzichino *m.* zëmbër.

su 1. *prep.* mbi, sípër – metti i piatti sulla tavola **vur tajurët mbi tryesë** – sulla macchina c'era mezzo metro di neve **sipër makinës ish gjymsë metri zborë**. 2. *avv.* 1) lart, sípër, asípra – vado su a prendere una camicia **vete lart të marr një këmishë** – mettilo su **vure sipër**; 2) shtúara – non sta su **ngë rri shtuara**.

subito *avv.* njíze, shpejt (Sch. CS XLV v. 8), mbjátu (Sch. Vol. I 12/25), menjëhërë.

succedere 1. *vi.* 1) (*accadere*) ndódhët, qëllón (CT Nov. pop. III 362/25), vërtetónet (PS MShM 322/118). 2. *v. impers.* streks.

successivamente *avv.* pas, pránë, pra.

succhiare *vt.* thith.

succinto *agg.* i shkúrtër.

succo *m.* lëng.

succube *agg.* i përmýstë (përmýsëm).

sudare *vi.* dërsínj.

suddividere *vt.* ndanj.

suddiviso *agg.* i ndaré (ndájtur).

sudicio *agg.* *agg.* i ndrágur (PS MShM 326/273), i ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18), i féllíqur (PS MShM 335/619).

sudiciume *m.* të ndrágur (PS MShM 326/273), të ndótur (CT Nov. pop. IV 368/18).

sudore *m.* djérsë.

sufficientemente *avv.* mjáft (CT Nov. pop. X 416/38), sa dúhet.

suggerimento *m.* këshill (CT Prov. 173);
sugo *m.* lëng.
suicidarsi *vr.* vrítem.
suo *agg. poss.* 1) (*di lui*) i tij – Maria restitui a Giorgio il suo fazzoletto **Marieja i dha prapa Gjergjit skamandilin e tij**; 2) (*di lei*) i saj – Giorgio chiese in prestito a Maria il suo fazzoletto **Gjergji i lypi hua Maries skamandilin e saj**; 3) (*proprio*) i vet (PSMShM 356/1361) – Maria diede a Giorgio il suo (*di lei*) fazzoletto **Marieja i dha Gjergjit skamandilin e vet**.
suocera *f.* vjéhërr.
suocero *m.* vjéhërr.
suola *f.* pétë (CT Nov. pop. VII 387/5).
suolo *m.* dhe, tókë (PS NShM 403/117).
suonare *vt. e vi.* (i) bíte.
suono *m.* jónë (?)
superare *vt.* 1) kapërcénj (CT I 26 v. 80); 2) shkónj.
superato *agg.* i shkúam.
superbia *f.* madhëri (Sch. CS LXIV v. 166), të madh (L.M. 359).
superbo *agg.* madhështór (PS MShM 322/140).
superfluo *agg.* i tépër (PS Par. 369/62).
suppellettile (*anche al pl.*) *f.* nikoqirátë (Sch. Vol. III 118/71).
supplica *f.* të lútur (Sch. CS II v. 73).
supplicare *vt.* lútem (CT Nov. pop. IV 368/26), parkalés.
supplizio *m.* pësím (Sch. CS LVIII v. 27), kopós (C.D. IV/19).
suppurare *vi.* mbjedh.
suscitare *vt.* zmol, dheks (Sch. Vol. III 8/79).
susina *f.* (*bot.*) kúmbull.
susino *m.* (*bot.*) kúmbull.
sussidio *m.* ndíhmë.
sussistere *vi.* ndurís (PS NshMi 400/30).
sussultare *vi.* 1) dallëndísem (Sch. Vol. III 32/289); 2) taráksem (CT I 2 v. 5), zméksem.
sussulto *m.* taraksí (Sch. Vol. I 104/74).
sussurrare *vi. e vt.* pipëtás, pipilís (Sch. Vol. II 6/66).
sutura *f.* të qépur.
suturare *vt.* qep.
suvvia *inter.* adhá, dha (Sch. Vol. I 22/181).
svagarsi *vr.* dëfrénem (CT Nov. pop. II 358/35).
svaligiare *vt.* vjedh.
svegliare *vt.* zgjonj.
sveglio *agg.* 1) i zgjúar; 2) (*fig.*) i zgjúar, i zgjúam, mendták (CT Nov. pop. V 373/15), i trúshëm (CT Nov. pop. VI 377/13).
svelare *vt.* zblónj (zbelónj).
sveltezza *f.* shpejtësi (CT Nov. pop. VII 388/3).
sveltire *vt.* njizónj (Sch. Vol. III 40/455).
svelto *agg.* 1) i shpëjtë (CT CS XXXVI 164/2); i zhdërvjéllët (CT Nov. pop. IV 369/16); 2) (*di mente*) veshták (CT Nov. pop. X 415/7).
svenimento *m.* zalí.
svenire *vi.* (më) bíte zalí, zalísem, fikem (CT Nov. pop. X 416/16).
sventola *f.* shplákë.
sventura *f.* e kéqe (CT Prov. 216), e lígë.
sventurato 1) *agg.* i ngrátë, fatkéq (CT I 26 v. 29), i pafátë (CT Nov. pop. XIII 459/2); 2) i nxímë; 3) *agg. e m.* murg (Sch. Vol. I 68/29); *f.* múrgë (Sch. Vol. I 68/29).
svenuto *agg.* i zalístë (PS MShM 340/780), i zalísur.

svergognare *vt.* turpëronj (CT Nov. pop. VI 381/33).

svestire *vt.* xhesh.

svicolare *vi.* 1) jik; 2) ndrëqem; 3) (*fig.*) shkapërdhîq.

svignare *vt. pron.* 1) jik; 2) ndrëqem; 3) (*fig.*) shkapërdhîq.

svigorire *vt.* grymós (CT Nov. pop. X 419/27), mek (CT Nov. pop. II 358/16), (i) nxier fuqinë.

svilire *vt.* 1) përvúnj (Sch. CS LIV v. 10); 2) shkërzënj (shkarzënj) (Sch. CS II v. 38).

sviolinata (*scherz.*) *f.* lájké (PS NShGj 409/15).

svogliatezza *f.* përtësë (L.M. 365).

svolazzare *vi.* fërfëllínj (Sch. Vol. III 138/23).

svolgere *vt.* 1) shtrónj; 2) zgjeronj.

svoltare *vi.* prier - svolto a destra **prier tek e drejta.**

svuotare *vt.* 1) mbraz; shklakónj; 2) shkëllónj; 3) shfrýnj.

T

tabarro *m.* gúnë (Sch. Vol. I 12/3; CT Nov. pop. XI 442/8).

taccagno *agg.* dorëngúshtë (CT Prov. 264), i shtrëngúar, i shtrëngúam.

tacchettio *m.* trokullímë (CT Nov. pop. XI 442/29).

tacchino *m.* (*ornit.*) níc.

tacere *vi.* hesht (Sch. CS LXIV v. 31), qétem, rri pa fólë.

taciturno *agg.* i qétëm (CT Nov. pop. X 412/14).

tafferuglio *m.* të zënë.

taglia *f.* másë (Sch. CS LXXIV v. 7).

tagliare *vt.* 1) pres; 2) (*i capelli*) qéth; 3) shkurtónj.

tagliato *agg.* i préré.

tagliente *agg.* i éhjur, i mpréhtë (CT Nov. pop. VII 388/5).

taglio *m.* 1) llavómë (PS RrK 297/19), plágë (Sch. CS LXIV v. 321), várrë (PS MShM 335/589); 2) të préré; 3) (*dei capelli*) të qéthur; 4) përfíll; 5)

tagliola *f.* pajídhe (Sch. Vol. III 34/325).

talamo *m.* shtrat.

tale 1. *agg. indef.* akécíli (*f.* akécíla) – in tale luogo **tek akécili vend**. 2. *pron. indef.* akécíli (*f.* akécíla) – mi incontrai con il tale **u përhoqa me akécilin**.

tallonare *vt.* gjurmónj (Sch. Vol. I 78/27), ndjek (PS MShM 364/1668).

taluno *pron. indef.* 1) ndonjerí, ndonjë – **ndonjerí e do mirë, ndonjetër jo** taluno lo vuol bene, talaltro no; 2) ndonjéri (*f.* ndonjéra) – **ndonjéri foli, tjerët u qetën** taluno parlò, gli altri tacquero. 2. *agg. indef.* disá, ca.

tamburo *m.* tambúr (CT I 25 v. 13).

tana *f.* galétë (CT Prov. 144).

tanfo *m.* qelbësírë.

tanto 1. *agg. indef.* aqé, kaq, shumë – passarono tanti anni **shkuan shumë vjet** – voglio tanto pane, non di più **dua kaq bukë, jo më shumë** – c'erano tanti ragazzi quante ragazze **ishën aqë djem sa vajza**. 2. *pron. indef.* 1) shumë, shumë vetë – molti non vennero **shumë vetë ngë jerdhën**; 2) kaq, aqé - ne voglio tanto **dua aqé** – tanto mi basta **kaq më jarrën**. 3. *avv.* 1) kaq, aqé, aqé shumë, ndutu, ndutu shumë, shumë – sei tanto cattivo? **kaq i lig je?** – è tanto brutto da non potersi guardare **isht aqé i shëmtuam se ngë mënd vërrehet** – mangiò tanto da sentirsi male **hëngri aqé shumë se u ndie lig** – non è più tanto giovane **ngë ë më ndutu kopil** – ti ringrazio tanto **të haristis shumë** – non rimase tanto (tempo) **ngë rrijti ndutu shumë**. 4. *cong.* se – non chiamarmi, tanto non vengo **mos më thërrit, se ngë vinj**.

tappare *vt.* mbyll, mbëllínj.

tappeto *m.* dramídhe (Sch. Vol. I 54/15).

tardare *vi.* mënónj.

tardi *avv.* vórë (CT Nov. pop. IV 367/18).

tarlo *m.* (*zool.*) kopícë.

tarma *f.* (*zool.*) kopícë.

tartaruga *f.* (zool.) brëshkë (CT Prov. 31).
tasca *f.* gajófë.
tascapane *m.* trástë.
tastare *vt.* ngas, ndienj.
tassa *f.* përlígjë (CT Nov. pop. X 414/5).
tatto *m.* të ngarë – morbido al tatto **i njomë te të ngarit**.
taumaturgo *m.* shëronjës (CT Nov. pop. VI 379/17).
tavola *f.* 1) dërrasë; 2) trýesë.
tavolo *m.* trýesë.
tedioso *agg.* i rëndë.
tegola *f.* qaramídhe.
tegumento *m.* 1) (*anat.*) lëkúrë; 2) lëvóre (CT Nov. pop. XII 452/3).
tela *f.* pëlhúre (CT Nov. pop. VIII 393/19).
telaio *m.* 1) argalí (Sch. Vol. II 22/28); 2) veg (CT Nov. pop. IX 403/3).
telefonare *vi.* thërrës.
temerario *agg.* rrëziktár (CT I 14 v. 4).
temere *vt.* drúanj (Sch. Vol. I 72/11).
temperato *agg.* i vákët.
temperino *m.* brisk (Sch. CS LXXIV v. 34).
tempesta *f.* dragunárë, furtúrë, sqótë (Sch. Vol. I 4/13).
tempio *m.* faltóre (Sch. CS II v. 20), hjeróre (Sch. CS LXIV v. 177).
tempo *m.* 1) qëró; kóhë (CT Nov. pop. VI 378/1, VII 388/7; CS LXXII v. 58); 2) (*anche atmosferico*) mot – **mot i keq** brutto tempo.
temporale *m.* shtrëngatë.
temporeggiare *vi.* mënónj.
tenace *agg.* qëndrák (CT Nov. pop. IX 400/4), i fórtë.
tenacia *f.* qëndrésë (PS NshMi 402/80).
tenaglia *f.* dárë (CT Prov. 62).
tenda *f.* 1) téndë (Sch. CS XXXII v. 30); 2) (*da campo*) shpërvjër (Sch. Vol. III 112/107); shatóre (Sch. Vol. III 10/111).
tendere *vt.* 1) ndenj (CT Nov. pop. II 359/11; CS LI v. 10).
tendine *m.* dell.
tenebra *f.* errësírë (Sch. CS XXVI v. 11), skurí (CT CS XXXIII 160/12).
tenebroso *agg.* i érrët, i érrur.
tenere *vt.* mbanj.
tenero *agg.* i njómë.
tentare *vt.* ngas.
tentazione *f.* ngárje (PS RrK 300/71).
tentennante *agg.* i ndërdýshëm (CTNov. pop. III 363/6-7).
tentennare *vi.* trihjímísem (Sch. Vol. III 30/288).
tenue *agg.* 1) i dobët (PS RrK 306/193); 2) i le (L.M.367), i léhtë (PS MShM 341/816).
tenuta *f.* përrjáshtë.
tepore *m.* të vákëtë.
tergere *vt.* 1) fshinj; 2) ter.
terminare 1. *vi.* sos, serpósem (Sch. Vol. II 10/11). 2. *vt.* sos.
terminato *agg.* i sóstë, i sósur.
termine *m.* 1) mbarím (CT Nov. pop. X 416/6); 2) cak (CT Nov. pop. X 419/20), sinúar (Sch. Vol. III 74/4).
terra *f.* 1) bótë; 2) dhe; tókë (PS NShM 403/117); 3) përrjáshtë.
terrapieno *m.* ledh (Sch. Vol. I 48/9).
terremoto *m.* tremék (PS NShGj 413/130).

- terreno** *m.* dhe, tókë (PS NShM 403/117) - terreno sdrucchiolevole **shkítë**.
- terreo** *agg.* 1) i múrrë; 2)
- terribile** *agg.* i tmeróshëm (CT Nov. po. VII 389/26), i mëndérshëm (CT Nov. pop. X 418/11), trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17).
- terrificante** *agg.* i mëndérshëm (CT Nov. pop. X 418/11), i tmeróshëm (CT Nov. po. VII 389/26), trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17).
- terrore** *m.* dre, trëmbësi.
- terrorizzato** *agg.* i trëmbur, i drerúam (Sch. CS XLIII v. 18), i llávur (Sch. Vol. I 94/85).
- terso** *agg.* i fjéllët (thjéllët).
- tesoro** *m.* vistár (CT II/I 40 v. 4).
- tessere** *vt.* ýenj (CT Nov. pop. VIII 393/31).
- tessuto** *m.* péthk.
- testa** *f.* (anat.) kókë (Sch. CS LXXIV v. 37), krýe.
- testamento** *m.* dhjátë (CT Nov. pop. VI 377/2).
- testardaggine** *f.* qení (CT Nov. pop. V 373/20).
- testardo** *agg.* kryethátë, i thátë.
- testicolo** *m.* (volg.) bóqe.
- testimonianza** *f.* deshmi (Sch. CS LXIV v. 8), deshím (Sch. CS LXXII v. 24).
- tetro** *agg.* i érrët, i érrur, i vrërët (Sch. Vol. III 110/80).
- tetta** *f.* (anat.) síse.
- tetto** *m.* kulm (CT Nov. pop. XII 451/6).
- ti** *forma atona del pronome personale di seconda persona tu 1) (acc. e dat.)* të - ti vedo **të shoh** - ti dico **të thom**. 2. *nei verbi riflessivi*
- ticchio** *m.* të tékur (CT Nov. pop. 413/12).
- tiepido** *agg.* i vákët.
- tignola** *f.* (zool.) kopícë.
- tignoso** *agg.* qerós (CT Prov. 310).
- timido** *agg.* i márrshëm (CT Nov. pop. IX 403/26), i mnerúam (Sch. Vol. II 6/46).
- timore** *m.* 1) dre, druetí (CT Nov. pop. VII 389/1), frikë (CT Nov. pop. X 414/29), trëmbësi; 2) ndyshím (CT Nov. pop. I 354/7).
- timoroso** *agg.* trëmbësár, i drémë (CT II/I 40 v 1).
- tingere** *vt.* ngjýenj (Sch. Vol. I 80/71).
- tinta** *f.* ngjýmë (Sch. Vol. I 44/13).
- tinteggiare** *vt.* zbardh.
- tintinnare** *vi.* trëndëllís (Sch. Vol. III 144/114).
- tipizzare** *vt.* llojás (L.M. 279).
- tipo** *m.* llojé (PS MShM 357/1400).
- tirare** *vt.* 1) helq (PS RrK 305/183) – tirar fuori **qés** (CT Nov. pop. III 364/8); 2) shtíe.
- tirchio** *agg.* dorëngúshtë (CT Prov. 264), i shtrëngúar, i shtrëngúam.
- titolare** *m.* i zot, *f.* e zónjë.
- titubante** *agg.* i ndërdýshëm (CTNov. pop. III 363/6-7).
- tizzone** *m.* ur.
- to'** *inter.* xa!
- toccamento** *m.* të ngárë.
- toccare** 1. *vt.* 1) ngas, prék (CT Nov. pop. X 421/22); 2) ngashëronj (CT Nov. pop. V 373/31); 3) skotís. 2. *vi.* më nget, i vinj - a tutti i figli toccò una casa **gjithë bijvet i ngau një shpi** - a chi tocca? **kush i vjen?**
- toccato** *agg.* 1) i ngárë; 2) i ngashëruam (CT Nov. pop. V 373/31).
- toccata** *f.* të ngárë.
1. **tocco** *m.* të ngárë, kohponé (kopané).
2. **tocco** *m.* cópë – un tocco di formaggio **një cópë udhos**.

togliere *vt.* 1) nxier – tolse ogni debito **nxori gjithë dëtyrët**; 2) shkul – gli tolsero due denti i **shkulën dy dhëmbë**; 3) marr – mi toglie il posto **më merr vendin**.

tolleranza *f.* durím.

tollerare *vt.* 1) durónj; 2) qell.

tomba *f.* varr (PS RrK 297/22), grópë.

tomolo *m.* túmen.

tonaca *f.* rrobík (Sch. CS LXIV v. 31; PS RrK 309/253).

tondo 1. *agg.* 1) i májmë, i plótë. 2. rreth (Sch. Vol. III 16/44).

topo *m.* (*zool.*) mi.

toppa *f.* árnë.

toppo *m.* kërcú (CT Nov. pop. X 416/4), kúcer.

torace *m.* (*anat.*) krahëror (PS MShM 342/875).

torcere *vt.* 1) shtrëmbónj; 2) dredh, pëdrédh (CT Nov. pop. X 415/33).

torchiare *vt.* shtrydh.

tordo *m.* (*ornit.*) mullënjë (CT IV 33 v. 63).

torma *f.* gódhë (Sch. Vol. II 64/18).

tormenta *f.* sqótë (Sch. Vol. I 4/13).

tormentare *vt.* mundónj (Sch. CS XXIV v. 15).

tormentato *agg.* i brëngósur (PS MShM 331/460).

tormento *m.* 1) brëngë (Sch. CS LXVII v. 23); helm (Sch. CS XXIV v. 14); kopós (C.D. IV/19), pësím (Sch. CS LVIII v. 27). 2) (*fig.*) glëmb.

tornare 1. *vi.* 1) prírem, kthéhem (PS MShM 349/1121); 2) mbjídhem. 2. *vt.* príer, príer prápa.

toro *m.* (*zool.*) dem (Sch. Vol. I 146/25; CT II/I 18 v. 3), ter (CT II/I 7 v. 3).

torre *f.* pírg (CT II/I 39 v. 1), túrrë (CT Nov. pop. II 358/4).

torrente *m.* përrúa (Sch. Vol. I 66/12).

torrione *m.* pírg (CT II/I 39 v. 1).

1. **torto** *agg.* 1) i shtrëmbër; 2) i drédhur.

2. **torto** *m.* paudhësi (PS Par. 369/69).

tortora *f.* (*ornit.*) qithëre (Sch. Vol. II 16/V/19), túrtull (CT II/I 27 v. 1).

tosare *vt.* qéth.

tosato *agg.* i qéthur.

tosatura *f.* të qéthur.

tosse *f.* kóllë.

tossico *m.* helm (CT Nov. pop. V 373/23).

tostare *vt.* pjék.

tosto *avv.* njíze, shpejt (Sch. CS XLV v. 8).

totale 1. *agg.* i téré. 2. *m.*

totalmente *avv.* krejt (CT Nov. pop. X 411/14).

tovaglia *f.* mësállë.

tra *prep.* ndër, në mes të.

traballamento *m.* trihjímí (Sch. Vol. III 160/66).

traballare *vi.* trihjímísem (Sch. Vol. III 30/288).

trabocchetto *m.* lak (Sch. CS LXXIII v. 75).

tracannare *vt.* pi, shkëllónj - si è tracannato tutto il vino **shkëlloi gjithë verën**.

traccia *f.* gjúrmë (CT Prov. 381).

tracciare *vt.* shengónj (PS RrK 301/97).

tracciato *m.* dhrom, pársh (CT IV 33 v. 14).

tracolla *in loc. avv.* a **tracolla** kraheqáfë (CT I 27 v. 17).

tradito *agg.* i përdhënë (PS RrK 298/26).

tradurre *vt.* 1) príer; 2) qell.

trafiggere *vt.* dëpërtónj (PS RrK 297/19).

trafugare *vt.* vjedh.
tragitto *m.* dhrom, udhëtím (CT Nov. pop. IX 400/14).
tramestio *m.* trokullímë (CT Nov. pop. XI 442/29).
tramortire *vt.* zalís.
tramortito *agg.* i zalistë (PS MShM 340/780), i zalísur.
tramontana *f.* borímë (Ant. Alb. Vol. I 96/10), voré (Sch. Vol. III 144/112).
tramontare *vi.* perëndónj (Sch. Vol. I 14/52).
tramonto *m.* të ngrýsur, perëndím (Sch. Vol. I 106/10).
tramutare *vt.* ndërrónj, shndërrónj (CT Nov. pop. XI 440/10).
tranciare *vt.* pres.
tranello *m.* lak (Sch. CS LXXIII v. 75); pusí (PS NShGj 412/82).
trangugiare *vt.* përciéll, gëllínj.
tranne *prep.* veç.
tranquillità *f.* qetmí (Sch. Vol. I 70/1), qetësí (CT Nov. pop. X 411/9), páqe.
tranquillo *agg.* i qétëm (CT Nov. pop. X 412/14).
trapasso *m.* 1) mórtje.
trappola *m.* lak (Sch. CS LXXIII v. 75), pajídhe (Sch. Vol. III 34/325).
trapuntare *vt.* qëndís.
trarre *vt.* qés (CT Nov. pop. III 364/8), nxíer.
trasalire *vi.* 1) patáksem (C.D. I/42), zméksem; 2) taráksem (CT I 2 v. 5).
trascinare *vt.* helq (PS RrK 305/183).
trascorrere *vt.* shkónj – trascorse tutto il giorno a letto **shkoi gjithë ditën te shtrati**.
trascurato *agg.* 1) i pakujdësëm (Sch. Vol. III 188/15); 2) i shkretë.
trasferimento *m.* 1) (*da un luogo lontano ad uno vicino*) të prúrë; 2) (*da un luogo vicino ad uno lontano*) të qëllur; 3) të shkúar – il trasferimento della telefonata **të shkuarit të telefonatës**.
trasferire *vt.* 1) (*da luogo lontano a luogo vicino*) bíte – lo trasferirono qui a Piana **e prunë këtu te ora**; 2) (*da luogo vicino a luogo lontano*) qell – ci trasferirono in hotel **na qellën te hoteli**.
trasfigurare *vt.* ndërrónj, shndërrónj (CT Nov. pop. XI 440/10).
trasformare *vt.* ndërrónj, shndërrónj (CT Nov. pop. XI 440/10).
trasformato *agg.* i ndërrúam, i ndërrúar.
trasformazione *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).
trasparente *agg.* i féksëm (Sch. Vol. II 16/V/8).
trasportare *vt.* 1) përsiéll (Sch. CS XLI v. 21); 2) (*da un luogo lontano ad uno vicino*) bíte; 3) (*da un luogo vicino ad uno lontano*) qell.
trasporto *m.* 1) (*da un luogo lontano ad uno vicino*) të prúrë; 2) (*da un luogo vicino ad uno lontano*) të qëllur.
trastullarsi *vr.* loz.
trastullo *m.* stríngël (CT Nov. pop. IX 398/17).
trattare *vt.* 1) mbanj – lo trattava da pezzente **e mbaj si mavri**; 2) shërbénj.
trattato *agg.* i shërbýer, i shërbýem.
trattenere 1. *vt.* mbanj. 2. *vr.* -rsí rri, qëndrónj.
trattenersi *vr.* qëndrónj, mbétem.
tratto *m.* 1) pjësë;
travalicare *vt.* kapërcénj (CT I 26 v. 80), shkónj.
trave *f.* tra (CT Prov. 223).
traversata *f.* të shkúar (PS MShM 350/1146).
travolgente *agg.* 1) i rrëmbýeshëm (CT Nov. pop. IX 397/5); 2) i rrmáksëm (Sch. Vol. I 54/6), i tramáksëm (CT II/I 40 v. 1).
tre *num. card. m.* tre, *f.* tri – tre uomini e tre donne **tre burra e tri gra**.
trebbiare *vt.* shinj.
trebbia *f.* 1) të shíjtur; 2)

trebbiatura *f.* të shíjtur.
treccia *f.* këshét (CT Nov. pop. IX 402/25).
trecentesimo *num. ord.* i treqíndtë.
trecento *num. card.* treqínd.
tredicesimo *num. ord.* i trembëdhjëtë.
tredici *num. card.* trembëdhjëtë.
tregua *f.* pushím (Sch. CS LXX v. 24).
tremare *vi.* drídhem.
tremendo *agg.* i mëndërshtëm (CT Nov. pop. X 418/11), i tmeróshëm (CT Nov. po. VII 389/26),
 trëmbësór (Sch. Vol. III 170/17).
tremolare *vi.* trihjimísem (Sch. Vol. III 30/288).
tremolio *m.* trihjimí (Sch. Vol. III 160/66).
tremore *m.* drídhmë.
trenta *num. card.* tridhjëtë.
trentesimo *num. ord.* i tridhjëtë.
tribolazione *f.* kopós (C.D. IV/19), pësím (Sch. CS LVIII v. 27).
tribù *f.* çetë (Sch. Vol. I 26/241).
tribunale *m.* gjykatóre (PS RrK 299/42).
tributo *m.* përlígjë (CT Nov. pop. X 414/5).
trillare *vi.* trëndëllís (Sch. Vol. III 144/114).
trincare *vt.* pi, pi shumë - gli piace trincare **i pëlqen të pie shumë.**
trinciare *vt.* pres.
trinità *f.* triní (PS MShM 343/896).
trionfante *agg.* mundësór (CT Nov. pop. IV 369/25; CS II v. 67).
trionfare *vi.* munj.
trionfatore *m.* mundësór (CT Nov. pop. IV 369/25; CS II v. 67).
tripudio *m.* lumëri (CT Nov. pop. VII 388/37; CS II v. 66).
triste *agg.* i merúam (Sch. Vol. III 6/52).
tristezza *f.* merí (Sch. Vol. III 46/533).
tritare *vt.* grinj.
triturare *vt.* grinj.
trogolo *m.* korítë.
troia *f.* (anche *fig.*) dósë.
tromba *f.* borí (Sch. Vol. III 28/245), zëróre (Sch. CS LXIV v.118).
troncare *vt.* shklýenj (CT I 3 v. 3).
tronco *m.* kërcú (CT Nov. pop. X 416/4), kúcer.
trono *m.* 1) fron, shkamb (Sch. Vol. III 18/80); 2) mbretëri (CT Nov. pop. IV 367/15).
tropario *m.* tropár (PS Par. 368/48).
troppo *avv.* ndútu, ndútu shumë - è troppo buono **isht ndutu i mirë** - mangia troppo **ha ndutu shumë.**
trotto *m.* ndrok (CT Nov. pop. XV 479/1).
trovare *vt.* gjenj.
trovarsi *vr.* gjëndem, ndódhem, jam.
trovato *agg.* i gjétur.
truce *agg.* i érrur.
trucidare *vt.* ther.
truffare *vt.* gënjénj (PS MShM 326/285), (*fam.*) loz.
truppa *f.* ústër (Sch. Vol. I 48/10), ushtrí (CT I 25 v. 3).
tu *pron. pers.* 1) (*nom.*) ti; 2) (*gen. e dat.*) tij; 3) (*acc.*) tij, të; 4) (*abl.*) teje.
tubare *vi.* krukullís (Sch. Vol. I 44/4).
tuffarsi *vr.* krídhem (CT Nov. pop. IX 402/5).

tugurio *m.* kësóllë (CT Nov. pop. XII 451/2).

tulipano *m.* (bot.) tulipán.

tumefare *vt.* énj.

tumefarsi *vr.* éhem.

tumefatto *agg.* i éjtur.

tumulare *vt.* 1) varrëzónj (PS RrK 314/354), varrós (C.D. IV/21); 2) kall (CT CS CIII 284/11).

tumulto *m.* burbújë (Sch. Vol. III 170/24).

tunica *f.* rrobík (Sch. CS LXIV v. 31; PS RrK 309/253).

tuo 1. *agg. poss.* jyt *pl.* tat (e/të tu), *f. jóte pl.* tóte (e/të túa). 2. *pron. poss.* jýti *pl.* tátët (të tutë), *f. jótja pl.* tótët (të túat).

tuonante *agg.* gjëmór (Sch. Vol. II 140/2).

tuonare *v. impers.* gjëmón, bumbullís (Sch. Vol. I 48/1).

tuono *m.* gjëmë, bumbullímë (Sch. CS XV v. 10), rumbullímë (Sch. Vol. III 24/184).

turba *f.* lúzmë.

turbamento *m.* tërbím.

turbare *vt.* 1) skotís, shkunj (shkund), zmeks; 2) ngas, prék (CT Nov. pop. X 421/22); 3) taráks (C.D. III/48), tërbónj, tramaks (CT II/I 40 v. 1).

turbato *agg.* i skotísur, i skotístë (PS MShM 346/1008).

turbine *m.* drédhë (Sch. CS XV v. 10), monostróf (Sch. Vol. III 20/107).

turcasso *f.* kúkur (Sch. Vol. III 134/66).

turchese *agg.* i rrímtë (Sch. Vol. III 28/251).

turchino *agg.* i rrímtë (Sch. Vol. III 28/251).

turco *agg. e m.* turk.

turlupinare *vt.* 1) gënjénj (PS MShM 326/285), mashtrónj (Sch. Vol. I 136/97), 2) torlónj (CT Nov. pop. XII 454/16), (*fam.*) loz.

turpe *agg.* i keq.

tutela *f.* mëndóre (PS NshMi 403/120).

tutelare *vt.* rúanj, mburónj (Sch. Vol. I 82/7), mpronj (Sch. CS LXX v. 42).

tutto 1. *agg.* gjithë (*al plurale anche con articolo preposto*) – tutti noi **të gjithë na**. 2. *pron. indef.* 1) gjithë (*al plurale anche con articolo preposto*) – vennero tutti alla festa **jerdhën të gjithë te festa**; 2) gjithqish.

U

ubbidire *vi.* marr vesh, gjégjem.

ubriacare *vt.* denj – lo ubriacò con le parole e **dejti me fjalët**.

ubriacarsi *vr.* déhem.

ubriaco *agg.* i déjmë.

uccello *m.* zógë.

uccidere *vt.* vras.

uccisione *f.* të vrarë, vrasje (PS RrK 308/228).

ucciso *agg.* i vrarë, i vdëkur.

uccisore *m.* vrasës (Sch. CS II v. 50), vrektór (Sch. Vol. III 32/304).

udire *vt.* gjégjem, digjónj (Sch. CS LXXII v. 29; CS XLIX v. 46).

udito *m.* të gjégjur.

ufficio *m.* 1) shërbím (PS MShM 330/436); 2) zýrë (CT Nov. pop. X 411/11).

uguagliare *vt.* përglánj (CT Prov. 370).

ultimare *vt.* 1) sos; 2) krenj (CT II/I 41 v 8).

ultimato *agg.* i sóstë, i sósur.

ultimo *agg.* i sprásëm.

umanità *f.* njerëzi (Sch. CS XXVI v. 4), zëmbër.

umanizzare *vt.* njerëzónj (PS MShM 321/100).

umettare *vt.* lag.

umidità *f.* lagësírë (CT Prov. 189).

umido 1. *agg.* i lágët, i njómë. 2. *m.* lagësírë (CT Prov. 189).

umile *agg.* i përunjë (PS MShM 320/46), i úlët (CT Nov. pop. IX 403/27).

umiliare *vt.* përvúnj (Sch. CS LIV v. 10).

umiltà *f.* ujtësi (PSMShM320/68).

un vedi uno.

uncinato *agg.* grepór (CT IV 33 v. 70), i përkthýem (CT Nov. pop. X 415/21)

uncino *m.* grep (CT Nov. pop. X 411/20).

undicesimo *num. ord.* i njëmbëdhjëtë.

undici *num. card.* njëmbëdhjëtë.

ungere *vt.* 1) lýenj; 2) vajós.

unguia *f. (anat.)* thúa - **unguia cavallina** (*bot.*) thúndër (Sch. Vol. I 20/139).

unicamente *avv.* vétëm, po.

unico *agg.* i vétëm – figlio unico **bir i vetëm**.

unione *f.* bashkím (PS MShM 324/207), përzím (Sch. Vol. III 142/61).

unire *vt.* 1) vë (vu) bashkë, bashkónj; 2) përzíenj.

universo *m.* gjithje (Sch. Vol. III 42/474), rruzullím (Sch. CS XV v. 20).

uno 1. *num. card.* një. 2. *art. indeter.* një. 3. *pron. indef.* 1) një, një njeri, akëcili – me lo disse uno **m'e tha akëcili**; 2) njëri, *f.* njëra – uno suonava e l'altro cantava **njeri i bij e jetri këndoj** – dammene una **ëmë njerën** – si aiutano l'un l'altro **ndihen njeri me jetrin**.

unto *agg.* i lýer.

unzione *f.* 1) të lýer; 2) (*relig.*) të mirósur (L.M. 392).

uomo *m.* 1) búrrë, njerí – l'uomo si riconosce dalle opere **njeriu njihet ka veprat** – è un brav'uomo **ë një burrë i mirë**; 2) *al pl. determ.* njerëzia.

uovo *m.* ve.

uragano *m.* dragunárë, sqótë (Sch. Vol. I 4/13).

urina *f.* shúrrë.

urlare *vi.* lurínj, bërtás (Sch. CS LXIV v. 280).

urlo *m.* thírmë, lurímë (ulurímë).

urtare *vt.* ngas – con la macchina ha urtato il muro **me makinën ngau murin**.

usanza *f.* dókë (CT Nov. pop. IX 402/21).

usbergo *m.* pëqírë (CT Nov. pop. X 415/17).

uscio *m.* prág (Sch. Vol. II 10/13).

uscire *vi.* danj (dálënj).

usignolo *m.* ferrák (Sch. Vol. III 102/1), fillomélë (CT CS XXII 146/3).

uso *m.* dókë (CT Nov. pop. IX 402/21).

ustionare *vt.* përsëllónj, përvëlónj (Sch. CS VII v. 30), djeg.

ustionarsi *vr.* përsëllónem, përvëlónem (Sch. CS VII v. 30), díjgem.

ustionato *agg.* i përsëllúar (përsëllúam), i përvélúar (i përvélúam) (Sch. CS VII v. 30).

utensile *agg.* përdórëse (CT Nov. pop. IX 400/1).

uva *f. (bot.)* 1) rrush; 2) – **immatura** agurídhe.

V

vacanza *f.* pushím (Sch. CS LXX v. 24).
vacca *f.* lópë.
vaccaio *m.* lopár (CT Nov. pop. XI 443/39).
vaccaro *vedi vaccaio*.
vacillare *vi.* trihjimísem (Sch. Vol. III 30/288).
vagheggiare *vt. e vi.* fjantaks (Sch. Vol. II 28/5).
vagliare *vt.* 1) shosh; 2) llojás (L.M. 279).
vaglio *m.* shosh; sitë; dhrimón.
vaiolo *m.* li.
valere *vi.* vëlénj (Sch. CS XLII v. 2; CT II/I 28 v. 4).
valicare *vt.* kapërcénj (CT I 26 v. 80).
validità *f.* vëlésë (Sch. CS LXXIII v. 5).
vallata *f.* prórë (CT II/I 36 v. 6).
valle *f.* prórë (CT II/I 36 v. 6).
valletto *m.* shátër (Sch. Vol. I 100/12).
vallone *m.* grýkë.
valore *m.* 1) vëlésë (Sch. CS LXXIII v. 5); 2) fòrë (Sch. Vol. III 110/63); 3) trimëri (C.D. I/4).
valoroso *agg.* trim, kreshník (PS NShGj 410/29).
valutare *vt.* llojás (L.M. 279), mas.
valutazione *f.* 1) vëlésë (Sch. CS LXXIII v. 5); 2) të llojásur (L.M. 279).
vampa *f.* (*fig.*) suválë.
vampata *f.* (*fig.*) suválë.
vanamente *adv.* më kot (Sch. Vol. III 148/15), kotnasikót (CT Nov. pop. XI 444/5).
vaneggiare *vi.* kotësónj (CT Nov. pop. XI 443/31).
vanga *f.* lopátë.
vangare *vt.* rrëmónj.
vanità *f.* kotësírë (PS NShSh 424/70).
vano *agg.* i kótë (PS MShM 344/954).
vantarsi *vr.* mbúrrem (CT Nov. pop. XI 443/14).
vanto *m.* ndërë, nder (Sch. CS XXV v. 4).
vapore *m.* ávull.
varcare *vt.* kapërcénj (CT I 26 v. 80).
variare *vt.* ndërrónj.
variato *agg.* i ndërrúam, i ndërrúar.
variazione *f.* ndërrím (CT Nov. pop. IV 367/12).
variegato *agg.* i laróshëm (Sch. Vol. II 4/11).
varietà *f.* 1) llojé (PS MShM 357/1400).
variopinto *agg.* i laróshëm (Sch. Vol. II 4/11).

vaso *m.* 1) éné (CT Nov pop. XV 478/25) – vaso da notte **milingér**; 2) piçér (puçér) (Ant. Alb. Vol. I 142/4); 3) (*sanguigno*) thékë (Sch. Vol I 140/21).

vasto *agg.* i madh, i gjërë.

vate *m.* parathënës (Sch. CS LXXII v. 49).

vecchia *f.* plákë.

vecchiaia *f.* pleqëri.

vecchierello *m.* plakarúsh.

vecchio 1. *agg.* 1) i vjëtër; 2) plak, i láshtë (Sch. Vol. III 60/32), i móçëm (CT Nov. pop. X 426/18).
2. *m.* plak.

vedere *vt.* shoh – lo vidi ieri e **pashë dje** – è da un anno che non lo vedo **ka një vit çë ngë e shoh.**

vedersi *vr.* 1) shíhem – da allora non si sono più visti **çë ahierna ngë u kanë parë më**; 2) dúkem – dalla montagna si vede tutta la pianura **ka mali duket gjithë fusha.**

vedovo *agg. e m.* i ve.

veduta *f.* të páré.

veemente *agg.* i rrmáksëm (Sch. Vol. I 54/6).

veemenza *f.* fuqí, fóré (Sch. Vol. III 110/63), hov (CT Nov. pop. X 415/28).

veggente *m.* parathënës (Sch. CS LXXII v. 49).

vegliardo *m.* plakarúsh.

vela *f.* pëlhúré (Sch. Vol. III 170/21).

velare *vt.* 1) fsheh; 2) pështrónj.

veleno *m.* helm (CT Nov. pop. V 373/23), fármëk (Sch. Vol. I 94/102), vrer (Sch. Vol. III 134/88).

velo *m.* 1) (*anche nuziale*) sqep (CT I 15 v. 6); 2) vill (PSMShM 342/899); 3) nápë (CT Nov. pop. IX 403/2).

veloce *agg.* i shpéjtë (CT CS XXXVI 164/2), vriktór (Sch. Vol. I 4/2).

velocemente *avv.* njíze, shpejt (Sch. CS XLV v. 8), vrik (CT Nov. pop. X 417/9).

velocità *f.* shpejtësi (CT Nov. pop. VII 388/3).

velocizzare *vt.* njizónj (Sch. Vol. III 40/455).

vena *f.* 1) thékë (Sch. Vol I 140/21); 2) éné (CT Nov pop. XV 478/25).

vendemmia *f.* të vjéla.

vendemmiare *vt.* vjel.

vendere *vt.* shes, jap.

vendetta *f.* (*fig.*) gëlíré (Sch. Vol. I 88/12).

vendicato *agg.* i gëlíruam (Sch. Vol. I 16/93).

vendita *f.* të shítur.

venduto *agg.* i shítur.

venerare *vt.* ponís (Sch. Vol. III 110/88), prosqínís (C.D. II/13).

venerazione *f.* prosqíní (PS MShM 325/246).

venerdi *m.* e prëmtë – Venerdi Santo **E Prëmtja e Madhe.**

veniale *agg.* i le (L.M.367), i léhtë (PS MShM 341/816).

venire *vi.* vinj.

ventesimo *num. ord.* i njëzëtë.

venti *num. card.* njëzët.

vento *m.* érë.

ventre *m.* 1) bark; 2) prëhër (Sch. CS XXXI v. 11).

ventura *f.* shórtë (CT Nov. pop. X 414/6).

venuta *f.* të (j)árdhur.

venuto *agg.* i (j)árdhur.

veramente *avv.* ftet (vërtet).

verde 1. *agg.* i gjélbër (Sch. Vol. III 64/99). 2. *m.* i gjélbër, të gjélbër (UeM 118).

verdeggiare *vi.* gjelbëronj (Ant. Alb. Vol. I 260/68).

verecondia *f.* márre (CT Nov. pop. VII 389/2).

verecondo *agg.* i márrshëm (CT Nov. pop. IX 403/26).

verga *f.* purtékë, thúpër (CT Nov. pop. VII 389/7; PS RrK 297/8).

vergine *agg., f. e m.* vírgjër.

verginità *f.* virgjëri (CT CS XLIII 173/13).

vergogna *f.* 1) turp (CT Prov. 362); 2) (*pudore*) márrre (CT Nov. pop. VII 389/2); 3) dhúnë (CT Nov. pop. VI 382/7).

vergognoso *agg.* turpshëm (PS MShM 334/574).

verificare *vt.* vërtetónj (CT Nov. pop. X 417/8).

verificarsi 1. *v. impers.* ndódhët, streks, vërtetónet (PS MShM 322/118).

verita *m.* e ftëtë (vërtëtë).

verme *m.* (*zool.*) 1) krimb; 2) (*ascaride*) rra – ha i vermi (allo stomaco) **ka rratë**.

vero 1. *m.* e ftëtë (vërtëtë). 2. *agg.* i ftëtë (vërtëtë). 3. *adv.* ftet (vërtëtë).

versare *vt.* derdh.

versato *agg.* 1) i dérdhur; 2) (*incline*) i prërë.

verseggiatore *m.* bejtár (Sch. Vol. III 58/18).

1. verso *m.* 1) (*di un componimento poetico*) vjersh – i versi di una poesia **vjershet e njëi poezije**; 2) (*modo*) vjersh – non ha modo **ngë ka vjersh**.

2. verso *prep.* ndaj, – verso di me **ndaj meje**.

vertice *m.* kulm (CT Nov. pop. XII 451/6).

vescica *f.* 1) fufë;

vescovo *m.* ipëshkëp (Sch. CS LXXIII v. 27).

vespa *f.* (*zool.*) grërë (CT IV 33 v. 70).

vespro *m.* dhéspër (Sch. Vol. III 162/17).

vessare *vt.* ndrydh (Sch. CS XLI v. 32).

vessato *agg.* i ndrýdhur (CT Nov. pop. VIII 393/10), i ngarrafóstë (CT Nov. pop. XIII 462/23).

vessillifero *m.* flamurár (Sch. CS LXXII v. 59).

vessillo *m.* flamúr (CT Nov. pop. IV 368/24).

veste *f.* e vëshur, cóllë (Sch. Vol. III 26/219); *pl.* péthka.

vestire *vt. e vi.* vesh.

vestito *m.* e vëshur; *pl.* péthka.

vetro *m.* vítër (Sch. Vol. II 66/57).

vetta *f.* çúkë (Sch. Vol. III 14/27), kulm (CT Nov. pop. XII 451/6), májë (PS RrK 303/146).

vetusto *agg.* i móçëm (CT Nov. pop. X 426/18).

vezzeggiamento *m.* lájké (PS NShGj 409/15).

vezzeggiare *vt.* kuturís, përgëzónj (CT Nov. pop. I 355/19), lëmónj (limónj) (CT Nov. pop. II 359/10).

via *f.* 1) údhë (Sch. Vol. III 188/28), rrúgë; 2) dhrom – qual è la via più breve? **çili isht dhromi më i shkurtur?**

viadotto *m.* úrë (CTI 16 v. 13).

viaggiatore *m.* udhëtár (Sch. Vol. II 60/27).

viaggio *m.* udhëtím (CT Nov. pop. IX 400/14), údhë (Sch. Vol. III 188/28), dhrom.

viale *m.* údhë (Sch. Vol. III 188/28).

viandante *m.* udhëtár (Sch. Vol. II 60/27).

vibrare *vi.* 1) drídhem; 2) trihjimísem (Sch. Vol. III 30/288).

vibrato *agg.* i drédhur.

viceversa *adv.* ndrýshe (CT Nov. pop. IX 398/36).

vicinato *m.* gjitoní.

vicino 1. *agg.* i afërm (Sch. Vol. III 102/9). 2. *m.* 1) i afërm (PS MShM 362/1607), fqinj (L.M. 300); 2) - **di casa** gjiton (-e). 3. *adv.* dánxë, áfër (Sch. Vol. III 50/605) – non mi stare troppo vicino **mos më rri ndutu danxë**. 2. *prep.* **vicino a** dánxë, afër (Sch. Vol. II 110/9) – vicino a noi **danxë nesh**.

vietare *vt.* 1) mohónj (Sch. CS LXXI v. 35); 2) ndalónj (Sch. CS LXIV v. 35).

vigilanza *f.* rójë (PS Par. 370/127), të rúajtur.

vigilare *vi. e vt.* rúanj.

vigliaccheria *f.* trëmbësi, ligështí (PS Par. 370/113).

vigliacco *agg.* trëmbësár.

vigna *f.* vrështë.

vigneto *f.* vrështë.

vigore *m.* fòrë (Sch. Vol. III 110/63), fuqí, nge (Sch. Vol. I 156/20), trimëri (C.D. I/4).

vigoroso *agg.* 1) i fòrtë, i fuqíshëm (CT Nov. pop. II 357/2); 2) forgjëmór (Sch. Vol. III 30/286).

vile *agg.* i póshtër (Sch. CS XXXIX v. 20), trëmbësár.

vilipendere *vt.* shanj (Sch. CS II v. 52).

villaggio *m.* fshat (CT Prov. 154), katúnd (CT Nov. pop. VI 380/13).

villano *m.* dardhán (CT Nov. pop. VI 377/10).

viltà *f.* 1) ligështí (PS Par. 370/113); 2) poshtërsí (CT Nov. pop. XV 476/27).

viluppo *m.* lëmsh.

vincente *agg.* mundësór (CT Nov. pop. IV 369/25; CS II v. 67).

vincere *vt. e vi.* munj – **kush mundi?** chi vinse?

vincitore *m.* mundësór (CT Nov. pop. IV 369/25; CS II v. 67).

vincolare *vt.* 1) lidh; 2) pengónj.

vincolato *agg.* i lídhur.

vincolo *m.* lídhje (Sch. CS XXIII v. 25).

vino *m.* vérë.

vinto *agg.* i múndur.

viola *f. (bot.)* jothí (Sch. Vol. II 100/17), manusháqe (CT I 13 v. 12).

violentare *vt.* dhunónj (C.D. I/102), mundónj (Sch. CS XXIV v. 15).

violento *agg.* 1) i dhunúashëm (PS MShM 335/614), mizór (Sch. CS IV v. 15); 2) i rrmáksëm (Sch. Vol. I 54/6); 3) i rrëptë (PS MShM 358/1460).

violenza *f.* dhúnë (PS MShM 335/590).

viottolo *m.* shteg (CT Nov. pop. X 413/19).

vipera *f. (zool.)* 1) népërkë (CT Nov. pop. XIV 470/1); 2) (*anche fig.*) gjálpër.

virare *vi.* príer.

virile *agg.* mashkullór (CT Nov. pop. IV 369/17).

virilità *f.* burrëri (CT Nov. pop. IV 369/22).

virtù *f.* 1) ndérë, nder (Sch. CS XXV v. 4);

viscere *f.pl.* të përbrëndshëme (PS Par. 369/87), zórra.

vischioso *agg.* i ngjítur.

viscoso *agg.* i ngjítur.

viso *m.* fíxhë, fytýrë.

vista *f.* 1) të párë; 2) ci vuole una buona vista **i duhet një sy i mirë.**

vita *f.* 1. gjéllë, jétë. 2. (*anat.*) mes.

vitale *agg.* i gjállë.

vite *f. (bot.)* dhri.

vitello *m. (zool.)* viç.

vittima *f.* flíjë (PS MShM 326/263).

vitto *m.* 1) ushqësë (Sch. CS LXXIII v. 18), ushqím (Sch. Vol. II 74/29); 2) të ngrénë.

vittoria *f.* mundësi (Sch. Vol. I 4/16).

vittorioso *agg.* mundësór (CT Nov. pop. IV 369/25; CS II v. 67).

vituperio *m.* e sháme (CT Nov. pop. IX 400/31), e shárë (PS RrK 302/116/2).

vivace *agg.* i zgjúar, i gjállë.

vivanda *f.* 1) të ngrénë; 2) ushqësë (Sch. CS LXXIII v. 18), ushqím (Sch. Vol. II 74/29).

vivente 1. *agg.* i gjállë. 2. *m.* i gjállë.

vivere 1. *vi.* 1) rronj; jes; 2) jes, rri – vive con i genitori **rri me prindrat**. 2. *vt.* rronj.

vivido *agg.* 1) i shkëlqým; 2) i gjállë.

vivificare *vt.* këndéll (CT Nov. pop. XIII 463/3), ngjall.

vivo 1. *agg.* i gjállë. 2. *m.* i gjállë.

viziare *vt.* prish (CT Nov. pop. V 374/33).

viziato *agg.* i përvésur (Sch. Vol. III 118/45).

vizio *m.* ves (CT Prov. 119).

vizioso *agg.* veskéq (CT Nov. pop. XV 476/24).

vizzo *agg.* i rrëfikësëm (Sch. Vol. I 110/89), i rrëfikësur (Sch. CS LXIV v. 324).

vocabolo *m.* fjálë.

voce *f.* zë (zër).

voglia *f.* 1) dishirim, nge (PS MShM 329/435); 2) thelímë (L.M. 163; Sch. Vol. I 16/80).

voi *pron. pers.* 1) (*nom.*) ju; 2) (*gen. e dat.*) juve, ju – a voi chi l'ha detto? **juve kush jue tha?** 3) (*acc.*) ju – vi aspetto **ju pres**; 4) (*abl.*) jush – sta vicino a voi **rri danxë jush**.

volant *m.* (*fr.*) fluturákë (C.D. I/14).

volante *agg.* flurór (Sch. Vol. II 8/87).

volare *vi.* fluturónj.

volatile *agg.* flurór (Sch. Vol. II 8/87).

1. volere *vt.* dúa.

2. volere *m.* vullím (Sch. CS IV v. 7).

volgare *agg.* 1) i póshtër (Sch. CS XXXIX v. 20); 2) çiqárdë (CT IV 33 v. 63).

volgarità *f.* poshtërsí (CT Nov. pop. XV 476/27).

volgere *vt.* príer, kthenj (CT Nov. pop. IX 403/28).

volo *m.* fluturím (CT IV 33 v. 37).

volontà *f.* 1) vullím (Sch. CS IV v. 7); 2) nge (PS MShM 329/435); 3) thelímë (L.M. 163; Sch. Vol. I 16/80).

volpe *f.* (*zool.*) dhélpër.

volta *f.* 1) hérë – a volte **herehéré** – ogni volta **ngahéré** – una volta ciascuno **një herë fshoqe**;

voltare *vt.* príer, kthenj (CT Nov. pop. IX 403/28).

1. volto *agg.* i pjérrë.

2. volto *m.* fíxhë, fytýrë.

voluminoso *agg.* i madh.

vomere *m.* pëlór (Sch. Vol. III 52/649).

vomitare 1. *vt.* víell. 2. *vi.* víllem.

vomito *m.* të vjéllë.

vorace *agg.* i pacítur, i pafúnd.

voragine *f.* hon.

vortice *m.* drédhë (Sch. CS XV v. 10).

vorticoso *agg.* i drédhur.

vossignoria *f.* zotróte (*forma sincopata di zotëria jóte*).

vostro 1. *agg. poss.* jìj *pl.* taj, *f.* júaj *pl.* túaja. 2. *pron. poss.* jíj *pl.* tajt, *f.* júaja *pl.* túajat.

votare *vt.* zgledh (CT Nov. pop. V 373/3).

vuotare *vt.* 1) mbraz; shklakónj; 2) shfrýnj.

vuoto 1. *m.* të mbrazët. 2. *agg.* 1) i mbrazët; 2) i shkrétë. 3. *avv.* fírrë (CT Prov. 16).

Z

zaffata *f.* qelbësirë.
zampa *f.* këmbë.
zampata *f.* shqelb.
zampogna *f.* zumaré (Sch. Vol. III 6/39).
zappa *f.* shat, kalistrí (CT Nov. pop. XIV 467/34).
zappare *vt.* rrëmónj.
zappatore *m.* shatár (Sch. Vol. III 118/59).
zappetta *f.* shat i vogël.
zappettare *vt.* shkalís.
zebedei *m.pl.* (*scherz.*) lóshka, bóqe.
zecca *f.* (*zool.*) rriqër.
zelante *agg.* i kujdësëm (Sch. CS XXIII v. 17).
zelo *m.* kujdës.
zeppo *agg.* i plótë, i mblúam.
zia *f.* 1) émtë; 2) (*paterna*) motërtátë, (*materna*) motërmëmë; 3) (*acquisita*) núse.
zig zag *m.* ngryq e shkryq.
zinna *f.* síisë.
zio *m.* 1) úngël; (*fam.*) vov; 2) (*acquisito*) lalëbúkur.
zittire *vt.* qet.
zitto *agg.* i qétur, i qétëm (CT Nov. pop. X 412/14).
zoccolo *m.* thúndër (CT Nov. pop. IX 396/37).
zolfo *m.* sqúfur (CT II/II 3 v. 3).
zona *f.* 1) vend, 2) anë, ngástër (CT Prov. 77) – nelle nostre zone **te anët tona**.
zoppia *f.* të shklepúar.
zoppicante *agg.* i shklépur.
zoppicare *vi.* shklepónj.
zoppo *agg. e m.* i shklépur.
zucca *f.* (*bot.*) kúngull.
zucchero *m.* záhar (Ant. Alb. Vol. I 264/120).
zucchina *f.* (*bot.*) kúngull.
zuccone *m.* kyethátë.
zuffa *f.* të zënë.